

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Β΄ ΑΘΗΝΑΣ

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Β΄ ΤΟΜΟΣ

«Ένας απολογισμός που δεν τελειώνει...»

Εκθέσεις Πεπραγμένων των Προγραμμάτων Π.Ε. στα Γ.Ε.Λ. και τα ΕΠΑ.Λ. της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας

**Επιμέλεια : Βαρβάρα Πετρίδου, Διευθύντρια 1^{ου} Εργαστηριακού Κέντρου Β΄ Αθήνας ,
πρώην Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β΄ Αθήνας**

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ : ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ Π.Ε. ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ Π.Ε. ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Κ.Π.Ε. ΚΑΣΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ, ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ , 15-17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2019,: ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, & ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ: ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ : ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ : ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Β' ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ

Copyright © ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Β' ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Β' ΑΘΗΝΑΣ, ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.

Επιτρέπεται σε οποιονδήποτε αναγνώστη η αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο), η διανομή και η παρουσίαση στο κοινό υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αναφορά της πηγής προέλευσης, μη εμπορική χρήση του έργου.

Επίσης, δεν μπορείτε να αλλοιώσετε, να τροποποιήσετε ή να δημιουργήσετε πάνω στο έργο αυτό.

Για να δείτε ένα αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/>

ISBN: 978-618-84311-4-0

*Στη μνήμη εκλεκτών συναδέλφων με τους οποίους συνεργάστηκα από τη θέση της
Υπευθύνου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας,
του Ανδρέα Δημητρόπουλου, πρώην Διευθυντή του 1^{ου} Γυμνασίου Χολαργού,
της Βάλιας Κορόζη, πρώην εκπαιδευτικού της Ελληνογαλλικής Σχολής Αγίας
Παρασκευής «Ευγένιος Ντελακρουά»
και του Παντελή Ξενία πρώην Υπεύθυνου Αγωγής Υγείας της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας,*

*Στη μνήμη του αγαπημένου φίλου και συμφοιτητή στην Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. / Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.
και πρώην Διευθυντή του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, Νίκου Αναστασιάδη*

Ευχαριστίες

Τίποτε από όλα αυτά δεν θα είχε υπάρξει, τίποτε από όλα αυτά δεν θα είχε δημοσιοποιηθεί, αν δεν υπήρχε η έκρηξη αυτή της δημιουργικότητας και της εφαρμογής των καινοτόμων προσεγγίσεων των εκπαιδευτικών που ασχολήθηκαν με τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, που είχα τη χαρά να γνωρίσω από τον **Μάρτιο του 2012**, έως και σήμερα.

Ευχαριστώ λοιπόν κατ' αρχήν όλες και όλους τις/τους εκπαιδευτικούς της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας για την υπέροχη συνεργασία που είχαμε όλα αυτά τα χρόνια. Μέσα από την δική μας αλληλεπίδραση, έμαθα κι εγώ. Μια διαδικασία, όπου οι ρόλοι του μέντορα και του mentee, άλλαζαν «χέρια». Με περισσή χαρά αντιμετώπιζα το γεγονός της εφαρμογής νέων μεθόδων και τεχνικών που παρουσιάζονταν στα Σεμινάρια Π.Ε. της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας και στη συνέχεια εφαρμόζονταν από τις καθηγήτριες και τους καθηγητές στις περιβαλλοντικές ομάδες των σχολείων.

Ευχαριστίες θερμές οφείλω στον Αναπληρωτή του Διευθυντή της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, κ. **Αθανάσιο Παλλαντζά** για τη συνεχή επικοινωνία μας (ανεξαρτήτως ώρας!) και την αγαστή συνεργασία που έχουμε από τη στιγμή που ανέλαβε υπηρεσία.

Ευχαριστώ τους Διευθυντές Εκπαίδευσης, με τους οποίους συνυπάρξαμε έστω και λίγο, τους κ.κ. **Δημήτριο Σιψή, Αθανάσιο Φαλούκα** και **Γιάννη Ψαχούλα**.

Ευχαριστώ όλες τις γραμματείες των Διευθυντών Εκπαίδευσης, που διευκόλυναν τη δουλειά μου όλα αυτά τα χρόνια, την κ. **Μαρία Φασουλάκη**, την κ. **Ντέμη Ελευθερίου** και την κ. **Μαρία Αραλιού**.

Ευχαριστώ πολύ τις Διευθύντριες και τους Διευθυντές των σχολείων της Διεύθυνσης που φιλοξένησαν με χαρά τα σεμινάρια που διοργάνωνα κάθε χρόνο.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ την πρώην Διευθύντρια κ. **Νίκη Αρέστη**, που στο 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου και τα τελευταία χρόνια στο 1^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, φιλοξένησε πολλά σεμινάρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα λόγια της εξαιρετικής αυτής Διευθύντριας και φίλης «Και το ρωτάς; Ό,τι θέλεις Βαρβάρα μου», τα έχω ακόμα στο μυαλό μου. Στο 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, είχα σημαντικό συνεργάτη, τον κ. **Κώστα Λαμπρινίδη** (που δεν έκανε ποτέ πρόγραμμα Π.Ε.) που υποστήριζε κάθε φορά τα σεμινάρια μας, φροντίζοντας όλα τα τεχνικά θέματα, τη φωτογράφιση...και άλλα! Στο ίδιο σχολείο, είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ και με τον κ. **Δημήτριο Σταυριανό**, ευφάνταστο και δημιουργικό συντονιστή Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, που αργότερα, ως Διευθυντής του 2^{ου} Γυμνασίου Χαλανδρίου, φιλοξένησε στο σχολείο του σεμινάρια μας.

Θα αναφερθώ ξεχωριστά στο Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο και για κωφούς-βαρήκοους μαθητές και στη δυναμική Διευθύντρια και φίλη κ. **Μαρία Χαϊκάλη**, με την οποία συνεργαστήκαμε αδιαλείπτως όλα τα χρόνια που ήμουν Υπεύθυνη Π.Ε. στη Δ.Δ.Ε.

Β' Αθήνας και μέσω του Προγράμματος «Νοιάζομαι και δρω» του Ιδρύματος Λαμπράκη, αλλά και στο πλαίσιο του του Δ.Θ.Δ. Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Οικολογικά Σχολεία» (που συντονίζει η Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας σε συνεργασία με τον Εθνικό Χειριστή, την Ε.Ε.Π.Φ.). Η πολλαπλή συνεργασία μας σε όλα τα επίπεδα και στο πλαίσιο της ενεργού πολιτειότητας, είχε τη δυνατότητα να επιτευχθεί με όλον σχεδόν τον Σύλλογο Διδασκόντων, αλλά περισσότερο με τις κ.κ. Ελένη Πιστολά, Ματίνα Ζαρόκωστα, και Χριστίνα Τετριμέλη, τις οποίες ευχαριστώ επίσης.

Ευχαριστώ και τον Δρ Χρυσόστομο Παπασπύρου, Διευθυντή του Ειδικού Γυμνασίου και Λυκείου κωφών και βαρηκόνων Αγίας Παρασκευής, για την υπέροχη συνεργασία μας και τις ατελείωτες συζητήσεις μας, πάντα προς όφελος της μάθησης και των μαθητών/-ριών.

Ιδιαίτερη μνεία θα κάνω στις εκπαιδευτικούς κ.κ. Σταθοπούλου Ιωάννα (Ε.Γ.Λ.) και Πιστολά Ελένη (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ-Λ.), για την υποστήριξη του Φεστιβάλ "Κωφοί και ακούοντες εν δράσει" από το 2016-16 έως και το 2023-24 (το 2022-23 ήταν επιμορφώτριες/συντονίστριες εργαστηρίων)

Πολλά «ευχαριστώ» ακόμα χρωστώ στην αγαπημένη φίλη πρώην Διευθύντρια του 1^{ου} ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης και πρωτεργάτη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, την κ. **Αλεξάνδρα Ηλία**, που φιλοξένησε σεμινάρια Π.Ε., αλλά επιπλέον μου μετέδωσε και την πολύτιμη πείρα της. Με την ομάδα της Π.Ε., το 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης – το οποίο έχει βραβευθεί και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος S.A.M.E. World, αποτελεί υπόδειγμα Λυκείου με περιβαλλοντική κουλτούρα.

Και πόσα σεμινάρια διοργανώσαμε στο 1^ο Γυμνάσιο Νέου Ψυχικού, με Διευθυντή τον κ. **Ανδρέα Παπανδρέου**, με τη βοήθεια της αγαπημένης δραστήριας φίλης και στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, της κ. **Ελεάννας Καμπαράκη**, που ήταν και προσκεκλημένη εισηγήτρια σε αρκετά Σεμινάρια μας.

Ευχαριστώ πολύ και τη **Λητώ Μαρθάρη**, πρώην Διευθύντρια του 5^{ου} ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, για τη φιλοξενία σεμιναρίων μας. Αλλά ιδιαίτερος ευχαριστώ τον **Μίλτο Παπακωνσταντίνου**, με τον οποίο είχα άμεση επικοινωνία και κάθε παροχή βοήθειας κατά τη διοργάνωση των σεμιναρίων, στο 5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου.

Στον Β' Τόμο των Απολογιστικών Εκθέσεων των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, θέλω να αναφέρω τους συνεργάτες και τις συνεργάτιδες μου, αλλά και εκείνους/ες που με εξυπηρετούσαν πάντα πρόθυμα από τη Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας και ελπίζω να μην ξεχάσω ονόματα...

Στο Τμήμα Διοικητικού, τον Προϊστάμενο, τον κ. **Βασίλη Αποσκήτη** και τους κ.κ. **Θεόδωρο Αποσκήτη**, **Λάζαρο Αραβανή**, την κ. **Ντέμη Ελευθερίου** – πάντα κοντά μου από τη στιγμή που τοποθετήθηκε ως γραμματέας του Διευθυντή, και τις κ.κ. **Ελισσάβετ Δασκάλου & Γεωργία Καλογεροπούλου**. Ευχαριστίες θερμές στην κ. **Σίσσυ Αθανασίου**, φίλη και συμμαθήτρια, για τις πολύτιμες συμβουλές σχετικά με τη νομοθεσία των Εκπαιδευτικών Επισκέψεων των Προγραμμάτων στα πρώτα χρόνια, αλλά και για τη νομοθεσία γενικότερα, τα τελευταία χρόνια. Ευχαριστώ την κ. **Μαρία Δανιά**, στις Εκδρομές/Μετακινήσεις, που μετά την μετακίνηση της κ. Σίσσους Αθανασίου στη Γραμματεία του ΠΥΣΔΕ, είχαμε διαρκή επικοινωνία και συνεργασία.

Πόσα να πω για τον υπέροχο συνεργάτη και άνθρωπο, τον Αναπληρωτή Προϊστάμενο του Τμήματος Εκπαιδευτικών Θεμάτων, τον κ. **Λάμπρο Γιώργα**, με τον οποίο η συνεργασία μου

μετράει πολλά χρόνια, από τότε που ήταν Δντής του 1^{ου} ΓΕ.Λ. Παπάγου. Από τις παλαιότερες συνεργάτιδες, είναι η κ. **Θώμη Νικολή**, την οποία ευχαριστώ επίσης. Τελειώνοντας τις ευχαριστίες προς τους/τις συνεργάτες/ιδες, αναφερόμενη στη φετινή σχολική χρονιά, είχα την πιο σημαντική συνεργάτιδα στην έγκριση, αλλά και μετέπειτα στον απολογισμό των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων – την κ. **Στέλλα Καρατζένη**, την οποία την ευχαριστώ εκ βάθους καρδιάς που δέχθηκε να συνεισφέρει στην καταγραφή και τον έλεγχο των Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων.

Στο Τμήμα Οικονομικών ευχαριστώ την Προϊσταμένη κ. **Άννα Βεσυροπούλου**, αλλά και τον κ. **Μιχάλη Κούτρα** – του οποίου η βοήθεια στην έγκριση των Προγραμμάτων του 2021-22, ήταν πολύ σημαντική. Στο ίδιο Τμήμα, εξυπηρετήθηκα άμεσα από τον κ. **Κώστα Χριστόπουλο**, με απαντήσεις σε κάθε ερώτησή μου και άμεση διεκπεραίωση των θεμάτων μου.

Στο Τμήμα Προσωπικού, ευχαριστώ την πάντα προσηνή και χαμογελαστή Προϊσταμένη κ. **Μαρία Σαραντοπούλου**, αλλά και την κ. **Λέλα Περιβολάρη** – η οποία με βοήθησε πάρα πολύ, ειδικά στα πρώτα χρόνια της θητείας μου, δίνοντάς μου τις πολύτιμες συμβουλές της και μοιραζόμενη την εμπειρία και τις γνώσεις της μαζί μου – και τις κ.κ. **Κατερίνα Κουτσοπούλου** και **Γιολάντα Καπονικολού** – για την πολύτιμη υποστήριξή τους σχετικά με τις άδειες.

Δεν ξεχνώ το τμήμα Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών και την Προϊσταμένη του την κ. **Ελπίδα Λαποκωνσταντάκη**, με βαθιές γνώσεις πάνω σε πολλά θέματα και πολύ χρήσιμες για μένα. Πολύ σημαντικός συνεργάτης, ο κ. **Δημοσθένης Κορτζής**, με τον οποίο είχαμε πραγματικά πολλές συναντήσεις για να κάνει το καλύτερο για τους υπολογιστές που κατά καιρούς είχαμε στο Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, έτσι ώστε να μπορώ να εργάζομαι απρόσκοπτα. Τελευταία, συνεργάστηκα με τον κ. **Χρήστο Δαγιακίδη**, στην ηλεκτρονική έκδοση των βεβαιώσεων των εκπαιδευτικών που υλοποίησαν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Θα ευχαριστήσω ακόμα για τον τελευταίο χρόνο της συνεργασίας μας, την κ. **Αργυρώ Γκουβάτσου** και την κ. **Άννα Μηλιάκου**, γιατί είναι εκπληκτικά βοηθητικό να σηκώνεις ένα τηλέφωνο και να βρίσκεις κάποιον να σε εξυπηρετήσει άμεσα!

Είμαι ευγνώμων που όλα τα χρόνια της υπηρεσίας μου είχα συνοδοιπόρο και ακούραστο σύντροφό μου σε κάθε δυσκολία τον σύζυγό μου, κ. **Κωνσταντίνο Μαραγκάκη**, ο οποίος με στηρίζει και μου δίνει «χώρο» και «χρόνο», αλλά και τη σημαντική βοήθειά του με την δημιουργία και συντήρηση του ιστολογίου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης από το **2012 έως σήμερα** και με την ψηφιακή έκδοση των τριών προηγούμενων βιβλίων με τα προγράμματα Π.Ε. της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας.

Ιούνιος 2023, Βαρβάρα Πετρίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες, κ. Βαρβάρα Πετρίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, [Σελίδα 4-6](#)

ΜΕΡΟΣ Α'

Χαιρετισμός, κ. Αθανάσιος Παλλαντζάς, Αναπληρωτής του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, [Σελίδα 12](#)

Πρόλογος, κ. Βαρβάρα Πετρίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, [Σελίδα 13-14](#)

Εισαγωγή, κ. Βαρβάρα Πετρίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, [Σελίδα 15-28](#)

Παράρτημα, κ. Βαρβάρα Πετρίδου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, [Σελίδα 284](#)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2019-2020 ΕΩΣ 2022-2023, Σελίδα 285
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (112 Προγράμματα) ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2019-2020, Σελίδα 286-294
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (51 Προγράμματα) ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2020-2021, Σελίδα 295-298
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (94 Προγράμματα) ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2021-2022, Σελίδα 299-305
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (109 Προγράμματα) ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2022-2023, Σελίδα 306-313

ΜΕΡΟΣ Β' - Απολογιστικές εκθέσεις Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

1. Λύκειο Ελληνογαλλικής Σχολής Αγίας Παρασκευής «Ευγένιος Ντελακρουά», «Νέοι γεωεπιστήμονες ακούγοντας τη γη», **Συντονίστρια:** Βασιλική Κορόζη ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** M. Gagneron, Σχ. Έτος 2012-13, [Σελίδα 30-37](#)
2. ΓΕ.Λ. Νέας Ερυθραίας «ΑΝΑΞΑΓΟΡΕΙΟ», «Λαχανόκηποι στην πόλη», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Κοκκίνη ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ14.04, Αικατερίνη Μητκίδου ΠΕ18, Σχ. Έτος 2015-16, [Σελίδα 38-41](#)
3. ΓΕ.Λ. Νέας Ερυθραίας «ΑΝΑΞΑΓΟΡΕΙΟ», «Βιοτεχνολογικές και βιολογικές καλλιέργειες», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Κοκκίνη ΠΕ03, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Θεόδωρος Λέκκας ΠΕ33, Σχ. Έτος 2016-17, [Σελίδα 42-45](#)
4. Πρότυπο Λύκειο Αναβρύτων, «Νανοτεχνολογία, περιβάλλον, υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Χαρίτος ΠΕ04.02, Σχ. Έτος 2015-16, [Σελίδα 46-47](#)
5. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Αθήνα, οι πολλές όψεις της πόλης», **Συντονίστρια:** Παρασκευή Ξένου-Στρούζα ΠΕ10, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Φωτεινή Αυγερινού ΠΕ02, Σχ. Έτος 2012-2013, [Σελίδα 48-51](#)
6. 1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς, «Βιοποικιλότητα – Ο Θησαυρός της ελληνικής φύσης υπό απειλή!!», **Συντονίστρια:** Ελένη Παπαδημητρίου ΠΕ11, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Κουκουβές ΠΕ04.04, Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 52-54](#)
7. 1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς, «Θαλάσσιο Περιβάλλον – Απειλούμενα Είδη», **Συντονιστής:** Δημήτρης Αντωνόπουλος ΠΕ86, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Παναγιώτης Ζλατίντσης ΠΕ02, Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 55-58](#)

[ΜΕΡΟΣ Β' σελ. 8,](#)
Απ.Εκθ.08-23

[ΜΕΡΟΣ Β' σελ. 9,](#)
Απ.Εκθ.24-36

[ΜΕΡΟΣ Β' σελ. 10,](#)
Απ.Εκθ.37-52

[ΜΕΡΟΣ Β' σελ. 11,](#)
Απ.Εκθ.53-57

8. 1^ο ΓΕ.Λ. Κηφισιάς, «Στο δρόμο προς ένα αειφόρο σχολείο», **Συντονιστής:** Ζαχαρίας Κυριακόπουλος ΠΕ04.02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Κουκουβές ΠΕ04.04, **Σχ. Έτος 2015-16, [Σελίδα 59-61](#)**
9. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Ιστορίες στην πόλη με το ποτάμι ... γιατί η ιστορία σου είναι η ιστορία της πόλης σου.», **Συντονίστρια:** Άννα Τρίγκατση ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αλεξάνδρα Ηλία ΠΕ88.01, **Σχ. Έτος 2018-2019, [Σελίδα 62-78](#)**
10. 1^ο ΓΕ.Λ Χαλανδρίου, «Καλλισπέρειο Διδακτήριο – Το κτίριο έχει τη δική του ιστορία», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Παντιώρα ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Χαρίκλεια Ποντίκα ΠΕ03, Δημήτριος Γκρινιάρης ΠΕ03, **Σχ. Έτος 2015-16, [Σελίδα 79-80](#)**
11. 1^ο ΓΕ.Λ Χολαργού, «ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Με της φύσης το ραβδί γινόμαστε πότερο σοφοί», **Συντονίστρια:** Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04, Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος ΠΕ04.01, **Σχ. Έτος 2015-16, [Σελίδα 81-82](#)**
12. 1^ο ΓΕ.Λ Χολαργού, «Αειφορία – Ελιά – Δημιουργία στο σχολείο μας», **Συντονίστρια:** Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04, Παναγιώτα Κρανιώτη ΠΕ10, **Σχ. Έτος 2016-17, [Σελίδα 83-85](#)**
13. 1^ο ΓΕ.Λ Χολαργού, «Το σχολείο μας οινοποιεί, αειφορεί και δημιουργεί», **Συντονίστρια:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19, Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος ΠΕ04.01, **Σχ. Έτος 2016-17, [Σελίδα 83-85](#)**
14. 2^ο ΓΕΛ Ν. Ιωνίας, «Γνωρίζω και προστατεύω τους υγρότοπους της Αττικής», **Συντονιστής:** Αλέξανδρος Αγγελέλης ΠΕ03, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Αργυρώ Μικρούδη ΠΕ11, **Σχ. Έτος 2016-17, [Σελίδα 86-87](#)**
15. 2^ο ΓΕ.Λ. Πεύκης, «Νερό, πηγή ζωής - Ενεργοί πολίτες και περιβάλλον», **Συντονίστρια:** Ευαγγελία Μουστάκα ΠΕ12.01, **Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 88](#)**
16. 2^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού, «Μαθαίνω για τις βιολογικές καλλιέργειες-σχολικός λαχανόκηπος», **Συντονιστής:** Χρήστος Μανιώτης ΠΕ01, **Σχ. Έτος 2013-2014, [Σελίδα 89](#)**
17. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Μαθαίνοντας για τα δάση», **Συντονίστρια:** Πολυξένη Κάχρη ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Συμέλα Σισμανίδου-Κότσαρη ΠΕ09, Γιούλα Λυμπέρη ΠΕ02, **Σχ. Έτος 2017-2018, [Σελίδα 90-94](#)**
18. 5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο ρόλος της διατροφής και του περιβάλλοντος στη σωματική και ψυχική υγεία του εφήβου», **Συντονίστρια:** Σταυρούλα Σχωρτσανίτη ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Βαλκανά ΠΕ02, Δημήτριος Ζερβάκης ΠΕ04.01, **Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 95-99](#)**
19. 5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Ανακαλύπτοντας τα βουνά της Αττικής», **Συντονίστρια:** Ελένη Λάλου ΠΕ06, **Συμμετέχων Εκπαιδευτικός:** Μιλτιάδης Παπακωνσταντίνου ΠΕ19, **Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 100-101](#)**
20. 5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Ταξιδεύω στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ανοίγοντας μονοπάτια στην Ιστορία, την Τέχνη και τον πολιτισμό», **Συντονίστρια:** Λητώ Μαρθάρη ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ζαφειρία Καρανάσου ΠΕ09, Δήμητρα Φλώρου ΠΕ02, Γεώργιος Συμεωνίδης ΠΕ11, **Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 102-103](#)**
21. 5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο κήπος του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Ελένη Λάλου ΠΕ06, **Συμμετέχων Εκπαιδευτικός:** Μιλτιάδης Παπακωνσταντίνου ΠΕ19, **Σχ. Έτος 2014-15, [Σελίδα 104-105](#)**
22. 5^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Σκέφτομαι ως πολίτης του αύριο», **Συντονίστρια:** Ανδρομάχη Πανταζή ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Σταυρούλα Καραμήτρου ΠΕ02, Αλεξάνδρα Κουρτέλη ΠΕ02, **Σχ. Έτος 2016-17, [Σελίδα 106-107](#)**
23. Κολλέγιο Ψυχικού Γενικό Λύκειο - International Baccalaureate, «Οικολογικά σχολεία-Eco schools: Δημιουργία διαδραστικής έκθεσης κατασκευών που αξιοποιούν εναλλακτικές πηγές ενέργειας», **Συντονιστής:** Βασίλειος Δημόπουλος ΠΕ04, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Μάριος Γαλερός ΠΕ04, Παναγιώτης Στατήρης ΠΕ04, **Σχ. Έτος 2013-14, [Σελίδα 108-112](#)**

24. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο/Λύκειο, «Βιώσιμες προσεγγίσεις, στις σχολικές μετακινήσεις», **Συντονίστρια Γυμνασίου:** Πρωτοπαπά Ιωάννα ΠΕ15, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Συντονιστής Λυκείου:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Πρωτοπαπά Ιωάννα ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2011-12, Σελίδα 113-125**
25. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο, «Υπεύθυνη κατανάλωση και απορρίμματα στη θάλασσα», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2012-13, Σελίδα 126-144**
26. Σχολή Μωραΐτη Λύκειο, «Υπεύθυνη κατανάλωση και απορρίμματα», **Συντονιστής:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Πρωτοπαπά Ιωάννα ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2012-13, Σελίδα 126-144**
27. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο, «Υπεύθυνη κατανάλωση και θάλασσα», **Συντονιστής:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 145-158**
28. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο, «Ζωή με ποικιλία – ζωή με μονοτονία. Η βιοποικιλότητα σε κίνδυνο», **Συντονιστής:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2014-15, Σελίδα 159-169**
29. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο/Λύκειο, «Περιορίζουμε το οικολογικό αποτύπωμα του σχολείου μας», **Συντονιστής Γυμνασίου:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί Γυμνασίου:** Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Συντονίστρια Λυκείου:** Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Συμμετέχων Εκπαιδευτικός Λυκείου:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Σχ. Έτος 2015-16, Σελίδα 170-184**
30. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο/Λύκειο, «Από το αειφόρο δάσος στην αειφόρο διαχείριση ενέργειας», **Συντονίστρια Γυμνασίου:** Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί Γυμνασίου:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Συντονιστής Λυκείου:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός Λυκείου:** Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07, **Σχ. Έτος 2017-18, Σελίδα 185-189**
31. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τα ύδατα των Αθηνών στο χθες και στο σήμερα και το Μητροπολιτικό Δίκτυο», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ζαχαρίας Παπαδουλάκης ΠΕ17.02, Δημήτριος Φλώρος ΠΕ04.05, Νικόλαος Καφαντάρης ΠΕ01, **Σχ. Έτος 2012-13, Σελίδα 190-192**
32. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Θάλασσες, γιοφύρια και καστροπολιτείες», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί :** Αγγελική Κοσκολού ΠΕ06, Ειρήνη Γιαρμενίτου ΠΕ03, Ευαγγελία Ανθή ΠΕ17.01, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 193-195**
33. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Πέτρινα γεφύρια της Ελλάδας και υδάτινοι κόσμοι», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, Ευαγγελία Ανθή ΠΕ17.01, Γεωργία Παπαδοπούλου ΠΕ17.02, **Σχ. Έτος 2014-15, Σελίδα 196-200**
34. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Περί υδάτων, λίθων και μετοικεσίας: Εξερευνώντας τη γη της Αρκαδίας», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Ανθή ΠΕ17.01, Κωνσταντίνος Ντάβος ΠΕ17.02, **Σχ. Έτος 2015-16, Σελίδα 201-206**
35. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Ταξίδι στο Ναύπλιο – Γεφυρώνοντας το χθες με το σήμερα», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ελένη Καμμένου ΠΕ04.02, Κωνσταντίνος Ντάβος ΠΕ17.02, **Σχ. Έτος 2016-17, Σελίδα 207-209**
36. 1ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Το αειφόρο σχολείο μας ... δημιουργεί», **Συντονίστρια:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ09, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Παρασκευούλα Παπαγιαννάκη ΠΕ11, **Σχ. Έτος 2015-16, Σελίδα 210-211**

37. 1ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Θερμαλισμός», **Συντονίστρια:** Βασιλική Παπακωνσταντίνου ΠΕ14.06, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Παρασκευούλα Μπουρλίνου ΠΕ18.10, **Σχ. Έτος 2016-17, Σελίδα 212-213**
38. 1ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Ανακυκλώνουμε, επαναχρησιμοποιούμε, κομποστοποιούμε και γενικά "αιεφορούμε"», **Συντονίστρια:** Παρασκευούλα Παπαγιαννάκη ΠΕ11, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ09, Φανή Κούρναβου ΠΕ17.28, **Σχ. Έτος 2016-17, Σελίδα 214-215**
39. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Τα ματζούνια της γιαγιάς», **Συντονίστρια:** Κυριακή Παπαδοπούλου ΠΕ03, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Σταυρούλα Οικονόμου ΠΕ12.05, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 216-221**
40. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Τι έγιναν τα σκουπίδια της γιαγιάς;», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Σωτηροπούλου ΠΕ14, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Σταματία Χρούση ΠΕ18.27, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 222-223**
41. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Τα γεφύρια της Ελλάδας», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Κίτσιος ΤΕ1.13 (ΠΕ17.01), **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Βιολεντίνα Κουρούμαλη ΠΕ19, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 224-226**
42. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Το ρέμα Χαλανδρίου», **Συντονίστρια:** Βιολεντίνα Κουρούμαλη ΠΕ19, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Δήμητρα Σωτηροπούλου ΠΕ14.04, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 227-228**
43. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Η αυλή του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Βασιλική Ρίζου ΠΕ17.03, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Μποχτανίδης ΠΕ18.28, Σταυρούλα Οικονόμου ΠΕ12.01, **Σχ. Έτος 2015-16, Σελίδα 229-232**
44. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Το σχολείο μας πρασινίζει...αρώματα, χρώματα, γεύσεις στο σχολικό κήπο», **Συντονίστρια:** Βασιλική Ρίζου ΠΕ17.03, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Πούλου ΠΕ04.01, Γεώργιος Μποχτανίδης ΠΕ18.28, **Σχ. Έτος 2016-17, Σελίδα 233-242**
45. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: εθελοντισμός στο διαδίκτυο», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ19, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Χρυσή Λάτα ΠΕ08, **Σχ. Έτος 2013-2014, Σελίδα 243-246**
46. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχων Εκπαιδευτικός:** Γιάννης Πανάγος ΠΕ04, **Σχ. έτος 2013-14, Σελίδα 247-249**
47. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: Εθελοντικές δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ19, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Βολάκου ΠΕ06, Σταυρούλα Κακαβίτσα ΠΕ19, **Σχ. Έτος 2015-2016, Σελίδα 250-254**
48. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Ελένη Αρώνη ΠΕ03, Γεωργία Μήτσου ΠΕ04, **Σχ. έτος 2015-16, Σελίδα 255-258**
49. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Συγκεντρώνω πλαστικά καπάκια – εθελοντική δράση για ένα καθαρό περιβάλλον και ... όχι μόνο», **Συντονίστρια:** Διονυσία Αβούρη, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Δέσποινα Κυριακούλη ΠΕ18.27, Αικατερίνη Μητκίδου ΠΕ18.27, **Σχ. Έτος 2015-2016, Σελίδα 259-262**
50. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Παιδείας δόξα στη λίμνη Δόξας: Η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος μέσω των θετικών επιστημών επ' ωφελεία του ανθρώπου, **Συντονιστής:** Σπυρίδων Στούρης ΠΕ03, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Σωτήριος Παπασωτηρίου ΠΕ09, Κωνσταντία Κύρου ΠΕ04, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 263-265**
51. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Δόξας παιδεία στη λίμνη Δόξας: Το φυσικό περιβάλλον ως πηγή για τη συλλογή εκπαιδευτικού υλικού και την παραγωγή κειμένου και εικόνας», **Συντονίστρια:** Θεοδούλη Αλεξιάδου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Φωτεινή Πετροπούλου, ΠΕ19, Βασιλεία Αποστολάκη ΠΕ 18.33, Σοφία Κανίστρα ΠΕ 18.33, **Σχ. Έτος 2013-14, Σελίδα 266-268**
52. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Το περιβάλλον μου κι εγώ: Αθήνα, αιεφόρος ελαία πολιτισμού και ανθρωπισμού», **Συντονίστρια:** Κυριακή Καμπούκου ΠΕ14, **Σχ. Έτος 2015-2016, Σελίδα 269-270**

53. 3ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Φωτογραφίζοντας τον υπόγειο πλούτο της Ελλάδας μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι και οι επιδράσεις της στην βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας», **Συντονίστρια:** Βασιλική Βασιλοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί:** Κυριακή Παπαδοπούλου ΠΕ03, Δήμητρα Αναγνωστοπούλου ΤΕ01.19, **Σχ. Έτος 2015-2016, Σελίδα 271-272**
54. 3ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Νερόμυλοι , τέχνες και λαϊκή παράδοση», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Παπαδοπούλου ΠΕ18.04, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ17.02, Γεώργιος Σεπεκίδης ΠΕ18.04, **Σχ. Έτος 2015-16, Σελίδα 271-272**
55. 3ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Πες το με ένα τριαντάφυλλο», **Συντονιστής:** Δημήτρης Ζερμιώτης ΤΕ01, **Σχ. Έτος 2013-2014, Σελίδα 273-274**
56. 3ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Το μεγάλο ταξίδι μιας μικρής σταγόνας νερού», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Μαλεφίτσάκης ΠΕ17.02, **Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί:** Δημήτρης Ζερμιώτης ΤΕ01.04, Πέτρος Θωμάκος ΠΕ012.10, **Σχ. Έτος 2015-2016, Σελίδα 275-276**
57. 3ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Σκέψου Ανακύκλωση – Think Recycling», **Συντονιστής:** Δημήτριος Ζερμιώτης ΤΕ01, **Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός:** Παγώνα Αγγελουπούλου ΠΕ12.04, **Σχ. Έτος 2016-2017, Σελίδα 277-283**

Ορισμένοι σύνδεσμοι στις Απολογιστικές εκθέσεις των Προγραμμάτων Π.Ε. είναι ανενεργοί.

ΜΕΡΟΣ Α'

Χαιρετισμός κ. Αθανάσιου Παλλαντζά, Αναπληρωτή του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την έκδοση του συλλογικού τόμου απολογισμού των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που εκπονήθηκαν στη Διεύθυνσή μας από το σχολικό έτος 2011-12 μέχρι και το 2018-19.

Οι ιδιαιτερότητες των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, όπως

- η προαιρετική συμμετοχή
- η λειτουργία τους μετά το ωρολόγιο πρόγραμμα
- η διαθεματικότητά τους
- η ομαδοσυνεργατική συνήθως μέθοδος εργασίας
- η κριτική σκέψη που απαιτείται
- η απόρριψη παρωχημένων σχολικών τακτικών, όπως η αποστήθιση και η βαθμοθηρία
- οι παρουσιάσεις από τα παιδιά των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους
- το τελικό αποτύπωμα της προσπάθειάς τους,

σε συνδυασμό με τις γνώσεις που αποκόμισε η ομάδα από κάθε πρόγραμμα, συντέλεσαν στην αναγνώριση της παιδαγωγικής και της εν γένει αξίας τους από την εκπαιδευτική κοινότητα και την ευρύτερη κοινωνία.

Συντονίστρια όλων των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ήταν η κα Πετρίδου, η οποία ακολουθώντας την παρακινητική και εμπυχωτική μέθοδο, έδιδε τις στέρεες βάσεις για την εκκίνησή τους αλλά και τον αέρα για να πετάξουν τα παιδιά με τα όνειρα και τα σχέδιά τους για ένα ασφαλέστερο και καθαρότερο περιβάλλον, που θα ανήκει πάντα στα παιδιά που έρχονται.

Θερμά συγχαρητήρια και ευχαριστίες στην κα Πετρίδου και καλή συνέχεια στα νέα της καθήκοντα.

Ιούνιος 2023

Θανάσης Παλλαντζάς
Θεολόγος
MPhil

Πρόλογος

Τακτοποιώντας το υλικό όλων των ετών της Θητείας μου ως Υπεύθυνη Π.Ε., βρήκα τα απολογιστικά (εκθέσεις πεπραγμένων) που είχαν στείλει οι εκπαιδευτικοί και τα διάβασα από την αρχή. Το υλικό που είχα αποθηκεύσει από τα σχολεία της Δ.Δ.Ε. Β'Αθήνας, ήταν εκτενέστατο. Ξεκίνησα την καταγραφή, αλλά λόγω του υπερβολικά μεγάλου όγκου του, αποφάσισα να το χωρίσω σε τόμους πάλι, για να είναι πιο εύχρηστο.

Θεώρησα ότι είναι πολύ σημαντική η κοινοποίηση των απολογιστικών των προγραμμάτων – πάντα με την άδεια των εκπαιδευτικών που τα υλοποίησαν (η οποία ζητήθηκε είτε προφορικά, είτε μέσω e-mail), γιατί αποτελεί την κατάθεση της ψυχής τους, της ψυχής όλων των εκπαιδευτικών και των μαθητών/τριών που συνεργάστηκαν εθελοντικά, προσφέροντας τον ελεύθερο χρόνο τους, αλλά και τις γνώσεις και την αγάπη τους για το περιβάλλον.

Έτσι, κατά το «κλείσιμο» του ταξιδιού μου ως Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, αποφάσισα να προχωρήσω με την έκδοση του Απολογισμού των Προγραμμάτων των Σχολείων, με τις Εκθέσεις που παραλάμβανα κάθε χρόνο, έτσι ώστε να υπάρχει κάπου καταγεγραμμένο το έργο των εκπαιδευτικών και το αποτέλεσμα της δουλειάς των παιδαγωγικών ομάδων. Χαρά μου θα είναι να αποτελέσει και ο Τόμος αυτός, ένα αρχείο στο οποίο θα μπορούσαν να ανατρέχουν οι νεότεροι/ες εκπαιδευτικοί που αποφασίζουν να ασχοληθούν με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και όχι μόνο.

Τα ηλεκτρονικά βιβλία που έχουν εκδοθεί έως τώρα από τη Δ.Δ.Ε. Β'Αθήνας, είναι τα παρακάτω:

1. «Ένα ταξίδι, με καπετάνιο την αγάπη μας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»

Συλλογικός Τόμος Απολογισμού και καλών πρακτικών των Προγραμμάτων Π.Ε. στα Γυμνάσια και στις Σ.Μ.Ε.Α.Ε. της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας.

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2019 - ISBN: 978-618-84311-0-2

Υπερσύνδεσμος για το Βιβλίο: <http://tinyurl.com/ye4znbwr>

2. «Ένα ταξίδι, με καπετάνιο την αγάπη μας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»

Συλλογικός Τόμος Απολογισμού και καλών πρακτικών των Προγραμμάτων Π.Ε. στα Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας.

ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019 - ISBN: 978-618-84311-1-9

Υπερσύνδεσμος για το Βιβλίο: <http://tinyurl.com/wctw4xta>

3. «Ένας απολογισμός που δεν τελειώνει ...», ΤΟΜΟΣ Α΄

Εκθέσεις Πεπραγμένων των Προγραμμάτων Π.Ε. (Απολογιστικές Εκθέσεις) στα Γυμνάσια και στις Σ.Μ.Ε.Α.Ε. της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Δ.Δ.Ε. Β΄Αθήνας.

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023 - ISBN: ISBN(set): 978-618-84311-2-6

978-618-84311-3-3 (Α΄ Τόμος)

Υπερσύνδεσμος για το Βιβλίο: <https://tinyurl.com/3rwwmzke>

Ο τελευταίος Τόμος, περιλαμβάνει Εκθέσεις Αποτίμησης των Προγραμμάτων Γυμνασίων & Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, που εστάλησαν στο Γραφείο μας.

Εισαγωγή

Εστιάζοντας στην Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών – που είναι πρωταρχικός στόχος για να αισθάνονται έτοιμοι/ες να εντρυφήσουν σε περισσότερα θέματα με τις παιδαγωγικές τους ομάδες, αλλά και να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις, σχεδιάσα και υλοποίησα σεμινάρια και Ημερίδες, με τις παρακάτω θεματικές (αναφέρονται ενδεικτικά):

ΡΥΠΑΝΣΗ/ΦΩΤΟΡΡΥΠΑΝΣΗ

- «**Ρύπανση από αιωρούμενα σωματίδια PM10 & PM2,5**» (συνεργασία με το ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)
- «**Ρύπανση από πλαστικά και μικροπλαστικά στις θάλασσες**»

ΦΩΤΟΡΡΥΠΑΝΣΗ (Ε.Α.Α., Ι.Α.Α.Δ.Ε.Τ.)

- «**Διατήρηση των σκοτεινών ουρανών, για την Αειφορία, τις Αστρονομικές Παρατηρήσεις, την Υγεία, τα Οικοσυστήματα, και τον Πολιτισμό**» (σε συνεργασία με την Εθνική Συντονίστρια της Ελλάδας για τη διάχυση της Αστρονομίας της ΙΑΥ, την Εθνική Αστρονομική Επιτροπή, το Ινστιτούτο Αστρονομίας Αστροφυσικής και Τηλεπισκόπησης του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και τη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία)

ΕΘΝΙΚΟΙ ΔΡΥΜΟΙ/ΔΑΣΗ

- Πάρνηθα
- Όλυμπος
- Λαύριο
- Αναδασώσεις
- Κιθαιρώνας

ΕΘΝΙΚΟΙ ΔΡΥΜΟΙ/ΔΑΣΗ

- Σεμινάριο σε συνεργασία με τη Med Culture και το Κέντρο Επεξεργασίας, Ελέγχου και Πιστοποίησης του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ στην Αμυδαλέζα Αττικής

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

- «**Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις στο υδάτινο οικοσύστημα**», Υγρότοποι (Βουρκάρι, Βραυρώνα)
- «**Μια θάλασσα για μας και τις μελλοντικές γενιές: Αλιεία – Τουρισμός – Ρύπανση**» (συνεργασία με ΚΠΕ Δραπετσώνας)
- «**Δομή, διαχείριση, διαταραχές οικοσυστημάτων και ποιότητα ζωής: α) παράκτια οικοσυστήματα, β) δασικά οικοσυστήματα**» (συνεργασία με ΚΠΕ Αργυρούπολης)

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

- «**Περιβαλλοντικές διαδρομές από το φρούριο των Αιγιοσθένων στο δάσος του Κιθαιρώνα**» (συνεργασία με ΚΠΕ Ελευσίνας)
- «**Νερό, θάλασσα**» (συνεργασία με ΚΠΕ Αργυρούπολης)

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

- Το κόκκινο ελάφι στην Πάρνηθα
- Ποταμός Βαλανάρης, Ντράφι
- Υγρότοποι (Βραυρώνα)
- «**Το Μεγάλο Ρέμα της Ραφήνας, ένας ζωντανός “οργανισμός”**»
- **Δύο Σεμινάρια σχετικά με τις μέλισσες** (συνεργασία με τα ΚΠΕ Κορθίου/ΚΠΕ Λαυρίου)

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ / ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

- Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας
- Όρος Πάρνωνα και Υγρότοπος Μουστου
- Εθνικά Πάρκα και Γεωπάρκα (Σητείας, Χελμού-Βουραϊκού, Λέσβου)
- Μητροπολιτικά Πάρκα (Πάρκο «Αντώνη Τρίτση» - συνεργασία με το ΚΠΕ Ελευσίνας)

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ / ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

- «**Βιωματική προσέγγιση σε Προγράμματα Π.Ε. σε Προστατευόμενες Περιοχές: Το Παράδειγμα του Υγροβιότοπου της Λίμνης Τσιβλού**» (συνεργασία με ΚΠΕ Κλειτορίας-Ακράτας)

Δικαιώματα Ζώων & προστασία τους

• Τα προγράμματα της Πανελλήνιας Φιλοζωικής και Περιβαλλοντικής Ομοσπονδίας στην πλατφόρμα δεξιοτήτων του ΙΕΠ

ΓΕΝΙΚΑ

«Πνευματική Ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα» (συνεργασία με Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

«Περιβαλλοντική ηθική»

«Ντοκιμαντέρ και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»

«Αξιολόγηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»

«Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αγωνιστικός Προσανατολισμός»

Τοπικό περιβάλλον

Οικολογικά σχολεία/αιεφόρο σχολείο

“Επιστήμη των πολιτών και εκπαίδευση για την αειφορία” (σε συνεργασία με το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ), Αστροπαρατήρηση με τηλεσκόπιο και αναγνώριση αστερισμών μέσω εφαρμογής σε tablet/κινητά (συνεργασία με Ε.Α.Α.)

«Μουσειακή Αγωγή στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» (σε συνεργασία με το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας)

«S.T.E.M. και εκπαίδευση για ο περιβάλλον και την αειφορία» (συνεργασία με ΚΠΕ Ελευσίνας)

«Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία: Το πράσινο και το κόκκινο των πόλεων - αίτια και συμμετοχική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων» (συνεργασία με ΚΠΕ)

«Τέχνη και Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία: Μεθοδολογία και Εφαρμογές» (συνεργασία με ΚΠΕ Λαυρίου, ΚΠΕ Ελευσίνας & ΚΠΕ Δραπετσώνας)

«Παιδαγωγικές προσεγγίσεις στο πλαίσιο της μετανεωτερικότητας» (σε συνεργασία με ΚΠΕ Έδεσσας-Γιαννιτσών)

Δημιουργική γραφή (συνεργασία με WWF Hellas & Ελένη Σβορώνου)

«Διαχείριση κρίσεων» (σε συνεργασία με το Χαμόγελο του Παιδιού)

«Ψυχική ανθεκτικότητα» (σε συνεργασία με το Χαμόγελο του Παιδιού)

«DAB» (Dance Against Bullying) - καταπολέμηση του φαινομένου του bullying, μέσω της χρήσης εργαλείων βασισμένων στον χορό, την κίνηση και τη μουσική (συνεργασία με το Χαμόγελο του Παιδιού)

“BOYS & GIRLS PLUS”, εγκεκριμένο ευρωπαϊκό πρόγραμμα πρόληψης χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και ανάπτυξης υγιών στάσεων (σε συνεργασία με το Κέντρο Πρόληψης Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Δήμου Κηφισιάς «ΠΡΟΝΟΗ»)

Παγίδευση και εμπόριο άγριας ζωής (συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)

«Ψηφιακές Πηγές & Δραστηριότητες για τον εορτασμό Των 200 Χρόνων από την Επανάσταση του 1821»

«Αλφαθητάρι Οικονομικών» (συνεργασία με Action Aid)

«Πολυθεματική αξιοποίηση της Ρεματιάς του Χαλανδρίου στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» (σε συνεργασία με τον Σύλλογο Προστασίας Περιβάλλοντος & Ρεματιάς Πεντέλης– Χαλανδρίου)

«Από τις Γκραβούρες Του Παρελθόντος Στα Σχέδιά Μας Για Το Μέλλον »

«Εκπαιδευτική πλατφόρμα Real Science»

«Σχεδιασμός και Υλοποίηση ενός Σχολικού Προγράμματος - δια ζώσης ή εξ αποστάσεως - αξιοποιώντας τους Πολλαπλούς Τύπους Νοημοσύνης (ΠΤΝ)»

«Μια ερευνητική υποδομή για την εκπαιδευτική κοινότητα» (σε συνεργασία με την Ελληνογερμανική Αγωγή)

«Αποτελεσματική επικοινωνία για εκπαιδευτικούς TEACHER+» (σε συνεργασία με την Ελληνογερμανική Αγωγή)

«Οικολογικά Σχολεία: όλοι μαζί φροντίζουμε το περιβάλλον» (σε συνεργασία με την ΕΕΠΦ)

ΓΕΩΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- **«Το χαμένο παρελθόν, συναντά το σήμερα. Παλαιοπεριβάλλον και παλαιοβιοποικιλότητα σε αρμονική συνύπαρξη με τη βιοποικιλότητα των ειδών»** (σε συνεργασία με ΚΠΕ Ελευσίνας)
- **«Ομιλώντας γεωλογικά»** (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Λαυρίου)

ΓΕΩΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- **«Τα σχολεία μελετούν τους σεισμούς»** (σε συνεργασία με το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και την Ελληνογερμανική Αγωγή)
- **«Σεισμοί, περιβάλλον και πολιτισμός, από την αρχαιότητα έως σήμερα»**, συνεργασία με τον Δρ Γεράσιμο Παπαδόπουλο

ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ

- **«Η βροχή στην πόλη»**
- **«Βιώσιμη πόλη / ενεργειακός σχεδιασμός»**
- **«Αρχιτεκτονική και περιβάλλον»** (συνεργασία με ΚΠΕ Λαυρίου)

ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ

- **«Η βιώσιμη πόλη στην εκπαιδευτική πράξη»** (συνεργασία με ΚΠΕ Δραπετσώνας & ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού και Βερτίσκου)
- **«Πράσινη Ενέργεια για αειφόρο ανάπτυξη. Προοπτικές και προτάσεις για το Αιγαίο»** (συνεργασία με ΚΠΕ Ευεργέτουλα Λέσβου)
- **«Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία από τη θεωρία στην πράξη»** (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Αργυρούπολης)

ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ

- **«Ολοκληρωμένη διαχείριση των ελεύθερων αστικών χώρων»** (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Δραπετσώνας)
- **«Η ιστορία και το περιβάλλον της πόλης, μας οδηγεί στο μέλλον»** (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Λαυρίου)

**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ /
ΚΛΙΜΑ /ΑΚΡΑΙΑ ΚΑΙΡΙΚΑ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ/ΦΥΣΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ**

- **«Φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές»** (σε συνεργασία με το ΕΚΠΑ)
- **«Δευκαλίων: Εκπαίδευση για τις Πλημμύρες»** (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Μουζακίου)
- **«Πλημμύρες: ένα διαχρονικό φαινόμενο»** (σε συνεργασία με το ΕΚΠΑ, Δρ Νίκη Ευελπίδου)

**ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ /
ΚΛΙΜΑ /ΑΚΡΑΙΑ ΚΑΙΡΙΚΑ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ/ΦΥΣΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ**

- Εκπαίδευση για την Κλιματική αλλαγή
- **«Αποκαλύπτοντας τα μυστικά του τόπου μετά τις πυρκαγιές»** (συνεργασία με ΕΚΠΑ, Δρ Δρ Νίκη Ευελπίδου)

**ΤΟΠΙΟ / ΦΥΣΗ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**

- **«Το αγροτικό τοπίο ως πολιτιστική κληρονομιά»** (σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς)
- Υγρότοπος και αρχαιολογικός χώρος Βραυρώνας

**ΤΟΠΙΟ / ΦΥΣΗ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**

- **«Άυλη πολιτιστική κληρονομιά και φύση»** (σε συνεργασία με το ΠΙΟΠ, Τήνος)
- **«Σεισμοί, περιβάλλον και πολιτισμός, από την αρχαιότητα έως σήμερα»**

ΤΠΕ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

«Εφαρμογές κινητών (android, smartphones) –Οι πράσινοι χώροι της γειτονιάς μου – INVOLEN» (διαγενεακή συνεργασία)

«Σχεδιασμός ψηφιακού παιχνιδιού με θέμα την αειφορία στην πόλη»

«Ψηφιακές ιστορίες σε θέματα περιβάλλοντος και αειφορίας στην πόλη»

«Χρήση ΤΠΕ & WEB2 εργαλείων στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»

«Ψηφιακές πλατφόρμες και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»

«MS PowerPoint και WIKI PBworks ως εργαλεία για τις παρουσιάσεις των προγραμμάτων της Π.Ε.» (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Λαυρίου)

«Εκπαιδευτική πλατφόρμα Real Science»

Δημιουργία και χρήση WIKI ως συνεργατικού χώρου για τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας»

«ΤΠΕ και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Λαυρίου)»

«Δημιουργία αφισών με μηνύματα»

«Δημιουργικές δραστηριότητες με χρήση ψηφιακών εργαλείων» - Εκμάθηση Wordclouds για την δημιουργία συννεφολέξων, Linoit για την δημιουργία τοίχου παρουσίασης πολυμεσικού υλικού, Pixton για την δημιουργία κόμικ, Bookcreator για την δημιουργία ebook/ψηφιακού βιβλίου

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ / ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

- «Τεχνικές θεάτρου και βιωματικής μάθησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες» (σε συνεργασία με το ΠΔΘΕ)
- «Χθες εμείς... σήμερα άλλοι: Το προσφυγικό ζήτημα στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία» (σε συνεργασία με το ΚΠΕ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ)

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ / ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

- «Ρατσισμός στα σχολεία» (σε συνεργασία με το ΠΔΘΕ)

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- «Σπατάλη τροφίμων, προεκτάσεις και εκπαιδευτικές προτάσεις»
- «Διατροφή, περιβάλλον και υγεία»
- «Το σχολείο ως κόμβος για τον μετασχηματισμό του συστήματος τροφίμων» (συνεργασία με την Ελληνογερμανική Αγωγή)

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΥΓΕΙΑ

- Επίδραση του περιβάλλοντος στην υγεία

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ

- Κοινωνική επιχειρηματικότητα (British Council)
- Επιχειρηματικότητα νέων (J British council & Junior Achievement Greece)

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Παραδοσιακά χωριά και κτίσματα στη βιώσιμη ανάπτυξη
- «*Είναι η χρήση της πυρηνικής ενέργειας η μόνη λύση στο ενεργειακό ζήτημα;*» - *Αγώνες αντιλογίας* (σε συνεργασία το ΙΡΕΣΕ)

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

«Μέθοδοι και τεχνικές για την αίθουσα και το πεδίο»

«Θεατρικές τεχνικές και παιχνίδια»

«Μέθοδοι και τεχνικές εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφορία»

«Δημιουργική γραφή και περιβαλλοντική σκέψη αναφορικά με την κατανάλωση και το οικολογικό αποτύπωμα»

Μέθοδοι αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού

«Η τεχνική του animation στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»

Μεθοδολογία και τεχνικές (συνεργασία με ΚΠΕ)

Η τεχνική της Λωξάντρας Λούκας, "1000 ΠΡΟΣΩΠΑ – Μαθαίνω να ζωγραφίζω πορträιτα με τη μέθοδο της Λωξάντρας Λούκας", εφαρμόστηκε από τους εκπαιδευτικούς που είχαν παρακολουθήσει τα σεμινάρια στα προγράμματα διάφορων θεματικών, με την παράλληλη δημιουργία μιας ιστορίας (π.χ. Η φύση και τι μας λέει, η ανακύκλωση...)

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

- «Παιδαγωγική αξιοποίηση του σχολικού κήπου»
- «Πράσινη σχολική επιχειρηματικότητα»
- «Εναλλακτικοί τρόποι καλλιέργειας, γεωργική τεχνική του Μασανόμπου Φουκουόκα», (Ιάπωνας φυτοπαθολόγος)

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

- «Ο σχολικός κήπος μέσα από ένα πρόγραμμα Π.Ε.: Κομποστοποίηση-Κατασκευή» (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Δραπετσώνας)
- «Καλλιέργεια Νέων Δεξιοτήτων και Περιβαλλοντικής συνείδησης στον σχολικό κήπο»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ/ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- «Υπεύθυνη κατανάλωση την εποχή της παγκοσμιοποίησης» (σε συνεργασία με το ΚΠΕ Δραπετσώνας)
- «Μείωση πλαστικών μιας χρήσης» (συνεργασία με το Κοινωνικό Ίδρυμα Α.Κ. Λασκαρίδη)
- «Κυκλική οικονομία στο σχολείο»

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ/ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- «Κυκλική οικονομία στην πράξη» (σε συνεργασία με την SciCo)
- «Βιοοικονομία και Κυκλική Οικονομία από την σκοπιά της εκπαίδευσης για την αειφορία» (σε συνεργασία με την ΕΕΠΦ και το ΚΠΕ Δραπετσώνας)

ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την υλοποίηση των Σεμιναρίων & Ημερίδων, οι Φορείς με τους οποίους συνεργάστηκα, ήταν πάρα πολλοί. Ο σκοπός ήταν το άνοιγμα σε περισσότερες συνεργασίες, για τη διεύρυνση των οριζώντων των εκπαιδευτικών, αλλά και για την προσφορά όσο το δυνατόν περισσότερου «υλικού» για αξιοποίηση κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Συνεργασίες με Πανεπιστήμια (Ε.Κ.Π.Α.)

- Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος Ε.Κ.Π.Α.
- Τμήμα Γεωλογίας και Παλαιοπεριβάλλοντος Ε.Κ.Π.Α.
- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Στρατηγικές διαχείρισης περιβάλλοντος, καταστροφών και κρίσεων», Ε.Κ.Π.Α.

Συνεργασίες με Πανεπιστήμια

- Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Φ.Π.Ψ., Ε.Κ.Π.Α
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
- Τ.Ε.Α.Π.Η., Ε.Κ.Π.Α.

Συνεργασίες με Πανεπιστήμια

- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εργαστήριο Βιογεωγραφίας & Οικολογίας του Τμήματος Γεωγραφίας

Συνεργασίες με Μ.Κ.Ο

- WWF Ελλάς
- Actionaid Hellas
- Ε.Ε.Π.Φ.
- Medies
- ΚΕ.Π.Α.Δ. (Κέντρο Προάσπισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων)

Συνεργασίες με Μ.Κ.Ο

- Μ.Κ.Ο. Aeiforum
- Ε.ΚΕ.Φ.Ε. (Εθνικό Κέντρο Φυσικών Επιστημών Δημόκριτος)
- Ε.Ο.Ε. (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)
- Ο.Ε.Α. (Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης)
- SciCo

Συνεργασίες με Φορείς

- Φ.Δ.Ε.Δ.Π. (Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας)
- Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μαινάλου και Υγροτόπου Μουστου
- Υπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες
- Πανελλήνιο Δίκτυο για το θέατρο στην εκπαίδευση
- British Council
- Πανελλήνια Φιλοζωική & Περιβαλλοντική Ομοσπονδία

Συνεργασίες με Φορείς

- Ο.Α.Σ.Π.
- Μονάδα Εκπαίδευσης ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. (Ελληνικού Κέντρου θαλασσίων Ερευνών)
- Ε.Α.Α., Ι.Α.Α.Δ.Ε.Τ. (Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών)
- Ίδρυμα Ευγενίδου
- Το Χαμόγελο του Παιδιού
- Σνήγορος του Παιδιού
- ΠΡΟΝΟΗ

Συνεργασίες με Μουσεία

- Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου (Μ.Φ.Ι.Α.Δ.Λ.)
- Μουσείο Μαρμαροτεχνίας Τήνου

Συνεργασίες με ΚΠΕ/ΚΕΠΕΑ

- ΚΠΕ Λαυρίου
- ΚΠΕ Αργυρούπολης
- ΚΠΕ Ελευσίνας
- ΚΠΕ Δραπετσώνας
- ΚΠΕ Φιλίππων Καβάλας
- ΚΠΕ Νάουσας
- ΚΠΕ Έδεσσας – Γιαννιτών

Συνεργασίες με ΚΠΕ/ΚΕΠΕΑ

- ΚΠΕ Καλαμάτας
- ΚΠΕ Μολάων
- ΚΠΕ Αρχανών – Ρούβα – Γουβών
- ΚΠΕ Ανωγείων
- ΚΠΕ Ιεράπετρας-Νεάπολης
- ΚΠΕ Μουζακίου

Συνεργασίες με ΚΠΕ/ΚΕΠΕΑ

- ΚΠΕ Καρπενησίου
- ΚΠΕ Κορθίου Άνδρου
- ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού & Βερτίσκου
- ΚΠΕ Ελασσόνας

Συνεργασίες με ΚΠΕ/ΚΕΠΕΑ

- ΚΠΕ Κλειτορίας-Ακράτας
- ΚΠΕ Καστρίου
- ΚΠΕ Νέας Κίου
- ΚΠΕ Άμφισσας

Γνωρίζοντας ότι η παροχή περισσότερων γνώσεων δεν έχει αναγκαστικά ως αποτέλεσμα την αλλαγή των συμπεριφορών των παιδιών ή των ενηλίκων, (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος), εστίασα στη βιωματική κατά το δυνατόν επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών, σε συνδυασμό με την προσφορά της απαραίτητης ακαδημαϊκής γνώσης. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών έγινε πάνω σε πολλά και διαφορετικά θέματα, που άπτονται των θεμάτων της Οικολογίας, της ρύπανσης, των κινδύνων από διάφορα φυσικά και τεχνολογικά φαινόμενα (π.χ. Κλιματική αλλαγή), της διατροφής, της κατανάλωσης και του οικολογικού αποτυπώματος, των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των προσφύγων, της μουσειακής εκπαίδευσης, της ψηφιακής εκπαίδευσης (Τ.Π.Ε. & Περιβαλλοντική Εκπαίδευση). Ιδιαίτερα, εστίασα στη δυνατότητα εξάσκησης των εκπαιδευτικών σε νέες μεθόδους και τεχνικές **της μη τυπικής εκπαίδευσης**.

Εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες – και γενικά πολίτες, αντιμετωπίζουν συχνά το περιβάλλον ως το μέσον (εργαλείακή οπτική) για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών (βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης, ποιότητας ζωής, κ.λπ.), (Κώστας Γαβριλάκης, Κώστας Σοφούλης, από «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος»).

Μέσω των σεμιναρίων, επιδιώκουμε να καλλιεργηθεί, τουλάχιστον έμμεσα, (με την εφαρμογή των διαφόρων τεχνικών στα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ο σεβασμός προς το περιβάλλον, αλλά και η ενεργός συμμετοχή του πολίτη στην επίλυση των προβλημάτων. (Χάρτα του Βελιγραδίου, 1975, Διεθνές Συνέδριο για την Π.Ε.) Ο ρόλος του πεδίου, αλλά και της εκτός του σχολείου (σχολικής τάξης) εκπαίδευσης, είναι εξαιρετικά σημαντικός για την επίτευξη του προηγούμενου στόχου.

Το περιβάλλον πρέπει να αντιμετωπίζεται στην ολότητά του, φυσικό, ανθρωπογενές, οικολογικό, πολιτικό, οικονομικό, τεχνολογικό, κοινωνικό, νομικό, πολιτισμικό και αισθητικό. Η πρόταση αυτή θεμελιώνει την ολιστική και διεπιστημονική φύση του πεδίου, η οποία ενθαρρύνει την σφαιρική αντιμετώπιση των θεμάτων που εξετάζονται μέσα από ποικίλες διαστάσεις. (Κώστας Γαβριλάκης & Κώστας Σοφούλης, από «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος»).

Τα σεμινάρια που σχεδίασα και υλοποίησα (146 σεμινάρια, ημερίδες και θερινά σχολεία), εκπροσωπώντας τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην οποία υπηρετώ, πολλές φορές σε συνεργασία και με άλλες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, **είχαν ως κυρίαρχη τη «βιωματική εκπαίδευση»** και ήταν επαναλαμβανόμενα σε κάποιο βαθμό (όχι πάντα με την ίδια ακριβώς θεματική). Για παράδειγμα, υλοποίησα σεμινάρια σε Εθνικούς Δρυμούς – όπως στην Πάρνηθα, 5 φορές - συνεργαζόμενη με διαφορετικούς φορείς κάθε φορά, στον Εθνικό Δρυμό Λαυρίου, στον Όλυμπο, κ.λπ., όλα βασισμένα στις αρχές της βιωματικής μάθησης.

Επιπλέον υλοποίησα 60 Επιμορφωτικά Σεμινάρια και Επιμορφωτικές Ημερίδες σε συνεργασία με Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης & με άλλες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης.

Από τα πιο σημαντικά σεμινάρια που σχεδίασα και υλοποίησα, ήταν αυτά σε συνεργασία με τα Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO. Η Ελλάδα σήμερα, έχει 8 Ελληνικά Γεωπάρκα ενταγμένα στο Παγκόσμιο Δίκτυο: Γεωπάρκο Λέσβου, Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού, Γεωπάρκο Ψηλορείτη, Γεωπάρκο Βίκου-Αώου, Γεωπάρκο Σητείας, Γεωπάρκο Γρεβενών-Κοζάνης, Γεωπάρκο Κεφαλλονιάς-Ιθάκης, Γεωπάρκο Κεφαλλονιάς-Ιθάκης. Άλλα δύο ακόμα, έχουν υποβάλει τους φακέλους τους για ένταξη στο Δίκτυο Παγκόσμιων Γεωπάρκων UNESCO: το Γεωπάρκο Νισύρου και το Γεωπάρκο Πύλης-Μετεώρων.

Σεμινάρια & Θερινά Σχολεία σε Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO σε συνεργασία με ΚΠΕ

• **Γεωπάρκο Σητείας:** Σάββατο 18 έως και Τρίτη 21/6/2016, ΚΠΕ Αρχανών-Ρούβα-Γουβών, ΚΠΕ Ιεράπετρας-Νεάπολης,
• και Τετάρτη 5/7 έως και Δευτέρα 10/7/2023, ΚΠΕ Αρχανών-Ρούβα-Γουβών, ΚΠΕ Ιεράπετρας-Νεάπολης, ΚΠΕ Ανωγείων, ΚΠΕ Βάμου

Σεμινάρια & Θερινά Σχολεία σε Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO σε συνεργασία με ΚΠΕ

• **Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού:** Σάββατο 12/12/2015, ΚΠΕ Κλειτορίας-Ακράτας
• & Παρασκευή 4/5 & Σάββατο 5/5/2018, ΚΠΕ Κλειτορίας-Ακράτας

Σεμινάρια σε Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO σε συνεργασία με Μουσεία

• **Γεωπάρκο Λέσβου:** Σάββατο 29 Ιουνίου έως και Τρίτη 2 Ιουλίου 2019, σε συνεργασία με το Μ.Φ.Ι.Α.Δ.Λ. και τον Φορέα Ανάπτυξης & Προβολής Ερεσσού

Σεμινάρια/Ημερίδες σε συνεργασία με Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO & με Μουσεία

• **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου δάσους Λέσβου:** Τρίτη 19 Απριλίου 2016, Ίδρυμα Ευγενίδου
• Πέμπτη 11 Ιανουαρίου 2018, ΜΦΙΑΔΛ, 2ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου
• Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου 2020, ΜΦΙΑΔΛ & Ίδρυμα Ευγενίδου

Τα Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO, έχουν γεωλογική κληρονομιά εξέχουσας σημασίας παγκοσμίως, και προωθούν τη γεωεπιστημονική και περιβαλλοντική γνώση μέσω της εκπαίδευσης. Έχουν ήπιες οικονομικές και τουριστικές δραστηριότητες και προωθούν την κοινωνική συνοχή και τη διατήρηση της ταυτότητας των τοπικών κοινοτήτων. Επιπλέον, αποτελούν παραδείγματα αειφορικής διαχείρισης της περιοχής, ενώ παράλληλα εκπαιδεύουν τα νέα παιδιά προς την ενεργό πολιτεότητα και προωθούν τον γεωτουρισμό, που είναι εξαιρετικά σημαντικός για τη χώρα μας. Ως βασική αρχή τα Παγκόσμια Γεωπάρκα UNESCO, έχουν στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα τη βιωματική εκπαίδευση, αλλά και μετάδοση αξιών.

Ως **Βίωμα** ορίζουμε, αυτό που έχουμε ζήσει ως έντονη και συνειδητή εμπειρία –ή προσωπική εμπειρία από κατάσταση ή σχέση.

Σύμφωνα με τον Κωνσταντίνο Μπακιρτζή («Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος»), η **εργασία μέσα στην τάξη, η ενεργοποίηση και η εμπάθυση των λειτουργιών της σκέψης και του νου, συνιστούν επίσης εμπειρίες βιωματικής μάθησης, με την προϋπόθεση βέβαια να αφορούν και να ενδιαφέρουν τους μαθητές.**

Αυτό στο οποίο εστιάζουμε κατά την υλοποίηση ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτυχθούν ολόπλευρα (νοητικά, γλωσσικά, κοινωνικά, συναισθηματικά και κινητικά), να αποκτήσουν νέες γνώσεις και δεξιότητες, να συνδέσουν τις νέες γνώσεις με προηγούμενες, να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, να κάνουν επιλογές (κριτική σκέψη), κ.α. (Katz&Chard, 1995, στο «Η βιωματική προσέγγιση της μάθησης ως εκπαιδευτική διαδικασία, Έλση Ντολιοπούλου, στο «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος»).

Με τον όρο «γνώση», εννοούμε όλες τις πτυχές του γνωστικού τομέα, από την απλή αισθητηριακή προσέγγιση, την άμεση εμπειρία και την παροχή πληροφοριών, έως τη βαθύτερη κατανόηση και την προσπάθεια λύσης σύνθετων οικολογικών προβλημάτων. (Κώστας Χρυσάφιδης, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, στο «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2005, Επιμέλεια, Αλέξης Δ. Γεωργόπουλος»).

Η γνώση στα σεμινάρια που σχεδίασα και υλοποίησα, αντιμετωπίστηκε ως θεμέλιο για την κατανόηση οικολογικών συσχετισμών και καταστάσεων, αλλά και ως βάση για τη μετάβαση των σημερινών μαθητών/τριών στο στάδιο της ενεργού πολιτειότητας.

Μέσα από τα Σεμινάρια, προέκυψαν και συνεργασίες, οι οποίες οδήγησαν σε συγγραφή υλικού. Ένα σπουδαίο συνεργατικό υλικό που ξεκίνησε με πρωτοβουλία του ΚΠΕ/ΚΕΠΑ Μουζακίου και έχει ήδη εκδοθεί, αφορά στο θέμα των πλημμυρών. Το συνεργατικό εκπαιδευτικό υλικό με θέμα τις πλημμύρες **“Δευκαλίωνας: Εκπαίδευση για τις Πλημμύρες”**, θα το βρείτε:

Ιστότοπος: <http://deukalion.sch.gr/wp/>

Φάκελος εκπαιδευτικού υλικού (2 ΤΟΜΟΙ):

<https://drive.google.com/drive/folders/1956KVgdWAOEesqOgURzmz5ec-N0z8JVe?usp=sharing>

Η ομάδα “Δευκαλίωνας: Εκπαίδευση για τις Πλημμύρες” αποτελείται από μέλη των παιδαγωγικών ομάδων των ΚΕΠΕΑ, καθώς και μέλη φορέων της Εκπαίδευσης, όπως το ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας, Υπευθύνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Σχολικών Δραστηριοτήτων και Πολιτιστικών Θεμάτων, Εργαστηριακών Κέντρων, ΠΛΗΝΕΤ και εκπαιδευτικούς σχολείων, με συμπαραστάτες και αρωγούς εξέχοντα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας. Στην προσπάθεια συνέβαλαν σημαντικά και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Πολιτικής Προστασίας, η Πυροσβεστική, τα Δασαρχεία της περιοχής κ.λπ.

Ένα άλλο εξαιρετικό εκπαιδευτικό υλικό στο οποίο τη συγγραφή συμμετείχα παλαιότερα, με τίτλο: “Περιβαλλοντική-Κλιματική Μετανάστευση” – Εκπαιδευτικές δραστηριότητες – e-εκπαιδευτικό υλικό, Εκδόσεις: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», Αθήνα 2017, μπορείτε να το βρείτε στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://blogs.sch.gr/grperekvath/archives/1760>

ΜΕΡΟΣ Β΄
Απολογιστικές εκθέσεις
Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης

**1. «Νέοι γεωεπιστήμονες ακούγοντας τη γη ή “Club sismo” –
Εγκατάσταση σεισμολογικού σταθμού στο LFH ED και σύνδεση του με
δίκτυο σταθμών της ΑΕΦΕ»**

**Ελληνογαλλική Σχολή Αγίας Παρασκευής «Ευγένιος Ντελακρουά»
Σχολικό Έτος 2012-13**

**Συντονίστρια: Βασιλική Κορόζη ΠΕ04.04
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: M. Gagneron**

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΧΟΛΕΙΟ :	ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ EUGENE DELACROIX	
ΤΗΛ. : 2113009121	ΦΑΞ : 2113009122	e-mail: secdlyceegr@lfh.gr
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	ΚΟΡΟΖΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	
ΤΗΛ. :	2106423854 - 6942987046	e-mail: koroziv@hotmail.com

1. Ποιος είναι ο τίτλος του προγράμματος που υλοποιήσατε στο σχολείο σας κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013;

“Club sismo” – Εγκατάσταση σεισμολογικού σταθμού στο LFH ED και σύνδεση του με δίκτυο σταθμών της ΑΕΦΕ

2. Συμπλήρωση ωραρίου; (αριθμός ωρών)

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

3. Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα ;

ΝΑΙ **ΟΧΙ**

Θα ολοκληρωθεί τον προσεχή Δεκέμβριο με την εγκατάσταση του σταθμού στο Σχολείο μας.

4. Πόση ήταν η διάρκεια του προγράμματος;

5. Έγινε παρουσίαση του προγράμματος στη σχολική κοινότητα ή στην τοπική κοινωνία;

✓ ΝΑΙ

ΟΧΙ

6. Ποιες μεθόδους ακολουθήσατε κατά την υλοποίηση του προγράμματος; (ερευνητική εργασία, επίλυση προβλήματος,άλλη)

Βιβλιογραφική εργασία και έρευνα στο διαδίκτυο – Παρουσιάσεις με power point στη σχολική κοινότητα

Επίλυση προβλημάτων στο εργαστήριο – Ανακοίνωση συμπερασμάτων.

Σύνδεση με το Πανεπιστήμιο – ΕΚΠΑ (τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος) , επίσκεψη και έρευνα πεδίου

7. Ποια μεθοδολογικά εργαλεία και τεχνικές χρησιμοποίησατε; (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, φύλλα εργασίας, μελέτη πεδίου, περιβαλλοντικό μονοπάτι, παιχνίδια ρόλων, κ.λπ)

Φύλλα εργασίας

Μελέτη πεδίου

Βιβλιογραφική εργασία – διαδίκτυο

Ενημερωτικό φυλλάδιο

8. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, συνεργαστήκατε με (συμπληρώνετε με ποιους ΟΤΑ ή ΚΠΕ ή άλλους φορείς) :

Ο.Τ.Α (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης)

Μ.Κ.Ο (μη κυβερνητικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις)

ΑΕΦΕ (Agence pour l'enseignement français à l'étranger)

Κυβερνητικούς φορείς (Υπουργεία, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, κ.λπ)

ΑΕΙ, ΤΕΙ: ΕΚΠΑ - Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος

Κ.Π.Ε.

9. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, είχατε διεθνείς συνεργασίες (Comenius, eTwinning, κ.λπ);

Το πρόγραμμα εποπτεύεται από την ΑΕΦΕ και θα συνδεθεί με όλα τα ομόλογα σχολεία που έχουν εκπονήσει ίδια προγράμματα μετά τη λήξη του.(www.edusismo.org)

10. Ποιες διδακτικές-εκπαιδευτικές επισκέψεις πραγματοποιήσατε στα πλαίσια του προγράμματος; (αναφέρετε τον τόπο και τον αριθμό των ημερών μετακίνησης).

Έγινε μία επίσκεψη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος) και συνάντηση με τον καθηγητή κ. Βούλγαρη.

11. Διοργανώσατε ή συμμετείχατε σε δράσεις κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, ή μετά την ολοκλήρωσή του;

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Portes ouvertes – παρουσίαση ετήσιων εργασιών στη Σχολή μας 14/5/2013

12. Συμμετείχατε σε θεματικά δίκτυα (τοπικά, εθνικά, διεθνή), εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας και αν ναι, σε ποια και ποιος ήταν ο συντονιστικός τους φορέας;

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

Πρόγραμμα APP (Action Pédagogique Pilote) ΑΕΦΕ (Agence pour l'enseignement français à l'étranger)

13. Αναφέρετε τους τίτλους των προγραμμάτων τα οποία έχετε αναλάβει τα προηγούμενα σχολικά έτη.

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ
Πρόγραμμα συνεργασίας με τα γαλλικά σχολεία της Αλεξάνδρειας και του Καΐρου με τίτλο «tous chercheurs», εκπόνηση 2 εργασιών με τίτλους: 1. «Η απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος στην Τέχνη» http://projectapeikonisi.blogspot.gr/ 2. «Ποικιλομορφία στην έκφραση των γονιδίων» https://sites.google.com/site/touschercheurslfh/	2012-2013
«Το ανθρώπινο σώμα στη Βιολογία και την Τέχνη» https://sites.google.com/site/florentialfh/home	2011-2012
«Η γεωμορφολογία ενός τόπου και η επίδραση των γεωλογικών αλλαγών στα οικοσυστήματα και τους κατοίκους τους» https://sites.google.com/site/sikelialfh/ Η εργασία βραβεύθηκε στα βραβεία "excellence" του ΥΠΑΙΘΠΑ με βαθμό 358/360	2010-2011
Συμμετοχή στο ACSTAC (3 εργασίες)	2010-2011
Συμμετοχή στο ACSTAC (1 εργασία η οποία βραβεύτηκε ως η πιο πρωτότυπη στον τομέα Περιβάλλον με τίτλο: «Το πράσινο σχολείο χαρακτηριστικά και διαφορές με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές μονάδες»)	2009-2010
«Τσιγάρο: tu neux οὐ tu neux pas? Ο επικήδειος μιας κακής συνήθειας!»	2008-2009
«Το νερό»	2008-2009
«Περιβαλλοντικό, κοινωνικοπολιτισμικό οδοιπορικό στη Δημητσάνα»	2007-2008
Περιβαλλοντικό πρόγραμμα: 'ΑΙΓΙΝΑ'	2006-2007
«Διαχρονική μελέτη της διατροφής των Ελλήνων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα»	2005-2006

Σύνδεσμοι
ανενεργοί.

Κάθε χρόνο αναλαμβάνω κάποιο πρόγραμμα (ποτέ ως συμπλήρωση ωραρίου), σας αναφέρω τα πιο πρόσφατα.

14. Έχετε επιμορφωθεί σε Κ.Π.Ε, ή με παρακολούθηση ημερίδων ή σεμιναρίων που έχουν διοργανωθεί από διάφορους φορείς ή τη Δ/νση Δ/θμιας Εκπ/σης; Αναφέρετε τους τίτλους των προγραμμάτων επιμόρφωσής σας, τη διάρκεια και τους φορείς που πραγματοποίησαν τις επιμορφώσεις (στη διάρκεια σημειώνετε τις ακριβείς ημερομηνίες).

ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
--------------------	--------	----------

Δεν έχω επιμορφωθεί μέχρι τώρα στην Περιβαλλοντική εκπαίδευση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΝΤΕΛΑΚΡΟΥΑ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-2013
LYCÉE FRANCO-HELLENIQUE EUGÈNE DELACROIX

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ « ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΑΚΟΥΝ ΤΗ ΓΗ »
PROJET PARTENARIAT A.P.P. MONDE « JEUNES SCIENTISTES À L'ÉCOUTE DE LA TERRE »
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕΙΣΜΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟ LFHED
ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Από τον Σεπτέμβριο του 2012 το Σχολείο μας εντάχθηκε στο πρόγραμμα " Νέοι γεωεπιστήμονες ακούγοντας τη Γη". Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που συντονίζεται κεντρικά από την AEFÉ (ο οργανισμός που ελέγχει όλα τα Γαλλικά σχολεία σε όλο τον κόσμο) και αφορά όλα τα σχολεία που συντονίζει παγκόσμια. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την εγκατάσταση σεισμολογικών σταθμών σε όλα τα σχολεία της AEFÉ και ειδικότερα στις περιοχές με έντονη σεισμική δραστηριότητα.

Ήδη για το 2012 έχουν ξεκινήσει το πρόγραμμα στην Μπανγκόγκ, στο Βουκουρέστι, στη Λίμα και στο Μαρόκο. Το 2013 θα έχουμε τη χαρά να είμαστε στο πρόγραμμα των 6 νέων σταθμών " Σεισμολόγοι στο σχολείο". Είναι μία δυναμική δράση που στόχο έχει να μας κινητοποιήσει όλους, μαθητές αλλά και διδάσκοντες για μία διαφορετική, ανακαλυπτική προσέγγιση της γνώσης μέσα από την έρευνα μα και την ανταλλαγή εμπειρίας με συμμαθητές τους άλλων χωρών που έχουν κοινές εμπειρίες αλλά διαφορετική κουλτούρα και πιθανά γνώσεις και προετοιμασία.

Στο πρόγραμμα έλαβε μέρος μία ομάδα μαθητών της πρώτης του Γαλλικού τμήματος (αντίστοιχη δευτέρα λυκείου) οι οποίοι διδάσκονται από το αναλυτικό τους πρόγραμμα τους σεισμούς και ακόμη μία ομάδα μαθητών της πρώτης λυκείου του Ελληνικού τμήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα των οποίων δεν υπάρχει σε καμία βαθμίδα γεωλογία και φυσικά δεν διδάσκονται για τους σεισμούς παρά μόνο μία μικρή αναφορά στην πρώτη γυμνασίου. Για το συντονισμό του προγράμματος συνεργαστήκαμε μία συνάδελφος του Γαλλικού τμήματος και μία από το Ελληνικό τμήμα. Η ομάδα αποτελείται από 7 μαθητές της πρώτης του Γαλλικού τμήματος (αντίστοιχη δευτέρα λυκείου): Electra Ferouka, Mikael Bailly du Bois , Nina Pehlivanidis , Silvana Marianou, Laetitia Capsalas, Marguerite De Marcellus, Silvia Bubendorf και 9 μαθητές της πρώτης λυκείου του Ελληνικού τμήματος: Αδάμ Βάσια, Αναστασοπούλου Μαριάννα, Βακαλοπούλου Φανή, Ζακυνθινού – Ξάνθη Νικολέτα, Κεσίδης Αλέξανδρος, Κουκοπυράκη Μάγδα, Κουμεντάκου Αριάδνη, Λιάτσης – Δουβίτσας Ορέστης, Σαραντοπούλου Δανάη. Ειδικά

για το δικό μας Σχολείο η δημιουργία μίας διατμηματικής ομάδας μαθητών με διαφορετική νοοτροπία τελείως διαφορετική προσέγγιση της γνώσης διαφορετική ηλικία και εμπειρίες που δούλεψαν σαν ένα μικρό club "νέων σεισμολόγων" είναι πολύ ενδιαφέροντα.

Ο τελικός στόχος είναι η συνεργασία όλων αυτών των εγκατεστημένων σταθμών σε ένα παγκόσμιο δίκτυο,

σε συνεργασία με το Ελληνικό Πανεπιστήμιο, είμαστε έτοιμοι για το παραπάνω και περιμένουμε μέσα στο 2013 (πιθανά Νοέμβριο ή Δεκέμβριο) τους ειδικούς επιστήμονες για την εγκατάσταση.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε αμέσως μετά τις διακοπές του Οκτωβρίου μέσα στο σχολικό πρόγραμμα με παρουσιάσεις του αναγκαίου θεωρητικού υπόβαθρου. Για το Ελληνικό τμήμα είναι τελείως απαραίτητες αυτές οι παρουσιάσεις γιατί οι γνώσεις των μαθητών μας για τα συγκεκριμένα φαινόμενα παρότι εξαιρετικά ενδιαφέροντα και συχνά στη χώρα μας είναι, πραγματικά πολύ λίγες.

Το πρόγραμμα επίσης περιλαμβάνει ανταλλαγή «γνώσης» με μαθητές που ήδη έχουν εκπονήσει το πρόγραμμα, επισκέψεις στο Πανεπιστήμιο. Στα πλαίσια της συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Αθηνών ΕΚΠΑ, τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος , την Παρασκευή 29 Μαρτίου επισκεφτήκαμε τον τομέα Γεωφυσικής και Γεωθερμίας στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου. Εκεί παρακολουθήσαμε μια παρουσίαση σχετικά με τους σεισμούς, τα αίτια δημιουργίας τους, τον τρόπο τα όργανα και τις κλίμακες μέτρησης τους και συνειδητοποιήσαμε γιατί η Ελλάδα είναι μία ιδιαίτερα σεισμογενής περιοχή. Την εισήγηση επιμελήθηκε και παρουσίασε στα γαλλικά ο καθηγητής του τμήματος κ. Νικόλαος Βούλγαρης ο οποίος και προσπάθησε να μας λύσει τις απορίες μας. Η επίσκεψή μας ολοκληρώθηκε με την περιήγησή μας στους χώρους όπου βρίσκονταν οι σειсмоγράφοι όπου και συζητήσαμε για την λειτουργία τους και την εξέλιξη της τεχνολογίας της καταγραφής της σεισμικότητας. Η συνολική εμπειρία κρίθηκε από όλους μας μαθητές και διδάσκοντες ιδιαίτερα γόνιμη, εποικοδομητική και χρήσιμη για το πρόγραμμα που διεξάγεται στο σχολείο μας. Ευχαριστούμε θερμά τον κ. Βούλγαρη και τους συνεργάτες του για την εξαιρετική εμπειρία και τη ζεστή φιλοξενία που μας προσέφερε.

Στα πλαίσια του «club sismo», οι μαθητές δημιούργησαν ένα ενημερωτικό φυλλάδιο το οποίο τυπώθηκε και μοιράστηκε στους συμμαθητές τους όλων των βαθμίδων και των δύο τμημάτων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΕΡΓΑΣΙΑ
24-28/9/2012	Αρχική ανακοίνωση στους μαθητές και στους γονείς τους, σχετικά με το πρόγραμμα.
1-5/10/2012	Εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους μαθητές και καθορισμός ομάδων εργασίας.
8-12/10/2012	Καθορισμός ακριβούς θέματος της κάθε ομάδας και οδηγίες.
15-19/10/2012	Αρχική βιβλιογραφική εργασία, οδηγίες ανά ομάδα.
22/10 – 2/11/2012	Βιβλιογραφική εργασία.
5-16/11/2012	Σύνθεση συνολικής εργασίας. Δημιουργία προβολής παρουσίασης.
Τρίτη 20/11/2012	Παρουσίαση εργασίας, (μέρος Α') και στις δύο γλώσσες.
Τρίτη 27/11/2012	Αξιολόγηση (μέρος Α').
Τρίτη 4/12/2012	Παρουσίαση εργασίας, (μέρος Β') και στις δύο γλώσσες.

Τρίτη 11/12/2012	Αξιολόγηση (μέρος Β').
17-21/12/2012	Προετοιμασία επίσκεψης στο Πανεπιστήμιο Αθήνας (Ε.Κ.Π.Α.) - τμήμα Γεωφυσικής και Γεωθερμίας, εργαστήριο Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος. Προετοιμασία επίσκεψης στο Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (Ε.Α.Α.).
29/3/2013	Επίσκεψη στο Πανεπιστήμιο Αθήνας (Ε.Κ.Π.Α.) - τμήμα Γεωφυσικής και Γεωθερμίας, εργαστήριο Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος. Διάλεξη του καθηγητή του ΕΚΠΑ Ν. Βούλγαρη. Επίσκεψη στο εργαστήριο σεισμολογίας στο ΕΚΠΑ και παρακολούθηση σειсмоγράφων σε λειτουργία. Προετοιμασία εργαστηρίου σεισμολογίας και εγκατάστασης σειсмоγράφου.
2^{ος} – 4^{ος} /2013	Συγγραφή εργασίας σε μορφή μικρού βιβλίου, σε δύο επίπεδα και στις δύο γλώσσες.
4^{ος}/2013	Έκδοση των εργασιών.
4^{ος}/2013	Παρουσίαση των εργασιών και διανομή των φυλλαδίων στο σχολείο.
1^{ος} -4^{ος} /2013	Προετοιμασία εργαστηρίου σεισμολογίας και εγκατάστασης σειсмоγράφου.
5^{ος}/2013	Αξιολόγηση της εργασίας από τους μαθητές και τους καθηγητές.

ΑΞΙΟΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΟΜΑΔΕΣ

1. Βιβλιογραφική εργασία, τμήμα Α :

- Τι είναι σεισμοί και ποια τα αίτιά τους.
- Ποιο είναι το άμεσο αίτιο ενός σεισμού.
- Πώς δημιουργείται ένας σεισμός και ποιες οι συνέπειές του.
- Ποια είναι τα όργανα καταγραφής ενός σεισμού και πως λειτουργούν.
- Γιατί είναι σημαντικό να καταγράψουμε τους σεισμούς ειδικά σε σεισμογενείς περιοχές.
- Πως κατανέμονται οι σεισμικές ζώνες στον κόσμο και στην Ευρώπη.
- Ποια η σχέση των σεισμογενών περιοχών με τις ηφαιστειακές ζώνες και τις λιθοσφαιρικές πλάκες.
- Δημιουργία παρουσίασης τμήματος Α.

2. Βιβλιογραφική εργασία, τμήμα Β :

- Πρόληψη και πρόβλεψη των σεισμών.
- Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από τους κινδύνους ενός σεισμού.
- Δημιουργία παρουσίασης τμήματος Β.

3. Εργαστήριο σεισμολόγων Ι : εγκατάσταση σεισμολογικού σταθμού.

4. Εργαστήριο σεισμολόγων ΙΙ : συγγραφή φυλλαδίου για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο.

Πιθανόν το συγκεκριμένο πρόγραμμα να λειτουργήσει για τον επόμενο χρόνο, για τη δημιουργία μιας ομάδας που θα μελετά γεωλογικά φαινόμενα που είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα και συχνά στην πατρίδα μας.

Αν χρειάζεστε περισσότερες πληροφορίες για τη δράση μπορείτε να περιηγηθείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση της AEFÉ (www.aefe.fr) ή στον ιστότοπο www.edusismo.org

2. « Λαχανόκηποι στη πόλη»

ΓΕ.Λ. Νέας Ερυθραίας «Αναξαγόρειο»
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια: Κωνσταντίνα Κοκκίνη ΠΕ03
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ14.04
Αικατερίνη Μητκίδου ΠΕ18

Κατά το σχολικό έτος 2015-2016 η Περιβαλλοντική Ομάδα του ΓΕΛ Ν. Ερυθραίας υλοποίησε περιβαλλοντικό πρόγραμμα με θέμα « Λαχανόκηποι στη πόλη». Στο πρόγραμμα αρχικά συμμετείχαν 20 μαθητές και 3 καθηγητές.

Οι στόχοι του προγράμματος ήταν:

Γνωστικοί όπως, οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν βασικές αρχές ενός οικοσυστήματος και τα προβλήματα που προκύπτουν από την διατάραξη της ισοροπίας.
- Να μπορούν να κάνουν κατηγοριοποιήσεις.
- Να γνωρίσουν την λειτουργία και τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών της πόλης
- να προβληματιστούν με τις συνέπειες της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος στη ζωή και στο μέλλον τους
- Να μάθουν βασικές γνώσεις για τους τρόπους αναπαραγωγής και καλλιέργειας φυτών και να εφαρμόσουν αυτές τις γνώσεις για την αναπαραγωγή και τη καλλιέργεια των δικών τους φυτών.
- Να εξασκηθούν στην εκτέλεση εργασίας με βάση γραπτές οδηγίες
- να εξοικειωθούν με την επιστημονική μεθοδολογία και τη χρήση των νέων τεχνολογιών

Συναισθηματικοί όπως, οι μαθητές:

- να ευαισθητοποιηθούν σε περιβαλλοντικά θέματα
- να σέβονται τις απόψεις των άλλων
- να εκτιμήσουν, να αγαπήσουν, να φροντίσουν, να απολαύσουν το φυσικό περιβάλλον
- να αποδεχθούν την αλληλεξάρτηση των ατόμων, των ομάδων, των κοινωνιών
- να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και υπευθυνότητας

Ψυχοκινητικοί όπως, οι μαθητές:

- να εξασκηθούν στη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διασταύρωση πληροφοριών

- να ασκηθούν στην κριτική σκέψη
- να ανακαλύψουν τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους.

Η Υλοποίηση του προγράμματος

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος Project και διδακτικές στρατηγικές όπως: Καταιγισμός ιδεών, Έρευνα, συζήτηση σε ομάδες, επισκόπηση απόψεων, συνέντευξη, επίσκεψη πεδίου, μελέτη χαρακτηριστικής περίπτωσης, συνεργατικό wiki, διαδικτυακή αναζήτηση.

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στο [αττικό φυτωριακό πάρκο στο Κορωπί](#), σε φυτείες πατάτας στη Καλαμάτα και στον υδροβιότοπο της Γιάλοβας στη Καλαμάτα.

Υπήρξαν επίσης συναντήσεις με κατοίκους- καλλιεργητές λαχανικών, τους κηπουρούς του τμήματος Πρασίνου του Δήμου Κηφισιάς, το Δήμαρχο Κηφισιάς και τους υπεύθυνους στο κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Κηφισιάς.

Σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν δύο βασικές δράσεις:

- Η μετατροπή ενός ημιυπαίθριου χώρου του σχολείου σε περιβαλλοντικό στέκι.
- Η υλοποίηση σχολικού λαχανόκηπου.

Περιβαλλοντικό στέκι.
Επιλέχθηκε στη δυτική πλευρά του σχολείου ένας ημιυπαίθριος χώρος ο οποίος αφού καθαρίστηκε στη συνέχεια εξοπλίστηκε με ένα παλιό γραφείο και παγκάκι. Ο χώρος αυτός χρησιμοποιήθηκε για τις φθινοπωρινές και ανοιξιάτικες συναντήσεις, για την έκθεση υλικού της περιβαλλοντικής ομάδας αλλά και για άλλες δραστηριότητες της ομάδας.
Σχολικός Λαχανόκηπος
Αρχικά διερευνήθηκε το θέμα και αποφασίστηκε να γίνει έρευνα και αναζήτηση αστικών λαχανόκηπων. Στη συνέχεια σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ένας λαχανόκηπος στο χώρο του σχολείου και αποφασίστηκε η διάθεση της παραγωγή στο κοινωνικό παντοπωλείο του Δήμου. Παράλληλα αναζητήθηκε στο Δήμο Κηφισιάς αστικός ελεύθερος χώρος με σκοπό την αξιοποίησή του για τη καλλιέργεια λαχανικών. Η ομάδα ήρθε σε επαφή με τον Δήμαρχο τον οποίο ενημέρωσε για τους σκοπούς του προγράμματός.

Ο σχεδιασμός του λαχανόκηπου

Πρώτα επιλέξαμε δύο μέρη του σχολικού κήπου που να έχουν ηλιοφάνεια το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας και στη συνέχεια μιλήσαμε με τους κηπουρούς του τμήματος πρασίνου του Δήμου Κηφισιάς και εξασφάλισαμε τη βοήθειά τους για το όργανο τους. Φτιάξαμε μια λίστα με τα εργαλεία και τους σπόρους που χρειάζεται να αγοράσουμε και ένα ενδεικτικό κοστολόγιο. Εξασφάλισαμε τη στήριξη του σχολείου για την αγορά των υλικών. Επισκεφτήκαμε τον λαχανόκηπο κάτοικου της Κηφισιάς με τον οποίο συζητήσαμε την εμπειρία του και πήραμε τηλεφωνική [συνέντευξη](#) από κάτοικο εκτός Κηφισιάς που είχε φτιάξει ένα μικρό λαχανόκηπο στο μπαλκόνι του. Οι μαθητές της ομάδας διάλεξαν ένα λαχανικό και ανέλαβαν να συλλέξουν πληροφορίες για αυτό. Κάποιο μαθητές σχεδίασαν ένα [σκιάχτρο](#) το οποίο όμως δεν υλοποιήθηκε σαν κατασκευή.

Μετρήσαμε τον διαθέσιμο χώρο που είχαμε και σχεδιάσαμε τα παρτέρια που θα έχει ο κήπος.

Η υλοποίηση του λαχανόκηπου

Αφού κάναμε πρώτα έρευνα αγοράς στη συνέχεια αγοράσαμε βασικά εργαλεία (τσάπα, σκαλιστήρι) και σπόρους λαχανικών με τη βοήθεια του σχολείου.

Οι εργασίες ακολούθησαν το παρακάτω [χρονοδιάγραμμα](#)

Αρχές Δεκεμβρίου σχηματίσαμε τα παρτέρια του κήπου και σπείραμε τα πρώτα λαχανικά (αντίδια, ραδίκια, ραπανάκια, σπανάκι). Αποφασίσαμε να οργανώσουμε μια ομάδα ποτίσματος η οποία θα αναλάμβανε το πότισμα. Ένα πρόβλημα που προέκυψε ήταν η περίφραξη του κήπου ώστε να προστατευθεί από τις μπάλες την ώρα της γυμναστικής. Η λύση βρέθηκε καθώς φτιάξαμε μια πρόχειρη περίφραξη με ξύλινες παλέτες μεταφοράς των σχολικών βιβλίων που υπήρχαν στο σχολείο.

Τον Ιανουάριο συνεχίσαμε τη σπορά με σπανάκια, άνηθος, μαιντανός και φυτέψαμε έτοιμα φυτά όπως μαρούλι και μπρόκολα.

Τον Φεβρουάριο δημιουργήσαμε ένα σπορείο και ένα μικρό θερμοκήπιο (από ένα παλιό γυάλινο φούρνο ζεστάματος) ώστε να αναπαράγουμε τα δικά μας φυτά. Σπείραμε σε ειδικά πλαστικά δοχεία ντοματιές και πιπεριές. Παράλληλα φυτέψαμε στο κήπο πατάτες και κρεμμύδια.

Τον Απρίλιο με πολλή χαρά [επισκεφτήκαμε](#) και προσφέραμε τη πρώτη παραγωγή μας με λαχανικά στο κοινωνικό παντοπωλείο του Δήμου.

Η εργασία της ομάδας ανέβηκε στο συνεργατικό wiki της ομάδας [Λαχανόκηποι στη πόλη](#)

Η Αξιολόγηση του προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε πολύ καλά και επιτεύχθηκαν βασικοί στόχοι του που ήταν η δημιουργία του σχολικού λαχανόκηπου, η γνωριμία των μαθητών με δομές του Δήμου τους αλλά και η κοινωνική προσφορά αγαθών που παρήγαγε ο κήπος. Πραγματοποιήθηκαν επίσης εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών και δόθηκαν ερεθίσματα για συζήτηση και προβληματισμό. Αξιοποιήθηκαν και καθαρίστηκαν χώροι του σχολείου με την εθελοντική εργασία πολλών μαθητών. Από αυτούς τους μαθητές εκείνοι που δεν ανήκαν από την αρχή στη περιβαλλοντική ομάδα σχημάτισαν μια νέα μεγάλη ομάδα που ονομάστηκαν «φίλοι» της περιβαλλοντικής ομάδας και αποδείχτηκαν ιδιαίτερα χρήσιμοι.

Προβλήματα που ανέκυψαν ήταν:

- Η έλλειψη περίφραξης του λαχανόκηπου με αποτέλεσμα να καταστραφούν μερικά φυτά. Βρέθηκε βέβαια μια πρόχειρη λύση με παλέτες όμως ο λαχανόκηπος χρειάζεται καλύτερη προστασία.
- Ο ημιυπαίθριος χώρος που επιλέχθηκε για το στέκι ήθελε πολύ συχνό καθάρισμα καθώς κάθε εβδομάδα γέμιζε πευκοβελώνες με αποτέλεσμα να μην είναι ελκυστικός και να μην πολυχρησιμοποιηθεί.
- Αρκετοί μαθητές σταμάτησαν να έρχονται στις συναντήσεις με αποτέλεσμα από 20 μαθητές να μείνουν περίπου 11 δραστήριοι.
- Επίσης μία καθηγήτρια από την παιδαγωγική ομάδα σταμάτησε τη συμμετοχή της καθώς οι πολλές αλλαγές στο ωρολόγιο πρόγραμμα και το τελικό πρόγραμμα δεν επέτρεπαν τη συμμετοχή της. Αυτός ήταν και ένας λόγος που δεν ολοκληρώθηκαν οι εργασίες

βαψίματος και η αποτύπωση μιας ζωγραφιάς με θέμα το περιβάλλον στο περιβαλλοντικό στέκι.

Οι σύνδεσμοι στο παραπάνω πρόγραμμα είναι ανενεργοί (workspace "perivallonomada" doesn't exist)

3. «Βιοτεχνολογικές και βιολογικές καλλιέργειες»

ΓΕ.Λ. Νέας Ερυθραίας «Αναξαγόρειο»

Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονίστρια: Κωνσταντίνα Κοκκίνη ΠΕ03

Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Λέκκας Θεόδωρος ΠΕ33

Κατά το σχολικό έτος 2016-2017 η Περιβαλλοντική Ομάδα του ΓΕΛ Ν. Ερυθραίας υλοποίησε περιβαλλοντικό πρόγραμμα με θέμα « ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ και ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ». Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 13 μαθητές και 2 καθηγητές. Οι στόχοι του προγράμματος ήταν:

Γνωστικοί :

- Να γνωρίσουν βασικές αρχές ενός οικοσυστήματος και τα προβλήματα που προκύπτουν από την διατάραξη της ισορροπίας.
- Να μπορούν να κάνουν κατηγοριοποιήσεις.
- Να γνωρίσουν την λειτουργία και τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών της πόλης να προβληματιστούν με τις συνέπειες της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος στη ζωή και στο μέλλον τους
- Να μάθουν βασικές γνώσεις για βιολογικές και βιοτεχνολογικές μεθόδους καλλιέργειας
- Να εξασκηθούν στην εκτέλεση εργασίας με βάση γραπτές οδηγίες
- να εξοικειωθούν με την επιστημονική μεθοδολογία και τη χρήση των νέων τεχνολογιών

Συναισθηματικοί:

- να ευαισθητοποιηθούν σε περιβαλλοντικά θέματα
- να σέβονται τις απόψεις των άλλων
- να εκτιμήσουν, να αγαπήσουν, να φροντίσουν, να απολαύσουν το φυσικό περιβάλλον
- να αποδεχθούν την αλληλεξάρτηση των ατόμων, των ομάδων, των κοινωνιών
- να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και υπευθυνότητας

Ψυχοκινητικοί:

- να εξασκηθούν στη συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και διασταύρωση πληροφοριών

- να ασκηθούν στην κριτική σκέψη
- να ανακαλύψουν τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους.

Η Υλοποίηση του προγράμματος

Για την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος Project και διδακτικές στρατηγικές όπως: Καταιγισμός ιδεών, Έρευνα, συζήτηση σε ομάδες, επισκόπηση απόψεων, συνέντευξη, επίσκεψη πεδίου, μελέτη χαρακτηριστικής περίπτωσης, συνεργατικό wiki, σχολιασμός βίντεο, διαδικτυακή αναζήτηση. Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Πεντελικό όρος διάρκειας μισής ημέρας και στα Ιωάννινα διάρκειας τριών ημερών. Στα πλαίσια της τριήμερης εκδρομής επισκεφτήκαμε τα Μετέωρα, το τμήμα Βιολογικών εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και κοντινά στα Ιωάννινα αξιοθέατα. Υπήρξαν επίσης συναντήσεις με τους κηπουρούς του τμήματος Πρασίνου του Δήμου Κηφισιάς, το Δήμαρχο Κηφισιάς, με καθηγητές και φοιτητές πανεπιστημίου αλλά και με άλλες κοινωνικές δομές. Οι μαθητές συμμετείχαν σε εθελοντικές δράσεις όπως αναδασώσεις στο πεντελικό όρος και αναμόρφωση κήπου σε ορφανοτροφείο θηλέων στα Ιωάννινα. Στον υπάρχοντα σχολικό λαχανόκηπο οι μαθητές δημιούργησαν βιολογική καλλιέργεια κολοκυθιάς από φυσικό σπόρο.

Το χρονικό της Υλοποίησης

Διερεύνηση του θέματος

Αρχικά διερευνήθηκε το θέμα και αποφασίστηκε να γίνει παράλληλη έρευνα για τις βιολογικές και βιοτεχνολογικές καλλιέργειες. Για το λόγο αυτό η ομάδα χωρίστηκε σε 2 υποομάδες μία για τις βιολογικές και μία για τις Βιοτεχνολογικές καλλιέργειες.

Συλλογή υλικού και σχεδιασμός δράσεων

Μαζεύτηκε και σχολιάστηκε υλικό και συζητήθηκαν διάφορες δράσεις που θα μπορούσε να κάνει η ομάδα. Προβλήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ως βάση συζήτησης δύο βίντεο, ένα για τις βιοτεχνολογικές καλλιέργειες με τίτλο “Βιοτεχνολογία ποικιλίες φυτών εμβόλια” και για τις βιολογικές καλλιέργειες η 10λεπτη ταινία “Ο σπόρος” της Ιφιγένειας Κοτσώνη η οποία μάλιστα πήρε το πρώτο βραβείο σε γαλλικό φεστιβάλ.

Αποφασίστηκε:

- να γίνει μια βιολογική καλλιέργεια σε μια μεριά του σχολικού κήπου και μια βιοτεχνολογική καλλιέργεια σε μια άλλη απομακρυσμένη μεριά του κήπου με σκοπό να συγκριθούν οι δύο καλλιέργειες.
- Η ομάδα να συμμετάσχει σε εθελοντικές αναδασώσεις του Δήμου
- Η ομάδα να συνεργασθεί με μια άλλη ομάδα του σχολείου μας ή γειτονικού σχολείου για την κοινή μετακίνηση στα πλαίσια εκπαιδευτικής επίσκεψης στα Ιωάννινα
- Να γίνει διάχυση της εργασίας της ομάδας μέσω του συνεργατικού χώρου wiki Εργασίας που είχε δημιουργηθεί για τις ανάγκες των προγραμμάτων προηγούμενων σχολικών ετών και μέσω της νέας περιβαλλοντικής ομάδας 2016-2017 στο Facebook όπου τα μέλη μπορούν να αναρτούν υλικό από τις δραστηριότητες της ομάδας μας.

Υλοποίηση καλλιέργειας

Στο σχολικό κήπο επιλέξαμε ένα μέρος για να φυτέψουμε, με βιολογικό τρόπο, κολοκυθίες από φυσικό σπόρο. Τον σπόρο κρατάει κάθε χρόνο και έφερε στην ομάδα συνάδελφος καθηγητής. Προετοιμάσαμε πρώτα το έδαφος με σκάψιμο και απομάκρυνση των ζιζανίων. Τα βασικά εργαλεία που χρησιμοποιήσαμε τα είχαμε αγοράσει από το περσινό πρόγραμμα. Φυτέψαμε τους σπόρους πρώτα σε κυπελάκια χρησιμοποιώντας όπου μπορέσαμε οικολογικά υλικά και τον κατάλληλο καιρό, αρχές άνοιξης, μεταφυτεύσαμε τα έτοιμα φυτά στη θέση τους σε μια γραμμή που είχαμε ετοιμάσει. Φτιάξαμε ομάδα ποτίσματος που ανέλαβε το πότισμα αρχικά κάθε εβδομάδα και καθώς μεγάλωναν τα φυτά και ζέστανε ο καιρός κάθε δυο μέρες. Στη δημιουργία της καλλιέργειας βοήθησαν και τη φετινή χρονιά μαθητές και μαθήτριες φίλοι της ομάδας.

Η συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις

Συμμετείχαμε σε δύο αναδασώσεις στο Πεντελικό όρος που διοργάνωσε ο Δήμος : Δεκέμβριος 2016 και Ιανουάριος 2017: Η συμμετοχή της περιβαλλοντικής ομάδας στην ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗΣ, «ΦΥΤΕΥΩ ΈΝΑ ΔΈΝΤΡΟ, ΣΥΜΒΑΛΛΩ ΣΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ»

Είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε με τους κηπουρούς του Δήμου και να πάρουμε χρήσιμες πληροφορίες για τις καλλιέργειες. Ήρθαμε σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον και ανταλλάξαμε πληροφορίες και με άλλους εθελοντές. Συμμετείχαμε και σε μια αναδάσωση μέσα στον αστικό αστό όπου είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε με τον Δήμαρχο για τις παλαιότερες αλλά και για τις μελλοντικές δράσεις της ομάδας μας. Τέλος σε συνεργασία με την ομάδα της Αγωγής Υγείας βοηθήσαμε στην αναμόρφωση του κήπου του κέντρου παιδικής μέριμνας θηλέων Ιωαννίνων, φυτεύοντας φυτά που δώρισε ο Δήμος Κηφισιάς.

Η εκπαιδευτική επίσκεψη στα Ιωάννινα

Η εκπαιδευτική επίσκεψη στα Ιωάννινα έγινε σε συνεργασία με την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας και οι δράσεις ήταν κοινές. Έτσι επισκεφτήκαμε το τμήμα βιολογικών εφαρμογών και τεχνολογιών όπου ο υπεύθυνος καθηγητής μας ξενάγησε στο εργαστήριο και μας παρουσίασε μεθοδολογίες πάνω στις καλλιέργειες κυττάρων. Στα πλαίσια της εκδρομής επισκεφτήκαμε τα Μετέωρα, το νησάκι Ιωαννίνων και τα αξιοθέατα του, το σπήλαιο του Περάματος και το μουσείο κέρινων ομοιομάτων Π. Βρέλη. Επισκεφτήκαμε επίσης το κέντρο παιδικής μέριμνας θηλέων Ιωαννίνων, ενημερωθήκαμε για τα προβλήματα των εκεί μαθητριών και προσφέραμε την βοήθειά μας όπου μας ζητήθηκε.

Η τελική εργασία

Η εργασία της ομάδας ανέβηκε στο συνεργατικό wiki της ομάδας ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ και ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Η Αξιολόγηση του προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε πολύ καλά και επιτεύχθηκαν βασικοί στόχοι του μέσα από τις δράσεις του.

Κύρια επιτεύγματα ήταν:

- η δημιουργία της βιολογικής καλλιέργειας,
- η γνωριμία και η επικοινωνία των μαθητών με δομές του Δήμου αλλά και

- με δομές εκτός δήμου όπως το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- η συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις.
- Πραγματοποιήθηκαν επίσης εκπαιδευτικές επισκέψεις και δόθηκαν ερεθίσματα για συζήτηση και προβληματισμό.
- Την ομάδα πλαισίωσαν για μια ακόμη φορά μαθητές από όλα τα τμήματα οι φίλοι» της περιβαλλοντικής ομάδας οι οποίοι συμμετείχαν στις δράσεις της.

Σημεία που επιδέχονται βελτίωση :

- **Δεν καταφέραμε ούτε φέτος να περιφράξουμε με μια μόνιμη εγκατάσταση την καλλιέργεια, ενώ οι παλέτες που είχαν μπει ως προστασία από την προηγούμενη χρονιά χάλασαν και αναγκαστήκαμε να τις πετάξουμε.**
- **Δεν καταφέραμε να υλοποιήσουμε την δεύτερη καλλιέργεια που είχαμε σχεδιάσει καθώς αρκετό μέρος το αφιερώσαμε στον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής επίσκεψης.**
- Στην τριήμερη εκδρομή είχαμε 9 συμμετοχές μαθητών αφού δεν κατάφεραν για οικονομικούς λόγους να ακολουθήσουν όλα τα μέλη της ομάδας.
- **Κάποιοι μαθητές σταμάτησαν να έρχονται στις συναντήσεις με αποτέλεσμα από 13 μαθητές να μείνουν περίπου 9 δραστήριοι.**
- Αρχικά αφέθηκε πρωτοβουλία κινήσεων στους μαθητές με σκοπό την αυτοοργάνωση της ομάδας όμως εμφανίστηκαν παρεξηγήσεις στην ομάδα οπότε επαναπροσδιορίστηκαν οι ρόλοι και μοιράστηκαν με δίκαιο τρόπο σε όλα τα μέλη της ομάδας.

4. «Νανοτεχνολογία, περιβάλλον, υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία»

Πρότυπο Λύκειο Αναβρύτων
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονιστής: Κωνσταντίνος Χαρίτος ΠΕ04.02

Η ομάδα αποτελείτο από 19 μαθητές της Β' Λυκείου. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κάτω από την ομπρέλα του διεθνούς προγράμματος irresistible. Πραγματοποιήθηκε μια ποικιλία δράσεων όπως:

- Πραγματοποίηση δραστηριοτήτων διερευνητικής μάθησης με τη βοήθεια δομημένων φύλλων εργασίας
- Επίσκεψη στη διαδραστική έκθεση του Ευγενιδείου ιδρύματος και την ενημέρωση των μαθητών πάνω σε θέματα νανοτεχνολογίας, επιστήμης και αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον και την κοινωνία
- Επίσκεψη ενός ειδικού ερευνητή από τον Δημόκριτο και την διεξαγωγή συζήτησης με τα παιδιά για θέματα υπεύθυνης έρευνας και καινοτομίας
- Μελέτη άρθρων και δημοσιευμάτων σχετικά με την νανοτεχνολογία, τις εφαρμογές της και τους κινδύνους που σχετίζονται με αυτήν.
- Κατασκευή εκθεμάτων όπου οι μαθητές ενσωμάτωσαν τις γνώσεις που έλαβαν από το πρόγραμμα

Τα εκθέματα των παιδιών εκτίθενται στο Ευγενίδειο ίδρυμα από τις 15/4 και θα παραμείνουν εκεί μέχρι το τέλος Ιουνίου. Τον Σεπτέμβριο θα εκτεθούν στο χώρο του σχολείου σε ειδική εκδήλωση για τις δράσεις που πραγματοποιεί το σχολείο, όπου θα είναι προσκεκλημένοι οι γονείς και οι μαθητές όλων των τάξεων

Αυτό που ενθουσίασε τα παιδιά στο πρόγραμμα ήταν η κατασκευή ενός εκθέματος, ως παραδοτέο, όπου έπρεπε να δείξουν τι έμαθαν από όλο το πρόγραμμα. Σε αυτή τη φάση αναδείχθηκαν τα ταλέντα τους και οι δεξιότητές τους, ενώ ενεργοποιήθηκαν ιδιαίτερα μαθητές που ήταν λιγότερο δραστήριοι στη φάση των διερευνητικών δραστηριοτήτων.

Η επίτευξη των αρχικών στόχων (ομαδική εργασία, ευαισθητοποίηση απέναντι στο περιβάλλον και τις νέες τεχνολογίες, ανάπτυξη θετικών στάσεων ως προς την έρευνα και την επιστήμη, ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι στις εφαρμογές της επιστήμης) κρίνεται ικανοποιητική.

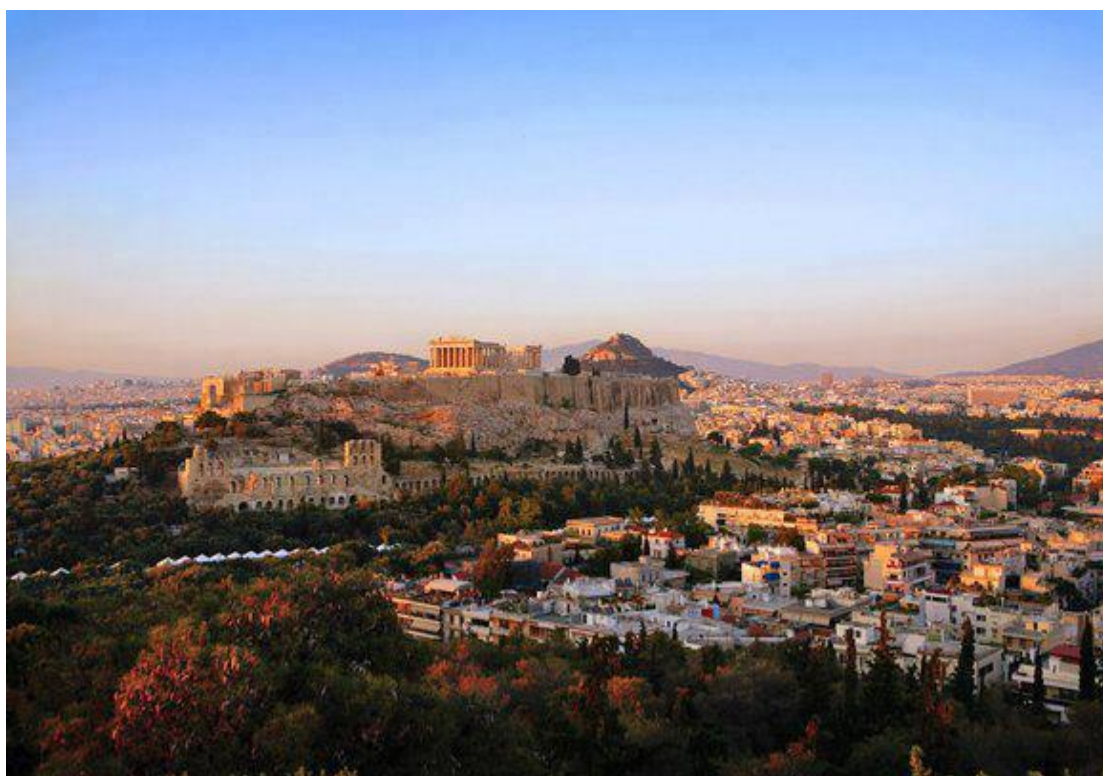
Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι οι μη τυπικές μορφές μάθησης ελκύουν περισσότερο τους μαθητές και αναπτύσσουν μεγαλύτερη γκάμα δεξιοτήτων τους. Γι' αυτό το λόγο θα ήταν καλύτερο να μπορούσαν να ενταχθούν στο κανονικό ωρολόγιο πρόγραμμα, όχι ως εξαίρεση αλλά ως ο κανόνας για τη διδασκαλία.

5. «Αθήνα: οι πολλές όψεις της πόλης»

1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής
Σχολικό Έτος 2012-2013

Συντονίστρια: Παρασκευή Ξένου-Στρούζα ΠΕ10
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Φωτεινή Αυγερινού ΠΕ02

Παρουσίαση προγράμματος

Στις 14-5-2013 στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου μας, η ομάδα περιβαλλοντικής αγωγής παρουσίασε, στα παρακάτω βήματα, τις εμπειρίες που αποκόμισε μέσα από τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα, αφού τις μοιράστηκε με όλους τους μαθητές του σχολείου. Έτσι:

- Αυτοσχεδιάζοντας κατ' αρχάς (κινησιολογικά) οι μαθητές σχημάτισαν τη λέξη ΑΘΗΝΑ με τα σώματά τους.

- Στη συνέχεια, δυο μαθήτριες, διάβασαν το παρακάτω κείμενο ενημερώνοντας τους συμμαθητές τους συνοπτικά για όσα είδαν και έμαθαν.

“Η ομάδα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του 1^{ου} Γενικού Λυκείου Ηρακλείου Αττικής σχεδίασε και πραγματοποίησε κατά το σχολικό έτος 2012-2013 πρόγραμμα με θέμα: «Αθήνα: Οι πολλές όψεις της πόλης».

Πραγματοποίησε επισκέψεις σε Μουσεία της πόλης (Μουσείο της πόλης των Αθηνών, Μουσείο Μπενάκη, Μουσείο της Ακρόπολης και Μουσείο της Τράπεζας της Ελλάδας) και περιπάτους στην πόλη. Οι συμμετέχοντες μαθητές περιηγήθηκαν στην πόλη παρατηρώντας τις πολλές οπτικές της καταγράφοντας τέσσερις κυρίως οπτικές της τις οποίες αντιδιαστέλει: την παλιά, τη νέα, την καλή και την κακή.

Η ομάδα μας κατόρθωσε να πετύχει τους περισσότερους από τους στόχους που είχε θέσει εξ αρχής. Όλοι μας αποκομίσαμε πολλές και ευχάριστες εμπειρίες. Γίναμε δημοσιογράφοι, φωτογράφοι, μικροί ερευνητές, περιηγητές στην πόλη της Αθήνας ανακαλύπτοντας τα πάρκα της, τις δράσεις της, παλιά επαγγέλματα, την αγορά της, τα μέσα μεταφοράς της, τους πολυσύχναστους δρόμους της και τα ήσυχα σοκάκια της. Γίναμε κοινωνοί των πολλών αντιθέσεων της πόλης. Περιηγηθήκαμε στο Σύνταγμα και την περιοχή γύρω από το Κοινοβούλιο (Σύνταγμα, Πανεπιστήμιο, Ζάππειο), παρακολουθήσαμε την αλλαγή φρουράς στον άγνωστο στρατιώτη. Περιηγήσαμε στα στενά δρομάκια της Πλάκας και τους πεζόδρομους του Θησείου και της Ακρόπολης, ανάμεσα στα αρχαία μνημεία, τα μεγάλα πάρκα (Εθνικό Κήπο) και τους σύγχρονους ναούς της πολιτικής της (Κοινοβούλιο, Μέγαρο Μαξίμου). Σχεδιάσαμε και πήραμε συνεντεύξεις σε πολλές γλώσσες από περαστικούς Έλληνες και ξένους, ρωτώντας τους τη γνώμη τους για την πόλη της Αθήνας, σήμερα και χθες, τις αλλαγές που έχουν επιφέρει οι πολλοί επισκέπτες της.

Στόχος ήταν να βιώσουμε την πόλη του σήμερα και να μάθουμε για την πόλη του χθες μέσα από την τέχνη και την ιστορία της. Μέσα από μεμονωμένα προγράμματα στα οποία συμμετείχαμε όλοι οι μαθητές του προγράμματος αποκτήσαμε εμπειρίες για τη μορφή της πόλης από γενέσεώς της. Στο Μουσείο της Πόλης των Αθηνών γνωρίσαμε την πόλη μέσα από πίνακες ζωγραφικής, αλλά τον τρόπο ζωής των πρώτων κατοίκων της μέσα από έπιπλα και κατοικίες τους. Στο Μουσείο Μπενάκη συμμετείχαμε σε πρόγραμμα: «ταξίδια στην ξεχασμένη πόλη: η ανακάλυψη της Αθήνας από τους Ευρωπαίους περιηγητές» ασκώντας ρόλους, περιηγητών, εμπόρων της προεπαναστατικής περιόδου. Στο Μουσείο της τράπεζας της Ελλάδας ανακαλύψαμε την οικονομική ιστορία της πόλης, παλαιότερη και σύγχρονη.

Διαπιστώσαμε ότι η πόλη της Αθήνας σήμερα εξακολουθεί να είναι μια φιλόξενη, παρά τα προβλήματα (μετανάστες, παραεμπόριο, άστεγοι κ.λπ.), φιλική και ασφαλής και έχει πολλά να δώσει προς κάθε επισκέπτη. Έχει σύγχρονη ζωή, ιστορία, φυσικό περιβάλλον κι από την άλλη έχει πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσει (κυκλοφοριακό, καυσαέριο, σκουπίδια κ.λπ.) που απαιτούν από όλους μας διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης. Εμείς είμαστε διατεθειμένοι να ενεργοποιηθούμε ως νέοι και ως ενήλικοι πολίτες προς αυτή την κατεύθυνση και να βοηθήσουμε όπου μπορούμε.”

- Ακολούθησε σύντομο βίντεο (χρήση νέων τεχνολογιών) που η ομάδα συνέθεσε (φωτογραφίες, τίτλους, μουσική), το οποίο περιείχε πολλές από τις στιγμές που οι

μαθητές έζησαν, καταγράφοντας με τις φωτογραφικές τους μηχανές τα σημεία της πόλης που βρεθήκαμε.

- Αυτοσχεδιάζοντας και πάλι (θεατρικά αυτή τη φορά) οι μαθητές παρουσίασαν δύο σκετς απεικονίζοντας σε αντιδιαστολή τις τέσσερις όψεις της πόλης των Αθηνών (παλιά-νέα & καλή-κακή).
 - Στο πρώτο σκετς είδαμε την Αθηνά στο βάθρο της και μια ομάδα ξένων τουριστών, με ξεναγό (σε άψογα αγγλικά), να θαυμάζουν τα αρχαία μας και να ενημερώνονται για τη σχέση του ονόματος της πόλης με αυτό της θεάς Αθηνάς (παλιά-νέα).
 - Στο δεύτερο σκετς είδαμε ένα ζητιάνο στο δρόμο και περαστικούς να τον περιφρονούν πετώντας του τα σκουπίδια τους ή και να του ρίχνουν τον οβολό τους. Είδαμε επίσης, περιπατητές να περπατούν αμέριμνοι στους δρόμους της πόλης και να δέχονται δήθεν επίθεση από τα «κλεφτρόνια» της πόλης (καλή-κακή).

Η παρουσίαση έκλεισε με τη συγκέντρωση όλων των μαθητών γύρω από το πιάνο, όπου ο μαθητής, που συνέθεσε τη μουσική, έπαιξε πιάνο και οι μαθητές που έγραψαν τους στίχους, (μουσικός αυτοσχεδιασμός) τραγούδησαν για την Αθήνα.

Παραθέτουμε το τραγούδι που έγραψαν οι μαθητές :

“Βγαίνω στην Ερμού μες το μεσημεράκι, η ζέστη είναι αφόρητη θα πάω για καφεδάκι.
Τουρίστες γύρω μου παντού χαζεύουν και θαυμάζουν μνημεία, αξιοθέατα, στις μνήμες τους τα βάζουν.
Αθήνα είσαι ξακουστή σ’ όλη την οικουμένη, εικόνα ανεξίτηλη μες την καρδιά μου μένει.
Όπου βρεθώ κι όπου σταθώ πάντα θα στο φωνάζω, είμαι από χώμα ελληνικό κι αυτό δεν το αλλάζω (ρεφρέν).
Ακρόπολη, Λυκαβηττός, Πλάκα, Μοναστηράκι γυρίσαμε όλοι μαζί σαν ήρθε το βραδάκι.
Ήταν μια μέρα αξέχαστη με γέλιο κι εμπειρίες σε μία πόλη ιστορική, με ήθος και αξίες.
Αθήνα είσαι ξακουστή σ’ όλη την οικουμένη, εικόνα ανεξίτηλη μες την καρδιά μου μένει.
Όπου βρεθώ κι όπου σταθώ πάντα θα στο φωνάζω, είμαι από χώμα ελληνικό κι αυτό δεν το αλλάζω (ρεφρέν) (δics).”

Συμπεράσματα

Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες στις οποίες ανέλαβαν ρόλους, (δημοσιογράφοι, φωτογράφοι, ρεπόρτερ), κατέγραψαν μέσω διαδικτύου, αλλά κυρίως δια ζώσης πολλές πληροφορίες σχετικές με την πόλη των Αθηνών, των μνημείων της, των σύγχρονων κτηρίων της, της καθημερινότητάς της και των κοινωνικών και οικολογικών προβλημάτων της (άστεγοι, περιθωριακοί, σκουπίδια, ζημιές). Οι μαθητές έγιναν σύγχρονοι περιηγητές της πόλης, περπάτησαν στα στενά σοκάκια και τους μεγάλους δρόμους της, στις πλατείες και στα πάρκα της. Έζησαν όμορφες στιγμές, εργάστηκαν σε ομάδες, συνέταξαν συνεντεύξεις στα ελληνικά, στα αγγλικά, στα γαλλικά και στα κινέζικα, τις οποίες πήραν από Έλληνες και ξένους, κατέγραψαν πληροφορίες, μέσα και από την τέχνη, κατά τις ξεναγήσεις τους στα διάφορα Μουσεία της πόλης, συμμετείχαν σε προγράμματα Μουσείων. Βίωσαν την πόλη, δεν την μελέτησαν από απόσταση.

Στόχοι όλων αυτών ήταν η ανάδειξη των ενδιαφερόντων των μαθητών, η ενεργοποίηση και συμμετοχή κάθε μαθητή, η ευαισθητοποίησή του σε οικολογικά και κοινωνικά θέματα και η ανάπτυξη κοινωνικής-οικολογικής γνώσης και συνείδησης.

6. «Βιοποικιλότητα – Ο Θησαυρός της ελληνικής φύσης υπό απειλή!»

1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Ελένη Παπαδημητρίου ΠΕ11
Συμμετέχων: Γεώργιος Κουκουβές ΠΕ04.04

Η διεξαγωγή του προγράμματος πραγματοποιήθηκε κατά την σχολική περίοδο 2013-14 στο 1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς.

Αρχικά παρουσιάστηκε στους μαθητές της Β' Λυκείου το γενικό σχεδιάγραμμα του προγράμματος με έμφαση στις βασικές έννοιες που θα μελετηθούν (βιοποικιλότητα, οικοσυστήματα). Ακολούθησε η διαδικασία επιλογής των μαθητών ύστερα από αιτήσεις τους. Αφού συγκεντρώθηκε ο ικανός αριθμός μαθητών για την πραγματοποίηση του προγράμματος (> 20) και οριστικοποιήθηκε η δυνατότητα διεξαγωγής του προγράμματος προχωρήσαμε στην υλοποίηση των βασικών του αξόνων.

Δομή περιβαλλοντικού προγράμματος

- **Περιγραφή θέματος**

Πραγματοποιήθηκε ανάλυση του θέματος από τους επιβλέποντες καθηγητές μέσω παρουσίασης του θέματος και συμμετοχής - εμπλοκής των μαθητών μέσω καταϊσμού ιδεών (brainstorming).

- **Διαχωρισμός ομάδων**

Ο διαχωρισμός των ομάδων έγινε με βασικό στόχο την συνεργασία ατόμων διαφορετικών γνωστικών επιπέδων, διαφορετικών φύλων χωρίς απαραίτητα την ύπαρξη προηγούμενης συνεργασίας στον παρελθόν.

- **Επιλογή υποθέματος από κάθε ομάδα**

Η επιλογή του υποθέματος ανά ομάδα έγινε ύστερα από γενική καθοδήγηση από τους συντονιστές χωρίς όμως να εμποδίζεται οποιαδήποτε πρωτοβουλία των μαθητών για αλλαγές στους βασικούς άξονες αν αυτό ήταν επιθυμητό και είχε σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών.

- **Συλλογή πληροφοριών από κάθε ομάδα**

Κατά την διάρκεια των συνεδριών που πραγματοποιήθηκαν στην συνέχεια έγινε συλλογή σημαντικού αριθμού βιβλιογραφικά καταγεγραμμένων στοιχείων τα οποία ταξινομήθηκαν και ενσωματώθηκαν στις επιμέρους εργασίες.

- **Συγγραφή συλλογικής εργασίας με βάση το κυρίως θέμα.**
Ακολούθησε συγκέντρωση των επιμέρους εργασιών και σύνθεσή τους.
- **Έλεγχος προόδου των ομάδων**
Η πρόοδος της εργασίας των μαθητών παρακολουθούνταν από τους επιβλέποντες ώστε να επισημανθούν τυχόν αστοχίες ή καθυστερήσεις
- **Δημιουργία παρουσιάσεων με βάση το υπό μελέτη υπόθεμα**
Τελικά δημιουργήθηκαν παρουσιάσεις από τις υποομάδες οι οποίες
- **Μελέτη και παρατήρηση πεδίου**

Στα πλαίσια της διεξαγωγής του προγράμματος πραγματοποιήθηκε τετραήμερη εκδρομή στον νομό Φλώρινας.

- **Υγροβιότοπος Πρεσπών (Νομός Φλώρινας)**
- **Κέντρο ενημέρωσης για την προστασία της αρκούδας στο Νυμφαίο Φλώρινας «Αρκτούρος».**

Οι επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν με ασφάλεια και έγινε κάθε δυνατή προσπάθεια να συνδυαστεί η μέγιστη δυνατή συμμετοχή των μαθητών κατά την διάρκεια των επισκέψεων.

Αποτελέσματα

Η πραγματοποίηση του περιβαλλοντικού προγράμματος πραγματοποιήθηκε ομαλά χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα ενώ η εικόνα που αποτυπώθηκε από τις απόψεις των μαθητών τόσο για το πρόγραμμα όσο και για την συμμετοχή τους σ' αυτό ήταν ιδιαίτερα θετική.

- έντυπες εργασίες των υποομάδων ανάλογα με τα υποθέματα που τους ανατέθηκαν
- Κατασκευή αφισών με θέμα τις επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν
- Δημιουργία παρουσίασης Powerpoint με την συνολική εργασία των μαθητών

(Η ανάρτηση του υλικού θα γίνει στο WIKI περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Β' Αθήνας)

Δυσκολίες κατά την πραγματοποίηση του προγράμματος

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος οι δυσκολίες εντοπίστηκαν σε δύο βασικούς τομείς.

Η συμμετοχή των μαθητών στις συνεδρίες του προγράμματος πέραν του σχολικού ωραρίου κατέστη κάποιες φορές προβληματική εξαιτίας εξωσχολικών υποχρεώσεων τους. Τα προβλήματα αυτά ξεπεράστηκαν ύστερα από κατ' ιδίαν συζητήσεις με τους μαθητές και με ανάδειξη του ρόλου των περιβαλλοντικών προγραμμάτων και της σημασίας της προσωπικής τους επιλογής καθώς και της ιεράρχησης των στόχων τους.

Η συγκέντρωση του υλικού πραγματοποιήθηκε πολλές φορές με δυσκολίες λόγω μη επαρκούς κάλυψης των ομάδων από ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Και η δυσκολία αυτή ξεπεράστηκε μέσω τεχνικής κάλυψης από τους επιβλέποντες καθηγητές.

Προτάσεις

Η εφαρμογή των περιβαλλοντικών προγραμμάτων μόνο θετικές επιδράσεις μπορεί να έχει στις μαθητικές κοινότητες. Η ενασχόληση με αντικείμενα που αποτελούν προσωπική επιλογή των μαθητών και η συνεργασία στα πλαίσια ομάδων με σκοπό την ολοκλήρωση συλλογικών εργασιών αποτελούν μαθησιακά οφέλη τεράστιας σημασίας. Για τον λόγο αυτό η ενίσχυση και αναβάθμιση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων με την ένταξη τους μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα και όχι πέραν αυτού θα αποτελούσε μια σημαντική ενίσχυση του θεσμού.

7. «Θαλάσσιο Περιβάλλον – Απειλούμενα Είδη»

1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονιστής: Δημήτρης Αντωνόπουλος ΠΕ86
Συμμετέχων: Ζλατίντσης Παναγιώτης ΠΕ02

Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε στο 1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς κατά το σχολικό έτος 2013-14. Αρχικά, παρουσιάστηκε στους μαθητές το γενικό σχεδιάγραμμα του προγράμματος. Ύστερα από αίτησή τους εκδήλωσαν ενδιαφέρον 45 μαθητές της Α' Λυκείου και οριστικοποιήθηκε η δυνατότητα διεξαγωγής του προγράμματος. Προχωρήσαμε στη σύνθεση της Περιβαλλοντικής Ομάδας και ακολούθησε με βάση τα ενδιαφέροντα της ομάδας η σχεδίαση των στόχων του προγράμματος και της θεματολογίας, η μεθοδολογία υλοποίησης καθώς και σχετικές δράσεις της Περιβαλλοντικής Ομάδας στη χρονική περίοδο των πέντε μηνών από τον Δεκέμβριο του 2013 έως και τον Απρίλιο του 2014 εξέλιξης του προγράμματος .

Στόχοι του Προγράμματος

Γνωστικοί

- Να γνωρίσουν τη χλωρίδα και πανίδα του θαλάσσιου περιβάλλοντος καθώς και τα απειλούμενα θαλάσσια είδη.
- Να μάθουν για τις ιστορικές αλλαγές που συνέβησαν με την πάροδο των αιώνων
- Να αντιληφθούν τις αλυσιδωτές αλλαγές που προκαλούν οι ανθρώπινες παρεμβάσεις (υπεραλίευση, οικονομικές δραστηριότητες, περιβαλλοντική μόλυνση, τουρισμός, κ.λ.π)
- Γνωριμία με τοπικούς φορείς και υπεύθυνους σε ζητήματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Συναισθηματικοί

- Αφύπνιση περιβαλλοντικής συνείδησης
- Να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας και κοινής δράσης.
- Να συνδεθεί η σχολική ζωή με την πραγματικότητα.

Ψυχοκινητικοί

- Να εξοικειωθούν οι μαθητές με το φυσικό περιβάλλον και να δραστηριοποιηθούν σε αυτό.

Μεθοδολογία Υλοποίησης

- Μέθοδος project.
- Ομαδοσυνεργατική μέθοδος.
- Μελέτη περίπτωσης, χελώνα καρέττα-καρέττα και φώκια monachus-monachus
- Δημιουργία Ιστοσελίδας

Δομή περιβαλλοντικού προγράμματος

Περιγραφή θέματος

Πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση του θέματος από τους συμμετέχοντες καθηγητές με την ταυτόχρονη συμμετοχή των μαθητών μέσω καταιγισμού ιδεών (brainstorming).

Επιλογή υποθεμάτων από κάθε υποομάδα

Η επιλογή του υποθέματος ανά ομάδα έγινε κυρίως με πρωτοβουλία των μαθητών και είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Προσδιορίσαμε τέσσερις βασικές θεματικές ενότητες:

Στην πρώτη ενότητα περιγράψαμε τις **πολιτιστικές και τις ηθικές αξίες** σχετικά με το Θαλάσσιο Περιβάλλον και τα Απειλούμενα Είδη που έχουν εδραιωθεί στη συλλογική συνείδηση των Ελλήνων μέσα από τις πλούσιες σχετικές **Μυθολογικές και λογοτεχνικές αναφορές**.

Στη δεύτερη ενότητα, που αφορά τη **ζωή στην ακτή**, με αντικείμενα την παράκτια χλωρίδα και πανίδα, τη ρύπανση και τις δραστηριότητες στην ακτή, ασχοληθήκαμε με τις οικονομικές δραστηριότητες, τα παράκτια οικοσυστήματα και παραλίες, δηλ. πώς αυτά επηρεάζονται και ποιες είναι οι συνέπειες από τις οικονομικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες και την εντατικοποίηση της τουριστικής δραστηριότητας. Ερευνήσαμε άλλες εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες που πηγάζουν μέσα από την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων και το σεβασμό στη βιοποικιλότητα των παράκτιων οικοσυστημάτων. Καταγράψαμε ποιες θα μπορούσαν να ήταν οι μη αναστρέψιμες συνέπειες στο Θαλάσσιο Περιβάλλον και στα Θαλάσσια Είδη.

Στην τρίτη ενότητα, που αφορά τη **ζωή στη θάλασσα** με αντικείμενα τη θαλάσσια χλωρίδα και πανίδα, τη ρύπανση, την αλιεία και άλλες δραστηριότητες ασχοληθήκαμε κυρίως με τα Απειλούμενα Θαλάσσια είδη της Μεσογείου, με εκτενέστερη αναφορά στην θαλάσσια χελώνα καρέττα - καρέττα και την φώκια monachus – monachus. Αποφασίσαμε να ασχοληθούμε κυρίως με τη μελέτη περίπτωσης της Θαλάσσιας χελώνας καρέττα – καρέττα και να δραστηριοποιηθούμε σε μια σειρά από βιωματικές δραστηριότητες.

Τέλος στην τέταρτη ενότητα **«Θαλάσσιο Πάρκο»** με αντικείμενα την αναγκαιότητα δημιουργίας του, ενημέρωσης και ολοκληρωμένης αειφορικής διαχείρισης του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και ιδιαίτερα του Παράκτιου Περιβάλλοντος, αναζητήσαμε δράσεις και προτάσεις για το πώς μπορούμε να συμβάλουμε εμείς στην προστασία των Απειλούμενων Θαλάσσιων Ειδών. Θεωρήσαμε σκόπιμο να αναζητήσουμε συνεργασίες και να αναφερθούμε στις αντίστοιχες

δράσεις οργανισμών και συλλόγων προστασίας Απειλούμενων Θαλάσσιων Ειδών (Αρχέλων, μομ, wwf, κ.λ.π.)

Χωρισμός ομάδων

Ο χωρισμός των ομάδων έγινε με βασικό στόχο τη συνεργασία ατόμων διαφορετικών γνωστικών επιπέδων, διαφορετικών φύλων χωρίς απαραίτητα την ύπαρξη προηγούμενης συνεργασίας.

Συλλογή πληροφοριών από κάθε ομάδα

Κατά την διάρκεια των συνεδριών που πραγματοποιήθηκαν στη συνέχεια έγινε συλλογή πληροφοριών που ταξινομήθηκαν και ενσωματώθηκαν στις επιμέρους εργασίες των ομάδων και ακολουθούσε σχετική ανάρτηση στο Ιστολόγιο της Περιβαλλοντικής Ομάδας <http://1lykkifipez.blogspot.gr>

Συγγραφή συλλογικής εργασίας με βάση το κυρίως θέμα.

Ακολούθησε συγκέντρωση των επιμέρους εργασιών και σύνθεσή τους.

Έλεγχος προόδου των ομάδων

Η πρόοδος της εργασίας των μαθητών παρακολουθούνταν μέσω των συνεδριών των ομάδων από τους συμμετέχοντες καθηγητές, ώστε να επισημανθούν τυχόν προβλήματα και απορίες.

Δημιουργία παρουσιάσεων με βάση το υπό μελέτη υπόθεμα

Στο τέλος δημιουργήθηκαν παρουσιάσεις των εργασιών των ομάδων οι οποίες είχαν προγραμματιστεί να παρουσιαστούν μαζί με τις Ερευνητικές Εργασίες στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Δεν κατέστη δυνατό λόγω έλλειψης χρόνου και φόρτου εργασίας. Ωστόσο, οι εργασίες θα παρουσιαστούν στις αρχές της νέας σχολικής χρονιάς.

Περιβαλλοντικές δράσεις και επισκέψεις

Στα πλαίσια της διεξαγωγής του προγράμματος πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 5 Φεβρουαρίου του 2014, εκπαιδευτική εκδρομή στο σύλλογο προστασίας της θαλάσσιας χελώνας ([ΑΡΧΕΛΩΝ](#)) στην περιοχή της Γλυφάδας, με σκοπό να πληροφορηθούμε για τη δράση του συλλόγου σχετικά με το απειλούμενο είδος της θαλάσσιας χελώνας Καρέτα- Καρέτα. Περιβαλλοντική εκδρομή στη Ζάκυνθο από 4/4 έως και 7/4/2014. Η Παιδαγωγική ομάδα του προγράμματος που συμμετείχε, περιελάμβανε 25 μαθητές / μαθήτριες και τους εκπαιδευτικούς Αντωνόπουλο Δημήτριο και Ζλατίντση Παναγιώτη. Σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Λιθακιάς Ζακύνθου και το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο επισκεφτήκαμε μεταξύ άλλων την παραλία του Λαγανά, ενός σημαντικού βιότοπου αναπαραγωγής του εξαιρετικά απειλούμενου είδους της θαλάσσιας χελώνας caretta – caretta, όπου η υπεύθυνη του Εθνικού θαλάσσιου πάρκου Ζακύνθου μας ενημέρωσε για το βιολογικό κύκλο της θαλάσσιας χελώνας και εμπλακήκαμε σε βιωματικές δραστηριότητες. Οι επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν με ασφάλεια και δόθηκε έμφαση στην ενεργή συμμετοχή των μαθητών κατά την διάρκεια αυτών.

Αποτελέσματα

Η πραγματοποίηση του περιβαλλοντικού προγράμματος έγινε ομαλά, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα ενώ η εικόνα που αποτυπώθηκε από τις απόψεις των μαθητών τόσο για το πρόγραμμα όσο και για την συμμετοχή τους σ' αυτό ήταν ιδιαίτερα θετική.

Θεωρούμε σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι η συμπεριφορά και η συμμετοχή της περιβαλλοντικής ομάδας υπήρξε υποδειγματική καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Οι στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν πλήρως και εκδηλώθηκε το ενδιαφέρον των μελών της ομάδας για εθελοντική δράση σε θέματα προστασίας απειλούμενων θαλάσσιων ειδών.

Δυσκολίες κατά την πραγματοποίηση του προγράμματος

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος η κύρια δυσκολία που εντοπίστηκε ήταν η συμμετοχή των μαθητών στις συνεδρίες πέραν του σχολικού ωραρίου, η οποία κατέστη κάποιες φορές προβληματική εξαιτίας εξωσχολικών υποχρεώσεών τους. Τα προβλήματα αυτά ξεπεράστηκαν ύστερα από κατ' ιδίαν συζητήσεις με τους μαθητές και με ανάδειξη του ρόλου των περιβαλλοντικών προγραμμάτων και της σημασίας της προσωπικής τους επιλογής καθώς και της ιεράρχησης των στόχων τους.

Προτάσεις

Η εφαρμογή των περιβαλλοντικών προγραμμάτων μόνο θετικές επιδράσεις μπορεί να έχει στις μαθητικές κοινότητες. Η ενασχόληση με αντικείμενα που αποτελούν προσωπική επιλογή των μαθητών και η συνεργασία στα πλαίσια ομάδων με σκοπό την ολοκλήρωση συλλογικών εργασιών αποτελούν μαθησιακά οφέλη τεράστιας σημασίας. Για το λόγο αυτό η αναβάθμιση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων με την ένταξη τους μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα και όχι πέραν αυτού θα αποτελούσε μια σημαντική ενίσχυση του θεσμού.

8. «Στο δρόμο προς ένα αιεφόρο σχολείο»

1^ο Γενικό Λύκειο Κηφισιάς
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονιστής: Ζαχαρίας Κυριακόπουλος ΠΕ04.02
Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Γεώργιος Κουκουβές ΠΕ04.04

"Στον δρόμο προς ένα αιεφόρο σχολείο: Πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση της ποιότητας των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας και του περιβάλλοντος στο σχολείο - Εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων"

Αριθμός μαθητών που δήλωσαν συμμετοχή: 40

Αριθμός μαθητών που συμμετείχαν στις περισσότερες συναντήσεις: 20

Διάρκεια: 5 μήνες κατά τη διάρκεια των οποίων πραγματοποιήθηκαν 14 συναντήσεις

Σύντομη περιγραφή της υλοποίησης του προγράμματος:

Στις πρώτες συναντήσεις οι μαθητές χωρίστηκαν σε υποομάδες και ανέλαβαν να διερευνήσουν τα δύο μεγάλα θέματα του προγράμματος

- Τις σχέσεις μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και
- Τα προβλήματα του σχολικού περιβάλλοντος προκειμένου να ενισχυθεί η επικοινωνία της ομάδας δημιουργήθηκε μια αντίστοιχη ομάδα στο facebook. Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις, οι μαθητές έκαναν συναντήσεις με τα προεδρεία των επιμέρους σχολικών τμημάτων, προκειμένου να συγκεντρώσουν προβλήματα που υπήρχαν μεταξύ μαθητών και μαθητών-καθηγητών.

Αποτέλεσμα: Η ομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχουν ιδιαίτερα θέματα στις σχέσεις των μελών της σχολικής κοινότητας, παρά μόνο επιμέρους περιστατικά που μπορούν να επιλυθούν με περισσότερη και καλύτερη επικοινωνία ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη. Οι μαθητές και οι καθηγητές του προγράμματος συμφώνησαν να παρέμβουν με διακριτικό τρόπο στην επίλυσή τους, όπως και έγινε.

Μεγαλύτερη έμφαση δόθηκε στο θέμα της αναβάθμισης του σχολικού περιβάλλοντος. Η ομάδα κατέγραψε λίστα προβλημάτων που αφορούσε τη λειτουργικότητα των σχολικών τάξεων και των κοινόχρηστων χώρων και την παρέδωσε στη διεύθυνση του σχολείου. Ο Διευθυντής στη συνέχεια ιεράρχησε τα θέματα και τα επικοινωνήσε με τη σειρά του στη **Σχολική Επιτροπή του Δήμου Κηφισιάς**, οπότε και **δόθηκαν λύσεις** που αφορούσαν τη στεγανοποίηση των παραθύρων, την επιδιόρθωση των θυρών, κ.α.

Η ομάδα εργάστηκε επίσης για την εξοικονόμηση των πόρων, περιορίζοντας την άσκοπη χρήση ηλεκτρικού ρεύματος για φωτισμό στις αίθουσες και στους κοινόχρηστους χώρους, αλλά επίσης και την άσκοπη κατανάλωση νερού στις τουαλέτες. Οι μαθητές συνεχίζουν να δρουν σαν πρεσβευτές της σωστής χρήσης των ενεργειακών πόρων προς τους συμμαθητές τους. Οι συμμετέχοντες καθηγητές ανέλαβαν να "εκπαιδεύσουν" τους υπόλοιπους καθηγητές στη σωστή χρήση των φωτοτυπικών μηχανημάτων με στόχο την εξοικονόμηση χαρτιού.

Στη συνέχεια συζητήθηκε το θέμα της αισθητικής αναβάθμισης των αιθουσών, όπου πέρα από τις ιδέες των μαθητών, **η ομάδα συνεργάστηκε με την καθηγήτρια των Καλλιτεχνικών του 1ου Γυμνασίου Κηφισιάς και ζωγράφο Κα Χρυσή Λάτα** προκειμένου να δημιουργηθούν μια σειρά από σχετικές προτάσεις.

Λόγω οικονομικών περιορισμών δεν έγινε δυνατή η εφαρμογή αυτών των ιδεών, που παραμένουν όμως στο σχολείο για μελλοντική χρήση.

Τέλος, με αφορμή την δράση "Let's do it Greece", η ομάδα κινητοποίησε το σύνολο της σχολικής κοινότητας προκειμένου να γίνει ένας συνολικός καθαρισμός των σχολικών αιθουσών, οπότε και καθαρίστηκαν όλες οι αίθουσες, με εθελοντική εργασία μεγάλης μερίδας μαθητών και εκτός του περιβαλλοντικού προγράμματος. Ο καθαρισμός περιελάμβανε τα θρανία, τους τοίχους, τα πατώματα και τους υαλοπίνακες όλων των αιθουσών.

Αξιολόγηση του προγράμματος

Συνολικά, η αποτίμηση του προγράμματος είναι θετική, καθώς θεωρούμε πως πέτυχε τους παιδαγωγικούς του στόχους σε όσους μαθητές συμμετείχαν, κυρίως σε ότι έχει να κάνει με την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη της αυτενέργειας.

Σε σχέση με το στόχο βελτίωσης του κλίματος σχέσεων στο σχολείο και παρότι δεν υπήρχε κάποιο μετρήσιμο-"χειροπιαστό" αποτέλεσμα, η αποτίμηση είναι πάλι θετική, αφού η όλη διαδικασία βοήθησε τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν την πολυπλοκότητα των σχέσεων στη μικρή κοινωνία του σχολείου και να διαμορφώσουν θετικότερη στάση ο ένας προς τον άλλο.

Θετική θεωρούμε επίσης την επίδραση του προγράμματος στη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος και στην εξοικονόμηση των ενεργειακών πόρων, αλλά υπάρχει περιθώριο να γίνουν πολλές περισσότερες δράσεις.

Σημεία προβληματισμού αποτέλεσαν τα παρακάτω

- η μειούμενη συμμετοχή των μαθητών κατά την εξέλιξη του προγράμματος, κυρίως λόγω περιορισμένου ελεύθερου χρόνου των μαθητών (φροντιστήρια, εξωσχολικές δραστηριότητες, κ.α)
- η δυσκολία ενασχόλησης των μαθητών σε θέματα που συμφωνούσαμε, εκτός των ωρών του προγράμματος
- η δυσκολία διάχυσης των δράσεων της περιβαλλοντικής ομάδας στην υπόλοιπη σχολική κοινότητα, καθώς η ομάδα προσέκρουε σε αντικρουόμενες προτεραιότητες των εμπλεκόμενων μερών

Ως επίλογο

Η δημιουργία κουλτούρας "αειφόρου σχολείου" απαιτεί χρόνο, αλλά χρειάζεται να προωθείται ενεργά κυρίως από τη Διεύθυνση του σχολείου και στη συνέχεια να υποστηρίζεται ενεργά από το σύνολο των εκπαιδευτικών του σχολείου, αλλά και σε ένα πιο ήρεμο και κατάλληλο σχολικό περιβάλλον. Η συνεχώς αυξανόμενη πίεση των μαθητών και των καθηγητών στο Λύκειο, που σχετίζεται με την προετοιμασία των πρώτων για την εισαγωγή τους στα ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη την ενεργή συμμετοχή της σχολικής κοινότητας σε παρόμοια προγράμματα.

9. «Ιστορίες στην πόλη με το ποτάμι...γιατί η ιστορία σου είναι η ιστορία της πόλης σου»

1^ο ΓΕ.Λ Μεταμόρφωσης
Σχολικό Έτος 2019-20

Συντονίστρια: Άννα Τρίγκατση ΠΕ02
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Αλεξάνδρα Ηλία ΠΕ88.01

Η Περιβαλλοντική Ομάδα του 1^{ου} ΓΕΛ Μεταμόρφωσης το 2018-19 συνέχισε να ασχολείται με τον Κηφισό ποταμό, το ποτάμι της Μεταμόρφωσης. Κατά την **περσινή σχολική χρονιά (2017-18)** η ομάδα είχε ασχοληθεί με τη γνωριμία με τον Κηφισό (σχεδιασμός **περιβαλλοντικού μονοπατιού** από το σχολείο στο ποτάμι, συνεντεύξεις από παλιούς κατοίκους της πόλης, δημιουργία μιας **ταινίας** για τον Κηφισό στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον), αλλά και με τα ποτάμια γενικά σε αστικό και φυσικό περιβάλλον, από την άποψη των **φυσικών επιστημών** (βιολογία, χημεία, φυσικοί πόροι), της **υδραυλικής** (άρδευση-ύδρευση-αποχέτευση), της **μηχανικής** και της **τεχνικής περιβάλλοντος** (πλημμύρες/αιτίες-συνέπειες-πρόληψη, καλές/κακές πρακτικές διαχείρισης, νερόμυλοι-νεροτριβές).

Κατά τη **φετινή χρονιά(2018-19)** ασχοληθήκαμε με τη σχέση μύθου και ιστορίας γύρω από τα αστικά ποτάμια και συγκεκριμένα με τους **αστικούς μύθους** για τα θαμμένα ποτάμια της Αθήνας αλλά και με τους **προσωπικούς μύθους** των κατοίκων της Μεταμόρφωσης για το ποτάμι τους. Τους αστικούς μύθους τους προσεγγίσαμε μέσα από τη **λογοτεχνία**(τη νουβέλα της Άντζελας Δημητρακάκη «Τέσσερις μαρτυρίες για την εκταφή του ποταμού Ερρινού») και τον **κινηματογράφο**(την ταινία «Η επιφάνεια των πραγμάτων» της Νάνσυ Μπινιαδάκη που βασίστηκε στη νουβέλα και με την οποία συζητήσαμε μέσω τηλεδιάσκεψης για την ταινία, τη σχέση μυθιστορηματικής πλοκής/σεναρίου/πραγματικότητας και τη γενιά του 80/σύγχρονη νέα γενιά). Τους προσωπικούς μύθους για τον Κηφισό τους μελετήσαμε με τη βοήθεια της **προφορικής ιστορίας**, παίρνοντας **συνεντεύξεις** από κατοίκους της πόλης και κάνοντας επιτόπια και **βιβλιογραφική έρευνα** για τις ιστορίες που μας έλεγαν.

Για μια βιβλιοκριτική της νουβέλας
<https://www.bookpress.gr/kritikes/elliniki-pezografia/dimitra-kaki-antzela-estia-tesseris-marturies-gia-tin-ektafi-tou-potamou-errinou-3>

Για το τρέιλερ της ταινίας
<https://youtu.be/AYW52RV0G44>

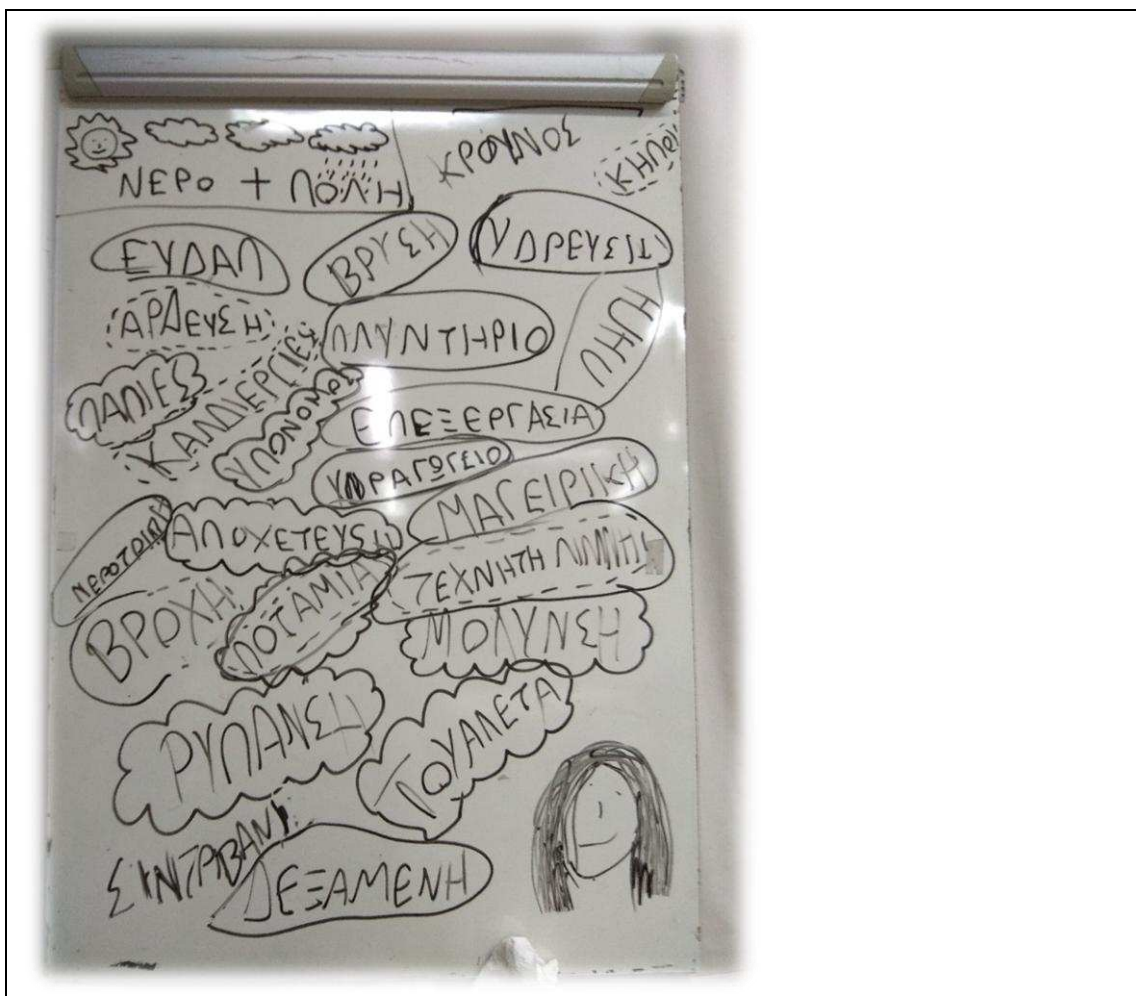
Τηλεδιάσκεψη με τη σκηνοθέτη Νάνσυ Μπινιαδάκη

Η προσέγγιση του θέματός μας έγινε σε τέσσερις φάσεις σύμφωνα με τη **συστημική του παρατηρητή** της Ντίνας Σχίζα, και με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού υλικού από το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο για τη «**Βιώσιμη Πόλη**» του **ΚΠΕ Ελευθερίου-Κορδελιού και Βερτίσκου**.

Στην **πρώτη φάση** της περιγραφής («εμείς και η γειτονιά μας») με έναν καταγισμό ιδεών οι μαθητές παρουσίασαν την πραγματικότητα της πόλης σε σχέση με τις χρήσεις του νερού και το ποτάμι μέσα από τα βιώματά τους.

Για τη θεωρητική θεμελίωση του δικτύου
<https://kpekordelieu.wixsite.com/viosimipoli/theoritika>
και για την περιγραφή του δικτύου
<https://kpekordelieu.wixsite.com/viosimipoli/diktyo->

Για την α' φάση
<https://kpekordelieu.wixsite.com/viosimipoli/a-fasi>

Στη **δεύτερη** φάση της κατανόησης και της ερμηνείας («γνωρίζουμε την πόλη μας») έγινε παρατήρηση στο πεδίο και οι μαθητές σχεδίασαν ένα περιβαλλοντικό μονοπάτι που οδηγούσε από το σχολείο στον **Κηφισό (περιοχή Μποφίλια)**, αφού πρώτα το περπάτησαν, τράβηξαν φωτογραφίες από τη διαδρομή (φυσικό και αστικό περιβάλλον/οικονομικές-κοινωνικές κ.ά. χρήσεις) και τις τοποθέτησαν σε έναν χάρτη που σχεδίασαν με τη βοήθεια των χαρτών της Google. Στη συνέχεια με βάση αυτόν τον χάρτη και αντίστοιχο φύλλο εργασίας, η περιβαλλοντική μας ομάδα υποδέχτηκε τις ομάδες τριών άλλων σχολείων (περιβαλλοντικές ομάδες του 1^{ου} Γυμνασίου Αμαρουσίου και του Προτύπου Γυμνασίου Αναβρύτων, πολιτιστική ομάδα/λέσχη ανάγνωσης του 3^{ου} ΓΕΛ Αχαρνών) με τις οποίες έχουμε δημιουργήσει ένα **διασχολικό δίκτυο** για τα «**Κρυμμένα και Θαμμένα Θέλητρα των Πόλεων**» και τις οδήγησε στον θαμμένο θησαυρό της πόλης μας, τον Κηφισό. Προηγήθηκε γνωριμία, χωρισμός σε μεικτές ομάδες και ορισμός συντονιστών μέσα από παιχνίδια. Δόθηκε με αυτό τον τρόπο στις σχολικές ομάδες η ευκαιρία να παρουσιάσουν η καθεμία τον δικό της θαμμένο θησαυρό. Στη συνέχεια ο κάθε συντονιστής που ήταν μέλος της δικής μας περιβαλλοντικής ομάδας, ανέλαβε την ξενάγηση των μελών της ομάδας του στην πόλη και τον ποταμό. Στην γνωριμία με τη μυθολογία και την ιστορία του Κηφισού συνέβαλε και η συνάντηση-έκπληξη με τον κο Στέλιο Μουζάκη, ερευνητή-συγγραφέα και μελετητή της ιστορίας της Μεταμόρφωσης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ακολούθησε θεατρικό παιχνίδι στο πεδίο του Κηφισού, με στόχο την εξοικείωση των φιλοξενούμενων μας με

Για τη β' φάση
<https://kpekordelio.u.wixsite.com/viosimipoli/b-fasi>

Για τη σημασία των σχολικών δικτύων
<https://kpekordelio.u.wixsite.com/viosimipoli/sxolika-diktva>

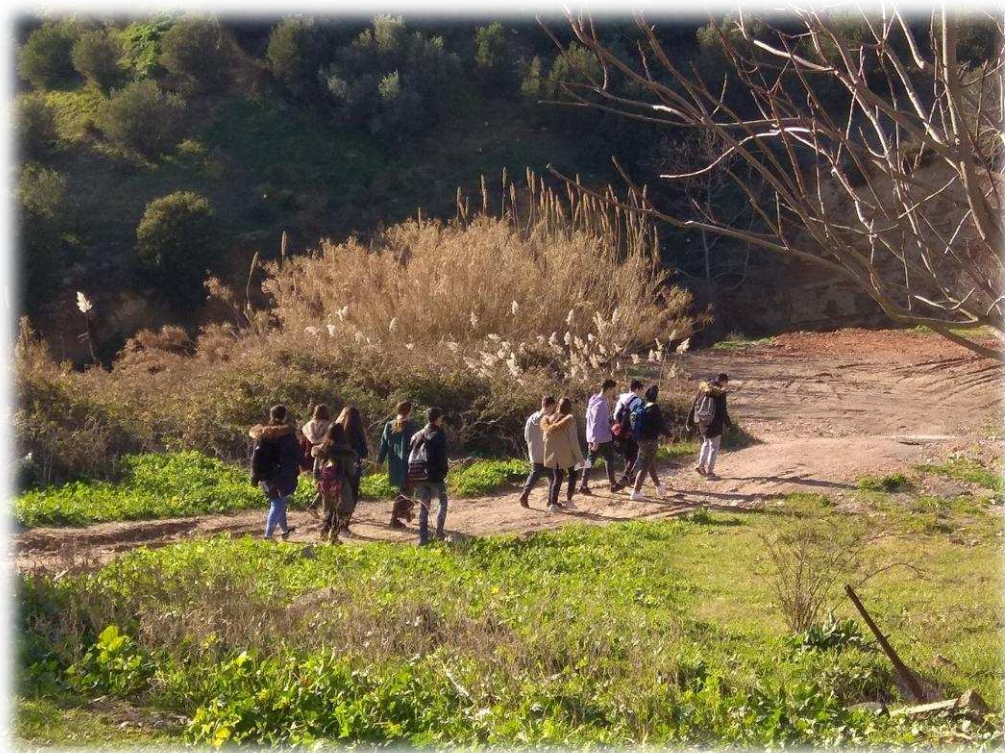
το θέμα του «θαμμένου ποταμού». Στις ομάδες δόθηκαν διαφορετικά φύλλα εργασίας με αποσπάσματα από τη νουβέλα που μελετούσαμε και σχετικές φωτογραφίες. Τα παιδιά έπρεπε να δημιουργήσουν παγωμένες εικόνες και στη συνέχεια να τις δραματοποιήσουν. Κατά την επιστροφή στο σχολείο έγινε αξιολόγηση με post-it πάνω στον χάρτη της διαδρομής που είχαμε φτιάξει.

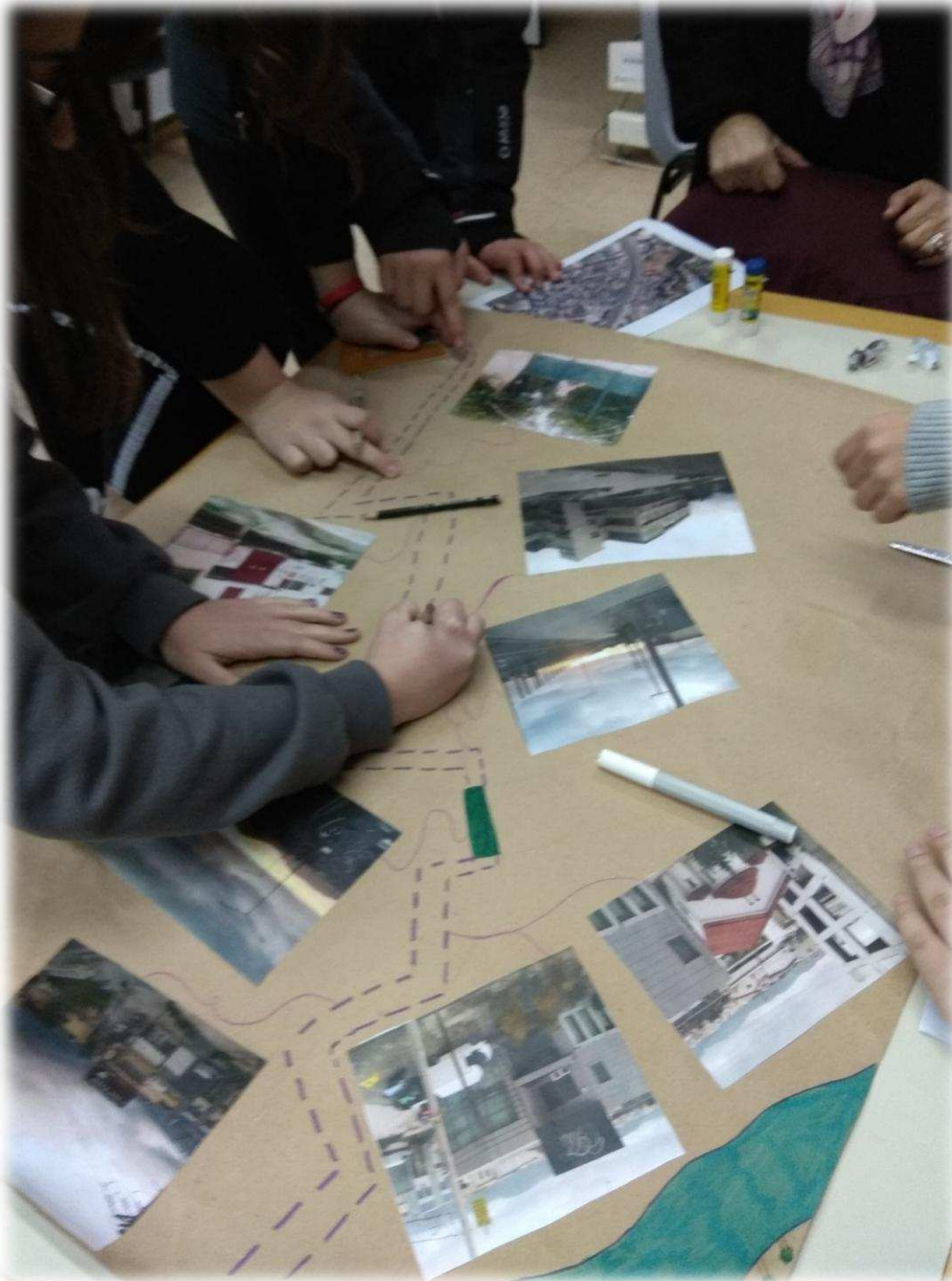

Η ροή του Κηφισού από τις πηγές του στον Σαρωνικό

Περιβαλλοντικό Μονοπάτι από το σχολείο στον Κηφισό

Ο χάρτης του Περιβαλλοντικού μας Μονοπατιού

1^η Δράση του Δικτύου για τα «Κρυμμένα και θαμμένα θέλγητρα των πόλεων» στον Κηφισό

Παγωμένη εικόνα: «Με τα κιάλια βλέπω την επιφάνεια των πραγμάτων»

Αξιολόγηση της δράσης με post-it στον χάρτη

Στην **τρίτη φάση** της κριτικής/αυτοκριτικής και της γνωριμίας με τους θεσμούς και τη λειτουργία τους («κρίνω την πόλη μου») κάναμε ταξίδια πραγματικά και φανταστικά σε πόλεις κοντινές και μακρινές. Γνωρίσαμε πόλεις με ποτάμι από κοντά, αλλά αναζητήσαμε κι άλλες μέσα από το διαδίκτυο: πόλεις της Ελλάδας αλλά και εκτός Ελλάδας, όπου η διαχείριση των ποταμών έχει να επιδείξει καλές πρακτικές προς μίμηση, όπως είναι η ανάπλαση της παρόχθιας περιοχής και η αποκάλυψη των υπογειοποιημένων ποταμών (daylightingtherivers).

Πρώτα απ' όλα γνωρίσαμε την **«Αθήνα αλλιώς»** με μία από τις θεματικές περιηγήσεις που οργανώνει για τα σχολεία το περιοδικό «Αρχαιολογία και Τέχνες». Περπατήσαμε από την Πλάκα ως το Μοναστηράκι και τον **Ηριδανό ποταμό** με ξεναγό την αρχαιολόγο Λίλα Πατσιάδου. Στην πλατεία Μοναστηρακίου και μέσα στο μετρό τα παιδιά παρατήρησαν για πρώτη φορά ύπαρξη του Ηριδανού και την υπόγεια ροή του και συνειδητοποίησαν ότι ούτε οι περαστικοί γνώριζαν για την ύπαρξη και το όνομά του.

Για τη γ' φάση
<https://kpekordelio.u.wixsite.com/viosimipoli/c-fasi>

Για τις θεματικές περιηγήσεις του περιοδικού «Αρχαιολογία και Τέχνες»
<https://www.archaiologia.gr/blog/educational-material/%CE%B7-%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%8E%CF%82/>

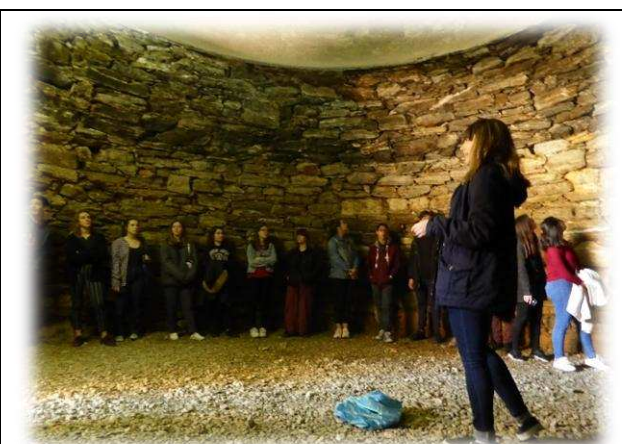

Πώς τον λεν τον ποταμό; Ηριδανό!

Παράλληλα στο πλαίσιο του διασχολικού μας δικτύου για τα «Κρυμμένα και θαμμένα θέλγητρα των πόλεων» γνωρίσαμε το άλσος Συγγρού στο Μαρούσι και τους θησαυρούς του κοινωνικά υποβαθμισμένου Μενιδίου μέσα από δύο δράσεις: Στο **άλσος Συγγρού** οικοδεσπότες ήταν το Πρότυπο Γυμνάσιο Αναβρύτων και το 1^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου. Μέσα από ένα κυνήγι θησαυρού που είχαν οργανώσει τα δύο σχολεία κάναμε γνωριμία με τους κρυμμένους θησαυρούς του άλσους (γοτθικού ρυθμού ναός Αγίου Ανδρέα, Γυμνάσιο και Λύκειο Αναβρύτων, μελισσοκομία, χλωρίδα, αθλητικές εγκαταστάσεις, θέατρο, αρχαιολογικά ευρήματα). Στο Μενίδι με οικοδεσπότη το 3^ο ΓΕΛ Αχαρνών οδηγηθήκαμε στα θαμμένα θέλγητρα της πόλης (αρχαίο θέατρο, θολωτός τάφος, ρέμα Καναπίτσας, **Κηφισός στα όρια με τον Κόκκινο Μύλο**, σύγχρονο θέατρο Σοφοκλή). Η τελευταία δράση του δικτύου μας για αυτή τη σχολική χρονιά έγινε στην Πάρνηθα με διανυκτέρευση στο καταφύγιο «Μπάφι». Δυο μέρες με πεζοπορίες, ενημέρωση και ασκήσεις στο πεδίο από τους εθελοντές του ΕΔΑΣΑ για τη σημασία της δασοπροστασίας για τη διαφύλαξη των θησαυρών της Πάρνηθας.

2^η Δράση στο Άλσος Συγγρού

3^η Δράση στις Αχαρνές – θολωτός τάφος

4^η Δράση στην Πάρνηθα με τον ΕΔΑΣΑ

Στην τριήμερη εκδρομή μας στο **ΚΠΕ Ποροΐων** και τη Θεσσαλονίκη, γνωρίσαμε τα ποτάμια που συναντούσαμε στη διαδρομή μας αλλά κυρίως τον **Στρυμόνα** και τη σχέση του με τη λίμνη **Κερκίνη**. Πρώτα παρακολουθήσαμε το διήμερο πρόγραμμα του ΚΠΕ **«Στρυμόνας-Κερκίνη, σχέση ζωής»**. Με την καθοδήγηση της παιδαγωγικής ομάδας του ΚΠΕ προσεγγίσαμε το θέμα μέσα από παιχνίδια, μάθαμε για τη δημιουργία, τη χλωρίδα, την πανίδα, τη σημασία και τα προβλήματα της λίμνης. Επισκεφθήκαμε το πεδίο του ποταμού και της τεχνητής λίμνης. Μετρήσαμε το βάθος του ποταμού, τον όγκο και την ταχύτητα του νερού. Στη λίμνη παρατηρήσαμε τη μεγάλη ποικιλία πτηνών του υγρότοπου, επισκεφθήκαμε το φράγμα καθώς και μονάδα εκτροφής βουβαλιών. Πίσω στο ΚΠΕ ζωγραφίσαμε και γράψαμε μηνύματα στα όστρακα της λίμνης.

Για το πρόγραμμα «Στρυμόνας-Κερκίνη, σχέση ζωής» του ΚΠΕ Ποροΐων <https://kpe-poroion.gr/3-%cf%83%cf%84%cf%81%cf%85%ce%bc%cf%8c%ce%bd%ce%b1%cf%82-%ce%ba%ce%b5%cf%81%ce%ba%ce%af%ce%bd%ce%b7-%ce%bc%ce%b9%ce%b1-%cf%83%cf%87%ce%ad%cf%83%ce%b7-%ce%b6%cf%89%ce%ae%cf%82/>

Η παιδαγωγική ομάδα με την υπεύθυνη του ΚΠΕ Ποροΐων

Παρατήρηση πουλιών στη λίμνη Κερκίνη

Στη Θεσσαλονίκη γίναμε για δεύτερη χρονιά δεκτοί στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του **ΑΠΘ** και συγκεκριμένα στον **Τομέα Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος**, όπου η επίκουρη καθηγήτριακα **Αντιγόνη Ζαφειράκου** μας παρουσίασε τη δομή της σχολής και θέματα που αφορούν το υδρευτικό και αποχετευτικό δίκτυο των πόλεων και τη διαχείριση των ποταμών. Η ομάδα ενημερώθηκε για τη σημασία του **«Δικτύου Πόλεων με Ποτάμι»** στο οποίο συμμετέχει και το ΑΠΘ. Μάλιστα ως περιβαλλοντική ομάδα του λυκείου έχουμε λειτουργήσει ως ενδιάμεσοι μεταξύ του Δικτύου και του **Δήμου Μεταμόρφωσης** - ήδη από την περσινή χρονιά και πλέον είμαστε σε θέση να περηφανευόμαστε για την ένταξη της πόλης μας στο δίκτυο, καθώς μέσα στον Απρίλιο η πρόταση εγκρίθηκε ομόφωνα από το δημοτικό συμβούλιο. Τέλος επισκεφθήκαμε το **ΚΠΕ Ελευθερίου, Κορδελιού και Βερτίσκου** στο δίκτυο του οποίου για τη **«Βιώσιμη Πόλη»** ανήκουμε, όπου οι μαθητές παρουσίασαν στην παιδαγωγική ομάδα του ΚΠΕ τις δράσεις μας. Ακολούθησε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση για το διασχολικό δίκτυο που έχουμε δημιουργήσει για τα **«Κρυμμένα και θαμμένα θέλγητρα των πόλεων»**.

Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

Με την κα Αντιγόνη Ζαφειράκου στον Τομέα
Υδραυλικής & Τεχνικής Περιβάλλοντος

Με την παιδαγωγική ομάδα του ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού & Βερτίσκου

Επιδιώκοντας να αποκτήσουμε μια βιωματική επαφή με την τοπική ιστορία και να οξύνουμε την κριτική ικανότητα στη γνωριμία με τον τόπο μας, ξεκινήσαμε να παίρνουμε συνεντεύξεις από κατοίκους της Μεταμόρφωσης για τη ζωή τους στην πόλη, τη «μεταμόρφωσή» της μέσα στον χρόνο και τη σχέση της με το ποτάμι. Οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με υποψήφιους αφηγητές, ετοίμασαν οδηγό συνέντευξης και πήραν συνεντεύξεις στη σχολική βιβλιοθήκη με κάμερα και κασετόφωνο, εστιάζοντας στα ζητήματα που τους ενδιέφεραν. Έτσι η ομάδα δημιούργησε η ίδια τα τεκμήρια για τη μελέτη της ιστορίας και αρχειοθέτησε το υλικό των συνεντεύξεων βάσει της μεθόδου της προφορικής ιστορίας (καρτέλα, περίληψη και ημερολόγιο συνέντευξης). Σε δεύτερη φάση εστίασε στις αφηγήσεις εκείνες που αφορούσαν το πρώην κτήμα Σαρβαλή που βρίσκεται πάνω στον Κηφισόκαι στην κατοικία εντός του κτήματος. Αναζήτησε σχετική βιβλιογραφία για την ιστορία της Μεταμόρφωσης και του Κηφισού και αρχειακό υλικό από τον πολιτιστικό σύλλογο της πόλης, τον Συναληττό. Συζήτησε με την υπεύθυνη καθαριότητας και περιβάλλοντος του δήμου για επιβεβαίωση αμφιλεγόμενων πληροφοριών. Έκανε μια πρώτη προσπάθεια ερμηνείας των διαφορετικών προσεγγίσεων. Το κέρδος ήταν μεγάλο όσον αφορά τη γνώση για τον τόπο, σύμφωνα με τις δηλώσεις των ίδιων των μαθητών, αλλά και όσον αφορά τη διαμόρφωση κριτικής ικανότητας και οράματος για τον τόπο.

Στόχος μας η ανάδειξη του θαμμένου ποταμού μας και η διαμόρφωση της γύρω περιοχής, ώστε οι πολίτες να μπορούν να εκμεταλλευτούν την ομορφιά της φύσης. Να μπορεί να δημιουργηθεί ένας ελεύθερος και καθαρός χώρος γύρω από το ποτάμι που θα προσφέρεται ως τόπος αναψυχής από τον δήμο στους κατοίκους της πόλης. Να μπορούν οι επισκέπτες να απολαύσουν τη φύση ξεφεύγοντας από την καθημερινότητα της πόλης.

Η χρήση των υποδομών του σχολείου (σχολική βιβλιοθήκη και εργαστήριο Η/Υ) αλλά και του δήμου (σημαντικό μέρος της εργασίας έγινε στη δημοτική βιβλιοθήκη, καθώς το σχολείο ήταν κλειστό για τις διακοπές του Πάσχα) είχε επίσης σημαντική παιδαγωγική αξία.

Συνέντευξη στη σχολική βιβλιοθήκη

Στην **τέταρτη φάση** («ώρα για δράση») περάσαμε στην υλοποίηση των σχεδίων μας και επιχειρήσαμε να γίνουμε ενεργοί πολίτες.

Βέβαια η πρώτη δράση είχε γίνει στα τέλη του 2018 και ήταν μια πράξη αλληλεγγύης, καθώς διαθέσαμε το μεγαλύτερο μέρος από το χριστουγεννιάτικο παζάρι στο Χατζηπατέρειο Ίδρυμα της πόλης μας.

Για τη δ' φάση
<https://kpekordelio.u.wixsite.com/viosi/mipoli/d-fasi>

Η περιβαλλοντική ομάδα και η ομάδα αδελφοποίησης του σχολείου μας στο Χατζηπατέρειο

Την άνοιξη αποδεχθήκαμε πρόσκληση της **Περιφέρειας Αττικής** και συμμετείχαμε στην καμπάνια **SCENT** στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Horizon 2020 με στόχο την ευαισθητοποίηση

των πολιτών στην αντιπλημμυρική προστασία του Κηφισού. Η καμπάνια που γίνεται σε συνεργασία με το Μετσόβιο Πολυτεχνείο εφαρμόζει πιλοτικά την τεχνολογία (smartphones, tablets) και τα ψηφιακά παιχνίδια στην υπηρεσία της επιστήμης των πολιτών (citizenscience). Αφού κατεβάσαμε τις εφαρμογές scentexplore και scentmeasure, επισκεφθήκαμε το πεδίο του **Κηφισού στο Κρουονέρι**, φωτογραφίσαμε προβληματικά σημεία στο περιβάλλον του ποταμιού, κάναμε μετρήσεις του βάθους του και αναρτήσαμε στην πλατφόρμα του πιλοτικού προγράμματος.

Στο πλαίσιο της γνωριμίας με τους θεσμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και με στόχο να διεκδικήσουμε την υλοποίηση του οράματός μας, επισκεφθήκαμε το **γραφείο του δημάρχου** της Μεταμόρφωσης, τον ενημερώσαμε για την κατάσταση της παραποτάμιας περιοχής του Κηφισού στο σημείο της έρευνάς μας (πρώην κτήμα Σαρβαλή, περιοχή Λόγγος, **ζώνη προστασίας Κηφισού (Α/Β)**, ΒΙΟΠΑ Μεταμόρφωσης), όπως προέκυψε από τις συνεντεύξεις, την επιτόπια έρευνα και την περαιτέρω έρευνα που διενεργήσαμε (σύγκριση αεροφωτογραφιών, παλαιότερες αυτοψίες του Φορέα Διαχείρισης Κηφισού και εικόνες από τον δορυφόρο της google) και του ζητήσαμε τη συνδρομή του για την αντιμετώπιση τυχόν παραβάσεων και τη διαμόρφωση της περιοχής σε χώρο περιπάτου και αναψυχής για τους δημότες και έναν χώρο πρασίνου για την πόλη. Ο δήμαρχος δήλωσε ότι είναι από παλιά γνώστης της κατάστασης στην περιοχή, αλλά ότι η διαμόρφωση της παραποτάμιας περιοχής είναι ζήτημα διαδημοτικής συνεργασίας, περιφέρειας και κυβέρνησης. Εμείς ζητήσαμε να γίνει ένα πρώτο βήμα στο θέμα της συνεργασίας με την παρακίνηση και των υπόλοιπων δήμων της παρακρηφίσιας περιοχής για ένταξή τους στο Δίκτυο Πόλεων με Ποτάμι.

Το επιστέγασμα της εργασίας μας από όλη τη χρονιά ήταν η ψηφιακή μας δημιουργία με τίτλο **«Μια ιστορία στην πόλη με το ποτάμι»**. Για τη δημιουργία μας αυτή χρησιμοποιήσαμε αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις μας, βιντεοσκοπήσεις και φωτογραφικό υλικό, τα οποία όμως εντάξαμε δημιουργικά σε ένα σενάριο που δημιούργησαν μέλη της ομάδας. Η ιστορία αφορά την περιοχή γύρω από το πρώην κτήμα Σαρβαλή, το οποίο ουσιαστικά συνοψίζει την ιστορία της πόλης. Μέσα από διαδοχικές αφηγήσεις που αφορούν την ιστορία της Μεταμόρφωσης, του Κηφισού και της οικίας Σαρβαλή, σηματοδοτείται η μετάβαση από την αγροτική ζωή ενός χωριού στις εξοχές της Αττικής στο αστικό και βιομηχανικό περιβάλλον της σύγχρονης πόλης στα περίχωρα της Αθήνας. Εμείς έχοντας προσεγγίσει τις διαφορετικές εκδοχές της ίδιας ιστορίας και τις πολλαπλές οπτικές γωνίες μέσα από την ανάγνωση της νουβέλας «Τέσσερις αφηγήσεις γύρω από την εκταφή του ποταμού Ερρινυού», εντρυφούμε στην ιστορία του τόπου μέσα από την υποκειμενικότητα των αφηγητών μας. Επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε τις διαφορετικές οπτικές που αφορούν την οικία Σαρβαλή. Ο γηραιότερος πληροφορητής μας - που στην Κατοχή δούλευε στο κτήμα- το αναφέρει αδιάφορα. Στα μάτια μιας «ξένης» που ήρθε με τους γονείς της τριών ετών στην πόλη και παιδί περνούσε από το κτήμα για να κάνει Κούλουμα στο εκκλησάκι απέναντι, αποκτά σχεδόν μυθικές διαστάσεις. Για τον «ενεργό πολίτη» αφηγητή μας είναι άλλη μία περίπτωση υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος.

Η θέση του κτήματος στον Κηφισό. Στο βάθος η πρώην οικία Σαρβαλή

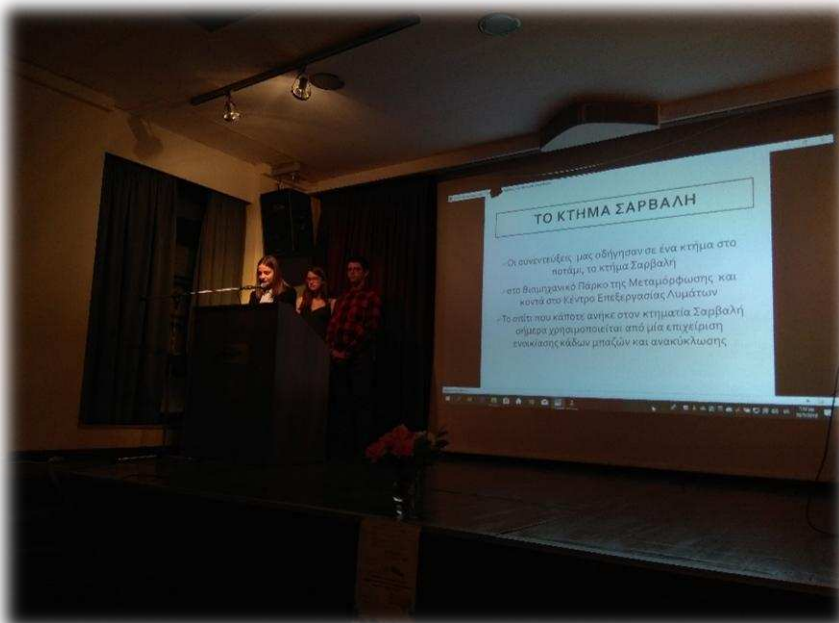

Παρατημένα ρυμουλκούμενα οχήματα πάνω από τον Κηφισό

Με την «Ιστορία στην πόλη με το ποτάμι» επιλεχθήκαμε να συμμετάσχουμε σε ένα πρωτοποριακό **Μαθητικό Συνέδριο** με τίτλο «Σχεδιάζοντας μια διδασκαλία αλλιώς» που αφορούσε την Προφορική Ιστορία και έλαβε χώρα στη Σιβιτανίδειο, 10-12 Μαΐου, με συμμετοχές σχολείων από όλη την Ελλάδα. Στο συνέδριο πήραμε θετική ανατροφοδότηση για την ένταξη της προφορικής ιστορίας στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Τέλος, με ένα τμήμα της

ψηφιακής δημιουργίας με τίτλο «Ένα σπίτι αφηγείται» συμμετείχαμε και στον **Μαθητικό Διαγωνισμό** οπτικο-ακουστικής και ψηφιακής δημιουργίας «Η ιστορία σου είναι ιστορία της πόλης σου» που είχε προκηρύξει η Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση.

Τέλος, παρουσιάσαμε τις δράσεις μας από όλη τη χρονιά καθώς και την ψηφιακή μας δημιουργία στη σχολική κοινότητα παρουσία της Υπεύθυνης Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Β'Αθήνας, Βαρβάρας Πετρίδου και του αφηγητή μας, κου Δημοσθένη Σταυριανού.

Μαθητικό Συνέδριο Προφορικής Ιστορίας: 1^ο ΓΕΛ Μεταμόρφωσης, Μια ιστορία στην πόλη με το ποτάμι

Παρουσίαση στη σχολική κοινότητα

10. «Καλλισπέρειο Διδακτήριο – Το κτίριο έχει τη δική του ιστορία»

1^ο ΓΕ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια: Κωνσταντίνα Παντιώρα ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Χαρίκλεια Ποντίκα ΠΕ03
Δημήτρης Γκρινιάρης ΠΕ03

Το πρόγραμμα, με υπεύθυνη εκπαιδευτικό την κα Κ. Παντιώρα και συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς τους κα Χ. Ποντίκα και κο Δ. Γκρινιάρη, πραγματοποιήθηκε από μαθητές της Α' τάξης, από τον Δεκέμβριο του 2015 έως τον Απρίλιο του 2016.

Σκοπός του προγράμματος ήταν να γνωρίσουν οι μαθητές της Α' τάξης το σχολείο τους (κτίριο και περιβάλλοντα χώρο), την ιστορία του και την εξέλιξή του μέσα στο χρόνο, ώστε να το αγαπήσουν και να το φροντίζουν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Για την επίτευξη του σκοπού και των επιμέρους στόχων που τέθηκαν επιλέχθηκε από η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και η έρευνα αρχείου. Κατά τις αρχικές συναντήσεις πραγματοποιήθηκε συζήτηση με τους μαθητές για τον καθορισμό του θέματος και των επιμέρους διαστάσεων του καθώς και για τον προγραμματισμό των δράσεων. Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους και άρχισαν την αναζήτηση πληροφοριών ξεκινώντας από το αρχείο του σχολείου. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν αξιολογήθηκαν από τους μαθητές, ομαδοποιήθηκαν και καταγράφηκαν ώστε να αποτελέσουν τον κορμό της εργασίας.

Σε δεύτερο στάδιο οι μαθητές οργάνωσαν και πραγματοποίησαν συνεντεύξεις σε αποφοίτους του σχολείου καθώς και εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε αυτό και είχαν φοιτήσει και οι ίδιοι ως μαθητές. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στους χώρους του σχολείου (αίθουσα διδασκόντων και βιβλιοθήκη) από τους μαθητές και βασίστηκαν σε ερωτήματα που είχαν διαμορφώσει οι ίδιοι.

Στο τελικό στάδιο, συγκεντρώθηκε όλο το υλικό, τόσο το αρχειακό όσο και το οπτικοακουστικό, προκειμένου να οργανωθεί και να παρουσιαστεί στη σχολική κοινότητα. Η παρουσίαση έγινε

ενώπιον των μαθητών του σχολείου με προοπτική να επαναληφθεί κατά το επόμενο σχολικό έτος παρουσία εκπροσώπων του Δήμου και της τοπικής κοινότητας.

Τέλος, στα πλαίσια του προγράμματος οργανώθηκε σε συνεργασία με τον Σύλλογο Αποφοίτων Γυμνασίου Αρρένων Χαλανδρίου μία εκδήλωση - συνάντηση αποφοίτων που θα πραγματοποιηθεί στο Χαλάνδρι.

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και κατέθεσαν ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες ιδέες. Σε τακτά χρονικά διαστήματα υπήρξε ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτικούς και επανοργάνωση των δραστηριοτήτων ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ιδέες των μαθητών. Οι περισσότεροι από τους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά επετεύχθησαν.

Οι μαθητές κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και κατέθεσαν ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες ιδέες. Σε τακτά χρονικά διαστήματα υπήρξε ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτικούς και επανοργάνωση των δραστηριοτήτων ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ιδέες των μαθητών. Οι περισσότεροι από τους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά επετεύχθησαν.

Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε σε εκδήλωση του σχολείου την Τρίτη 10-5-2016 στο αμφιθέατρο του σχολείου μας ενώπιον μαθητών, Καθηγητών και Γονέων και Κηδεμόνων.

Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα από το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκε μία ομάδα μαθητών που, σε συνεργασία με τους μαθητές του έτερου περιβαλλοντικού προγράμματος του σχολείου, θα εξακολουθήσει και τα επόμενα σχολικά έτη τη μελέτη του θέματος καθώς και την περαιτέρω διεύρυνσή του.

11. «Αειφόρο σχολείο: Με της φύσης το ραβδί γινόμαστε πιότερο σοφοί»

1^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια: Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04
Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος ΠΕ04.01

Το πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της φετινής χρονιάς είχε σκοπό μέσα από τη γνωριμία και τον σεβασμό της φύσης, να περάσουμε στη γνωριμία με τον εαυτό μας, στον αυτοσεβασμό, τον αυτοέλεγχο, την χαρά της γνώσης με βιωματικό τρόπο αλλά και την γνωριμία με καταστάσεις που άλλοι άνθρωποι βιώνουν, τον σεβασμό των άλλων και γενικά τον σεβασμό του διαφορετικού.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με πάρα πολύ μεγάλη επιτυχία παρά τις αντιξοότητες που υπάρχουν στο Λύκειο λόγω φόρτου μαθημάτων και εξωσχολικών υποχρεώσεων των μαθητών. Οι μαθητές συμμετείχαν στις δράσεις στο σχολείο με ενθουσιασμό αλλά και στις επισκέψεις που κάναμε. Αξίζει να σημειωθεί ότι αν στις συναντήσεις μας στο σχολείο κάθε εβδομάδα είχαμε 80% συμμετοχή, (δηλαδή έλειπαν κάθε φορά κάποιιοι αλλά όχι πάντα οι ίδιοι), στις επισκέψεις που διοργανώσαμε η συμμετοχή έφτανε το 100%.

Επισκεφτήκαμε:

Στις 5 Φεβρουαρίου τον Σύνδεσμο Προστασίας Παιδιού (άτομα με νοητική στέρση). Οι μαθητές μετά την επίσκεψη αυτή, είναι φοβερά εντυπωσιασμένοι από την επαφή τους με άτομα που ενώ είναι μεγάλοι σε ηλικία φέρονται σαν παιδιά. Βλέπουν με άλλα μάτια την ζωή. Μεγάλη εμπειρία!

Στις 22 Μαρτίου το Οινοποιείο οικ. Γεώργα, όπου μάθαμε για την βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού και τις διαφορές που έχει από την συμβατική. Επισκεφτήκαμε και τον αμπελώνα του οινοποιείου. Εδώ τα παιδιά τα ευχαριστήθηκαν τις γνώσεις για το αμπέλι και τα παράγωγά του κρασί, τσίπουρο, χυμοί και την φύση στον αμπελώνα.

Στις 10 Μαρτίου, το 2^ο, 3^ο Νηπιαγωγεία Χολαργού για να ζωγραφίσουν οι μαθητές μας μαζί με τα νηπιάκια, καρτούλες για τις τσάντες που στείλαμε σε προσφυγόπουλα. Ξεχωριστή εμπειρία, έπαιξαν με τα μικρά, γέλασαν, χαλάρωσαν, ευχαριστήθηκαν την συναναστροφή με τα παιδάκια.

Στις 9-12 Απριλίου, το Κ.Π.Ε. Βιστωνίδα. Μείναμε στο Δασικό χωριό του Ερύμανθου, σε ξύλινα σπιτάκια με το δικό τους τζάκι και ξύλα. Οι μαθητές ένωσαν αυτόνομοι, ανεξάρτητοι, ελεύθεροι, να ζήσουν για λίγες μέρες ζωή στη φύση και να μάθουν για αυτήν και από αυτήν, κάτω βέβαια από την συνεχή παρακολούθηση των συνοδών καθηγητών αλλά και των συναδέλφων της παιδαγωγικής ομάδας του ΚΠΕ. Παρακολούθηση, με την έννοια ότι έπρεπε να ακολουθήσουμε το πρόγραμμα, οπότε δεν υπήρχαν περιθώρια για ανάρμοστες συμπεριφορές. Εναρμονίστηκαν μια χαρά!

Είδαμε την Ξάνθη, την λίμνη Βιστωνίδα, το βουνό του Ερύμανθου και φτάσαμε μέχρι την κορυφή της Χαϊντούς, 1400 χμ. Μάθαμε τρόπους διαβίωσης στο βουνό, όπως κατασκευή αυτοσχέδιας σκηνης, χρήση πυξίδας για προσανατολισμό. Περπατήσαμε στο βουνό, παίξαμε παιχνίδια με ψυχαγωγικό αλλά και εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Ενθουσιασμός είναι πολύ λίγο για να περιγράψει το πως ένωσαν τα παιδιά. 100 φορές καλύτερη εκδρομή την χαρακτήρισαν από όλες όσες έχουν κάνει.

Στις 2 Μαρτίου, διοργανώσαμε επίσκεψη στο σχολείο από το Σ.Κ.Ε.Π. Ήρθε η υπεύθυνη του Σ.Κ.Ε.Π. (Σύνδεσμος Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους) και ένας νέος με αναπηρία. Αναπηρία που απέκτησε από αυτοκινητιστικό ατύχημα με την μηχανή του. Τα παιδιά τον κοίταγαν με τα μάτια ορθάνοιχτα και δεν άφηναν να πέσει κάτω καμιά από τις κουβέντες του. Οι μαθητές ενημερώθηκαν από τις ερωτήσεις που του έκαναν σχετικά με την αλλαγή στη ζωή του. Η φράση που μας είπε, έμεινε στο μυαλό μας: «Κανείς δεν έχει συμβόλαιο με την αρτιμέλεια!». Μάθημα ζωής για τους μαθητές.

Άλλες δράσεις: Χριστουγεννιάτικες κατασκευές, ψωμί, ελιές και η κορυφαία δράση, η παρασκευή σαπουνιού. Συζητήσαμε επίσης για το τι μας ενοχλεί σε συμπεριφορές και τι μας βοηθάει, σε μια προσπάθεια να αυτοαναλυθούμε και να κατανοήσουμε τον απέναντί μας. Ασχοληθήκαμε με τον σχολικό κήπο που έχουμε φτιάξει προηγούμενες χρονιές.

Παρουσιάσαμε το πρόγραμμά μας στο Δημαρχείο του Χολαργού –Παπάγου σε μαθητές και γονείς. Επίσης το παρουσιάσαμε **κατά την ημέρα της βράβεισής μας, 9/6/2016,** στο Δημαρχείο Αμαρουσίου. Η βράβεισή μας είναι ανάμεσα σε Λύκεια των Δήμων που συμμετέχουν στους 21 ΟΤΑ οι οποίοι διοργάνωσαν διαγωνισμό με θέμα: «Περιβαλλοντική Ευαισθησία».

Τα παιδιά μέσα από το πρόγραμμα, γνωρίζονται καλύτερα και γίνονται ομάδα. Με τους καθηγητές τους επίσης αποκτούν πιο ουσιαστική σχέση που βοηθάει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι στόχοι του προγράμματος, έγιναν πραγματικότητα

1^ο ΓΕ.Λ Χολαργού
Σχολικό Έτος 2016-17

12. «Αειφορία –ελιά – δημιουργία στο σχολείο μας»

Συντονίστρια: Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04
Παναγιώτα Κρασιώτη ΠΕ10

13. «Το σχολείο μας οινοποιεί, αειφορεί και δημιουργεί »

Συντονίστρια: Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ14.04
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ19
Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος ΠΕ04.01

Το 1^ο πρόγραμμα ξεκίνησε τον Νοέμβριο 2016 με τη συμμετοχή 21 μαθητών, κάθε Τρίτη μετά το πέρας των μαθημάτων, με συντονίστρια την καθηγήτρια Ευγενία Φραντζεσκάκη.

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην παιδαγωγική ομάδα του προγράμματος είναι οι καθηγήτριες Αγγελική Κοσμάτου και Παναγιώτα Κρασιώτη. Το πρόγραμμα αυτό είναι ένα από τα δυο προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που υλοποιήθηκαν στο σχολείο μας τη φετινή σχολική χρονιά. Το άλλο πρόγραμμα με θέμα: “ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙ, ΑΕΙΦΟΡΕΙ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ”, υλοποιήθηκε με συντονίστρια την καθηγήτρια Αγγελική Κοσμάτου και συμμετείχαν στην παιδαγωγική ομάδα, οι εκπαιδευτικοί Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος και Ευγενία Φραντζεσκάκη.

Η ιδέα του προγράμματος βασίστηκε στη συνειδητοποίηση ότι η ανάγκη της αειφορίας είναι επιτακτική σε όλους τους τομείς της ζωής μας στις μέρες μας. Επίσης, η καλλιέργεια της ελιάς είναι μια αειφορική καλλιέργεια στη χώρα μας, που μετρά χιλιάδες χρόνια.

Στις πρώτες συναντήσεις με τους μαθητές, αναφερθήκαμε σε όλα τα παραπάνω. Μέσα από την αναζήτησή τους, καταλήξαμε ότι η ελιά είναι αναπόσπαστο κομμάτι της γαστρονομικής κουλτούρας του τόπου μας. Είναι λοιπόν χρήσιμο να γνωρίσουν τις ιδιότητες, την ευεργετική της επίδραση και τα παραγόμενα προϊόντα από το λάδι της ελιάς, όπως κρέμες και σαπούνι.

Γι' αυτό αποφασίσαμε να παρασκευάσουμε ακριβώς αυτά, κρέμες και σαπούνι. Δραστηριότητες που άρεσαν πολύ στα παιδιά και βέβαια ενθουσιάστηκαν με το σαπούνι όταν το πήραν στα χέρια τους, έτοιμο πλέον για χρήση αλλά και με τις κρέμες που επιμελήθηκε, μαζί με τις μαθήτριες ως επί το πλείστον, η κ. Παναγιώτα Κρασιώτη.

Στις συναντήσεις μας αναφερόμασταν σε περιπτώσεις αειφορίας και αειφορικής διαχείρισης ποικίλων καταστάσεων και περιπτώσεων, σχολικού και γενικότερου ενδιαφέροντος. Αναφερόμασταν και στα δυο προγράμματα που εκπονούσαμε στο σχολείο, γιατί όλοι οι μαθητές ενεπλάκησαν τελικά και στα δυο προγράμματα. Κατά την διάρκεια της Άνοιξης ασχοληθήκαμε με τον καλλωπισμό του κήπου του σχολείου που κι αυτός είναι επίτευγμα των περιβαλλοντικών ομάδων του σχολείου μας προηγούμενων ετών.

Λάβαμε μέρος οι δυο περιβαλλοντικές ομάδες στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα /Διαγωνισμό με θέμα: «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια: Εκπαιδευτικές Γέφυρες» που συνδιοργανώθηκε από την Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Σερρών, την Πρεσβεία της Κύπρου στην Ελλάδα - Μορφωτικό Γραφείο – Σπίτι της Κύπρου, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Μακεδονίας-Θράκης) και το Τμήμα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας. Στον Διαγωνισμό αυτό κερδίσαμε το Δεύτερο Βραβείο στην κατηγορία “Σκίτσα”, με το έργο ζωγραφικής μαθήτριας των ομάδων μας που σαν θέμα του είχε την χαροκαμμένη Κύπρια Μάνα, από τα γεγονότα του 1974, την εισβολή των τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο.

Πραγματοποιήσαμε τετραήμερη επίσκεψη στο Λιτόχωρο του νομού Πιερίας και από εκεί στον Όλυμπο και στο καταφύγιο της Άνω Μηλιάς στα Πιέρια όρη, κατά την οποία μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε στην πράξη τα ευεργετήματα της αειφορικής διαχείρισης, αλλά και της διαβίωσης στη φύση.

Οι μαθητές επέδειξαν ενδιαφέρον και σημαντική συμμετοχή στο πρόγραμμα. Η καλλιέργεια δεξιοτήτων και πρακτικών, φαίνεται ότι τους ενεργοποίησε. Ξεκίνησαν χωριστά ή σε μικρές ομάδες φίλων και στο τέλος του προγράμματος είχαν γίνει όλοι μια ομάδα.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων επιτεύχθηκε με την παρουσίαση του προγράμματος στο Δημαρχείο Χολαργού, στις 2 Μαΐου 2017 στους μαθητές και γονείς του σχολείου μας. Ακολούθησε η παρουσίαση του προγράμματος στην παρουσίαση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης των σχολείων της Β' Αθήνας που διοργάνωσε η Δ/νση Δ/θμιας Εκπ/σης Β' Αθήνας, μέσω της Υπεύθυνης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κυρίας Πετρίδου Βαρβάρας, στο 4ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου στις 30 Μαΐου 2017. Τέλος παρουσιάσαμε το πρόγραμμα, στην διοργάνωση που έκανε ο Σύνδεσμος για την Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων (21 ΟΤΑ) και ο Δήμος Αγίας Παρασκευής στις 7 Ιουνίου στο 2ο Γυμνάσιο Αγ. Παρασκευής από όπου λάβαμε το Βραβείο για την κατηγορία εκπαίδευσης των Λυκείων.

Το 2^ο πρόγραμμα ξεκίνησε τον Νοέμβριο 2016 με τη συμμετοχή 26 μαθητών, με συντονίστρια την καθηγήτρια Αγγελική Κοσμάτου.

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην παιδαγωγική ομάδα του προγράμματος είναι οι Ευγενία Φραντζεσκάκη και Παναγιώτης Μπαρμπαδήμος. Η ιδέα του προγράμματος βασίστηκε στη συνειδητοποίηση ότι η ανάγκη της αειφορίας είναι επιτακτική σε όλους τους τομείς της ζωής μας στις μέρες μας. Επίσης, η καλλιέργεια του αμπελιού είναι μια αειφορική καλλιέργεια στη χώρα μας, που μετρά χιλιάδες χρόνια. Σκεφτήκαμε να εκμεταλλευτούμε την προσωπική γνώση των καθηγητών της Π.Ο. στην αμπελοκαλλιέργεια και την παρασκευή κρασιού.

Στις πρώτες συναντήσεις με τους μαθητές, αναφερθήκαμε σε όλα τα παραπάνω. Μέσα από την

αναζήτησή τους, καταλήξαμε ότι το κρασί είναι αναπόσπαστο κομμάτι της γαστρονομικής κουλτούρας του τόπου μας. Είναι λοιπόν χρήσιμο να γνωρίσουν τις ιδιότητες, την ευεργετική του επίδραση υπό λελογισμένη χρήση, αλλά και τον τρόπο παρασκευής του.

Γι' αυτό αποφασίσαμε να παρασκευάσουμε κρασί. Εγκαταστήσαμε ένα ανοξείδωτο ειδικό δοχείο στο εργαστήριο της Βιολογίας του σχολείου μας και αγοράσαμε μούστο. Οι μαθητές ενημερώθηκαν για τα στάδια παρασκευής κρασιού από τον μούστο στις επόμενες συναντήσεις. Παρακολουθούσαμε την αλκοολική ζύμωση, μετρώντας τα σάκχαρα 2-3 φορές την εβδομάδα. Παράλληλα πληροφορηθήκαμε για τα άλλα προϊόντα κρασιού. Δραστηριότητες που άρεσαν πολύ στα παιδιά και θα λέγαμε ότι ενθουσιάστηκαν με τις μετρήσεις και την παρακολούθηση της διαδικασίας μετατροπής του μούστου σε κρασί.

14. «Γνωρίζω και προστατεύω τους υγρότοπους της Αττικής»

2ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας
Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονιστής: Αλέξανδρος Αγγελέλης ΠΕ03
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Αργυρώ Μικρούδη ΠΕ11

ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ– ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμά μας ξεκίνησε στα τέλη Νοεμβρίου 2016. Μετά τις δύο πρώτες συναντήσεις (παιχνίδι γνωριμίας, επιλογή θέματος, αρχική αξιολόγηση με ερωτηματολόγιο) αφιερώθηκαν λίγες ώρες για μια ενημέρωση και συζητήσεις σχετικές με τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, αλλά και τα τοπικά προβλήματα (πόλης-γειτονιάς-σχολείου). Στις συζητήσεις αυτές έγινε και μια πρώτη διερεύνηση των γνώσεων, αντιλήψεων και στάσεων των μαθητών απέναντι σε κρίσιμα ζητήματα που τους αφορούν. Στη συνέχεια καθορίστηκαν οι πρώτοι στόχοι του προγράμματος και ακολούθησε χωρισμός των μαθητών σε ομάδες εργασίας ανάλογα με τις θεματικές ενότητες που διαμορφώθηκαν μετά από συζήτηση (χρησιμοποιήθηκαν οι τεχνικές του καταιγισμού ιδεών, χαρτογράφησης εννοιών και συναισθηματικού συμβολαίου του προγράμματος). Παράλληλα με την αναζήτηση πληροφοριών για το θέμα από διάφορες πηγές (διαδίκτυο, βιβλιοθήκη του σχολείου, βιβλιοθήκη του Πνευματικού Κέντρου Δήμου Ν.Ιωνίας), έγιναν κάποιες σύντομες προβολές με οπτικοακουστικά μέσα στην τάξη (ακολουθούμενες από συζητήσεις), ενώ οι μαθητές ενημερώθηκαν για το θέμα και από μέλος της Μ.Κ.Ο. WWF-Ελλάς που προσκλήθηκε στο σχολείο και υλοποίησε δώρο πρόγραμμα για τους υγρότοπους. Σε επόμενες συναντήσεις οι μαθητές δημιούργησαν ζωγραφιές&αφίσες, ενώ συμμετείχαν με αυξημένο ενδιαφέρον σε συζητήσεις ομάδων ή διαλόγους με αντιπαραθέσεις ιδεών, αλλά και σε παιχνίδια ρόλων (π.χ. κάτοικοι μιας παραλίμνιας κωμόπολης, ο Δήμαρχος, ο βιομήχανος, ο τουρίστας, ο ψαράς, ο λαθροκυνηγός, ο φύλακας του Φορέα Διαχείρισης, κ.λπ.). Την 1^η μέρα του 4^{ου} μήνα πραγματοποιήθηκε η πρώτη (και μοναδική) επίσκεψη σε υγρότοπο της Αττικής, όπου υλοποιήθηκε ημερήσιο πρόγραμμα για τον υγρότοπο και τον αρχαιολογικό χώρο της Βραυρώνας σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και το Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας. Μετά το τέλος του προγράμματος μια μικρή ομάδα μαθητών πήρε συνέντευξη από κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής, αλλά και υπαλλήλους του Αρχαιολογικού Μουσείου. Η επίσκεψη αυτή έδωσε μια σημαντική ώθηση στους μαθητές και κίνητρο για συμμετοχή τους στο πρόγραμμα με περισσότερο

ενδιαφέρον, αλλά ήταν και μια ευκαιρία να ανακαλύψουν έναν από τους άγνωστους(σε αυτούς) θησαυρούς της Αττικής.

Τους τελευταίους 2 μήνες έγινε ολοκλήρωση των εργασιών των ομάδων, σύνθεση και διαμόρφωση της τελικής εργασίας, της οποίας η παρουσίαση έγινε στις 5 Μαΐου στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου παρουσία του συνόλου των μαθητών και καθηγητών. Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος τηρήθηκε το ημερολόγιο δραστηριοτήτων και επιδιώχθηκε τακτική ενημέρωση της σχολικής κοινότητας με καταχωρήσεις στην ιστοσελίδα του σχολείου και αναρτήσεις κειμένων, καλλιτεχνικών δημιουργιών/αφισών και φωτογραφιών στον πίνακα π.ε. του σχολείου.

Η φετινή έναρξη των προαγωγικών εξετάσεων του Λυκείου νωρίτερα δεν επέτρεψε στην περιβαλλοντική ομάδα να πραγματοποιήσει την προγραμματισμένη για τις αρχές Μαΐου εθελοντική δράση καθαρισμού της παραλίας του Σχινιά. Το **ερωτηματολόγιο τελικής αξιολόγησης του προγράμματος έχει δοθεί στους μαθητές** για να το συμπληρώσουν στο σπίτι και να το επιστρέψουν στο σχολείο συμπληρωμένο μετά τη λήξη των εξετάσεων. **Επίσης, μια ομάδα μαθητριών έχει αναλάβει να γράψει ένα σύντομο άρθρο για το πρόγραμμα που θα σταλεί για δημοσίευση σε τοπική εφημερίδα (IONIANET) μέχρι τα μέσα Ιουνίου.**

Συμπερασματικά, εκτιμάται ότι επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό οι στόχοι του φετινού προγράμματος, το οποίο έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη και δημιουργική έκφραση, να αξιοποιήσουν τα ταλέντα τους, να τονώσουν την αυτοεκτίμησή τους, να ασκηθούν στο δημοκρατικό διάλογο και στη διαδικασία έρευνας και ταξινόμησης των αποτελεσμάτων, να εργαστούν ομαδικά και να παρουσιάσουν την εργασία τους, να κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, να ευαισθητοποιηθούν για σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα και να υιοθετήσουν στάσεις υπεύθυνων πολιτών, πρόθυμων να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να συμμετάσχουν σε δράσεις για την αντιμετώπιση και επίλυση των προβλημάτων.

Στα αδύνατα σημεία του προγράμματος συμπεριλαμβάνονται:

- η μικρού βαθμού ασυνέπεια 3 μαθητών όσον αφορά την τακτική παρουσία τους στις συναντήσεις της ομάδας και την έγκαιρη ολοκλήρωση των εργασιών που είχαν αναλάβει και
- η ματαίωση της προγραμματισμένης επίσκεψης της περιβαλλοντικής ομάδας στο ΚΠΕ Ν.Κίου λόγω μείωσης του αρχικού αριθμού των μαθητών της ομάδας και οικονομικών δυσκολιών ορισμένων μαθητών που προέκυψαν εκ των υστέρων.

15. «Νερό, πηγή ζωής - Ενεργοί πολίτες και περιβάλλον»

2^ο ΓΕ.Λ. Πεύκης
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Ευαγγελία Μουστάκα ΠΕ12.01

Κάνοντας απολογισμό της χρονιάς που πέρασε έχω να επισημάνω τα εξής:

Ήταν πολύ μεγάλη αριθμητικά η συμμετοχή των παιδιών τόσο στην αρχή της χρονιάς όσο και κατά την διάρκειά της. Κατά τη γνώμη μου οφείλεται: Στην επιλογή της ημέρας (Παρασκευή που σημαίνει ότι την ίδια μέρα ήθελαν ξεκούραση -τέλος της εβδομάδας - δεν είχαν φροντιστήρια ούτε διάβασμα καθώς την επόμενη ημέρα δεν είχαν σχολείο).

Η συμμετοχή τους ήταν και ποιοτική. Αυτό οφείλεται στο ότι και το επίπεδο των παιδιών ήταν πολύ καλό και στο ότι η επιλογή των παιδιών εστιάστηκε στην Α' Λυκείου, τάξη στην οποία οι μαθητές δεν έχουν τις αυξημένες υποχρεώσεις των δύο τελευταίων τάξεων του Λυκείου.

Όλοι οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με την εκδρομή στην οποία συμμετείχαν ενεργά και αποκόμισαν τις καλύτερες εντυπώσεις. Έγινε επίσης αφορμή περαιτέρω συζητήσεων και προβληματισμού. Ο θεσμός των εκδρομών είναι ιδιαίτερα σημαντικός και αποτελεί ισχυρό αρχικό αλλά και ουσιαστικό στη συνέχεια πόλο έλξης και επιμόρφωσης.

Είναι πολύ σημαντική η έγκαιρη έναρξη της ομάδας. Όσο πιο νωρίς τόσο πιο καλά γιατί οι μήνες πριν τα Χριστούγεννα είναι ιδιαίτερα παραγωγικοί και η χριστουγεννιάτικη γιορτή προσφέρεται για ενδοσχολική δράση της περιβαλλοντικής ομάδας.

Δύο χρόνια πριν καταφέραμε σε σύντομο χρονικό διάστημα και ετοιμάσαμε μια μικρή εκδήλωση μεκατασκευή μικρών αφισών που περιείχαν περιβαλλοντικά μηνύματα δοσμένα με χιουμοριστικό τρόπο και τα οποία περιελάμβαναν και χριστουγεννιάτικα μηνυματα. Είχαν τυλιχτεί με μορφή παπύρου και με ομαρφα κόκκινα λόγω των ημερών κορδελάκια και μοιράστηκαν τοποθετημένα σε σκουφιά του Αϊ Βασίλη σε μαθητές, γονείς και δημότες.

16. «Μαθαίνω για τις βιολογικές καλλιέργειες – σχολικός λαχανόκηπος»

2^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού
Σχολικό Έτος 2013-2014

Συντονιστής: Χρήστος Μανιώτης ΠΕ01

Το ανωτέρω πρόγραμμα υλοποιήθηκε επιτυχάνοντας τους παιδαγωγικούς στόχους, που είχαν τεθεί από την αρχή. Συμμετείχε ένας μεγάλος αριθμός μαθητών από την Α΄ Τάξη του σχολείου μας (38 μαθητές).

Πιο αναλυτικά, οι μαθητές ενημερώθηκαν για γενικότερα περιβαλλοντικά θέματα και ειδικότερα για τα αντικείμενα του προγράμματος. Χωρίστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν σε πρώτη φάση μικρές εργασίες με υποθέματα σχετικά με τις βιολογικές καλλιέργειες.

Από τον **Φεβρουάριο, πάλι με τη μορφή ομάδων**, έγινε επισκόπηση του πεδίου και κάθε ομάδα ανέλαβε μια εδαφική έκταση να καλλιεργήσει. Ακολούθησε προετοιμασία του εδάφους, καθαρισμός, διαχωρισμός μικρών χωραφιών, σκάψιμο, φυσική λίπανση και τέλος φύτευση κηπευτικών. Υπήρξε συνεργασία και μεγάλος ενθουσιασμός κατά τη διάρκεια των δράσεων που αφορούσαν στη σωματική δραστηριότητα στην ύπαιθρο.

Στη διάρκεια της χρονιάς έγινε μία διδακτική επίσκεψη (8-2-2014) στο μουσείο «Γαία» του ιδρύματος Γουλανδρή στην Κηφισιά.

Επίσης υπήρχε συνεργασία και με το Σύλλογο Γονέων, που αφορούσε την οικονομική βοήθεια (αγορά χώματος, κοπριάς, σπορόφυτων)

Οι δραστηριότητες παρουσιάστηκαν κατά το κλείσιμο του διδακτικού έτους στον Σύλλογο των καθηγητών και στους μαθητές της Α΄ Τάξης. Ακολούθησε γιορτή σαλάτας με μεγάλη συμμετοχή, στην οποία οι μαθητές παρασκεύασαν διάφορα είδη σαλάτας με υλικά από το βιολογικό λαχανόκηπο του σχολείου.

Η δράση της απετέλεσε μία πολύ αξιόλογη και εποικοδομητική εμπειρία για τους μαθητές. Ήταν μια ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τη φύση, να γνωρίσουν τον τρόπο βιολογικής καλλιέργειας, να γευτούν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους και να έρθουν πιο κοντά ο ένας στον άλλο.

17. «Μαθαίνοντας για τα δάση»

3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2017-2018

Συντονίστρια: Πολυξένη Κάχρη ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Συμέλα Σισμανίδου-Κότσαρη ΠΕ09
Γιούλα Λυμπέρη ΠΕ02

Ζωγραφική: Μαριάννα Κατσαρού

Ζωγραφική: Ειρήνη Γκούμα, Δρυς

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ

Την πρώτη Μαρτίου πραγματοποιήθηκε η μονοήμερη εκδρομή του περιβαλλοντικού προγράμματος της Α' Λυκείου. Προορισμός μας ήταν το βουνό της Πάρνηθας και στόχος μας η εξερεύνηση της χλωρίδας και της πανίδας του.

Η ανάβαση της ομάδας ξεκίνησε με την επιβίβασή μας στα τελεφερίκ, από τους πρόποδες του βουνού. Η θέα σου έκοβε ήδη την ανάσα: η πρωινή εικόνα της Αθήνας "αιωρούνταν" κάτω από τους συρμούς μας, με τον πολύχρωμο ουρανό να στολίζεται από πυκνή ομίχλη. Στο τέλος της σύντομης αυτής διαδρομής μας υποδέχθηκε το περιβόητο καζίνο της Πάρνηθας.

Στάση πρώτη: φυτώριο. Ο γεωπόνος του φυτωρίου μας ενημέρωσε σχετικά με τα δέντρα που θα συναντούσαμε στη διαδρομή μας. Το ξέρατε ότι η Κεφαλληνιακή Ελάτη κάνει 3 ολόκληρα χρόνια για να φτάσει τα 15 εκατοστά, ενώ η Μαύρη Πεύκη χρειάζεται μονάχα λίγα χρόνια για να γίνει κανονικό δέντρο; Περιπλανηθήκαμε για λίγο ακόμη, χαζεύοντας τα πανύψηλα πλατάνια, τις καρυδιές και τις λεύκες που υπερήφανα στέκονταν από πάνω μας. Θαυμάσαμε τα ρυάκια που αμέριμνα κυλούσαν δίπλα μας, στην πηγή της Αγίας Τριάδας.

Έπειτα, προχωρήσαμε στη **δεύτερή μας στάση: το σανατόριο της Πάρνηθας και το Πάρκο των Ψυχών.** Τα σανατόρια ήταν νοσοκομεία του προηγούμενου αιώνα στα οποία νοσηλεύονταν άνθρωποι οι οποίοι είχαν προσβληθεί από φυματίωση: μια ασθένεια θανάσιμα επικίνδυνη για την εποχή. Καθώς η αρρώστια προσέβαλλε το αναπνευστικό σύστημα, τα σανατόρια ήταν

τοποθετημένα σε μέρη υψηλά, όπου ο αέρας ήταν πιο καθαρός συγκριτικά με τη μολυσμένη ατμόσφαιρα της πόλης. Στο συγκεκριμένο νοσοκομείο είχε νοσηλευτεί, μεταξύ άλλων κι ο εθνικός μας ποιητής Γιάννης Ρίτσος.

Το Πάρκο των Ψυχών είναι ένα έργο τιμής για όσους νοσηλεύτηκαν, ξεψύχησαν ή εργάστηκαν στο σανατόριο της Πάρνηθας από τον καλλιτέχνη/δασικό υπάλληλο Σπυρίδωνα Ντασιώτη. Τα ξύλινα γλυπτά, μέσα από συμβολισμούς, αποδίδουν τα πάθη όλων αυτών των ανθρώπων. Καθώς εξερευνούσαμε γύρω απ' τον τόπο αυτό, ένα αίσθημα μυστηρίου και δέους είχε κυριεύσει την ομάδα: βλέποντας τους σηματοδομένους, πλέον, τοίχους και τους σταλακτίτες να κρέμονται λαμπεροί από τα πρεβάζια των παραθύρων, ξύπνησε μέσα μας ένα αίσθημα ευλάβειας που ταιριάζει σε έναν τόπο ιερό.

Στη συνέχεια πεζοπορήσαμε κατά μήκος ενός μονοπατιού αντίστοιχο με το επίπεδο των ικανοτήτων της ομάδας μας. Καθ' οδόν συναντήσαμε διάφορα απρόσμενα, τα οποία ένας άνθρωπος της πόλης δεν περιμένει να συναντήσει: από αδέσποτα σκυλάκια και άλλους πεζοπόρους έως και πατημασιές λύκου! Ακούσαμε τους ήχους της φύσης να εναρμονίζονται συνθέτοντας τη δική τους μελωδία. Παρατηρήσαμε και καταγράψαμε τα διάφορα είδη χλωρίδας του βουνού: τη Καμπανούλα της Πάρνηθας, τον Κρόκο της Αττικής, τη Μαύρη Φριτιλάρια. Στο τέλος των τεσσάρων χιλιομέτρων απόστασης του μονοπατιού βρεθήκαμε σε ένα εκκλησάκι, τον Άγιο Πέτρο. Ο εσωτερικός χώρος του οικοδομήματος ήταν στα μέτρα ενός διαδρόμου δημοσίου κτηρίου: η υγρασία είχε φθείρει τόσο πολύ τους τοίχους ώστε δεν υπήρχε τίποτα άλλο παρά μόνο απομεινάρια των τοιχογραφιών.

Η εκδρομή μας έκλεισε με την επίσκεψη μας στο καταφύγιο στο Μπάφι. Αν με ρωτούσε κανείς πως έμοιαζε, θα απαντούσα πως κάποιος προσπάθησε να κρύψει στα βουνά το ξύλινο σαλέ. Καθισμένοι στα παγκάκια, τα οποία ήταν κυριολεκτικά τοποθετημένα στο χείλος του γκρεμού, μπορούσαμε μακριά να διακρίνουμε την Αθήνα. Περάσαμε το υπόλοιπο μεσημέρι μας πίνοντας ζεστή σοκολάτα και τσάι. Κάποιοι από εμάς, πιο ανθεκτικοί θα έλεγα εγώ, συνέχισαν με βιωματικές ασκήσεις στο ξέφωτο μπροστά στο καταφύγιο (μέτρηση ύψους δέντρων).

Ταξιδεύοντας με το πούλμαν οι εικόνες που σαν φιλμ ταινίας ξεδιπλώνονταν δίπλα μας ήταν εξωπραγματικές. Συναντήσαμε κόκκινα ελάφια να βελάζουν σε αγέλες και μη. Νομίζω εκείνο ήταν το σημείο όπου η πραγματική ομορφιά της φύσης αποκαλύφθηκε σε εμάς, χρωματισμένη σε όλα τα χρώματα που διαθέτει εκείνη στη παλέτα της. Επίσης μάθαμε από την οδηγό μας κυρία Βοσνίδη (του Φορέα Διαχείρισης Δρυμού Πάρνηθας) να ξεχωρίζουμε το φύλο των ελαφιών: ενώ τα αρσενικά διαθέτουν κέρατα (λίγους μήνες το χρόνο), τα θηλυκά δεν διαθέτουν. Πιστεύω ακράδαντα πως η γενιά μας είναι περισσότερο ξεκομμένη απ' τη φύση από προηγούμενες γενιές. Παρ' όλα αυτά, η εξόρμηση αυτή για εμένα ήταν μια ζωντανή απόδειξη πως το δάσος αποτελεί ένας καλός τρόπος σύνδεσης της ανθρώπινης ψυχής με το μεγαλείο της φύσης.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αγαπητό περιβάλλον,
σε περίπτωση που δεν έχεις ποτέ σκεφτεί τί είσαι ή ποιός είναι ο ρόλος σου σε αυτόν τον κόσμο, μην ανησυχείς, γιατί οι άνθρωποι το έχουν φροντίσει αυτό για σένα. Οι άνθρωποι σε έχουν ορίσει. Σύμφωνα με αυτούς, ο όρος περιβάλλον αναφέρεται σε οτιδήποτε περιβάλλει κάποιο αντικείμενο. Έτσι, το περιβάλλον ενός έμβιου οργανισμού είναι η κοντινή ή ευρύτερη περιοχή που ασκεί άμεσα επιρροή στον ίδιο και στις συνθήκες διαβίωσής του. Με λίγα λόγια τον προστατεύει και τον βοηθάει να αναπτυχθεί μέχρι να είναι έτοιμος να ζήσει έξω απ' αυτό. Γενικά οι άνθρωποι είναι καλοί στους ορισμούς. Μπορούν να σκέφτονται επιστημονικά και πράγματα στην θεωρία, όμως αμφιβάλλω αν τα κατανοούν και ουσιαστικά και αν καταλαβαίνουν τον ρόλο τους στη ζωή τους. Γιατί αν τα κατανοούσαν πραγματικά, θα είχαν καταλάβει πως εκείνα είναι τα έμβρυα και εσύ το περιβάλλον που τα θρέφει και τα προστατεύει. Θα είχαν καταλάβει πως η αγάπη σου είναι μοναδική γιατί είναι αγνή. Ακριβώς όπως η μητέρα βοηθάει το παιδί να μεγαλώσει μέσα της μέχρι να μην την χρειάζεται πια, έτσι κι εσύ προστατεύεις τους ανθρώπους και τους δίνεις έναν σπίτι για να ζήσουν μέσα στο δικό σου οργανισμό, όχι για 9 μήνες αλλά για πάντα, χωρίς να ζητάς ποτέ κάτι σε αντάλλαγμα. Το μόνο που επιθυμείς είναι να μη σε πειράζουν. Κι αυτοί κάνουν ακριβώς αυτό. Γιατί πιστεύουν τόσο πολύ στην εξυπνάδα και τη δύναμή τους, που δεν έχουν καταλάβει πως αν πάψεις να υπάρχουν εσύ, θα πάψουν κι αυτοί. Δε γίνεται να ζει ένα παιδί μέσα σε μια σκοτωμένη μάνα. Κι είναι αστείο το πως απ' τη μια πλευρά σε καταστρέφουν κι απ' την άλλη δημιουργούν συλλόγους για την προστασία σου. Θα μπορούσε να πει κανείς πως είναι διχασμένες προσωπικότητες. Αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα όμως, είναι πως όσα σε φέρνουν πιο κοντά στον θάνατο, τόσο πιο πολύ καταλαβαίνουν ότι σε χρειάζονται. Γιατί όλοι το καταλαβαίνουν, απλά κάποιοι νοιάζονται και κάποιοι όχι. Όπως λέει και μια ινδιάνικη παροιμία όμως : "Μόνο όταν το τελευταίο δέντρο έχει πεθάνει και ο τελευταίος ποταμός δηλητηριαστεί και το τελευταίο ψάρι πιαστεί, θα συνειδητοποιήσουμε πως δεν μπορούμε να φάμε τα λεφτά". Ποιός ξέρει όμως; Μπορεί εσύ να επιβιώσεις!

Ο ένοικος

Μαμά! μπαμπά!
Το σπιτικό μας μη χαλάτε,
ένοικοι είμαστε εδώ,
γιατί κανείς δε με λυπάται;
Σ'ένα σπίτι χωρίς κόστος
βρέθηκα χρεωμένη,
τίποτα σ'αυτόν τον κόσμο
να πάθω πια δεν απομένει.
Το σπίτι που μου δώσατε
κληρονομία δεν είναι
δικό σας δεν ήταν κάποτε
κι ούτε ποτέ θα είναι
Γι'αυτό να το προσέχετε
αχάριστοι γονείς μου
γιατί η καταστροφή του
θα είναι και δική μου!

**Εύα Κουνενού, μαθήτρια
του 3^{ου} ΓΕ.Λ. Αγίας
Παρασκευής**

18. «Ο ρόλος της διατροφής και του περιβάλλοντος στη σωματική και ψυχική υγεία του εφήβου»

5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Σταυρούλα Σχωρτσανίτη ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Αικατερίνη Βαλκανά ΠΕ02
Δημήτριος Ζερβάκης ΠΕ04.01

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με μαθητές της Α΄ τάξης του Λυκείου που χωρίστηκαν σε ομάδες και εργάστηκαν με τη μέθοδο της ερευνητικής εργασίας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ

Νοέμβριος 2013 Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου που περιείχε τα πορίσματα της έρευνας των μαθητών για τη δια-θεραπευτική αξία του ψωμιού με το **publisher office**.

Συμμετοχή των μαθητών σε εκδήλωση που διοργανώθηκε στο σχολείο μας στα πλαίσια του προγράμματος Commenius Regio. Το σχολείο μας φιλοξένησε εκπροσώπους από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου και από την Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Β΄ Αθήνας. Οι μαθητές του προγράμματος ζύμωσαν ψωμί και το πρόσφεραν στους φιλοξενούμενους.

Δεκέμβριος 2013 Συνέχιση της έρευνας για τη διατροφή και τις διατροφικές συνήθειες των εφήβων . Σύntαξη ερωτηματολογίων στα **google doc**. Διερεύνηση των υποθεμάτων:

- Επίδραση του περιβάλλοντος στις διατροφικές συνήθειες. Ιστορική- συγκριτική έρευνα.
- Καταναλωτικές συνήθειες των εφήβων σε θέματα διατροφής
- Καθημερινές διατροφικές συνήθειες.

Στα πλαίσια της Χριστουγεννιάτικης γιορτής παρασκεύασαν εδέσματα και απασχολήθηκαν εντός του ωρολογίου προγράμματος.

Ιανουάριος 2013 Διεξαγωγή της έρευνας : οι μαθητές του προγράμματος ζήτησαν από τους μαθητές του σχολείου να απαντήσουν ηλεκτρονικά τα ερωτηματολόγια .

Φεβρουάριος 2014 Προσκεκλημένος στο σχολείο ο Κος Βασιλούδης Ιωάννης, δάσκαλος, με μεταπτυχιακή εργασία σε θέματα περιβάλλοντος και διατροφής, παρουσίασε στους μαθητές του προγράμματος προβολή με θέμα «*οι διατροφικές συνήθειες και το κόστος από το οικολογικό αποτύπωμά τους*».

Μάρτιος –Απρίλιος 2014 Συγγραφή σεναρίου από μαθήτρια του προγράμματος γύρω από το ζήτημα της νευρικής ανορεξίας με την προοπτική να γυριστεί ταινία μικρού μήκους.

Μάιος 2014

Συσχετισμός των πορισμάτων της έρευνας με την ατομική αναφορά από το πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας ευ ζην.

Εκδρομή στο Λουτράκι της Κορίνθου. Επίσκεψη στο Ηραίο και στη λίμνη βουλιαγμένης μαζί με τα δύο άλλα προγράμματα του σχολείου μας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Υλοποιήθηκαν οι περισσότεροι από τους στόχους του προγράμματος, ενώ έμειναν σε εκκρεμότητα κάποιες δράσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν την επόμενη σχολική χρονιά: η δενδροφύτευση ενός καρποφόρου δέντρου, τα γυρίσματα και το μοντάζ της ταινίας. Τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά και επωφελήθηκαν σε γνώσεις και εμπειρία.

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΜΟΡΦΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ....

19. «Ανακαλύπτοντας τα βουνά της Αττικής»

5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Ελένη Λάλου ΠΕ06
Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Μιλτιάδης Παπακωνσταντίνου ΠΕ19

Στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τη σχολική χρονιά 2013-14, στο 5^ο ΓΕΛ Αμαρουσίου υλοποιήθηκε εργασία από ομάδα 22 μαθητών της Β' τάξης, με τίτλο: «Ανακαλύπτοντας τα βουνά της Αττικής».

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συγκροτήθηκαν τρεις ομάδες και κάθε ομάδα ανέλαβε να συγκεντρώσει υλικό για τα τρία βουνά Πάρνηθα, Πεντελικό και Υμητό. (Μέθοδος project- ερευνητική εργασία)

ΠΑΡΝΗΘΑ

- Οι μαθητές συνέλεξαν πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από:
- Αρχαιολογικά μνημεία της Πάρνηθας
- Μοναστήρια και Εξωκλήσια
- Ανάκτορα του Τατσόιου
- Χλωρίδα (παραρεμάτια βλάστηση, χασμόφυτα)
- Πανίδα (ενδημικά είδη, σπάνια και απειλούμενα είδη)

ΠΕΝΤΕΛΙΚΟ

- Η ομάδα ασχολήθηκε με τη χλωρίδα και την πανίδα του βουνού καθώς επίσης συγκένρωσε φωτογραφίες από:
- Μοναστήρια και Υστεροβυζαντινά Μνημεία
- Αστεροσκοπείο
- Σπήλαιο Αμώμων (σπηλιά Νταβέλη)
- Οδό Λιθαγωγίας (δρόμος του μαρμάρου)

ΥΜΗΤΤΟΣ

- Η τρίτη ομάδα ασχολήθηκε με το δάσος και το οικοσύστημα του Υμηττού και συνέλεξε: Ιστορικά στοιχεία για τη βλάστηση του Υμηττού
- Φωτογραφίες σχετικά με τη χλωρίδα και πανίδα του βουνού
- Πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό των μονών που βρίσκονται μέσα στο δάσος
- Φωτογραφίες από Σπήλαια Παιανίας (Κουτούκι), σπήλαιο Λιονταριού και σπήλαιο Πάνα Βάρης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ

<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>
Συλλογή πληροφοριών
Δημιουργία ομάδων

<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ</i>
Συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού
Κατασκευή χαρτονιών

<i>ΜΑΪΟΣ</i>
Παρουσίαση της εργασίας στην ολομέλεια

Οι προγραμματισμένες επισκέψεις σε Πάρνηθα και Πεντέλη δεν πραγματοποιήθηκαν.

Οι μαθητές δουλεύοντας ομαδικά, γνώρισαν τον φυσικό, ιστορικό και πολιτισμικό πλούτο από τα τρία σημαντικά βουνά που περιβάλλουν την Αττική.

20. «Ταξιδεύω στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ανοίγοντας μονοπάτια στην Ιστορία, την Τέχνη και τον πολιτισμό»

5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος: 2013-14

Συντονίστρια: Λητώ Μαρθάρη ΠΕ04.01
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Ζαφειρία Καρανάσιου ΠΕ09
Δήμητρα Φλώρου ΠΕ02, Γεώργιος Συμεωνίδης ΠΕ11

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ

Οκτώβριος- Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2013

- Δημιουργία τριών ομάδων εργασίας από τα παιδιά της Α' Λυκείου και πέντε ομάδων από παιδιά της Β' Λυκείου.
- Επιλογή θεμάτων ανάλογα με τα ενδιαφέροντα τους.

Τα παιδιά της Α' Λυκείου επέλεξαν για έρευνα τη διαδρομή που είχε ως προορισμό το Μόναχο, την Ινσταμπούλ, την Αρχαία Ολυμπία και τέλος την Κέρκυρα με αφετηρία την Αθήνα.

Τα παιδιά της Β' Λυκείου επέλεξαν για έρευνα τη διαδρομή προς τα λιμάνια Ιθάκης, Ρόδου, Βόλου, Μονεμβασιάς, Βενετίας με αφετηρία την Αθήνα.

Η έρευνα των μαθητών στράφηκε γύρω από τη συλλογή πληροφοριών **με στόχο τη δημιουργία αφίσας** για κάθε διαδρομή. Το υλικό αποτέλεσαν γραπτά κείμενα, συνοδευτικές εικόνες και χάρτες, που συλλέχτηκαν από το διαδίκτυο ή σχεδιάστηκαν με το χέρι .

Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2014

- Σχεδιασμός και απεικόνιση για κάθε προορισμό της επιλογής τους με αφετηρία την Αθήνα:

Τα παιδιά ασχολήθηκαν με τη σχεδίαση των χαρτών και της αφίσας για τη διαδρομή προτίμησής τους. Φιλοτέχνησαν μεγάλα, χρωματιστά χαρτόνια. Σχεδίασαν τους χάρτες, τις διαδρομές, εμπλούτισαν το περιεχόμενο με φωτογραφίες από ιστορικά μνημεία, οριστικοποίησαν το συνοδευτικό κείμενο με πληροφορίες τόσο γεωγραφικές, όσο και πολιτιστικές.

Δουλεύοντας ομαδοσυνεργατικά έμαθαν τι συναντάμε καθ' οδόν από την αφετηρία μας μέχρι τον τελικό προορισμό.

Απρίλιος 2014

Όλα τα παιδιά συμμετείχαν στη μονοήμερη επίσκεψη στο Λουτράκι Κορινθίας. Το πρόγραμμα της εκδρομής περιελάμβανε:

- **Ξενάγηση** στο Ηραίο, ναό δωρικού ρυθμού αφιερωμένο στη θεά Ήρα από την καθηγήτρια του προγράμματος κυρία Δ. Φλώρου, φιλόλογο.
- **Επίσκεψη** στο φάρο Μελαγκαβή Κορινθίας και στα ψηφιδωτά των ιαματικών πηγών Λουτρακίου.

21.«Ο κήπος του σχολείου μας»

5^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου

Σχολικό Έτος: 2014-15

Συντονίστρια: Ελένη Λάλου ΠΕ06

Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Μιλτιάδης Παπακωνσταντίνου ΠΕ19

Στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, τη σχολική χρονιά 2014-15, στο 5^ο ΓΕΛ Αμαρουσίου υλοποιήθηκε εργασία από ομάδα 17 μαθητών της Α' τάξης, με τίτλο:

«Ο ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ».

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συγκροτήθηκαν επί μέρους ομάδες (Μέθοδος project- ερευνητική εργασία) και κάθε ομάδα ανέλαβε να συγκεντρώσει υλικό για φυτά και βότανα(κυρίως μυρωδικά) με σκοπό να συνεργαστούμε με το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας του σχολείου μας που σχετιζόταν με θέματα διατροφής προσφέροντας τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν υλικά από την παραγωγή του σχολείου.

Οι μαθητές συνέλεξαν πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από τα εξής φυτά τα οποία και υιοθέτησαν:

Βασιλικό, δυόσμο, σέλινο, μαϊντανό, άνηθο, καυτερή πιπεριά, θυμάρι, ρίγανη, δενδρολίβανο, δάφνη, αρμπαρόριζα, μολόχα, χαμομήλι, κρεμμυδάκια, τομάτα, φράουλες.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Δημιουργία ομάδων
Συλλογή πληροφοριών

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Συγκέντρωση – παρουσίαση πληροφοριών για κομποστοποίηση

Κλάδεμα θάμνων του κήπου του σχολείου

Υιοθετήθηκαν φυτά από τους μαθητές, φυτεύτηκαν σε γλαστράκια και η φροντίδα αυτών έγινε στα σπίτια των μαθητών με σκοπό να μεταφερθούν στον κήπο του σχολείου την Άνοιξη

ΜΑΡΤΙΟΣ

Χρησιμοποιήθηκαν σπόροι τομάτας που δεν ήταν του εμπορίου με σκοπό να μεταφυτευτούν οι τοματιές στο χώρο του σχολείου

Λόγω των συχνών βροχοπτώσεων δεν πραγματοποιήθηκε η μεταφύτευση στο σχολείο

Στις αρχές Μαρτίου η συντονίστρια του προγράμματος ανέλαβε καθήκοντα Διευθυντή σε άλλη σχολική μονάδα, οπότε το πρόγραμμα δεν παρουσιάστηκε

Η προγραμματισμένη επίσκεψη κατά τον μήνα Μάιο σε οικολογικές καλλιέργειες στο Μαραθώνα δεν πραγματοποιήθηκε

Οι μαθητές δουλεύοντας ομαδικά, γνώρισαν φυτά και λαχανικά της πατρίδας μας τα οποία αποτελούν βάση της Μεσογειακής διατροφής.

22. «Σκέφτομαι ως πολίτης του αύριο»

5^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας
Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονίστρια: Ανδρομάχη Πανταζή ΠΕ02
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Σταυρούλα Καραμήτρου ΠΕ02
Αλεξάνδρα Κουρτέλη ΠΕ02

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ-ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Ο ενεργός πολίτης και ο εαυτός του
- Ο ενεργός πολίτης και οι άλλοι
- Ο ενεργός πολίτης και η πολιτεία

ΣΤΟΧΟΙ

- Η καλλιέργεια της Πολιτότητας στους μαθητές μέσα από την ανάπτυξη δράσεων και καλών πρακτικών στη σχολική μονάδα.
- Η βελτίωση των ατομικών και κοινωνικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων των νέων μας, καθώς και η καλλιέργεια αισθημάτων κατανόησης και ανεκτικότητας προς άλλους πολιτισμούς είναι σήμερα κυρίαρχος στόχος κάθε σύγχρονης και πολιτισμένης κοινωνίας.
- Η ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών στα σχολικά δρώμενα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Μέθοδος project: μάθηση μέσα από τη δράση
- Ομαδοσυνεργατική μέθοδος: κριτική εργασία σε ομάδες
- Οι εκπαιδευτικοί: σε ρόλο καθοδηγητή και εμπνευστή
- Ελεύθερος διάλογος, καταιγισμός ιδεών
- Εργασία με χρήση Η/Υ
- Debate (KarlPopperformat)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

<p>1^{ος}ΜΗΝΑΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αποσαφήνιση της έννοιας του ενεργού πολίτη : Εξετάστηκαν τα χαρακτηριστικά του ενεργού πολίτη, όπως αυτά διαφαίνονται στα κείμενα των διεθνών οργανισμών (IUCN, UN, UNESCO, UNEP, UNCSD) • Καταιγισμός ιδεών, ελεύθερος διάλογος: ποια είναι τα χαρακτηριστικά του ενεργού πολίτη. • Έρευνα στη μαθητική κοινότητα κατά πόσον οι μαθητές του Λυκείου είναι εξοπλισμένοι με γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες που θα τους επιτρέψουν να καλλιεργήσουν την πολιτότητα.
<p>2^{ος}ΜΗΝΑΣ</p>	<p>Ενεργός πολίτης και ανθρώπινα δικαιώματα.</p> <p>ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. • Η Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού. <p>ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιο είναι το τωρινό περιβάλλον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο; • Τι μπορεί να γίνει για να βελτιωθεί το περιβάλλον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο; <p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ</p> <p>Τέθηκαν ερωτήματα στους μαθητές όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιες μη βίαιες λύσεις μπορείτε να προτείνετε ώστε να αντιμετωπιστεί μια σύγκρουση μαθητών; • Ποια δικαιώματά σας αισθάνεστε ότι καταπατούνται; Κ.α. • Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του καταιγισμού ιδεών ώστε οι μαθητές να εκφραστούν ελεύθερα και δημιουργικά.
<p>3^{ος}4^{ος}ΜΗΝΑΣ</p>	<p>Ενεργός πολίτης και πολιτική δράση.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στο μοντέλο αγώνων ρητορικής του Karl Popper. • Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες λόγου και αντιλόγου. • Διεξαγωγή debate με θέματα για τα οποία οι μαθητές είχαν προετοιμαστεί νωρίτερα. <p>Τα θέματα ήταν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ψήφος πρέπει να είναι υποχρεωτική. • Το δικαίωμα της ψήφου πρέπει να δοθεί από την ηλικία των 16 χρόνων. • Οι χώρες έχουν το δικαίωμα να κλείσουν τα σύνορά τους. • Είναι ανάγκη να θεσμοθετηθεί το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για όλους τους πολίτες. • Η θανατική ποινή πρέπει να καταργηθεί. • Τα δημοψηφίσματα ενισχύουν τη δημοκρατία.
<p>5^{ος}ΜΗΝΑΣ</p>	<p>Προετοιμασία του debate της τελικής παρουσίασης με θέμα : Οι νέοι σήμερα είναι ενεργοί πολίτες περισσότερο από κάθε άλλη εποχή.</p>

23. «Οικολογικά σχολεία-Eco schools : Δημιουργία διαδραστικής έκθεσης κατασκευών που αξιοποιούν εναλλακτικές πηγές ενέργειας»

**Κολλέγιο Ψυχικού Γενικό Λύκειο-International Baccalaureate
Σχολικό Έτος 2013-14**

**Συντονιστής: Βασίλης Δημόπουλος ΠΕ04
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί Μάριος Γαλερός ΠΕ04
Παναγιώτης Στατήρης ΠΕ04**

Περιεχόμενα

Δραστηριότητες μαθητών του Ομίλου «Recycle Today» και μαθητών του μαθήματος Δ.Φ.Π. (Διαχείριση Φυσικών Πόρων)	109
Κατασκευές που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.....	109
Project μαθητών της Β Λυκείου σχετικά με τα «είδη καυσίμου»	110
Οργάνωση επικοινωνίας - Ενημέρωση της Εκπαιδευτικής Κοινότητας	111

Καθαρισμός εξωτερικών σχολικών χώρων	111
Βράβευση από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.....	112
Προβολή δραστηριοτήτων Ομίλου στο Πανηγύρι	112
Προβολή Οικο-κώδικα	112

Το τρέχον ακαδημαϊκό έτος στο Λύκειο του Κολλεγίου Ψυχικού λειτούργησε Περιβαλλοντικός Όμιλος με ευρύτερους στόχους το σχεδιασμό και τη δημιουργία δραστηριοτήτων σχετικών με τη διδασκαλία της έννοιας της ενέργειας και των κοινωνικών της χρήσεων.

Επιπλέον, έγινε προσπάθεια σύνδεσης της ενέργειας και της χρήσης της στην καθημερινή ζωή με συναφείς ενότητες γνωστικών αντικειμένων.

Δραστηριότητες μαθητών του Ομίλου «Recycle Today» και μαθητών του μαθήματος Δ.Φ.Π. (Διαχείριση Φυσικών Πόρων)

Πέρα από τη λειτουργία του Ομίλου Recycle Today, για έκτη συνεχή χρονιά, φέτος στο Σχολείο μας λειτούργησαν τρία τμήματα (με 75 μαθητές στο σύνολό τους) στο πλαίσιο του επιλεγόμενου μαθήματος «Διαχείριση Φυσικών Πόρων».

Η μεγάλη συμμετοχή των μαθητών στον Όμιλο και στο επιλεγόμενο μάθημα, αλλά και η σύγχρονη πραγματικότητα που –και μέσα από την οικονομική κρίση- αναδεικνύει την αναγκαιότητα η ενέργεια να αποτελέσει έναν από τους πυλώνες για την ανάπτυξη της Χώρας μας, μας ώθησε να ασχοληθούμε ευρύτερα με την έννοια της ενέργειας και τις κοινωνικές της χρήσεις.

Κατασκευές που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από τις κατασκευές μαθητών που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος.

Κατασκευή μπαταρίας με απλά υλικά, ανεμογεννήτρια, αυτοκίνητο υδρογόνου, μοντέλο αερόστρωμνου (hovercraft) αλλά και το μοντέλο ενός Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμάτων που παράγει ενέργεια για την ηλεκτροδότηση ενός σχολείου.

Οι μαθητές τύπωσαν μικρά κείμενα που επεξηγούσαν το πως λειτουργούν οι κατασκευές τους. Μία μικρή έκθεση των κατασκευών και των κειμένων πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του Πανηγυριού.

Εικόνες από τις κατασκευές των μαθητών

Project μαθητών της Β Λυκείου σχετικά με τα «είδη καυσίμου»

Στο πλαίσιο της ενότητας «θερμικές μηχανές» του μαθήματος «Φυσική Κατεύθυνσης Β΄Λυκείου» συζητήσαμε με τους μαθητές για τα είδη καυσίμου που αξιοποιούνται για την κίνηση των αυτοκινήτων. Οι μαθητές ανέλαβαν εργασίες, τις οποίες παρουσίασαν στους συμμαθητές τους.

Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικούς από τους τίτλους των εργασιών αυτών:

κίνηση με φυσική αέριο, υδροκίνητα αυτοκίνητα, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, κίνηση με βιομάζα.

Φυσικό Αέριο

- Με τον όρο φυσικό αέριο εννοούμε όλες τις αέριες ενώσεις υδρογονανθράκων, οι οποίες προέρχονται απ' τη γη και είναι αναφλέξιμες.
 - Βασικό συστατικό: μεθάνιο
 - Δεν χρειάζεται περαιτέρω επεξεργασία

Υδροκίνητα αυτοκίνητα

.....
Β'ΘΕΤ2

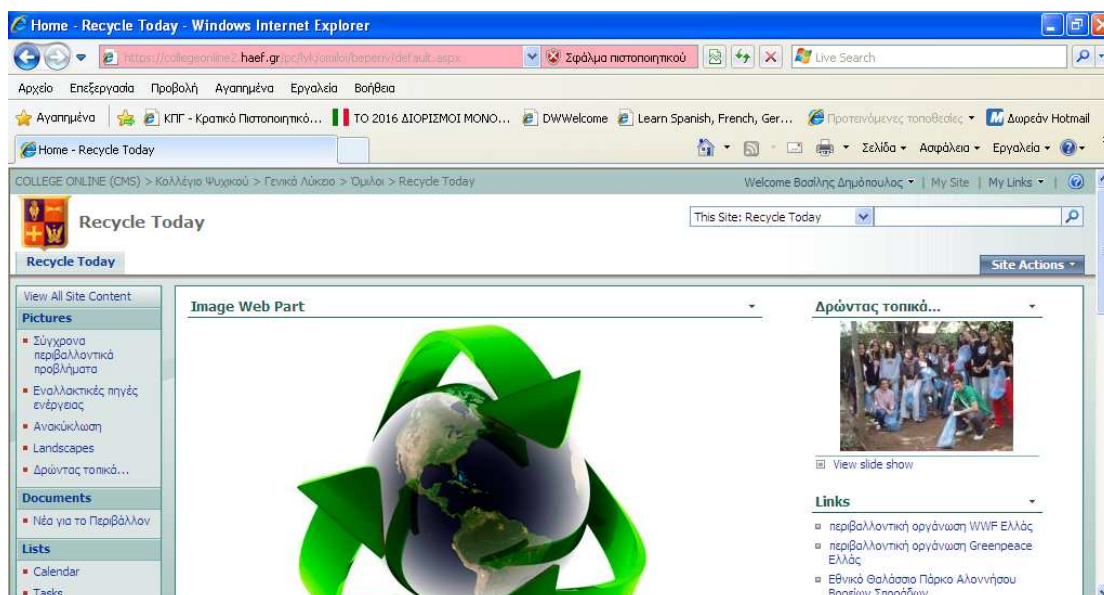
Το Ηλεκτρικό Αυτοκίνητο

- Ηλεκτρική ενέργεια
- Αποθηκεύεται σε επαναφορτιζόμενες συστοιχίες συσσωρευτών
- Ηλεκτρικοί κινητήρες ≠ Μηχανές εσωτερικής καύσης
- «Βασισματοί» ηλεκτρικά οχήματα:
 - Μπαταρίες που μπορούν να φορτιστούν και να χρησιμοποιηθούν χωρίς ΜΕΚ
 - δεν καταναλώνουν καύσιμα
- Έχουν υψηλότερο συντελεστή ενεργειακής απόδοσης από όλα τα αυτοκίνητα με μηχανές εσωτερικής καύσης
- Αυτοκίνητα
- Ελαφριά φορτηγά
- Ποδήλατα
- Ηλεκτρικά μηχανικά δίκυκλα
- Μικρά οχήματα γκολφ
- Ανεψιατικά

Εικόνες από τις εργασίες των μαθητών για τα καύσιμα

Οργάνωση επικοινωνίας - Ενημέρωση της Εκπαιδευτικής Κοινότητας

Η Περιβαλλοντική Ομάδα, στην προσπάθειά της να επικοινωνήσει με την υπόλοιπη μαθητική κοινότητα λειτούργησε και φέτος, στην ηλεκτρονική βάση του σχολείου, τη δική της ιστοσελίδα – προσβάσιμη σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα του Κολλεγίου Ψυχικού. Σε αυτήν πέρα από τις όποιες ανακοινώσεις αναρτήθηκαν ενδιαφέροντα άρθρα που αφορούσαν σε ευρύτερα περιβαλλοντικά ζητήματα –όπως μόλυνση περιβάλλοντος, ανακύκλωση, οικουσυστήματα.

Ιστοσελίδα του Ομίλου

Επιπλέον, μία μικρή ομάδα του Ομίλου ανέλαβε δημιουργήσει μία βάση με τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των μαθητών του Σχολείου, με στόχο την άμεση επικοινωνία με αυτούς. Η επικοινωνία με τη μαθητική κοινότητα γινόταν μέσω της ηλεκτρονική διεύθυνσης recycle@haef.gr. Τέλος, για την επικοινωνία χρησιμοποιήθηκαν αφίσες ή ανακοινώσεις στους αντίστοιχους πίνακες του σχολείου ή των τάξεων.

Καθαρισμός εξωτερικών σχολικών χώρων

Τον Μάρτιο μαθητές του σχολείου καθάρισαν τους εξωτερικούς σχολικούς χώρους. Την καθαριότητα δεν πραγματοποίησαν μόνο μαθητές του Ομίλου αλλά και εθελοντές μαθητές του σχολείου.

Για την ευρύτερη κινητοποίηση της μαθητικής κοινότητας διοργανώθηκε από τα μέλη του Ομίλου μία «εκστρατεία», με σύνθημα: «Δρώντας τοπικά, δρας παγκόσμια».

Βράβευση από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης

Εδώ και πέντε χρόνια το Σχολείο μας συμμετέχει στο Διεθνές Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Οικολογικά Σχολεία». Το Δίκτυο, στην Ελλάδα συντονίζεται από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ).

Φέτος, το Σχολείο περιελήφθηκε στα σχολεία που βραβεύθηκαν με την Πράσινη Σημαία των Οικολογικών Σχολείων.

Προβολή δραστηριοτήτων Ομίλου στο Πανηγύρι

Κορυφαία εκδήλωση των μαθητικών κοινοτήτων των Λυκείων των Κολλεγίων Αθηνών και Ψυχικού αποτελεί η διοργάνωση του Πανηγυριού, μίας εκδήλωσης στην οποία το Σχολείο ανοίγει τις Πύλες του προς τα έξω, με στόχο να προβάλλουν οι μαθητές τις δραστηριότητες που πραγματοποίησαν καθ' όλη τη σχολική χρονιά.

Οι μαθητές του Ομίλου συμμετείχαν με το δικό τους «περίπτερο» στο οποίο προβάλλονταν θέματα με τα οποία ασχολήθηκαν καθώς και θέματα ανακύκλωσης. Σε αίθουσα του Σχολείου, οι μαθητές πρόβαλλαν ένα βίντεο με τις δράσεις του Ομίλου καθώς και τις κατασκευές τους, όπως περιγράφηκε παραπάνω.

Επιπλέον, μαθητές του Σχολείου με πρωτοβουλία του 15-μελούς συμβουλίου οργάνωσαν τη διαδικασία ανακύκλωσης κατά τη διάρκεια του Πανηγυριού.

Τέλος, ο Όμιλος, προσκάλεσε στο Πανηγύρι το Φυσικό – Μετεωρολόγο κ. Παναγιώτη Γιαννόπουλο, που πραγματοποίησε ομιλία με θέμα "Αλλαγή του κλίματος: Ποιοί και γιατί μιλούν για αυτήν".

Ο ομιλητής κ. Π. Γιαννόπουλος

Προβολή Οικο-κώδικα

Εδώ και τρεις σχολικές χρονιές, με τη συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων των Κολλεγίων Αθηνών και Ψυχικού αναπτύχθηκε ένας Οικο-κώδικας, που αφορά στην καλή συμπεριφορά όλης της σχολικής κοινότητας αναφορικά με θέματα περιβάλλοντος.

Η Περιβαλλοντική Ομάδα ανέλαβε και φέτος την προβολή του Οικο-κώδικα με τη δημιουργία αφισών αλλά και μέσα από την ιστοσελίδα.

24. «Βιώσιμες προσεγγίσεις στις σχολικές μετακινήσεις»

Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο/Λύκειο
Σχολικό Έτος 2011-12

Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Μαρία Μόσχου ΠΕ07,
Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15 Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07

ΣΚΟΠΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Καθώς τα προγράμματα εντάσσονται στο «Συνδράμω», γίνεται αρχικά μια αναφορά στους σκοπούς του:

Γενικοί σκοποί του «Συνδράμω»

- Η Σχολή Μωραΐτη να συμμετέχει ενεργά στη χαρακτηρισμένη από την UNESCO «Δεκαετία Εκπαίδευσης για την Αειφορία» (2005-2014).
- Να εξυπηρετηθούν βασικοί στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- Να περιοριστεί το «αποτύπωμα» της Σχολής Μωραΐτη στο περιβάλλον και να αναδειχθεί σε ένα πρότυπο και παραδειγματικό σχολείο όσον αφορά και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Συμμετοχή στο Διεθνές Δίκτυο Π.Ε. «Οικολογικά Σχολεία» (Eco-Schools)

Τα προγράμματα εντάχθηκαν στις εργασίες του Διεθνούς Δικτύου Π.Ε. «Οικολογικά Σχολεία» (Eco-Schools) το οποίο στην Ελλάδα συντονίζει η «ΕΕΠΦ-Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης». Αποτέλεσε την πρώτη συμμετοχή του Λυκείου και την πέμπτη συμμετοχή του Γυμνασίου στο δίκτυο, που ακολούθησε τα προγράμματα για τα «απορρίμματα»(2007-2008), την «ενέργεια» (2008-2009), το «νερό» (2009-2010) και τη «βιώσιμη πόλη» (2010-2011).

Συμμετοχή στο «ΔΣΚ-Δίκτυο Σχολικής Καινοτομίας»

Το πρόγραμμα του Γυμνασίου αποτελεί επίσης μέρος της συμμετοχής του στο «ΔΣΚ-Δίκτυο Σχολικής Καινοτομίας».

Με τη σειρά του, το δίκτυο είναι μια δράση της «Μορφωτικής Πρωτοβουλίας» την οποία έχουν αναλάβει,

σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, οκτώ έγκυρα κοινωνικά ιδρύματα (Ίδρυμα Ευγενίδου, Ίδρυμα Ι.Φ. Κωστόπουλου, Ίδρυμα Λαμπράκη, Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Ίδρυμα Μποδοσάκη, Ίδρυμα Στ. Νιάρχος και Ίδρυμα Α.Σ. Ωνάσης). Η συμμετοχή του Γυμνασίου Σχολής Μωραΐτη στο δίκτυο αφορά στην «πρακτική εφαρμογή του προγράμματος Συνδράμω στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα».

Συμμετοχή στην εκστρατεία «Ecomobility»

Μαθητές/τριες της Γ' Γυμνασίου συμμετείχαν στην εκστρατεία Ecomobility που αναφέρεται στην οικολογική μετακίνηση. Η Εκστρατεία, διοργανώνεται από τον Εθελοντικό Οργανισμό για το Αστικό Περιβάλλον ECOCITY.

Ειδικότεροι σκοποί του προγράμματος «Βιώσιμες προσεγγίσεις στις σχολικές μετακινήσεις»

Κάθε μαθητής/τρια:

- Να αξιολογεί τα διαθέσιμα μέσα μετακίνησης με γνώμονα την αειφορία.
- Να προτείνει εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης στην πόλη.
- Να αναγνωρίζει τη σημασία και να υιοθετεί τον συνεπιβατισμό (car-sharing).
- Να χειρίζεται το ποδήλατο ως μέσον καθημερινής μετακίνησης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΟΜΑΔΩΝ 2011-2012

Οι δραστηριότητες των περιβαλλοντικών ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου αναπτύχθηκαν τόσο πάνω στον ετήσιο θεματικό άξονα (βιώσιμες μετακινήσεις) όσο και σε παράλληλες δράσεις που αποσκοπούν στην καλλιέργεια του πνεύματος της αειφορίας.

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των βασικότερων δράσεων και αξιοσημείωτων στοιχείων:

Τετάρτη 21 Σεπτεμβρίου 2011: Πρώτη συνάντηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας Λυκείου με τη μορφή του «Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης». Αναζητήθηκαν οι στόχοι της ομάδας με τη διαδικασία του «καταιγισμού ιδεών».

Πέμπτη 6 Οκτωβρίου 2011: Πρώτη συνάντηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου. Ορίστηκαν οι στόχοι του προγράμματος και προτάθηκαν ενδεικτικά μέσα προσέγγισης. Σε αυτά περιλαμβάνεται μελέτη πεδίου που θα ανιχνεύει σημαντικές παραμέτρους των διαφορετικών μέσων μετακίνησης στην πόλη.

Πέμπτη 13 Οκτωβρίου 2011: Ομιλία του κ. Gérard Arnold

Το τμήμα Γαλλικών εγκαινίασε τη συμμετοχή του στο οικολογικό πρόγραμμα του Σχολείου «ΣΥΝΔΡΑΜΩ», που έχει και φέτος ως θέμα του την Βιώσιμη Πόλη, με ομιλία του διακεκριμένου Γάλλου επιστήμονα κ. Gérard Arnold. Τα παιδιά της Α' Λυκείου γαλλικού τμήματος παρακολούθησαν με τους καθηγητές/τριές τους, ομιλία του διακεκριμένου Γάλλου επιστήμονα κ. Gérard Arnold. Ο κ. Arnold, εξειδικευμένος

του

επιστήμονας των μελισσών, επικεντρώθηκε στις ιδιότητες και ιδιαιτερότητες αυτών των επαπειλούμενων από την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων εντόμων και στον τρόπο που ζουν και επικοινωνούν μεταξύ τους. Χάρη στις ερωτήσεις των παιδιών που ακολούθησαν, αναφέρθηκε επίσης στον σημαντικό ρόλο τους στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και των βιώσιμων πόλεων. Τον κ. Arnold συνόδευαν ο κ. Nour-Dine Amlaiky, ακόλουθος Πανεπιστημιακής και Επιστημονικής Συνεργασίας, η κ. Emmanuelle Boillon, ακόλουθη Συνεργασίας για τα Γαλλικά και αρμόδια για θέματα Νεολαίας και η παιδαγωγός κ. Pauline Barthès.

Κυριακή 6 Νοεμβρίου 2011: Καθαρισμός υγρότοπου Αρτέμιδας.

Μαθητές και μαθήτριες του Σχολείου ανέλαβαν τον καθαρισμό ενός από τους πλέον επιβαρυσμένους υγροτόπους της Αττικής που είναι γνωστός και ως «Αλυκή Λούτσας».

Η ενέργεια οργανώθηκε σε συνεργασία με τον Δήμο Αρτέμιδας, την εθελοντική ομάδα Ε.ΟΜ.Α.Κ. (Εθελοντική Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών) και την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Στον καθαρισμό συμμετείχε η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου με τον αντιπρόεδρο της Μαθητικής Κοινότητας Φιλήμονα Νομικό, και τη γραμματέα Μελίνα Μπαλτατζή, καθώς και μαθητές/τριες του Γενικού Λυκείου και του ΙΒ.

Τα παιδιά εργάστηκαν σκληρά και με ζήλο για να εξωραΐσουν, όσο ήταν δυνατόν, τον υγρότοπο που, παρά την υποβάθμισή του, εξακολουθεί να είναι καταφύγιο για πολλά είδη άγριας πανίδας.

Στη συνέχεια η ομάδα περιηγήθηκε τον υγρότοπο της Βραυρώνας, ακολουθώντας το πρότυπο «μονοπάτι μελέτης της φύσης» που δημιουργήθηκε για άτομα με προβλήματα όρασης. Οι προσπάθειες που γίνονται στο χώρο αυτό τα τελευταία χρόνια έχουν φέρει ήδη αποτέλεσμα, ώστε να μπορεί κανείς σήμερα να απολαύσει έναν περίπατο σε ένα περιβάλλον πραγματικά ευχάριστο.

Την εξόρμηση συνόδευαν οι εκπαιδευτικοί του Σχολείου κ. Νάνα Παπαγιάννη, η κ. Μαρία Μόσχου και ο κ. Παναγιώτης Λατσούδης.

Τετάρτη 16 Νοεμβρίου 2011: Διατύπωση «Οικοκώδικα» ΠΟΛ.

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της στο δίκτυο «Οικολογικά Σχολεία» η Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου διατύπωσε έναν ΔΕΚΑΛΟΓΟ (Οικοκώδικα):

- Ανακυκλώνουμε χαρτιά και συσκευασίες και δεν πετάμε σκουπίδια κάτω.
- Οι εγκύκλιοί μας τυπώνονται σε ανακυκλωμένο χαρτί
- Κομποστοποιούμε (τα οργανικά απορρίμματα).
- Δεν αφήνουμε αναμμένα τα φώτα.
- Διοργανώνουμε δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα (π.χ. δενδροφυτεύσεις, καθαρισμοί ακτών κλπ).
- Χρησιμοποιούμε ανεμιστήρες αντί για συσκευές κλιματισμού (air condition).
- Το σχολικό κυλικείο (καντίνα) διαθέτει βιολογικά προϊόντα.
- Ενημερώνουμε τη σχολική κοινότητα για τα τρέχοντα περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Δε σπαταλάμε νερό.
- Προωθούμε το πνεύμα του συνεπιβατισμού (car-sharing).

Κυριακή 20 Νοεμβρίου 2011: Ποδηλατάδα στο Τατόι

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου οργάνωσε εξόρμηση με ποδήλατα στην περιοχή των πρώην βασιλικών κτημάτων Τατοίου. Η διαδρομή έφερε τα παιδιά σε επαφή τόσο με τη φύση όσο και με το πλέον φιλικό προς το περιβάλλον μέσον μεταφοράς, το ποδήλατο.

Στην εξόρμηση συμμετείχαν οι εκπαιδευτικοί Ε.Αποστολόπουλος, Κ.Διονυσοπούλου, Ε.Jimenez, Π.Λατσούδης και Ν.Παπαγιάννη καθώς και ο εκπαιδευτικός σύμβουλος του Σχολείου Αντώνης Καρτάλης.

Τρίτη 22 Νοεμβρίου 2011: Οι Σύλλογοι Διδασκόντων Γυμνασίου και Λυκείου αντίστοιχα εγκρίνουν την πραγματοποίηση προγραμμάτων ΠΕ σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 118425/Γ7/14-10-2011 εγκύκλιο του ΥΠΔΒΜΘ, με το κοινό θέμα: «Βιώσιμες προσεγγίσεις στις σχολικές μετακινήσεις».

Τετάρτη 23 Νοεμβρίου 2011: Επίσκεψη στο Πολυτεχνείο

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου επισκέφθηκε το Πολυτεχνείο όπου πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον Καθηγητή κ. Θ.Βλαστό (*αρχιτέκτων-συγκοινωνιολόγος, Καθηγητής Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων ΕΜΠ, Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος*).

Ο κ.Βλαστός, σε αμφιθέατρο του Πολυτεχνείου, απευθύνθηκε ειδικά στους/στις μαθητές/τριες της ομάδας αναλύοντας θεμελιώδη ζητήματα που σχετίζονται με τα προβλήματα στις καθημερινές μετακινήσεις μας στην πόλη. Τόνισε μάλιστα την ανάγκη –αλλά και ενδεδειγμένες τεχνικές και μορφές σκέψης- για μια ριζική αλλαγή στους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών.

Τετάρτη 30 Νοεμβρίου 2011: Παρουσίαση WWF Ελλάς «το ενεργειακό και οικολογικό αποτύπωμά μας»

Η κ. Ελένη Σβορώνου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του WWF Ελλάς, συνεργάστηκε με την Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου στο πλαίσιο εκπαιδευτικού προγράμματος που αναφέρεται στο «ενεργειακό και οικολογικό μας αποτύπωμα». Έδωσε έμφαση στο οικολογικό αποτύπωμα της Ελλάδας ανιχνεύοντας παράλληλα τη στενή σχέση της κρίσης αξιών με την περιβαλλοντική κρίση.

Τετάρτη 7 Δεκεμβρίου 2011: Σύγκριση Μέσων μεταφοράς

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου διεξήγαγε έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου σχετικά με τα μέσα μεταφοράς. Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα παρουσιάζονται στο Παράρτημα.

Σάββατο 10 Δεκεμβρίου 2011: Έρευνα πεδίου: Μετακίνηση προς και από το Σχολείο

Έπειτα από πρόταση των μαθητών/τριών της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου, το Σάββατο 10 Δεκεμβρίου 2011 οργανώθηκε έρευνα πεδίου σχετικά με τους εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης του Σχολείου μας.

Συγκεκριμένα, ακολουθώντας διαφορετικές διαδρομές, μαθητικές ομάδες ξεκίνησαν πεζή από το Σχολείο με προορισμό τον σταθμό Μετρό «Πανόρμου». Στη συνέχεια επέστρεψαν στο Σχολείο με άλλα μέσα μετακίνησης: MMM-μέσα μαζικής μεταφοράς, ΙΧ και ταξί.

Οι μαθητές/τριες κατέγραψαν, με ψηφιακά μέσα, στιγμιότυπα από την έρευνα αλλά και χαρακτηριστικά κάθε μέσου μετακίνησης (βαθμός δυσκολίας, ευχαρίστησης, ταχύτητα κίνησης, περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος).

Συνόδευσαν οι εκπαιδευτικοί του Σχολείου κ. Χριστίνα Ρούτνερ, Ιωάννα Πρωτοπαπά και Παναγιώτης Λατσούδης.

Τετάρτη 21 Δεκεμβρίου 2011: Παρουσίαση Fair Trade Hellas «σοκολατοϊστορία»

Η κ. Ειρήνη Καρέτα, εθελόντρια και εκπρόσωπος της Μη Κερδοσκοπικής, Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης Fair Trade Hellas, συναντήθηκε με την Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου. Η Οργάνωση προωθεί το κίνημα του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου στην Ελλάδα και σκοπεύει στην εκπαίδευση ενσυνείδητων και υπεύθυνων καταναλωτών.

Οι κριτικοστοχαστικές δραστηριότητες έγιναν στο ύπαιθρο -στο γειτονικό άλσος- και επικεντρώθηκαν στις ποικίλες και μάλλον άγνωστες κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές πτυχές του διεθνούς εμπορίου της σοκολάτας.

Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος της Fair Trade Hellas «ταξιδεύουμε ένα δίκαιο και αλληλέγγυο κόσμο».

Πέμπτη 22 Δεκεμβρίου 2011: Με το υπ' αριθμ.: 16108/Φ22.6 έγγραφο του Γραφείου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης Β' Αθήνας εγκρίνονται τα προγράμματα ΠΕ Γυμνασίου και Λυκείου Σχολής Μωραΐτη.

Κυριακή 22 Ιανουαρίου 2012: Στα παράλια της πόλης με MMM

Την Κυριακή 22 Ιανουαρίου 2012 η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου οργάνωσε εξόρμηση προς τα παράλια της πόλης με τη χρήση αποκλειστικά Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Συγκεκριμένα, τα παιδιά με τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς ξεκίνησαν από το Σχολείο με προορισμό το Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών στην 3^η Μαρίνα Γλυφάδας. Για τη μετακίνησή τους συνδύασαν όλα τα προσφερόμενα μέσα: λεωφορεία, μετρό και τραμ.

Στο Κέντρο Διάσωσης Θαλάσσιων Χελωνών της ΜΚΟ «Αρχέλων» που λειτουργεί με τη συμβολή εθελοντών και του Δήμου Γλυφάδας, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να δουν τα νοσηλευόμενα εντυπωσιακά θαλάσσια ζώα και να ενημερωθούν από τους εθελοντές/τριες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στον σύγχρονο κόσμο.

Τους μαθητές/τριες συνόδευσαν οι εκπαιδευτικοί του Σχολείου Elsa Martinez Jimenez, Παναγιώτης Λατσούδης και Χριστίνα Ρούτνερ.

Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου 2012: Παρουσίαση εργασίας Ecomobility

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Γ' Γυμνασίου Σχολής Μωραΐτη και η αντίστοιχη ομάδα του Κολλεγίου Αθηνών παρουσίασαν τις εργασίες τους για την οικολογική μετακίνηση. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Γυμνασίου Κολλεγίου Αθηνών στο πλαίσιο της εκστρατείας ECOMOBILITY και του ομώνυμου διαγωνισμού. Στόχος της παρουσίασης ήταν η κριτική αξιολόγησή τους από ειδικούς σε θέματα αστικών μετακινήσεων.

Πρόκειται για πολυβραβευμένο πρόγραμμα που συντονίζεται από τον Εθελοντικό Οργανισμό για το Αστικό Περιβάλλον ECOCITY με τη συνεργασία δεκάδων φορέων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σημαντικά πανεπιστημιακά ιδρύματα και επιστημονικοί φορείς. Δημιουργήθηκε στην Ελλάδα και στοχεύει στη βιωματική προσέγγιση των εφήβων με τα ζητήματα μετακίνησης στην πόλη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις δυσκολίες που προκαλούν οι συνθήκες και οι συνήθειες μετακίνησης στην λειτουργία των πόλεων και επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Την ομάδα της Γ' Γυμνασίου Σχολής Μωραΐτη αποτέλεσαν οι: Μαρία-Αθηνά Αντύπα, Ιωάννα Ζημιανίτη, Εμμανουήλ Ζούλης, Αναστασία Καραπανάγου, Χριστίνα Κόγιου-Παπανικολάου, Έλενα Μενελάου και Μάρω Φρουζάκη.

Οι μαθητές/τριες εργάστηκαν την περίοδο από το Νοέμβριο 2011 έως τον Ιανουάριο 2012. Κατέληξαν σε προτάσεις που προωθούν την ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις πόλεις, τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από την αλόγιστη χρήση των οχημάτων και την ελευθερία μετακίνησης πολιτών. Το υλικό που παρήγαγαν περιλαμβάνει το βίντεο με

τίτλο «Στο δρόμο για το Σχολείο» καθώς και τον χάρτη των ποδηλατοδρόμων Ψυχικού-Φιλοθέης που ετοιμάστηκε με τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τετάρτη 14 Μαρτίου 2012: Εκδήλωση: Βιώσιμη πόλη-βιώσιμη μετακίνηση

Στο Θέατρο της Σχολής Μωραΐτη πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με θέμα «Βιώσιμη Πόλη - Βιώσιμη Μετακίνηση», την οποία διοργάνωσε η ομάδα του περιβαλλοντικού προγράμματος του Σχολείου «Συνδράμω» (ώρα 19:00-21:00).

Στην εκδήλωση μίλησαν οι καθηγητές του ΕΜΠ, κ. **Γιάννης Πολύζος**, *Αρχιτέκτονας-Πολιοδόμος, Καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου*,

με θέμα: «*Στόχοι και Στρατηγικές για μια Βιώσιμη Πόλη*», και ο κ. **Θάνος Βλαστός**, *Συγκοινωνιολόγος-Πολιοδόμος, Καθηγητής της Σχολής Τοπογράφων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου*, με θέμα: «*Λίγα λόγια για τη Βιώσιμη Κινητικότητα και τις ανατροπές που προϋποθέτει*».

Στην εκδήλωση παρουσίασαν τις εργασίες τους οι μαθητικές ομάδες Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Συνδράμω».

Από τις Περιβαλλοντικές Ομάδες Γυμνασίου και Λυκείου παρουσιάστηκαν τρία μαθητικά ψηφιακά βίντεο (επισυνάπτονται στον ψηφιακό δίσκο του Παραρτήματος).

Σάββατο 23-Κυριακή 24 Ιουνίου 2012: Εκδρομή περιβαλλοντικών ομάδων στην Αίγινα

Με μια κοινή και απόλυτα καλοκαιρινή εξόρμηση, οι Περιβαλλοντικές Ομάδες Γυμνασίου και Λυκείου έκλεισαν τον κύκλο δραστηριοτήτων τους για τη σχολική χρονιά 2011-2012. Με γνώμονα τις «βιώσιμες μετακινήσεις» στις οποίες αφιερώθηκε το πρόγραμμα ΣΥΝΔΡΑΜΩ, οι Περιβαλλοντικές Ομάδες περιπλανήθηκαν στην Αίγινα και τις γύρω νησίδες χρησιμοποιώντας ήπια μεταφορικά μέσα. Πεζοπορία από την Αγία Μαρίνα έως τον Ναό της Αφάιας, οργανωμένη ποδηλατάδα από την πόλη έως την Πέρδικα, μετακίνηση με τοπικό λεωφορείο στα ενδότερα του νησιού αλλά και βαρκάδα με μικρό τοπικό σκαρί (λάντζα) για την εξερεύνηση των γύρω νησιών και νησίδων ήταν μερικά από τα αξιοσημείωτα στοιχεία της εξόρμησης...

Τους/τις μαθητές/τριες συνόδευσαν οι εκπαιδευτικοί: Ιωάννα Πρωτοπαπά, Παναγιώτης Λατσούδης και Elsa Martinez Jimenez.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ: Σύγκριση μέσων μετακίνησης

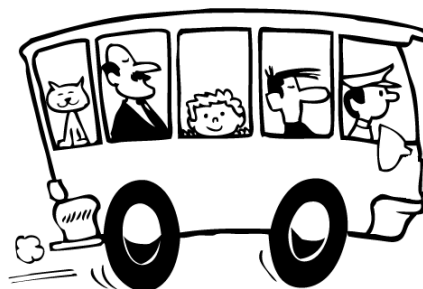
Συγκεντρωτικά αποτελέσματα έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίου σχετικά με τη σύγκριση διαφορετικών μέσων μετακίνησης από και προς το Σχολείο. Έγινε από την Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου την Τετάρτη 7 Δεκεμβρίου 2011. Υπογραμμίζεται ότι ακολούθησε ειδική έρευνα πεδίου από την Περιβαλλοντική ομάδα Γυμνασίου.

Αρχικά παρουσιάζονται τα ερωτηματολόγια (σε σμίκρυνση). Ακολουθεί η συγκεντρωτική παρουσίαση των αυθόρμητων απαντήσεων. Αυτές παρουσιάζονται χωρίς σχολιασμό.

Συγκεντρωτική παρουσίαση απαντήσεων

5 λόγοι για να έρθω στο Σχολείο με MMM:

- Κοιμάσαι-ξεκουράζεσαι (Α).
- Γρήγορο (Α).
- Είναι οικονομικό (Α).

5 λόγοι για να ΜΗΝ έρθω στο Σχολείο με MMM:

- Γιατί ρυπαίνουν (Α).
- Μπορεί να μεταδοθούν αρρώστιες λόγω συνωστισμού (Α).
- Πληκτικά, δεν προσφέρουν ψυχαγωγία (Α).
- Βρωμερό περιβάλλον (Α).
- Ατυχήματα (Α).

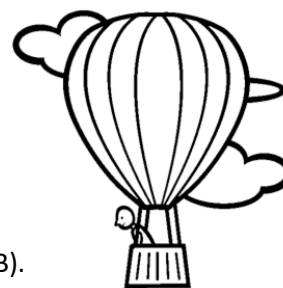
3 τρόποι ... για να αρθούν τα αρνητικά στοιχεία της κίνησης με MMM:

Ατομικά μέτρα:

- Εμβολιάζομαι (Α)
- Τα αντικαθιστώ μόνο με ποδήλατο (Γ).

Συλλογικά μέτρα :

- Απαιτώ υπεύθυνη συμπεριφορά οδηγών (Α).
- Ζητώ μέτρα περιορισμού της ρύπανσης που προκαλούν (Α).
- Εγκατάσταση Η/Υ και άλλων μέσων ψυχαγωγίας των επιβατών (Β).
- Συχνός καθαρισμός εσωτερικού οχημάτων (Γ).

Μέσα παρουσίασης του ζητήματος:

- Παρουσίαση Power Point
- Απολογιστική Έκθεση.
- Έκθεση φωτογραφιών.
- Βίντεο.

5 λόγοι για να έρθω στο Σχολείο με ποδήλατο:

- Οικολογικό (Α).
- Σου προσφέρει πρεστίζ (Α).
- Εξασφαλίζει υγεία και αθλητικό σώμα (Β).
- Είναι δωρεάν (Β).

5 λόγοι για να ΜΗΝ έρθω στο Σχολείο με ποδήλατο:

- Δεν μπορείς να το χρησιμοποιήσεις όταν βρέχει (Γ).
- Χρονοβόρο (Α).
- Εύκολα τα ατυχήματα-επικίνδυνο (Α).
- Κουραστικό (Β).
- Μοναχικό (Β).
- Ιδρώνεις (Β)
- Χαλάει η κόμμωση (Β).

3 τρόποι για να αρθούν τα αρνητικά στοιχεία της κίνησης με ποδήλατο:

Ατομικά μέτρα:

- Τζελ στα μαλλιά.
- Ειδικά (διαπνέοντα) ρούχα.
- Ειδικά αξεσουάρ ποδηλάτου και, ιδιαίτερα, ανακλαστικά (Α).
- Ηλεκτρικό ποδήλατο (Α)

Συλλογικά μέτρα :

- Διευκόλυνση στην αγορά ηλεκτρικού ποδηλάτου (Α)

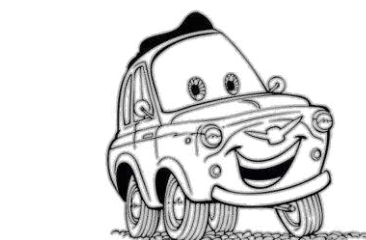

Μέσα παρουσίασης του ζητήματος:

- Παρουσίαση Power Point
- Απολογιστική Έκθεση.
- Έκθεση φωτογραφιών.
- Βίντεο.

5 λόγοι για να έρθω στο Σχολείο με ΙΧ:

- Είναι ασφαλές (Α).
- Γρήγορο, εύκολο (Α) (δεν παίρνουμε απουσίες(Β), ο χρόνος είναι χρήμα (Γ)).
- Διευκολύνει όταν υπάρχουν αντίξοες καιρικές συνθήκες (Α).
- Δεν παίρνουμε απουσίες (Β).
- Είναι συνήθεια (Β).
- Ο χρόνος είναι χρήμα (Γ).

5 λόγοι για να ΜΗΝ έρθω στο Σχολείο με ΙΧ:

- Αντιοικολογικό (σπατάλη ενέργειας-καυσαέριο) (Α).
- Καυσαέριο, μόλυνση, ρύπανση (Α).
- Κίνηση (Α)
- Δεν βρίσκεις να παρκάρεις (Α)
- Βενζίνη (σπατάλη χρημάτων) (Α).
- Παρουσιάζει μια ευτελή εικόνα που προδίδει επιλογή εύκολων λύσεων και αντιοικολογικών (Α).

3 τρόποι για να αρθούν τα αρνητικά στοιχεία της κίνησης με ΙΧ:

Ατομικά μέτρα:

- Ηλεκτρικό αμάξι
- Υβριδικό αμάξι
- Εκπαίδευση για την «οικολογική οδήγηση»

Συλλογικά μέτρα :

- Τήρηση και επέκταση του θεσμού «μονών-ζυγών»
- Πλατύτεροι δρόμοι
- Εκπαίδευση στο Σχολείο για την «οικολογική οδήγηση»
- Να τεθούν λογικές τιμές καυσίμων
- Εκπαίδευση στο Σχολείο για τη συνετή χρήση του ΙΧ

Μέσα παρουσίασης του ζητήματος:

- Παρουσίαση Power Point
- Έκθεση φωτογραφιών.
- Βίντεο που περιγράφει τις καταστάσεις στις μέρες μας.

5 λόγοι για να έρθω στο Σχολείο με σχολικό λεωφορείο:

- Εξοικονόμηση χρημάτων (Α).
- Κοινωνική συναναστροφή (Α).
- Προσωπικές γνωριμίες (Β).
- Εάν δεν κολλήσει σε κίνηση ή εμπόδια, κινείται γρήγορα (Α).

5 λόγοι για να ΜΗΝ έρθω στο Σχολείο με σχολικό λεωφορείο:

- Μολύνει και υπάρχουν πολλά δρομολόγια (Α).
- Κοστίζει (Β).
- Είναι αμφιβόλου υγιεινής (Β).
- Εάν δεν ξυπνήσω νωρίς, το χάνω (Γ).
- Ηχορύπανση-Τα παιδάκια κάνουν φασαρία (Γ)

3 τρόποι για να αρθούν τα αρνητικά στοιχεία της κίνησης με σχολικό λεωφορείο:

Ατομικά μέτρα:

- Να ζητήσω να είναι πιο φθηνό.
- Να προσέχω να ξυπνάω.
- Να μην μολύνω το Σχολικό λεωφορείο.

Συλλογικά μέτρα:

- Να γίνει αίτημα για σύμπτυξη των κοντινών δρομολογίων.
- Να περιμένουν περισσότερο τα σχολικά σε περίπτωση κάποιας καθυστέρησης.
- Να καθαρίζεται πιο συχνά.

Μέσα παρουσίασης του ζητήματος:

- Παρουσίαση Power Point
- Έκθεση φωτογραφιών.
- Βίντεο που περιγράφει τις καταστάσεις στις μέρες μας.

5 λόγοι για να έρθω στο Σχολείο με τα πόδια:

- Δεν ρυπαίνω (Α).
- Γυμνάζομαι και (προσωπικά) συγκεντρώνομαι (Α).
- Εξοικονόμηση ενέργειας (Α).
- Είναι άσκοπο να πάρω ΙΧ αν είμαι υγιής και η διαδρομή είναι μικρή (Β).
- Στο περπάτημα περνάω σπανιότερα από αυτοκινητόδρομους (Γ).

5 λόγοι για να ΜΗΝ έρθω στο Σχολείο με τα πόδια:

- Η διαδρομή ενδέχεται να είναι μεγάλη, άρα είναι μια χρονοβόρα διαδικασία (Α).
- Είναι πιθανό στη διαδρομή να υπάρχουν εγκληματικά στοιχεία (Α).
- Επικίνδυνοι οι δρόμοι (ως προς τα αυτοκίνητα) (Α).
- Εάν έχω κάποιο κινητικό πρόβλημα δεν είναι δυνατόν να πάω με τα πόδια (Α).
- Αν είμαι πολύ κουρασμένος δεν μπορώ να διανύσω μεγάλη απόσταση στον επιθυμητό χρόνο (Γ).

3 τρόποι για να αρθούν τα αρνητικά στοιχεία της κίνησης πεζή:

Ατομικά μέτρα:

- Επιλέγω μια εναλλακτική πορεία (Γ).
- Ξεκουράζομαι περισσότερες ώρες (Β).
- Ξεκινάω νωρίτερα (Γ).
- Σε περίπτωση που αλλάζουμε σχολικό περιβάλλον, να φροντίζουμε το επόμενο σχολείο να βρίσκεται κοντά μας (Α).

Συλλογικά μέτρα:

- Να αυξηθούν οι περιπολίες (από τη αστυνομία) (Γ).
- Περισσότερες γέφυρες (Γ).

Μέσα παρουσίασης του ζητήματος:

- Παρουσίαση Power Point
- Έκθεση φωτογραφιών.
- Βίντεο που περιγράφει τις καταστάσεις στις μέρες μας.

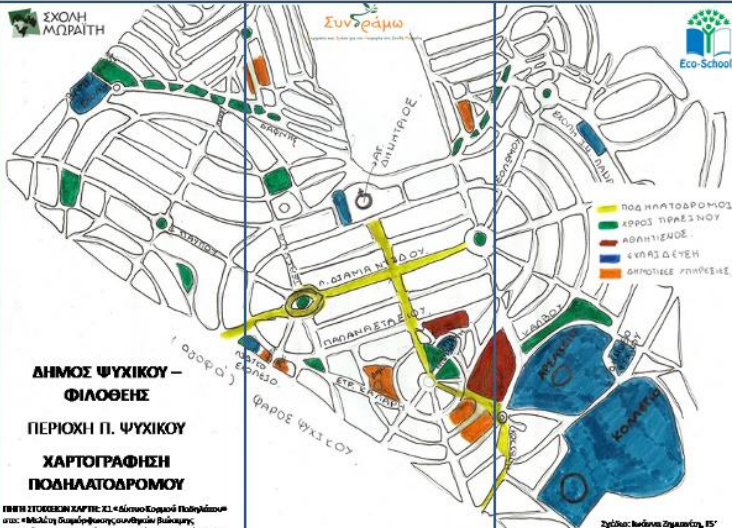
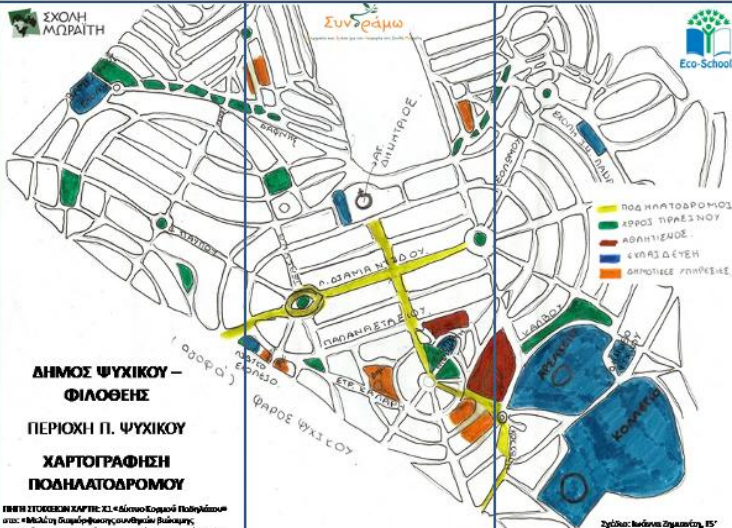
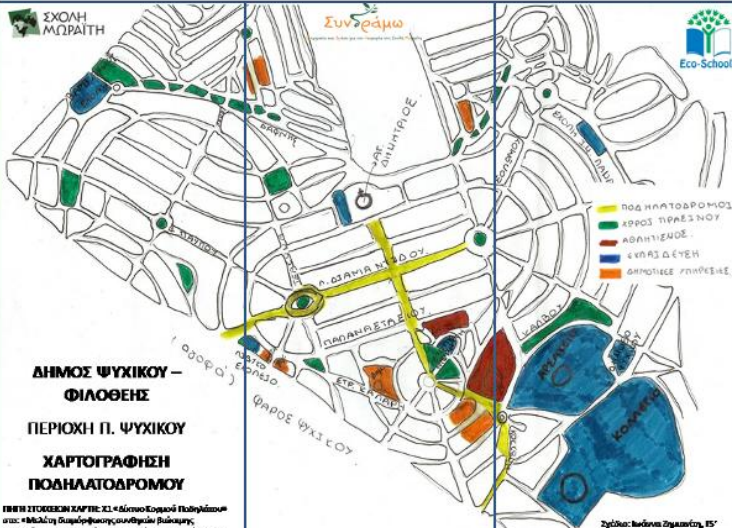

Χάρτης Ποδηλατοδρόμων Ψυχικού-Φιλοθέης

Ο χάρτης έχει στόχο να τονώσει την κίνηση με ποδήλατο στην ευρύτερη περιοχή του Σχολείου. Ετοιμάστηκε σε συνεργασία με τον Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού. Επιτόπια διερεύνηση των ποδηλατοδρόμων έγινε από την Περιβαλλοντική Ομάδα Λυκείου. Το σχέδιο ετοιμάστηκε από τη μαθήτριά της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου Ιωάννα Ζημιανίτη.

ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΙ ΨΥΧΙΚΟΥ-ΦΙΛΟΘΕΗΣ: Αξιοσημείωτα στοιχεία

- Οι ποδηλατόδρομοι στην περιοχή του Σχολείου μας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, είναι περιορισμένοι. Ωστόσο συνδέουν αρκετά νευραλγικά σημεία του Δήμου!
- Έχουν μήκος περίπου 2,2 χλμ.
- Συνδέουν το Σχολείο μας με την αγορά (Φάρος Ψυχικού), την εκκλησία και το πάρκο Αγ. Δημητρίου, το Άλσος Ψυχικού (Στρατηγού Καλλάρη) και τα γήπεδα τένις, καθώς και το Αρσάκειο (Φιλεκαπαιδευτική Εταιρεία).
- Προς το παρόν, δεν υπάρχουν σχέδια για επέκτασή τους.
- Δεν υπάρχουν κοινές (παγκόσμιες) προδιαγραφές για την κατασκευή ποδηλατοδρόμων.
- Οι περισσότεροι κάτοικοι δεν υποδέχτηκαν θετικά τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων.
- Δεν υπάρχει διαθέσιμος χάρτης των ποδηλατοδρόμων της Αθήνας για όποιον/α θέλει να τους χρησιμοποιήσει.

<p>Ο χάρτης έχει στόχο να τονώσει την κίνηση με ποδήλατο στη περιοχή Ψυχικού-Φιλοθέης.</p> <p>Τώρα, μπορείς κάποιος/α να σηφιοποιήσει τον χάρτη για να χρησιμοποιήσει το ποδήλατό του στην περιοχή μας!</p> <p>Σηφίστε το!</p> <p>Με το ποδήλατο:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Πινακίδα προορισμού! > Πινακίδα ανατομής! > Δεν ρυπαίνετε την ομαίφωρα! > Αποκατάζετε μόνο χώρο για εμένα! > Ασφάλεια! <p>Επιβολοθητική Ομάδα Γυμνασίου</p> 	<p>ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΙ ΨΥΧΙΚΟΥ-ΦΙΛΟΘΕΗΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Οι ποδηλατόδρομοι στην περιοχή του Σχολείου μας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, είναι περιορισμένοι. Ωστόσο συνδέουν αρκετά νευραλγικά σημεία του Δήμου! ✓ Έχουν μήκος περίπου 2,2 χλμ. ✓ Συνδέουν το Σχολείο μας με την αγορά (Φάρος Ψυχικού), την εκκλησία και το πάρκο Αγ. Δημητρίου, το Άλσος Ψυχικού (Στρατηγού Καλλάρη) και τα γήπεδα τένις, καθώς και το Αρσάκειο (Φιλεκαπαιδευτική Εταιρεία). ✓ Προς το παρόν, δεν υπάρχουν σχέδια για επέκτασή τους. ✓ Δεν υπάρχουν κοινές (παγκόσμιες) προδιαγραφές για την κατασκευή ποδηλατοδρόμων. ✓ Οι περισσότεροι κάτοικοι δεν υποδέχτηκαν θετικά τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων. ✓ Δεν υπάρχει διαθέσιμος χάρτης των ποδηλατοδρόμων της Αθήνας για όποιον/α θέλει να τους χρησιμοποιήσει. 	 <p>ΔΗΜΟΣ ΨΥΧΙΚΟΥ – ΦΙΛΟΘΕΗΣ</p> <p>ΠΕΡΙΟΧΗ Π. ΨΥΧΙΚΟΥ</p> <p>ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΩΝ</p> <p>ΠΡΩΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΡΤΗΣ « Δίκτυο Κοινωνικό Ποδηλατοδρόμων: Εθελοντική διαμόρφωση των Ομαίφωρων Βιολογίας, κατασκευή των οδών Αγ. Δημητρίου, Αρσάκειου και Πρ. Ελευθέρου, Άλσος Ψυχικού (Αυγούστος 2008).</p>
<p>ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ</p> <p>ΔΗΜΟΣ ΨΥΧΙΚΟΥ – ΦΙΛΟΘΕΗΣ</p> <p>ΠΕΡΙΟΧΗ Π. ΨΥΧΙΚΟΥ</p> <p>ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΩΝ</p> <p>ΠΡΩΤΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΡΤΗΣ « Δίκτυο Κοινωνικό Ποδηλατοδρόμων: Εθελοντική διαμόρφωση των Ομαίφωρων Βιολογίας, κατασκευή των οδών Αγ. Δημητρίου, Αρσάκειου και Πρ. Ελευθέρου, Άλσος Ψυχικού (Αυγούστος 2008).</p>		 <p>Σχολείο: Εκπαιδευτικό Σχολείο, 65' (16 Φεβρουάριος 2012).</p>

Βιώσιμη Πόλη Βιώσιμη Μετακίνηση

ΣΧΟΛΗ
ΜΩΡΑΪΤΗ

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί
την **Τετάρτη, 14 Μαρτίου 2012**, στις **19:00**
στο **Θέατρο της Σχολής Μωραΐτη**

Από τις μαθητικές ομάδες του Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου
και Λυκείου που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

Ομιλητές: Γ. Παύλος, Θ. Βλάστος

Συνδράμω

Συνεργασία και Δράση για την Αειφορία στη Σχολή Μωραΐτη

Αφίσα εκδήλωσης «Βιώσιμη πόλη-βιώσιμη μετακίνηση»

25. «Υπεύθυνη κατανάλωση και απορρίμματα στη θάλασσα»

Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο
Σχολικό Έτος 2012-13

Συντονίστρια: Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
&

26. «Υπεύθυνη κατανάλωση και απορρίμματα»

Σχολή Μωραΐτη Λύκειο
Σχολικό Έτος 2012-13

Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15,
Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07

Ειδικότεροι σκοποί των προγραμμάτων

Σε μια αρχική διατύπωση των στόχων των προγραμμάτων προτάθηκε κάθε μαθητής/τρια να είναι σε θέση:

Να προβλέπει τις επιπτώσεις της κατανάλωσης βασικών και μη καταναλωτικών αγαθών στο περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία (δηλαδή στις τρεις βασικές διαστάσεις της αειφορίας), τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.

Να αναγνωρίζει συγκεκριμένα προϊόντα που η κατανάλωσή τους εξασφαλίζει περιβαλλοντική ποιότητα, οικονομική ευημερία και κοινωνική δικαιοσύνη.

Να προβλέπει τη διάρκεια ζωής και τις δυνατότητες επιδιόρθωσης, επανάχρησης και ανακύκλωσης συγκεκριμένων προϊόντων.

Να διακρίνει τη διαφορά μεταξύ του «καταναλώνω ποσοτικά» και «καταναλώνω ποιοτικά».

Να διακρίνει τα προϊόντα σε «βιολογικά», «ολοκληρωμένης διαχείρισης» και «συμβατικά».

Να αναφέρει θετικά και αρνητικά στοιχεία της «πράσινης» κατανάλωσης («οικολογικά» προϊόντα από την άλλη άκρη του κόσμου, σε πολυτελείς και επιβαρυντικές για το περιβάλλον συσκευασίες).

Να αναφέρει τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του Δίκαιου Εμπορίου (Fair Trade) (φορείς διαχείρισης, κατηγορίες προϊόντων, προέλευση προϊόντων, εύρος διανομής προϊόντων, κόστος προϊόντων, σημεία διάθεσης προϊόντων).

Να αξιολογεί τα διαθέσιμα καταναλωτικά αγαθά σε σχέση με τον αειφόρο ή μη χαρακτήρα τους.

Να επιλέγει καθημερινά καταναλωτικά αγαθά με βάση το μικρότερο δυνατό αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Να ανιχνεύει την προέλευση βασικών ή μη καταναλωτικών αγαθών (προέλευση πρώτων υλών, τόπος επεξεργασίας).

Να επεξηγεί τα στοιχεία προϊόντων που αναφέρονται στις συσκευασίες τους.

Να ευαισθητοποιεί την κοινότητα του/της σε ζητήματα ορθής κατανάλωσης.

Να αναφέρει ενδεικτικές θρησκευτικές και φιλοσοφικές αντιλήψεις που αναφέρονται στον καταναλωτισμό.

Κατανάλωση και θάλασσα

Να αναφέρει βασικές επιπτώσεις του τουρισμού στο θαλάσσιο περιβάλλον (ξενοδοχεία, θαλάσσια μπάνια, καταδύσεις και άλλα σπορ κ.λπ.).

Να προβλέπει τις επιπτώσεις της κατανάλωσης αγαθών και υπηρεσιών στο θαλάσσιο περιβάλλον (τουρισμός, θαλάσσιες μεταφορές αγαθών, λύματα, απορρίμματα που μεταφέρονται εκούσια ή ακούσια στο θαλάσσιο περιβάλλον).

Να μελετά (ποιοτικά και ποσοτικά) το εύρος της ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων στην παράκτια ζώνη.

Να αναφέρει ενδεικτικούς κανόνες διάθεσης απορριμμάτων στη θάλασσα σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης.

Να εντοπίζει τους τρόπους με τους οποίους πλαστικά αντικείμενα καταλήγουν στη θάλασσα και τα θαλάσσια όντα.

Να συντάσσει και να επικαιροποιεί οδηγό ορθής κατανάλωσης αλιευμάτων/θαλασσινών.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Για τη δημιουργία των Περιβαλλοντικής Ομάδων, οι εκπαιδευτικοί απηύθυναν ανοιχτή πρόσκληση προς τη μαθητική κοινότητα (τόσο με σχετική ανακοίνωση στην πρωινή συγκέντρωση των μαθητών/τριών στο θέατρο όσο και με σχετική αφίσα).

Αντίγραφο αφίσας:

Στην

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

μπορείς να είσαι και εσύ!

Στην ομάδα μπορεί να συμμετέχει κάθε μαθητής/τρια του Γυμνασίου.

Η περιβαλλοντική ομάδα αναλαμβάνει δράσεις εντός και εκτός του Σχολείου.

Τη φετινή χρονιά θα ασχοληθεί ιδιαίτερα με το θέμα:

«Υπεύθυνη Κατανάλωση και Απορρίμματα».

Η πρώτη συνάντηση των μελών της ομάδας θα γίνει στο

1^ο διάλειμμα της Παρασκευής

5 Οκτωβρίου 2012, στην αίθουσα 410

ΓΕΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΟΜΑΔΩΝ 2012-2013

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των βασικότερων σταθμών στη δράση των περιβαλλοντικών ομάδων Γυμνασίου-Λυκείου κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013. Ειδικά για το Λύκειο ακολουθεί και αναλυτικότερη παρουσίαση του προγράμματός του.

Τετάρτη 19 Σεπτεμβρίου 2012: Πρώτη συνάντηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας Λυκείου με τη μορφή του «Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης». Αναζητήθηκαν οι στόχοι της ομάδας με τη διαδικασία του «καταιγισμού ιδεών».

Παρασκευή 5 Οκτωβρίου 2012: Πρώτη συνάντηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου. Προτάθηκε η βιωματική προσέγγιση στο ζήτημα των απορριμμάτων στη θάλασσα με την πραγματοποίηση μιας εξόρμησης σε παράκτια περιοχή. Επιλέχτηκε η περιοχή του Ισθμού της Κορίνθου και του Ηραίου Περαχώρας.

Τετάρτη 24 Οκτωβρίου 2012: Στον Όμιλο Αειφόρου Διαχείρισης έγινε παρουσίαση και στοχαστική διερεύνηση από την **Fair Trade Hellas** (κ. Ειρήνη Καρέτα) σχετική με τις αξίες μιας εναλλακτικής και δίκαιης οικονομίας και της υπεύθυνης κατανάλωσης. Η εκπαιδευτική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος World in a Shopping Cart -Ο Κόσμος Στο Καλάθι Μας.

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2012: Εξόρμηση στην Κορινθία.

Με τον καιρό απρόσμενα ευνοϊκό σύμμαχο, τα παιδιά αρχικά γνώρισαν με τον καλύτερο τρόπο το έργο της διώρυγας του Ισθμού της Κορίνθου πραγματοποιώντας τον διάπλου με το ειδικό караβάκι ΑΡΓΩ. Η συνέχεια δόθηκε στο ακρωτήριο Μελαγκάβι της Περαχώρας. Δίπλα ακριβώς από τον εντυπωσιακό φάρο του 1897, τα παιδιά μαγείρεψαν και έστρωσαν τραπεζομάντηλο για να απολαύσουν ένα ξεχωριστό γεύμα με θέα το επιβλητικό τοπίο της θάλασσας του Κορινθιακού. Με αυτόν τον αξέχαστο τρόπο έμμεσα μυήθηκαν σε πρακτικές περιορισμού των συσκευασιών και του «έτοιμου φαγητού». Ακολούθησε ο καθαρισμός της παραλίας του αρχαιολογικού χώρου του Ηραίου αλλά και η περιήγηση σε αυτόν.

Με μια διαθεματική προσέγγιση, την ξενάγηση στον Ισθμό της Κορίνθου ανέλαβαν οι μαθητές Κωνσταντίνος Αρμάογλου (Β1'), Ιωάννα Θεοδοσοπούλου (Β1') και Κίμων Καπετανάκης (Α5'), την ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο του Ηραίου ανέλαβαν οι μαθήτριες Ηλέκτρα Δελαβόγια (Γ1') και Φιλιππία Μπαμπή (Α1') ενώ για τους φάρους και την ακτοπλοΐα μίλησαν οι μαθήτριες Νίκη Βολονάση (Γ5'), Ράνια Ζουγανέλλη (Γ5'), Έλλη Τσακωνιάτη (Γ4') και Βασιλική Χρυσανθάκη (Γ5').

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 2012: Συμμετοχή στην μεγάλη εκδήλωση «**Πανηγύρι της Φύσης**» που οργάνωσε ο ΣΑΣΜ (Σύνδεσμος Αποφοίτων Σχολής Μωραΐτη). Το πρόγραμμα ΣΥΝΔΡΑΜΩ παρουσιάστηκε σε ειδική αίθουσα όπου προβάλλονταν ταυτόχρονα με δύο προβολείς:

- Μία ταινία συρραφής επιλεγμένων βίντεο που έχουν σκηνοθετήσει μαθητές/τριες στο πλαίσιο του ΣΥΝΔΡΑΜΩ.
- Μία παρουσίαση Power Point με θέμα τους στόχους, τα εργαλεία, τα μέσα, τις δράσεις και το ανθρωπινό δυναμικό του ΣΥΝΔΡΑΜΩ.

Οι προβολές συνοδεύονταν από έκθεση 30 επιλεγμένων διαφανειών, τυπωμένων σε διαστάσεις Α3.

Στην ίδια αίθουσα παρουσιάστηκε το έργο της «Φιλοζωικής Ομάδας Σχολής Μωραΐτη».

Παρασκευή 30 Νοεμβρίου-Σάββατο 1 Δεκεμβρίου 2012: Εξόρμηση στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας

Με μια εξόρμηση στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας οι μαθητές/τριες της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου σηματοδότησαν το τέλος του Α' σχολικού τριμήνου αλλά και τον ερχομό του χειμώνα. Στο τέλος των μαθημάτων της Παρασκευής 30/11/2012 αναχώρησαν με σχολικό λεωφορείο για τον Δρυμό και το ορειβατικό καταφύγιο Φλαμπούρι όπου και διανυκτέρευσαν.

Η πρώτη δραστηριότητα ξεκίνησε το ίδιο βράδυ με μια σύντομη νυχτερινή πορεία μέσα σε ένα ομιχλώδες και πραγματικά χειμωνιάτικο σκηνικό. Το επόμενο πρωινό ακολούθησε η μεγαλύτερη πεζοπορία στην περιοχή του ελατοδάσους. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, τα παιδιά μελέτησαν τα κυριότερα είδη χλωρίδας καθώς και τα προβλήματα που υπάρχουν στην αναγέννηση του δάσους μετά τη μεγάλη πυρκαγιά του 2007. Ακόμη, παρατήρησαν τα ιδιαίτερα πετρώματα που διαμορφώνουν τόσο το ανάγλυφο όσο και τη δημιουργία πηγών νερού στο βουνό. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δόθηκε στις λεκάνες απορροής μέσα από τις οποίες κινούνται προς τη θάλασσα όχι μόνο τα φυσικά κατακρημνίσματα αλλά και τα ανθρωπογενή απορρίμματα.

Σάββατο 15 Δεκεμβρίου 2012: Μαθητές/τριες του Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης Λυκείου παρασκεύασαν εθελοντικά αγαθά ενίσχυσης προκειμένου να διατεθούν στο Χριστουγεννιάτικο Μπαζάρ του Σχολείου. Συγκεκριμένα παρασκεύασαν χειροποίητα κεριά αρωματισμένα με φυσικά αιθέρια έλαια καθώς και χριστουγεννιάτικα στολίδια οριγκάμι.

Κυριακή 16 Δεκεμβρίου 2012: Μαθητές/τριες του Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης Λυκείου προώθησαν τα προϊόντα τους στο **Χριστουγεννιάτικο Μπαζάρ** του Σχολείου με στόχο την συγκέντρωση χρημάτων για κοινωφελείς σκοπούς.

Πέμπτη 31 Ιανουαρίου 2013: Παρουσίαση σε ομάδες μαθητών/τριων του Γυμνασίου από την **Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης** (κ.Δανάη Δουδουμοπούλου) σχετική με την σωστή χρήση των μπλε κάδων που διαχειρίζεται η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης και Ανακύκλωσης («μπλε κάδοι» εξυπηρετούν πλέον τις ανάγκες διαχείρισης απορριμμάτων του Σχολείου).

Μάρτιος 2013: Διανέμεται σε μαθητές/τριες του Σχολείου το ερωτηματολόγιο για την κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού στο Σχολείο. Το ερωτηματολόγιο συνέταξε ο Όμιλος Αειφόρου Διαχείρισης Λυκείου. Συμπληρώθηκε από 754 μαθητές/τριες από το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο του Σχολείου.

Μάρτιος 2013: Σε ώρες αναπλήρωσης επιλεγμένων τάξεων του Λυκείου, προβλήθηκε σύντομο σποτ υποστηρικτικό της νέας Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Αλιεία καθώς και ντοκιμαντέρ σχετικό με το ψάρεμα μεγάλων αλιευτικών στόλων σε φτωχές περιοχές της δυτικής Αφρικής.

Σάββατο 30-Κυριακή 31 Μαρτίου 2013: Παρουσίαση του έργου του Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης σε έκθεση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του «Πανηγυριού 2013» της Σχολής Μωραΐτη.

Απρίλιος 2013: Μαθητές/τριες της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου επεξεργάζονται τα 754 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια για την κατανάλωση εμφιαλωμένου νερού στο Σχολείο.

Σάββατο 6 Απριλίου 2013: Εξόρμηση στο Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα

Το Σάββατο 6 Απριλίου 2013 η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου οργάνωσε εξόρμηση στο Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα. Η εξόρμηση περιελάμβανε ποδηλατάδα στα κυριότερα σημεία της Προστατευόμενης Περιοχής αλλά και έρευνα πεδίου στην παράκτια ζώνη.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες χρησιμοποίησαν το πλέον ήπιο μέσο μεταφοράς, για να περιηγηθούν ανάμεσα στους ρηχούς υγρότοπους αλλά και μέσα στο ξεχωριστό και σπάνιο δάσος Κουκουναριάς. Ακόμη, στο πλαίσιο του ετήσιου αφιερώματος του ΣΥΝ.ΔΡΑ.ΜΩ. στην «Υπεύθυνη Κατανάλωση και Απορρίμματα στη Θάλασσα», πραγματοποίησαν σχετική έρευνα πεδίου. Το ζήτημα των απορριμμάτων στην παράκτια ζώνη μελετήθηκε με συστηματική καταγραφή που έγινε σε καθορισμένες δειγματοληπτικές επιφάνειες.

Τρίτη 9 Απριλίου έως Παρασκευή 12 Απριλίου 2013:

Παρουσίαση του Προγράμματος για την ανακύκλωση Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών Συσκευών από την «Οργάνωση Γη».

Η βιωματική παρουσίαση πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών της Α' και Β' Γυμνασίου. Ακολούθησε η τοποθέτηση ειδικού κάδου στον χώρο του Σχολείου.

Τρίτη 23 Απριλίου 2013: Τεστ γεύσης νερού.

Καθώς από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου φάνηκε ότι πολλοί προτιμούν το εμφιαλωμένο νερό επειδή πιστεύουν ότι είναι πιο υγιεινό ή ότι έχει καλύτερη γεύση, η Π.Ο.Γ. θέλησε να διαπιστώσει εάν είναι πραγματικά εύκολο να διακρίνει κανείς το εμφιαλωμένο νερό από το νερό της βρύσης. Στα μεγάλα διαλείμματα του Δημοτικού και Γυμνασίου-Λυκείου μίρασε λοιπόν δείγματα και από τα δύο σε χωριστά ποτήρια.

Τα δείγματα δοκίμασαν:

- 125 μαθητές/τριες Δημοτικού
- 62 μαθητές/τριες Γυμνασίου/Λυκείου

Το τεστ έδειξε ότι σχεδόν τα μισά παιδιά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν το εμφιαλωμένο από το νερό της βρύσης.

Δευτέρα 3 Ιουνίου 2013: Δημιουργία ενημερωτικού ταμπλό στον χώρο υποδοχής του Σχολείου όπου προβάλλεται συνοπτικά το έργο της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου κατά το σχολικό έτος 2012-2013.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΟΜΙΛΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ο Όμιλος επεδίωξε τη βιωματική προσέγγιση με καθημερινές συνήθειες που περιορίζουν τις συσκευασίες μιας χρήσης, προωθούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αλλά και τα φιλικά προς το περιβάλλον υλικά.

Τετάρτη 19 Σεπτεμβρίου 2012: Γνωριμία στο ύπαιθρο, καταιγισμός ιδεών της ομάδας σχετικά με το περιεχόμενο των φετινών δραστηριοτήτων.

Τετάρτη 26 Σεπτεμβρίου 2012: Πικ-νικ στο ύπαιθρο με «αιιφόρα» χαρακτηριστικά.¹ ενασχόληση με τον κομποστοποιητή (αναμόχλευση παλιού υλικού, τεμαχισμός νέων υλικών, ύγρανση).

Τετάρτη 03 Οκτωβρίου 2012: Κομποστοποιητής (αναμόχλευση, νέα υλικά, ύγρανση). Προβολή βίντεο DIY διάφορων τύπων ηλιακών φούρνων.

Τετάρτη 10 Οκτωβρίου 2012: Κομποστοποιητής (έκθεση στη μεσημεριανή βροχή για ύγρανση). Πρώτη κατασκευή απλού ηλιακού φούρνου. Προβολή βίντεο DIY κονσερβοποίησης ντομάτας.

Τετάρτη 17 Οκτωβρίου 2012: Κονσερβοποίηση ντομάτας (χρήση κουζίνας Σχολείου). Τοποθέτηση μικρότερων διαχωριστικών κουτιών στον κομποστοποιητή. Προσθήκη νέων βιοαποικοδομήσιμων υλικών.

Τετάρτη 24 Οκτωβρίου 2012: Παρουσίαση και βιωματικές δραστηριότητες από την Fair Trade Hellas.

Τετάρτη 31 Οκτωβρίου 2012: Ετοιμασία υγρού σαπουνιού για τα πιάτα (με σαπούνι πράσινο και Μασσαλίας, αιθέρια έλαια και φυτική γλυκερίνη). Προβολή βίντεο σχετικών με την παρασκευή σαπουνιού (προετοιμασία για τη δραστηριότητα της 7^{ης} Νοεμβρίου 2012). Προσθήκη νέων βιοαποικοδομήσιμων υλικών στον κομποστοποιητή.

Τετάρτη 07 Νοεμβρίου 2012: (Γενική απεργία).

Τετάρτη 14 Νοεμβρίου 2012: Παρασκευή σαπουνιού (ψυχρή μέθοδος) σε εξωτερικό χώρο (αυλή Σχολείου).

Τετάρτη 21 Νοεμβρίου 2012: Κοπή σαπουνιού σε πλάκες. Απορρυπαντικά από φυσικά υλικά (προετοιμασία-εμφιάλωση-τυποποίηση (ετικέτες). Προσθήκη νέων βιοαποικοδομήσιμων υλικών στον κομποστοποιητή.

«ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΧΙΝΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ»

*Παράκτια επιφάνεια με μήκος 150 μέτρα και πλάτος 20 μέτρα πάνω από τη μεσοπρόαια ζώνη.
 ** Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα

Στην παραλία έγινε συστηματική καταγραφή των απορριμμάτων...

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Παράκτια αμμοθής λωρίδα γης μήκους 150 μέτρων και πλάτους 20 μέτρων, παράλληλη με την «μεσοπρόαια ζώνη» (και πάνω από αυτή).

© Google

Συνολικά αποτελέσματα καταγραφής απορριμμάτων:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Πλαστικές σακούλες: ~0,92 έως 4,32 ανά 40m²

Άλλα πλαστικά > 10cm: ~1,64 έως 2,60 ανά 40m²

Άλλα πλαστικά < 5cm (κυρίως καπάκια): ~1,49 έως 3,7 ανά 40m²

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
ΜΠΟΥΚΑΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

Η Π.Ο.Γ. έκρινε ότι είναι σημαντικό ο περιορισμός των απορριμμάτων να αρχίσει από εμάς τους ίδιους...

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ετσι, σχεδιάστηκε και μοιράστηκε ειδικό ερωτηματολόγιο προκειμένου να ανιχνευτούν οι καταναλωτικές συνήθειες της μαθητικής κοινότητας σε ό,τι αφορά τα πλαστικά μπουκάλια νερού

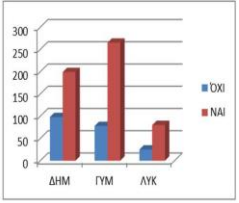
Σύνολο ερωτηθέντων: **754**

ΔΗΜΟΣΤΙΚΟ (5' ε' σ' σ' δημοτικό): 297
ΓΥΜΝΑΣΙΟ (α' β' γ' γυμνασίου): 352
ΛΥΚΕΙΟ (Α' Λυκείου): 105

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αγοράζει εμφιαλωμένο νερό;

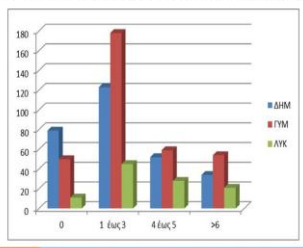

Σχολείο	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΔΗΜ	~220	~110
ΓΥΜ	~280	~90
ΛΥΚ	~100	~40

Η πλειοψηφία των μαθητών/τριών αγοράζει τακτικά εμφιαλωμένο νερό

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πόσα μπουκάλια εμφιαλωμένου νερού αγοράζει την εβδομάδα;

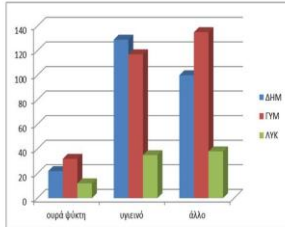

Σχολείο	0	1 έως 3	4 έως 5	>6
ΔΗΜ	~80	~130	~60	~40
ΓΥΜ	~50	~180	~70	~50
ΛΥΚ	~20	~50	~30	~20

Η πλειοψηφία των μαθητών/τριών αγοράζει τακτικά εμφιαλωμένο νερό

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

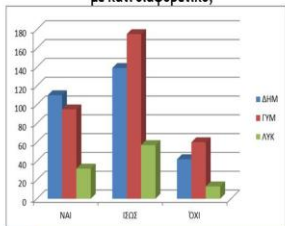
Γιατί αγοράζεις εμφιαλωμένο νερό; Γιατί δεν πίνεις από τη βρύση;

Πολλοί προτιμούν το εμφιαλωμένο νερό επειδή πιστεύουν ότι είναι πιο υγιεινό ή ότι έχει καλύτερη γεύση

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είσαι διατεθειμένος/η να αλλάξεις τα πλαστικά μπουκάλια νερού με κάτι διαφορετικό;

Η πλειοψηφία των μαθητών/τριών είναι διατεθειμένη να αλλάξει τα πλαστικά μπουκαλάκια νερού με κάτι άλλο

ΤΕΣΤ ΓΕΥΣΗΣ ΝΕΡΟΥ

Το τεστ έδειξε ότι σχεδόν τα μισά παιδιά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν το εμφιαλωμένο από το νερό της βρύσης...

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΛΥΚΕΙΟΥ – ΟΜΙΛΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2012-2013:

«Υπεύθυνη Κατανάλωση και Απορρίμματα»

<p>Καθημερινή ζωή χωρίς απορρίμματα (;)</p> <p>Συνδράμω</p> <p><small>Συνεργασία και δράση για την Αειφορία στη Σχολή και σπίτι</small></p> <p>Σε μια εποχή όπου τα περισσότερα προϊόντα καθημερινής κατανάλωσης βρίσκονται έτοιμα μέσα σε συσκευασίες μιας χρήσης...</p>	<p>Καθημερινή ζωή χωρίς απορρίμματα (;)</p> <p>...και προχώρησαν στην:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Παραγωγή αγαθών με επιλεγμένα υλικά και χωρίς συσκευασίες μιας χρήσης.➤ Κομποστοποίηση των οργανικών απορριμμάτων <p>Οι δραστηριότητες έγιναν στο πλαίσιο του ετήσιου αφιερώματος του ΣΥΝΔΡΑΜΩ «Υπεύθυνη Κατανάλωση και απορρίμματα».</p>
<p>Καθημερινή ζωή χωρίς απορρίμματα (;)</p> <p>...Οι μαθητές/τριες του Ομίλου Αειφόρου Διαχείρισης (Λύκειο) αναρωτήθηκαν:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Είναι δυνατόν να περιορίσεις τα απορρίμματά σου;➤ Είναι δυνατόν να ζεις σήμερα χωρίς συσκευασίες μιας χρήσης;➤ Είναι δυνατόν να επιλέγεις τα συστατικά των προϊόντων που χρησιμοποιείς;	

Κομποστοποίηση

...με λίγα λόγια:

Τα οργανικά υπολείμματα της κουζίνας του σπιτιού ή του σχολικού κυλικείου μπορούν να μετατραπούν σε λίπασμα μέσω της χουμποποίησης τους.

Με τις κατάλληλες συνθήκες δρουν οργανισμοί που αποσυνθέτουν τα οργανικά υπολείμματα σε διάστημα αρκετών εβδομάδων ή μηνών, με αερόβιο συνήθως τρόπο.

Κομποστοποίηση

Τα οργανικά υπολείμματα τοποθετούνται, τεμαχισμένα όσο είναι δυνατόν, σε ειδικό χώρο.

Μέχρι να ολοκληρωθεί η χουμποποίηση το μίγμα πρέπει να διατηρείται νωπό αλλά όχι κρύο (για να μην αναστατώσει τα αποσυνθετικά οργανισμούς).

Το μίγμα πρέπει επίσης να αερίζεται ικανοποιητικά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε με περιοδική αναμόχλευση είτε με τοποθέτηση κάθετων διάτρητων σωλήνων.

Για να αποφευχθούν τυχόν μυρωδιές μπορεί να σκεπάζεται με λεπτό στρώμα χώματος.

Κονσερβοποίηση ντομάτας

...σε 10 απλά στάδια:

- Αποστειρώνουμε τα βάζα-καπάκια για 5'-10' σε νερό που βράζει.
- Βαπτίζουμε τις ντομάτες σε νερό που βράζει (για 30"-60") για να διακολληθεί η απολίπιση τους.
- Αποφλοιώνουμε και τεμαχίζουμε τις ντομάτες.
- Ρίχνουμε χυμό λεμονιού (2 κουταλιές σούπας) στον πάτο του αποστειρωμένου βάζου για να βοηθήσει στη συντήρηση των ντοματινών (αυξάνοντας την οξύτητα τους).
- Γεμίζουμε το βάζο με τεμαχισμένες αποφλοιωμένες ντομάτες και στο τέλος βραστό νερό.
- Ρίχνουμε 1 (ένα) κουταλάκι τσαγιού αλάτι πριν γεμίσει τελείως το βάζο (στη μέση).
- Απομακρύνουμε όλες τις φυσαλίδες και τα κενά ανάμεσα στις ντομάτες, με ένα αποστειρωμένο δαχτύλο (τοσο) ή καλαμάκι.
- Τοποθετούμε ερμητικά το καπάκι.
- Βάζουμε το βάζο σκεπασμένο με 2+ εκατοστά νερό σε νερό που βράζει για 45'.
- Βγάζουμε το βάζο από την κατσαρόλα και το αφήνουμε σε ένα μέρος σκεπασμένο με μια πετσέτα για να κρυώσει αργά.

Το υλικό θα συντηρηθεί πλέον για τουλάχιστον 1 χρόνο σε σκοτεινό μέρος (αυτή και για 6 χρόνια!)

Οικιακή κονσερβοποίηση

Οικιακό καθαριστικό

...3 απλά υλικά:

- ✓ ½ κούπα μαγειρική σόδα (δε κάνει για κερωμένα πατώματα ή αλουμίνια!)
- ✓ ¼ κούπας ξύδι (δεν κάνει για μάρμαρα!)
- ✓ 10 σταγόνες αιθέριο έλαιο.

Μπορούμε να προσθέσουμε υγρό σαπούνι, νερό ή λιωμένα φύλλα δενδρολίβανου...

Χαρτουργήματα Οριγκάμι

...με λίγα λόγια:

- ✓ Την αρχική έμπνευση για τα χαρτουργήματα οριγκάμι διεκδικεί κυρίως η Ιαπωνία.
- ✓ Πρόκειται για τρισδιάστατα δημιουργήματα που κατασκευάζονται από ένα απλό φύλλο χαρτιού (συνήθως τετράγωνο).
- ✓ Με μια σειρά από μεθοδικά διπλώματα και αναδιπλώματα το αρχικό φύλλο χαρτιού μπορεί να πάρει την μορφή πολύπλοκων σχημάτων!

Το σεμινάριο δημιουργίας Χριστουγεννιάτικων Οριγκάμι ανέλαβε ο μαθητής Λεωνίδας Χριστοδούλου.

Οικιακό καθαριστικό

Χριστουγεννιάτικα χαρτουργήματα Οριγκάμι

Τσάντα πολλαπλών αγορών

...σε 5 απλά στάδια:

1. Γυρίζουμε ανάποδα ένα παλιό T-shirt.
2. Κόβουμε τα μανίκια και φαρδαίνουμε την λαιμόκοψη.
3. Κόβουμε το κάτω μέρος σε παράλληλες λουρίδες μήκους 5-10 εκ.
4. Δένουμε κόμπο ανά δύο τις αντικριστές λουρίδες (μία από το μπροστινό και μία από το πίσω μέρος της φανέλας).
5. Γυρίζουμε την «τσάντα» από την καλή της πλευρά.

Πήξιμο γιαουρτιού

...σε 5 απλά στάδια:

1. **Θερμαίνουμε το γάλα** (ή το βράζουμε εάν δεν είναι παστεριωμένο) (1 λίτρο).
2. Περιμένουμε να πέσει η θερμοκρασία του στους **45°C** (εάν η θερμοκρασία είναι μεγαλύτερη από 38°C το γιαούρτι γίνεται όξινο ενώ όταν η θερμοκρασία πέσει κάτω από τους 40°C σχεδόν δεν πήζει).
3. Αραιώνουμε 1 κουταλιά σούπας έτοιμο γιαούρτι σε λίγο γάλα και το ρίχνουμε στο υπόλοιπο γάλα ανακατεύοντας.
4. Ρίχνουμε το μίγμα σε σκεύη (τσανάκες) που τοποθετούμε είτε σε φούρνο στους 40-45 βαθμούς είτε **σκεπάζουμε με κουβέρτα** για να διατηρηθεί η θερμοκρασία για 4 ώρες (σε αυτό το στάδιο δεν αναπαράσταμε το σκεύος).
5. Όταν είναι έτοιμο το γιαούρτι το αφήνουμε αρχικά σε θερμοκρασία δωματίου και έπειτα στο ψυγείο. Δεν το μετακινούμε για 24 ώρες και το καταναλώνουμε εντός 15 ημερών.

Τσάντα πολλαπλών αγορών

Πήξιμο γιαουρτιού

Κερί καλουπιού

...σε 6 απλά στάδια:

1. Στερεώνουμε κάθετα στο καλούπι μας το φυτίλι κεριού.
2. Ζεσταίνουμε κερί μελισσών, σόγιας, δάφνης ή παραφίνη έως τους 82°C μέσα σε μπεν μαρί (θραυτή δοχεία με το υλικό μας βυθισμένο μέσα σε μεγαλύτερο δοχείο με νερό).
3. Προσθέτουμε (προαιρετικά) 10% στεατίνη.
4. Προσθέτουμε χρώμα και άρωμα κεριού.
5. Ρίχνουμε το μίγμα στο καλούπι (κρατώντας λίγο για το «τελείωμα»).
6. Πριν κρυώσει τελείως, προσθέτουμε ζεστό κερί στην μικρή λακκούβα που έχει σχηματιστεί γύρω από το φυτίλι.

Παραγωγή σαπουνιού

...σε 7 απλά στάδια:

1. Ρίχνουμε (με όλες τις σχετικές προφυλάξεις) σταδιακά την καυστική σόδα (150 ml) στο νερό. (350gr.) ανακατεύοντας συνεχώς για να διαλυθεί σε αυτό. Η θερμοκρασία του διαλύματος αυξάνει!
2. (όταν η θερμοκρασία των δύο υγρών είναι περίπου 32°C) ρίχνουμε σταδιακά το λάδι (1500gr.) στο διάλυμα νερού-σόδας ανακατεύοντας συνεχώς.
3. Προσθέτουμε λίγες σταγόνες από τα αιθέρια έλαια της επιλογής μας.
4. (προαιρετικά) προσθέτουμε λάδι καρύδας (ποσότητα 6% στο σύνολο του μίγματος).

Κερί καλουπιού

Παραγωγή σαπουνιού

...σε 7 απλά στάδια:

5. Όταν «δέσει» το μίγμα το ρίχνουμε στο καλούπι και το τυλίγουμε με πετσέτες/πανιά για να κρυώσει αργά.
6. Μετά από 48 ώρες μπορούμε να το κόψουμε σε πλάκες (σαπουνιού).
7. Αποθηκεύουμε σε σκοτεινό, καλά αεριζόμενο χώρο - χωρίς να σκονίζεται- τουλάχιστον για 1,5 -2 μήνες. ΔΕΝ το χρησιμοποιούμε νωρίτερα! Η καυστική σόδα που μπαίνει να έχει σχηματιστεί επάνω του, πρέπει να αφαιρεθεί. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη γωνιά καθαριότητα του σπιτιού.

ΠΡΟΣΟΧΗ « Η καυστική σόδα πρέπει να αναμειχθεί σταδιακά στο νερό και ΟΧΙ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΡΩΦΟ (δηλαδή δεν πρέπει να ρίχνουμε το νερό γιατί μπορεί να προκληθεί έκρηξη)!
ΠΡΟΣΟΧΗ « Προκαταβούμε να μην εισπνεύσουμε τα ατμόσφαιρα, η σκόνη της καυστικής σόδας στο νερό πρέπει να γίνει σε αποκορυφωμένο χώρο με όλες τις σχετικές προφυλάξεις (μάσκα γενικού τύπου ή/και πλαστικό).
ΠΡΟΣΟΧΗ « Τα αιθέρια έλαια είναι ιδιαίτερα απορροφημένα. Πρέπει να χρησιμοποιούνται με φειδώ γιατί αλλιώς αυξάνονται οι κίνδυνοι για ερεθισμό των βλεννογόνων.
ΣΗΜΕΙΩΣΗ « Είναι πολύ σημαντικό η σκόνη του μίγματος νερού-σόδας με τα έλαια/λάδι να γίνει τόσο κλάι τα δύο υγρά θα έχουν την ίδια «χημική αμφοι-θερμοκρασία, περίπου περίπου με αυτή του ανθρώπινου σώματος (32-35°C). Εκτός των άλλων, σε αυτή τη θερμοκρασία τα αιθέρια έλαια θα διατηρήσουν το άρωμά τους και θα δημιουργηθεί σαπουνόμαζα των 40°C. (δηλαδή η πραγματική θερμοκρασία του άρωμα τους).
ΣΗΜΕΙΩΣΗ « Έχετε πρόβλεψη 24h, σε περίπτωση που είναι κατά λάθος κάποιο το διάλυμα της καυστικής σόδας μέσα τζάκι (αέτι) για να το αφαιρέσετε.

Υγρό σαπούνι πιάτων

...σε 5 απλά στάδια:

1. Τρίβουμε πλάκα σαπουνιού (~3/4 κούπας).
2. Αναμειγνύουμε το τρίμμα με 2 κούπες ζεστό νερό (εάν χρειαστεί τα ζεσταίνουμε μαζί για να ομογενοποιηθούν).
3. Προσθέτουμε 1 κουταλιά σούπας φυτική γλυκερίνη (όταν το μίγμα κρυώσει).
4. Προσθέτουμε 6 σταγόνες αιθέριο έλαιο λεμόνι (ή συμμένο λεμόνι!) ή και άλλο αιθέριο έλαιο.
5. Τοποθετούμε σε κατάλληλο μπουκάλι.

Υγρό σαπούνι πιάτων

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

Έρευνα κατανάλωσης εμφιαλωμένου νερού στο Σχολείο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Αγοράζεις εμφιαλωμένο νερό;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Όχι	
B)	Ναι	

**Η επεξεργασία των
ερωτηματολογίων έγινε από
τον/την:**

Τμήμα:

Σύνολο ερωτηθέντων:

2. Στο σπίτι πίνετε:

α/ α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Νερό βρύσης	
B)	Φιλτραρισμένο νερό βρύσης	
Γ)	Νερό εμφιαλωμένο	

3. Πόσα μπουκαλάκια εμφιαλωμένου νερού αγοράζεις την εβδομάδα;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	0	
B)	1-3	
Γ)	4-5	
Δ)	6+	

4. Γιατί ΔΕΝ αγοράζεις εμφιαλωμένο νερό; (ποιος είναι ο βασικότερος λόγος;)

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Είναι ακριβό	
B)	Τα μπουκάλια επηρεάζουν το περιβάλλον	
Γ)	Το νερό, ως αναγκαίο αγαθό, πρέπει να διατίθεται δωρεάν	
Δ)	Άλλος λόγος:	

5. Γιατί αγοράζεις εμφιαλωμένο νερό; Γιατί δεν πίνεις από τη βρύση;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Έχει πολλή ουρά στον ψύκτη	
B)	Το εμφιαλωμένο νερό είναι πιο υγιεινό	
Γ)	Άλλος λόγος:	

6. Πώς διαχειρίζεσαι τα άδεια μπουκάλια;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Τα επαναχρησιμοποιώ	
B)	Τα πετώ στον κάδο σκουπιδιών (μαύρη σακούλα)	
Γ)	Τα πετώ στον κάδο ανακύκλωσης (κίτρινη σακούλα ή μπλε κάδο)	
Δ)	Τα αφήνω όπου νά'ναι	
Ε)	Τα παίρνω σπίτι μου και τα ανακυκλώνω εκεί	
ΣΤ)	Άλλο:	

7. Είσαι διατεθειμένος/η να αλλάξεις τα πλαστικά μπουκάλια νερού με κάτι διαφορετικό;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Ναι	
B)	Ίσως	
Γ)	Όχι	

8. Με τι θα προτιμούσες να αντικαταστήσεις τα ρυπογόνα πλαστικά μπουκάλια;

α/α	Απάντηση	Σύνολο απαντήσεων
A)	Με θερμός ή παγούρι	
B)	Με πτυσσόμενο ποτηράκι	
Γ)	Με φιλτραρισμένο νερό βρύσης	
Δ)	Με τίποτα	
Ε)	Με κάτι άλλο (γράψε τη γνώμη σου)	

27. «Υπεύθυνη κατανάλωση και θάλασσα»

Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Μαρία Μόσχου ΠΕ07
Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07

5. Συμμετοχή στο Διεθνές Δίκτυο Π.Ε. «Οικολογικά Σχολεία» (Eco-Schools)

Τα προγράμματα του Σχολείου εντάχθηκαν στις εργασίες του Διεθνούς Δικτύου Π.Ε. «Οικολογικά Σχολεία» (Eco-Schools) το οποίο στην Ελλάδα συντονίζει η «Ε.Ε.Π.Φ.-Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης». Αποτέλεσε την έβδομη συμμετοχή του Γυμνασίου στο δίκτυο η οποία ακολούθησε τα προγράμματα για τα απορρίμματα (2007-2008), την ενέργεια (2008-2009), το νερό (2009-2010), τη βιώσιμη πόλη (2010-2011), τις βιώσιμες μετακινήσεις (2011-2012) και την βιώσιμη κατανάλωση σε σχέση με τα απορρίμματα στη θάλασσα (2012-2013).

6. Συμμετοχή στο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Θάλασσα»

Η Περιβαλλοντική ομάδα Γυμνασίου συμμετείχε για δεύτερη χρονιά στο Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Η ΘΑΛΑΣΣΑ». Το δίκτυο συντονίζεται από το Κ.Π.Ε.-Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης και είναι εγκεκριμένο από το ΥΠΑΙΘΠΑ (συγκεκριμένα με την Απόφαση 19236/Γ7/12-02-2013 για το διάστημα 2013-2015).

Σημαντική εξέλιξη για την εξέλιξη του προγράμματος ήταν η συμβολή όλων των υπόλοιπων εκπαιδευτικών που συμμετείχαν επίσης στην «Επιτροπή ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.» του Σχολείου κατά το σχολικό έτος 2013-2014 (αλφαθητικά): Nicholas Colasanto (Τμήμα Αγγλικών), Elsa Martinez Jimenez (Τμήμα Ισπανικών), Κασσιανή Διονυσοπούλου (Νηπιαγωγείο), Τάνυ Ζησιάδου (Δημοτικό), Ειρήνη Ιωαννίδου (Δημοτικό), Παναγιώτης Κακαλέτρης (Δημοτικό), Αναστάσιος Κλάρος (Νηπιαγωγείο), Σταυρούλα Μαθιοπούλου (Τμήμα Γαλλικών), Χαρίκλεια Μητσούλη (Επικοινωνία).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ-ΦΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Τρεις ομάδες συνεισέφεραν στην υλοποίηση των προγραμμάτων στο Γυμνάσιο και το Λύκειο: η «Επιτροπή ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.», η μαθητική «Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου-Π.Ο.Γ.» και η μαθητική ομάδα του Λυκείου με την επωνυμία «Όμιλος Αειφόρου Διαχείρισης».

Ο σκοπός της πρώτης, η οποία συστήθηκε τη χρονιά 2007-2008, είναι να κινητοποιεί και να συντονίζει τη μαθητική κοινότητα και τις περιβαλλοντικές ομάδες (όλου του σχολείου) σε ζητήματα αειφορίας. Η επιτροπή είναι διαβαθμιδική και συμμετέχουν σε αυτή, ελεύθερα, εκπαιδευτικοί και εργαζόμενοι από όλο το Σχολείο. Σκοπός των μαθητικών ομάδων ήταν η εκπόνηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Π.Ε. ή, αλλιώς, Περιβαλλοντικής Αγωγής Π.Α. με σαφή προσανατολισμό στην ανάπτυξη του πνεύματος της αειφορίας.

Για την υλοποίησή τους ακολουθήθηκε η διαδικασία:

Στους χώρους του σχολείου αναρτήθηκαν (από την Επιτροπή ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. του προηγούμενου σχολικού έτους) ανακοινώσεις που καλούσαν τους ενδιαφερομένους μαθητές και μαθήτριες αλλά και συναδέλφους εκπαιδευτικούς, από όλες τις βαθμίδες, να συμμετέχουν στις ομάδες του ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. Ακολούθησαν ειδικές προφορικές ανακοινώσεις στις συγκεντρώσεις των μαθητών/τριών.

Οι ενδιαφερόμενοι δήλωσαν πρόθεση συμμετοχής και όρισαν τον χρόνο και τόπο των συναντήσεών τους.

Αν και από την Επιτροπή ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. τέθηκε το θέμα των επιπτώσεων των καταναλωτικών συνηθειών στο θαλάσσιο περιβάλλον, οι μαθητές/τριες του Γυμνασίου (υπό το πνεύμα της μαθητοκεντρικής προσέγγισης και παρακινούμενοι από το πηγαίο ενδιαφέρον τους) αποφάσισαν τελικά να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στο ζήτημα των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Από την άλλη, με δεδομένες τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία από την παραγωγή και χρήση συνθετικών χρωστικών, οι μαθητές/τριες του Λυκείου επέλεξαν να πειραματιστούν με τις φυτικές βαφές, δοκιμάζοντας εναλλακτικούς τρόπους βαφής και δέψης υφασμάτων.

Η προσέγγιση των -κοινά συμφωνημένων- ζητημάτων έγινε με τη βοήθεια καθιερωμένων στο χώρο της Π.Ε. μεθόδων και ιδιαίτερα μέσω βιωματικών προσεγγίσεων. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι μελέτες πεδίου και η χρήση ερωτηματολογίων. Τα μέλη της ομάδας του Γυμνασίου είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε εξορμήσεις που εξυπηρέτησαν δύο τουλάχιστον βασικές αρχές της Π.Ε.: την βιωματική προσέγγιση και το άνοιγμα του Σχολείου στην κοινωνία.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Για τη δημιουργία των Περιβαλλοντικής Ομάδων, οι εκπαιδευτικοί απηύθυναν ανοιχτή πρόσκληση προς τη μαθητική κοινότητα (τόσο με σχετική ανακοίνωση στην συγκέντρωση των μαθητών/τριών στο θέατρο όσο και με σχετική αφίσα).

Αντίγραφο αφίσας:

Στην ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ μπορείς να είσαι και εσύ!

Στην ομάδα μπορεί να συμμετέχει κάθε μαθητής/τρια του Γυμνασίου.

Η περιβαλλοντική ομάδα αναλαμβάνει δράσεις εντός και εκτός του Σχολείου.

Τη φετινή χρονιά θα ασχοληθεί ιδιαίτερα με το θέμα:
«Υπεύθυνη Κατανάλωση και θάλασσα».

**Η πρώτη
συνάντηση των
μελών της
ομάδας θα γίνει
στο
2^ο διάλειμμα της
Τρίτης 22
Οκτωβρίου 2013
στην αίθουσα
405.**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ 2013-2014: «Υπεύθυνη Κατανάλωση και Θάλασσα»

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου κατά τη σχολική χρονιά 2013-2014 συμμετείχε στο ενιαίο περιβαλλοντικό πρόγραμμα του Σχολείου ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. (Συνεργασία & Δράση για τη Αειφορία στη Σχολή Μωραΐτη) εντάσσοντας σε αυτό τις δράσεις της για δύο δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: το διεθνές δίκτυο «Οικολογικά Σχολεία» και το εθνικό θεματικό δίκτυο «Θάλασσα».

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Εθελοντικός καθαρισμός υγρότοπου Βραυρώνας

Η εμπλοκή με το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον ξεκίνησε με μία ημερήσια δράση:

Την Κυριακή 3 Νοεμβρίου 2013 οργανώθηκε εθελοντικός καθαρισμός του υγρότοπου Βραυρώνας.

Ο υγρότοπος αν και είναι ενταγμένος στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, δέχεται τη συνεχή επιβάρυνση με απορρίμματα ποικίλης προέλευσης και γι' αυτό το Σχολείο επανήλθε στην περιοχή αυτή για άλλη μια φορά...

Η δράση έγινε σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Εθελοντικός καθαρισμός υγρότοπου Βραυρώνας

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Εθελοντικός καθαρισμός υγρότοπου Βραυρώνας

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

Στις επόμενες συναντήσεις της ομάδας **ΟΙ μαθητές/τριες εκδήλωσαν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους για την αλιεία.**

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Βιβλιογραφική διερεύνηση

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Από την (βιβλιογραφική) διερεύνηση του θέματος της σύγχρονης αλιείας αναδειχθηκαν ορισμένα βασικά στοιχεία για τα παγκόσμια ιχθυοσποθέματα.

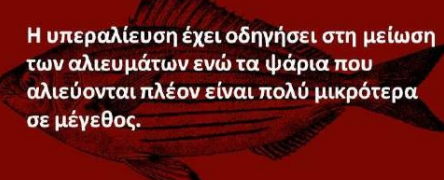
Τα αλιεύματα προμηθεύουν περίπου το 10% της συνολικής ζωικής πρωτεΐνης που καταναλώνεται από τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Βιβλιογραφική διερεύνηση

ΠΡΟΒΛΗΜΑ (1)

Η υπεραλίευση έχει οδηγήσει στη μείωση των αλιευμάτων ενώ τα ψάρια που αλιεύονται πλέον είναι πολύ μικρότερα σε μέγεθος.

ΣΧΟΛΗ ΜΩΡΑΪΤΗ
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014
Ενέργεια

Οδηγός αλιεύσεων μεγεθών

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Έρευνα σε αλιευτικά καταφύγια

Για τη μετακίνηση μεταξύ των αλιευτικών καταφυγίων της Σκάλας Ορωπού και των Αγ. Αποστόλων χρησιμοποιήθηκαν ποδήλατα.

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Έρευνα σε αλιευτικά καταφύγια

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Αλίευση με νόμιμα μέσα

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Αλίευση με νόμιμα μέσα

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Αλίευση με νόμιμα μέσα

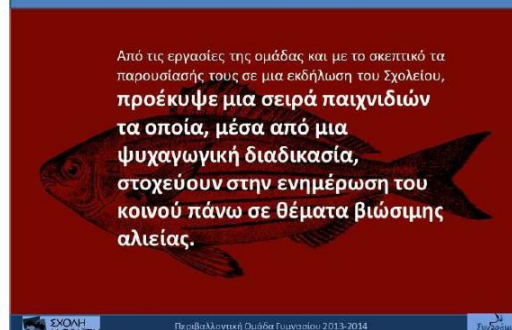
ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Αλίευση με νόμιμα μέσα

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

ΕΣΧΟΝ ΜΩΡΑΪΤΗ Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014 Ενάρχημα

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Τα παιχνίδια παρουσιάστηκαν στο 2^ο Πανηγύρι της Φύσης που οργανώνεται από τον Σ.Α.Σ.Μ. (Σύνδεσμο Αποφοίτων Σχολής Μυραϊτή). Στο 2^ο Πανηγύρι της Φύσης (1 Ιουνίου 2014) έγινε ιδιαίτερο αφιέρωμα στη θάλασσα.

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

2^ο Πανηγύρι της Φύσης (ΣΑΣΜ)

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

2^ο Πανηγύρι της Φύσης (ΣΑΣΜ)

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

2^ο Πανηγύρι της Φύσης (ΣΑΣΜ)

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

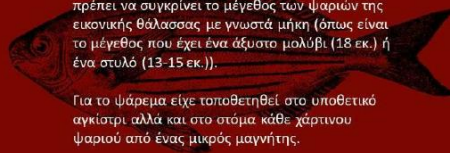
Ευθύνη

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Ψάρεμα με καλάμι.

Στόχος: Κάθε παίκτης να αλιεύσει μόνο ψάρια επιτρεπόμενου μεγέθους. Γι' αυτό το σκοπό πρέπει να συγκρίνει το μέγεθος των ψαριών της εικονικής θάλασσας με γνωστά μήκη (όπως είναι το μέγεθος που έχει ένα άγυστο μολύβι (18 εκ.) ή ένα στυλό (13-15 εκ.)).

Για το ψάρεμα είχε τοποθετηθεί στο υποθετικό αγκίστρι αλλά και στο στόμα κάθε χάρτινου ψαριού από ένας μικρός μαγνήτης.

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

ΣΧΟΛΗ ΜΥΡΑΙΤΗΣ

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Ευθύνη

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Από τα διαθέσιμα για αλιείωση ψάρια τα μισά έχουν μέγεθος που επιτρέπει την αλιείωσή τους ενώ τα άλλα μισά είναι μικρότερα.

Για την γρήγορη αξιολόγηση των αλιευμένων ψαριών ετοιμάστηκε σχετικό «λυσάρι».

ΛΥΣΑΡΙ		Αριθμός ΣΥΜΠΡΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ		Αριθμός ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ	
Κατηγορία	Μέγεθος	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός	Αριθμός
Μικρά	10-15	20	20	20	20
Μεσαία	16-20	20	20	20	20
Μεγάλα	21-25	20	20	20	20
Συνολικά		60	60	60	60

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδι ερωτήσεων. Στόχος: Ζευγιά παικτών κάθονται αντικριστά κατά μήκος αντίστοιχων αριθμημένων διαδρομών. Κάθε παίκτης απαντά σταδιακά μέχρι και σε 80 ερωτήματα που αναφέρονται στη θάλασσα και την αλιεία. Όποιοσ/α απαντά σωστά μπορεί να προχωρήσει κατά έναν αριθμό μπροστά. Κερδίζει το ζευγάρι παικτών που θα συναντηθεί πρώτο σε κάποιο ενδιάμεσο σημείο της διαδρομής.

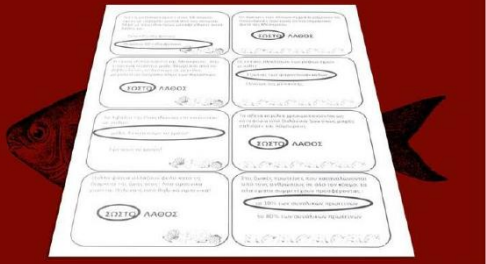
Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδι εντολών. Στόχος: Κάθε παίκτης ξεκινά με 10 χάρτινα ψάρια (επιτρεπτού και μη μεγέθους). Πρέπει να φτάσει στο τέλος μιας αριθμημένης διαδρομής με τα περισσότερα ψάρια επιτρεπτού μεγέθους (και τα λιγότερα μη επιτρεπτού μεγέθους). Σε κάθε βήμα ακολουθεί τις οδηγίες μιας διαφορετικής κάθε φορά κάρτας εντολών.

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Κάρτες εντολών

Κάρτες εντολών

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Παιχνίδι αφής. Στόχος: Κάθε παίκτης να ψηλαφίσει σωστά κάθε ένα από 10 διαφορετικά κοχύλια των θαλασσών της Αττικής τα οποία βρίσκονται μέσα σε κουτί (7 δίθυρα, 1 κεφαλόποδο και 2 γαστερόποδα). Λαμβάνει έναν θετικό βαθμό (+1) εάν εντοπίσει σωστά ένα δίθυρο ή έναν αρνητικό βαθμό (-1) εάν κάνει λάθος σε αυτό. Εάν κατά λάθος βγάλει από το κουτί ένα από τα 2 γαστερόποδα χάνει τρεις βαθμούς (-3) με την αιτιολογία ότι δεν πρέπει να απομακρύνουμε γαστερόποδα από την ακτή αφού τα όστρακά τους χρησιμοποιούν οι πάγουροι της θάλασσας.

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

10 κοχύλια της Αττικής

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΨΗΛΑΦΙΣΕ ΣΩΣΤΑ ΤΑ ΚΟΧΥΛΙΑ

Κόκκινο κελύφος Πόρφυρος +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 1 θύρα (δίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο
Μελιθερίο Κεφαλόποδο -3 βαθμείο	Μύδι Μύδι +1 βαθμείο	Μορτί Κοχύλιος +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο
Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο	Κοχύλιος με κελύφι που έχει 2 θύρες (επίθυρο) Αλάτι +1 βαθμείο

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Παιχνίδια με θέμα την υπεύθυνη αλιεία

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

Υπεύθυνη κατανάλωση & θάλασσα

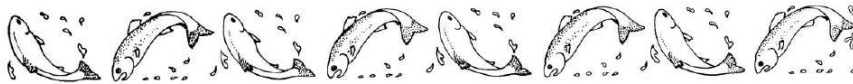
Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου 2013-2014

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΨΑΡΕΜΑΤΟΣ

Αναλυτική περιγραφή

Ψάρεμα με καλάμι: «Μόνο με γόνο» (παιχνίδι εικονικού ψαρέματος)

Για να υπάρχουν ψάρια αύριο...πρέπει σήμερα να αφήσουν απογόνους.
Αφήνω στη θάλασσα τα μικρά ψάρια που δεν έχουν γεννήσει έστω και μια φορά στη ζωή τους...
Αφήνω το γόνο να γίνει γονιός!

ΥΛΙΚΑ: Χάρτινα ψάρια, μαγνητάκια, καλάμια, πετονιά ή κλωστή

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΚΤΩΝ: 2+ παίκτες

ΣΚΟΠΟΣ: Κάθε παίκτης να ψαρέψει από μια εικονική θάλασσα μονάχα ψάρια που έχουν επιτρεπόμενο μέγεθος αλίευσης, μέσα σε προκαθορισμένο χρόνο.

ΝΙΚΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ: Ο/η ψαράς με τα περισσότερα επιτρεπόμενου μεγέθους ψάρια στο καλάθι του/της.

ΚΑΝΟΝΕΣ:

- Το ψάρεμα γίνεται μόνο με την βοήθεια του καλάμιού(κάθε χάρτινο ψάρι μπορεί να κολλήσει στο μαγνητικό αγκίστρι).
- Κάθε παίκτης-ψαράς αλιεύει μονάχα ψάρια που βρίσκονται μέσα στην εικονική θάλασσα (π.χ. όχι μέσα στα καλάθια των διπλανών ψαράδων!)
- Όποιος/α πιάσει ψάρι με επιτρεπόμενο μέγεθος αλίευσης μπορεί να το τοποθετήσει στο καλάθι του/της.
- Όποιος/α πιάσει ψάρι με μη επιτρεπόμενο μέγεθος έχει το δικαίωμα να το επιστρέψει στη θάλασσα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Οριοθετείται στο έδαφος μια εικονική «θάλασσα». Τριγύρω τοποθετούνται τα «καλάθια του ψαρά».
2. Μέσα στη «θάλασσα» τοποθετούνται τα πόνια-ψάρια (διπλές εικόνες ψαριών διπλωμένες στη μέση). Σε κάθε ψάρι αναγράφεται το επίσημο ελληνικό όνομά του καθώς και το ελάχιστο επιτρεπόμενο μέγεθος αλίευσης. Σε κάθε ψάρι έχει κολληθεί ένα μαγνητάκι κοντά στο ρύγχος του(π.χ. κομμένα διαφημιστικά μαγνητάκια ψυγείων).
3. Κάθε παίκτης-ψαράς παίρνει ένα καλάμι με δεμένη στην άκρη του μια κλωστή η οποία με τη σειρά της έχει δεμένο στην άκρη ένα μαγνητάκι (ως «αγκίστρι»).
4. Με σύνθημα ξεκινά το ψάρεμα.
5. Πριν ψαρέψει ένα χάρτινο ψάρι, κάθε παίκτης θα πρέπει να συγκρίνει το μέγεθος του ψαριού με ένα στυλό (13-15 εκατοστά) ή άξυστο μολύβι (18 εκατοστά). Τότε θα μπορέσει να αποφασίσει εάν επιτρέπεται να ψαρέψει αυτό το ψάρι σύμφωνα με το ελάχιστο μέγεθος αλίευσης το οποίο αναγράφεται πάνω σε αυτό.

Ψαροσκυταλοδρομία (παιχνίδι ερωτήσεων)

Παιχνίδι ερωτήσεων για ανοιχτό χώρο. Τα ερωτήματα αναφέρονται κυρίως σε ζητήματα αλίευσης ενώ διανθίζονται και με γενικότερα θέματα που σχετίζονται με τα ψάρια και τη ζωή των θαλασσών.

ΥΛΙΚΑ: Κατάλογος ερωτήσεων-λυσάρι, σημάδια στάσης πάνω σε παράλληλες γραμμές (τα σημάδια στάσης μπορεί να είναι χαραγμένα με κιμωλία πάνω στο έδαφος ή να είναι τυπωμένα σε μικρά χαρτιά που έχουν δεθεί στη σειρά κατά μήκος σκοινιών).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΚΤΩΝ: 2+ παίκτες

ΣΚΟΠΟΣ:

Παραλλαγή 1: Κάθε παίκτης να απαντήσει σωστά στα ερωτήματα για να φθάσει βήμα-βήμα στην γραμμή τερματισμού.

Παραλλαγή 2 (ζεύγη παικτών): Ξεκινώντας από τα δύο άκρα κάθε γραμμής, κάθε ζεύγος παικτών προσπαθεί να απαντήσει σωστά στα ερωτήματα για να συναντηθεί πρώτο κατά μήκος της γραμμής κίνησής του.

ΝΙΚΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ:

Παραλλαγή 1: Ο/η παίκτης/τρια που θα φθάσει πρώτος/η στην γραμμή τερματισμού.

Παραλλαγή 2 (ζεύγη παικτών): Το ζεύγος παικτών που θα συναντηθεί πρώτο σε κάποιον σταθμό της γραμμής κίνησής του.

ΚΑΝΟΝΕΣ:

-Κάθε παίκτης μπορεί να προχωρήσει ένα βήμα μπροστά μόνο ένα απαντήσει σωστά στο ερώτημα που τίθεται κάθε φορά.

-Δεν επιτρέπεται σε κανέναν να βοηθήσει συμπαίκτη του/της στις απαντήσεις των ερωτημάτων (εκτός εάν επιτραπεί εξαρχής κάτι τέτοιο).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:

Παραλλαγή 1 (ατομική προσπάθεια):

1. Όλοι/ες οι παίκτες παρατάσσονται δίπλα-δίπλα. Καθένας/καθεμιά στέκεται μπροστά σε μία γραμμή στην οποία έχουν χαραχτεί 15 (τουλάχιστον) στάσεις.
2. Ο/η εμπυχωτής κρατά τις κάρτες ερωτήσεων (σε κάθε κάρτα υποδεικνύεται και η σωστή απάντηση (κυκλωμένη)).
3. Ο εμπυχωτής υποβάλει την πρώτη ερώτηση.
4. Οι παίκτες δίνουν την απάντησή τους και ο εμπυχωτής κατόπιν ανακοινώνει ποιοι έχουν απαντήσει σωστά.
5. Όποιος/α απάντησε σωστά κάνει ένα βήμα μπροστά. Οι υπόλοιποι μένουν στην ίδια θέση.
6. Ακολουθεί δεύτερη ερώτηση κ.ο.κ. μέχρι να φθάσει κάποιος/α/οι στο σημείο τερματισμού.

Παραλλαγή 2 (ζεύγη παικτών):

1. Ορίζονται ζεύγη παικτών.
2. Κάθε ζεύγος θα βαδίσει σταδιακά πάνω στην δική του γραμμή κίνησης που περιλαμβάνει 15 (τουλάχιστον) στάσεις.
3. Τα μέλη κάθε ζεύγους στέκονται αντίστοιχα στα δύο άκρα της γραμμής κίνησής του.
4. Ο/η εμπυχωτής/συντονιστής κρατά τις κάρτες ερωτήσεων (σε κάθε κάρτα υποδεικνύεται και η σωστή απάντηση (κυκλωμένη)).

5. Ο εμπυχωτής υποβάλει την πρώτη ερώτηση στους παίκτες της μιας πλευρά των γραμμών κίνησης.
6. Οι παίκτες δίνουν την απάντησή τους και ο εμπυχωτής κατόπιν ανακοινώνει ποιοι έχουν απαντήσει σωστά.
7. Όποιος/α απάντησε σωστά κάνει ένα βήμα μπροστά. Οι υπόλοιποι μένουν στην ίδια θέση.
8. Ακολουθεί δεύτερη ερώτηση κ.ο.κ. μέχρι κάποιο ζεύγος να συναντηθεί πρώτο σε κάποιον ενδιάμεσο σημείο της γραμμής κίνησής του.

ΚΑΡΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Βιβλιογραφία

Τα στοιχεία των ερωτήσεων προέρχονται από:

- Castro, P. & Huber, M. (1999): Θαλάσσια Βιολογία. Mosby Year Book. Ελληνική έκδοση: University Studio Press A.E.. Θεσσαλονίκη.
- Golani, D., Öztürk, B. and Başusta, N. (2006): Fishes of the Eastern Mediterranean. Turkish Marine Research Foundation, Istanbul.
- Κουτσογιαννόπουλος, Δ. (2010): Τα Ψάρια της Ελλάδας. Ιδιωτική έκδοση, Αθήνα.
- Miller, P. and Loates, M. (1997): Fish of Britain and Europe. Harper Collins Publishers, London.
- Pernetta, John (2004): Guide to the Oceans. Bounty Books, Philip's, London.
- Στεργίου, Κ. και συν. (2011): Κραυγή Ιχθύος, ψάρια των ελληνικών θαλασσών, βιολογία-αλιεία-διαχείριση. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.
- Συμεωνίδης, Ντίνος & Νοëlle (2010): Η ζωή στις ελληνικές θάλασσες και τη Μεσόγειο. Mediterraneo Editions, Ρέθυμνο, Κρήτη.
- Wood, L. (2011): Sea Fishes of the Mediterranean Sea including Marine Invertebrates. New Holland, London, UK.

Τα χέλια της Ευρώπης γεννούν στη θάλασσα των Σαργασσών ανοιχτά της Καραϊβικής, χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από το μέρος όπου μεγάλωσαν.

Στο ίδιο μέρος πηγαίνουν και τα χέλια της Αμερικής.

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

Τα περισσότερα (75%) ψάρια του κόσμου ψαρεύονται σε απόσταση από την ακτή:

9 χλμ. 100 χλμ. 500 χλμ.

Τα επαγγελματικά σκάφη ψαρεύουν :

Το 90% των αλιευμάτων του κόσμου

Το 10% των αλιευμάτων του κόσμου

Το 30% των αλιευμάτων του κόσμου

Περίπου το 75% των αλιευμάτων του κόσμου προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση:

ΣΩΣΤΟ ΛΑΘΟΣ

Πηγαίνω μπροστά ψαρεύοντας σωστά (παιχνίδι εντολών)

Πάνος Θεριανός (Α3' Γυμνασίου), Απρίλιος 2014

ΥΛΙΚΑ: Πιόνια, ζάρι, κάρτες εντολών, σημεία ή τετράγωνα στάσης πάνω σε παράλληλες γραμμές (τα σημεία στάσης μπορεί να είναι χαραγμένα με κιμωλία πάνω στο έδαφος ή να είναι τυπωμένα σε μικρά χαρτιά που έχουν δεθεί στη σειρά κατά μήκος σκοινιών).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΚΤΩΝ: 3-8 παίκτες

ΣΚΟΠΟΣ: Κάθε παίκτης να ξεφορτωθεί τα ψάρια μη επιτρεπτού μεγέθους και να κρατήσει στα χέρια του τα ψάρια επιτρεπτού μεγέθους.

ΝΙΚΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ: Ο/η παίκτης/τρια που θα φθάσει στην γραμμή τερματισμού έχοντας στα χέρια του τα περισσότερα ψάρια επιτρεπτού μεγέθους και τα λιγότερα ψάρια μη επιτρεπτού μεγέθους.

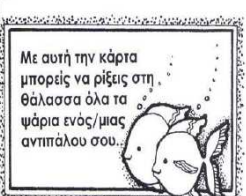
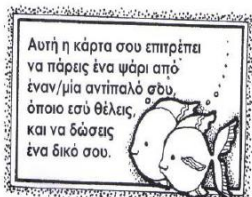
ΚΑΝΟΝΕΣ:

-Για κάθε κάρτα-ψάρι που απεικονίζει είδος με επιτρεπτό μέγεθος αλίευσης ο παίκτης παίρνει έναν βαθμό (+1).

-Για κάθε κάρτα-ψάρι που απεικονίζει είδος με ΜΗ επιτρεπτό μέγεθος αλίευσης ο παίκτης χάνει έναν βαθμό (-1).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Όλοι οι παίκτες ξεκινούν με 10 ψάρια (χάρτινα) με επιτρεπτό και απαγορευτικό μέγεθος. Καθώς κινούνται με πιόνια ανάλογα με τη ζαριά τους, για κάθε κίνησή τους παίρνουν μια κάρτα εντολής που μπορεί να τους διατάζει να ψαρέψουν κάποια ψάρια ή να επιστρέψουν κάποια άλλα στη θάλασσα ή να δώσουν όποια θέλουν στον αντίπαλό τους. Στόχος του κάθε παίκτη είναι να φτάσει στο τέλος της διαδρομής (το τελευταίο τετράγωνο) με τα περισσότερα ψάρια επιτρεπτού μεγέθους. Έτσι, ο κάθε παίκτης πρέπει μεθοδικά να απαλλαγεί από τα ψάρια με απαγορευτικό μέγεθος κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Ο παίκτης μπορεί να συγκρίνει το μέγεθος των ψαριών που κρατά στα χέρια του με κάποιο γνωστό μέγεθος (π.χ. στυλό=13-15 εκατοστά, άξυστο μολύβι=18 εκατοστά). Οι παίκτες παίζουν με την φορά του ρολογιού. Επιπλέον, υπάρχουν κάρτες παγίδες που μπορεί να κοστίζουν έναν γύρο ή όλα τα ψάρια. Μετά το τέλος του παιχνιδιού, κάθε παίκτης λαμβάνει ενημερωτικά φυλλάδια για τα επιτρεπτά μεγέθη των ψαριών. Καλή τύχη!!!

Ψηλάφισε σωστά τα κοχύλια (παιχνίδι αφής)

ΥΛΙΚΑ: Για κάθε παίκτη: 1 χάρτινο κουτί για κάθε παίκτη και 10 διαφορετικά κοχύλια

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΚΤΩΝ: 2+ παίκτες

ΣΚΟΠΟΣ: Κάθε παίκτης/τρια να ψηλαφίσει σωστά τα κοχύλια τα οποία θα του/της ζητηθεί να ανασύρει από το σκοτεινό κουτί.

ΝΙΚΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ: Ο/η παίκτης/τρια που θα ψηλαφίσει σωστά τα περισσότερα κοχύλια μέσα στον προκαθορισμένο χρόνο.

ΚΑΝΟΝΕΣ:

-Παίκτης που αναγνωρίζει σωστά με την αφή ένα δίθυρο κοχύλι ή σουπιοκόκαλο κερδίζει έναν (+1) βαθμό.

-Παίκτης που ανασύρει λανθασμένο κοχύλι χάνει έναν βαθμό (-1).

-Παίκτης που ανασύρει ένα κοχύλι γαστερόποδου από το σκοτεινό κουτί χάνει τρεις βαθμούς (-3). Για την αρνητική βαθμολογία δίνεται η εξήγηση: δεν πρέπει να απομακρύνουμε από τις ακτές και τις θάλασσες τα άδεια κοχύλια γαστερόποδων επειδή χρησιμοποιούνται από άλλους οργανισμούς, τους πάγουρους.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Για κάθε παίκτη τοποθετείται μια σειρά διαφορετικών κοχυλιών μέσα σε ένα κουτί. Στο κουτί υπάρχει ένα πλαϊνό άνοιγμα μέσα από το οποίο μπορεί να μπει το χέρι του παίκτη. Ο /η παίκτης/τρια δεν πρέπει να μπορεί να δει το περιεχόμενο του κουτιού.
2. Σε κοινή θέα στήνεται μια σειρά κοχυλιών με επιγραφές τα ονόματά τους. Όλοι/ες μπορούν ένα θέλουν να τα ψηλαφίσουν για να εξοικειωθούν με την μορφή τους.
3. Ο εμπυχωτής ζητά από τους αγωνιζόμενους να ανασύρουν από το κουτί τους ένα συγκεκριμένο κοχύλι.
4. Μέσα σε προκαθορισμένο χρόνο οι παίκτες ανασύρουν από το κουτί τους ένα κοχύλι και βαθμολογούνται ανάλογα (βλέπε «κανόνες»).
5. Οι βαθμοί καταγράφονται προκειμένου να αναδειχθούν στο τέλος οι νικητές/τριες με την μεγαλύτερη βαθμολογία.

28. «Ζωή με ποικιλία – ζωή με μονοτονία. Η βιοποικιλότητα σε κίνδυνο»

**Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο
Σχολικό Έτος 2014-15**

**Συντονιστής: Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Μαρία Μόσχου ΠΕ07, Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15
Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07**

ΓΕΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ 2014-2015

Κυριακή 5 Οκτωβρίου 2014: Εθελοντικός καθαρισμός υγρότοπου Βραυρώνας

Το Σχολείο μας οργάνωσε εθελοντικό καθαρισμό του υγρότοπου Βραυρώνας σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Η δράση συνδυάστηκε με τις εκδηλώσεις για την «Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλίων 2014» και εκτός από τους μαθητές/τριες συμμετείχαν μέλη της σχολικής κοινότητας, γονείς αλλά και απόφοιτοι.

Στο τέλος της δράσης όλοι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την απελευθέρωση θεραπευμένων πουλιών από τον Σύλλογο Περίθαλψης και Προστασίας Άγριας Ζωής-ANIMA. Στα είδη που επέστρεψαν στο φυσικό τους περιβάλλον περιλαμβάνονταν ερωδιοί, γερακίνες, γεράκια, Σφηκιάρης αλλά και ένας Φιδαετός!

Η ενέργεια πραγματοποιήθηκε βεβαίως στο πλαίσιο του προγράμματος «ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.-Συνεργασία & Δράση για την Αειφορία στη Σχολή Μωραΐτη» έχοντας ως ιδιαίτερους στόχους την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη του πνεύματος συμμετοχικής δράσης.

Τετάρτη 22 Οκτωβρίου 2014: Έρευνα για την ανακύκλωση στον σχολικό χώρο

Ο Όμιλος Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Λυκείου διεξήγαγε έρευνα σχετική με την χρήση των κάδων ανακύκλωσης του Σχολείου.

Το περιεχόμενο ενός κάδου ανακύκλωσης και ενός κάδου κοινών απορριμμάτων ζυγίστηκε και διαχωρίστηκε σε ανακυκλώσιμα και μη υλικά. Διαπιστώθηκαν λάθη στην ανακύκλωση και ετοιμάστηκε ειδικό ενημερωτικό ταμπλό που εκτέθηκε στην κεντρική είσοδο του σχολείου.

Κυριακή 14 Δεκεμβρίου 2014: Κερί μελισσών στο χριστουγεννιάτικο Bazaar

Κεριά με 100% φυσικό κηρό μελισσών, φτιαγμένα από τους μαθητές/τριες του Ομίλου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Λυκείου διατέθηκαν στο Χριστουγεννιάτικο Bazaar του σχολείου προκειμένου να ενισχυθούν οι φιλανθρωπικοί σκοποί του.

Κυριακή 16-Σάββατο 22 Νοεμβρίου 2014: Μαθητική συνάντηση P.E.E.P. Science 2014 με θέμα τους Περιβαλλοντικούς Δείκτες.

Στο προάστιο Budaörs της Βουδαπέστης πραγματοποιήθηκε η συνάντηση του P.E.E.P (*Pan-European Educational Project*) science meeting 2014 με εκπροσώπους 5 σχολείων από αντίστοιχες χώρες (Ελλάδα, Δανία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Ρωσία). Θέμα της συνάντησης ήταν οι περιβαλλοντικοί δείκτες (“Environmental indicators – How do we assess the impact of human activities on natural ecosystems”).

Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από το Λύκειο Σχολής Μωραΐτη.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να αναδείξουν δεξιότητες έρευνας, σύνθεσης εργασιών, χρήσης ΤΠΕ (Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας), κριτικής προσέγγισης ζητημάτων καθώς και παρουσίασης ερευνητικών αποτελεσμάτων με ταυτόχρονη εξάσκηση μιας ξένης γλώσσας (Αγγλικά). Σε κοινωνικό-διαπροσωπικό επίπεδο οι συμμετέχοντες ασκήθηκαν αλλά και χάρηκαν τις αρχές της συνεργασίας, της άμιλλας και κατανόησης των διαφορετικών ηθών και κουλτούρας ανθρώπων από αντιδιαμετρικά σημεία της γηραιάς ηπείρου.

Όλες οι δραστηριότητες, είτε έλαβαν μέρος στον σχολικό χώρο είτε εξωσχολικά, σχετίζονταν με τη θεματική της συνάντησης. Περιελάμβαναν παρουσιάσεις από όλες τις μαθητικές ομάδες εργαστήρια, επισκέψεις, μεταξύ των οποίων και μία στο Εθνικό Πάρκο των Υψιπέδων της λίμνης Μπάλατον. Εκεί, εκτός από την συνοδευόμενη πορεία σε μονοπάτια της φύσης, έγινε παρουσίαση από τον Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου με ειδική έμφαση στους

περιβαλλοντικούς δείκτες. Στην παρουσίαση αναλύθηκε επίσης το θεωρητικό υπόβαθρο των διαχειριστικών μέτρων που λαμβάνονται στις προστατευόμενες περιοχές της Ουγγαρίας ενώ στην περιήγηση πεδίου οι μαθητές/τριες είδαν από κοντά τις διαχειριζόμενες επιφάνειες (καλαμιώνες υπό ελεγχόμενη ανάπτυξη, λιβάδια εμπλουτισμένα με Λαγόγυρους και δάση με τεχνητές φωλιές πουλιών).

Η παρουσίαση της ελληνικής ομάδας επαναλήφθηκε στο θέατρο της Σχολής Μωραΐτη όπου την παρακολούθησαν όλοι/ες οι μαθητές/τριες του Λυκείου.

Τετάρτη 25 Φεβρουαρίου 2015: Επιβράβευση ανακύκλωσε-ε

Η Οργάνωση ΓΗ, συντονίστρια του προγράμματος «Ανακύκλωσε-ε», επιβράβευσε τη Σχολή Μωραΐτη για τη συμμετοχή της στη συλλογή ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών απορριμμάτων.

Παρασκευή 13-Σάββατο 14 Μαρτίου 2015: Στη χιονισμένη Πάρνηθα

Την Παρασκευή 13 Μαρτίου 2015, μετά το τέλος των μαθημάτων, μέλη των περιβαλλοντικών ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου αναχώρησαν για τον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας. Εκεί φιλοξενήθηκαν στο ορειβατικό καταφύγιο, στην καρδιά του δρυμού, μέσα σε ένα απόλυτα χιονισμένο και χειμωνιάτικο τοπίο. Την επόμενη μέρα πραγματοποίησαν πεζοπορίες στην περιοχή του ελατοδάσους, παρατήρησαν ομάδες ελαφιών και δασόβιων πουλιών προσεγγίζοντας τελικά την ιδιαίτερη βιοποικιλότητα του δρυμού στο πλαίσιο του ετήσιου αφιερώματος των ομάδων «ζωή με ποικιλία-ζωή με μονοτονία: η βιοποικιλότητα σε κίνδυνο».

Παρασκευή 20 Μαρτίου 2015: Παρατήρηση της (σημαντικότερης) έκλειψης ηλίου 2015

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου και ο Όμιλος Παρατήρησης & Ερμηνείας της Φύσης προετοίμασαν τη μαθητική κοινότητα για την παρακολούθηση της πρώτης αλλά και σημαντικότερης για την Ευρώπη έκλειψης ηλίου για το 2015.

Για την παρατήρηση του φαινομένου ετοιμάστηκαν ειδικά γυαλιά χρησιμοποιώντας εγκεκριμένο ομοιογενές φιλμ με υψηλής πυκνότητας επιστρώσεις που επιτρέπουν την ασφαλή παρατήρηση του ηλιακού δίσκου και μάλιστα στο ουδέτερο λευκό χρώμα του.

Αν και αρχικά δόθηκε η εντύπωση ότι η έκλειψη της 20^{ης} Μαρτίου 2015 δεν θα γινόταν αντιληπτή εξαιτίας του συννεφιασμένου ουρανού της Αττικής, ευτυχώς ο ήλιος πρόβαλε ακριβώς την ώρα του διαλείμματος του Γυμνασίου-Λυκείου επιτρέποντας την προγραμματισμένη παρατήρησή της.

Οι εκλείψεις γενικότερα αποτελούν ιδανικές ευκαιρίες για εκπαιδευτικές βιωματικές δραστηριότητες οι οποίες εξοικειώνουν τους/τις μαθητές/τριες με τις κινήσεις των ουράνιων σωμάτων αλλά και τη χρήση των επιστημών στην ερμηνεία και πρόβλεψη των φαινομένων που σχετίζονται με αυτές.

Τετάρτη 29 Απριλίου 2015: Ταμπλό αφισών ανακύκλωσης Σχολείου

Τα Τμήματα Ξένων Γλωσσών παρουσίασαν αντίστοιχα από μία διαφορετική εκδοχή της κεντρικής αφίσας του Σχολείου για την ανακύκλωση. Τα κείμενα τις αφίσας μεταφράστηκαν από τους μαθητές/τριες στο πλαίσιο των αντίστοιχων μαθημάτων στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ισπανικά. Στις αφίσες περιέχονται επίσης σχέδια που ζωγραφίστηκαν παράλληλα στα ίδια μαθήματα.

Σάββατο 27-Τρίτη 30 Ιουνίου 2015: Εξόρμηση στη Μήλο

Οι Περιβαλλοντικές Ομάδες Γυμνασίου και Λυκείου αποχαιρέτησαν τη σχολική χρονιά με μια καλοκαιρινή εξόρμηση στη Μήλο. Συνδέοντας την εξόρμηση με το ετήσιο αφιέρωμα “Ζωή με ποικιλία-ζωή με μονοτονία: η βιοποικιλότητα σε κίνδυνο”, έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στα λατομεία όπου γίνεται πρότυπη αποκατάσταση τοπίου. Εδώ η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου δημιουργεί αναπόφευκτα προβλήματα στο περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Το ζήτημα εκτέθηκε από τον κ.Γεώργιο Πετράκη, Προϊστάμενο του Τμήματος Αποκατάστασης Τοπίου Imegys S.A. Οι ομάδες ξεναγήθηκαν σε ενεργό ορυχείο (Αγγεριά), σε περιοχή αποκατάστασης του τοπίου (Τράχηλας) αλλά και στο ειδικό φυτώριο (στα Πολλώνια) όπου προετοιμάζονται φυτάρια αυτόχθονων φυτών τα οποία είναι απόλυτα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες. Αυτό δίνει την δυνατότητα να αναπτυχθούν χωρίς να σπαταληθεί νερό για πότισμα ενώ εναρμονίζονται με το περιβάλλον. Επίσης, στο πλαίσιο ενός αειφόρου μοντέλου διαχείρισης, σε κάποια σημεία ανασυσταίνονται καλλιέργειες με τοπικές ποικιλίες φυτών ώστε να εξασφαλίζεται στο μέλλον εισόδημα στους ντόπιους κατοίκους.

Κατά τη διάρκεια της εξόρμησης οι μαθητές/τριες έκαναν επίσης σύντομες πεζοπορίες αλλά και ημερήσια εκδρομή με караβάκι γύρω από όλο το νησί. Επισκέφθηκαν την Κίμωλο και τον οχυρωμένο μεσαιωνικό οικισμό της. Στη θάλασσα εξερεύνησαν (με snorkeling) τον πλούσιο βυθό της περιοχής ενώ στην ενδοχώρα την ιδιαίτερη νησιωτική πανίδα και χλωρίδα. Ανακάλυψαν θραύσματα οψιδιανού, φωτογράφησαν την ενδημική σαύρα αλλά και το ενδημικό αγριογαρύφαλλο της Μήλου.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ 2014-2015:

Σκοπός του Ομίλου είναι η ανάδειξη περιβαλλοντικών ζητημάτων και η παρουσίασή τους στη σχολική κοινότητα. Απώτερος στόχος είναι η ενεργή συμμετοχή όλων των μελών της κοινότητας στον περιορισμό των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Κατά το πρώτο τετράμηνο του σχολικού έτους 2014-2015, οι μαθητές/τριες του Ομίλου επικεντρώθηκαν στο στήσιμο ενός ενημερωτικού πίνακα στον χώρο του Σχολείου.

Ξεκινώντας από την καθημερινή μαθητική ζωή, τα μέλη του ομίλου ανέδειξαν το ζήτημα των λαθών που γίνονται στη συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών. Γι’ αυτό το σκοπό έλεγξαν με συστηματικό τρόπο το περιεχόμενο των κάδων στη σχολική αυλή για να προσδιορίσουν τον όγκο και το βάρος των υλικών που είχαν τοποθετηθεί είτε σωστά είτε λανθασμένα σε αυτούς. **Τα αποτελέσματα της έρευνας υπέδειξαν ότι η σχολική κοινότητα δεν συμμετέχει στο σύνολό της στη σωστή απόρριψη και συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών.** Έτσι, αποφασίστηκε να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύοντας παράλληλα και τα προβλήματα που δημιουργούνται από την μη συμμετοχή όλων στη διαχείριση των απορριμμάτων.

Άλλες σχετικές δράσεις της ομάδας ήταν η συντήρηση του κομποστοποιητή του Σχολείου που αποσκοπεί στη διαχείριση των βιοαποικοδομήσιμων απορριμμάτων, η μεταποίηση αλουμιένιων κουτιών αναψυκτικού σε καμινέτα οιοπνεύματος αλλά και η παραγωγή κορμιζών

από χαρτοπολτό (papier maché) για τον οποίο χρησιμοποιήθηκε μικροτεμαχισμένο χαρτί από τον καταστροφέα εγγράφων του Σχολείου.

Ακόμη, υιοθετώντας ένα φιλικότερο προς το περιβάλλον πρότυπο παραγωγής αγαθών, οι μαθητές/τριες χρησιμοποίησαν φυσικό κερί μελισσών για την ετοιμασία διακοσμητικών ρεσώ τα οποία διατέθηκαν στο χριστουγεννιάτικο μπαζαάρ του Σχολείου και ενίσχυσαν έτσι το φιλανθρωπικό έργο του.

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΝ ΣΧΟΛΙΚΟ ΧΩΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Έχοντας παρατηρήσει προβλήματα στην συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών, οι μαθητές/τριες της ομάδας πρότειναν να ερευνηθούν τη στάση της μαθητικής κοινότητας στη χρήση των κάδων ανακύκλωσης του Σχολείου.

Γι' αυτό τον σκοπό στις 22/10/2014 προχώρησαν σε έναν δειγματοληπτικό έλεγχο στους κάδους απορριμμάτων του σχολείου. Άδειασαν το περιεχόμενο δύο κάδων οι οποίοι επιλέχθηκαν με τυχαίο τρόπο. Ο ένας κάδος προοριζόταν για υλικά συσκευασίας και ο δεύτερος για κοινά απορρίμματα. Διαχώρισαν και από τους δύο κάδους τα ανακυκλώσιμα και μη υλικά και τα ζύγισαν ξεχωριστά. Από τον δειγματοληπτικό αυτόν έλεγχο διαπίστωσαν τα εξής:

- Ο κάδος σκουπιδιών (πράσινος) περιείχε τουλάχιστον 1,5 κιλό ανακυκλώσιμων συσκευασιών!
- Αντίθετα, ο διπλανός κάδος ανακύκλωσης (μπλε καπάκι) περιείχε μόλις 0,5 κιλό ανακυκλώσιμων συσκευασιών!

Ακόμη:

- Ο κάδος ανακύκλωσης περιείχε κάποια κοινά απορρίμματα.
- Αρκετά σκουπίδια βρισκόνταν σκορπισμένα στο προαύλιο.

Ο κάδος σκουπιδιών (πράσινος)
γεμάτος με ανακυκλώσιμες
συσκευασίες!

Στον κάδο σκουπιδιών
βρέθηκε τριπλάσιο βάρος
ανακυκλώσιμων
συσκευασιών σε σχέση με
αυτό που βρέθηκε στον
κάδο ανακύκλωσης!!!

Ανακυκλώσιμες
συσκευασίες από τον
πράσινο κάδο (1,5 κιλό)

Ανακυκλώσιμες
συσκευασίες από τον
κάδο ανακύκλωσης
(μόλις 0,5 κιλό!!)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Τα συμπεράσματα αναρτήθηκαν σε ενημερωτικό ταμπλό στην είσοδο του Σχολείου την περίοδο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2014. Μεταξύ άλλων σημειώνονταν τα εξής:

Λάθη στην ανακύκλωση!!!

Η μαθητική κοινότητα μοιάζει να δείχνει σχετική αδιαφορία για την ανακύκλωση και κατ'επέκταση για την προστασία του περιβάλλοντος. Για την εικόνα αυτή ωστόσο δεν ευθύνονται όλα τα μέλη.

Η υποδομή υπάρχει: (κάδοι ανακύκλωσης). Μήπως πρέπει να αναθεωρήσουμε την καθημερινή στάση μας; Γιατί να δίνουμε αυτή την εικόνα;

Τα σκουπίδια αποτελούν πρόβλημα για το περιβάλλον, την αισθητική και την υγιεινή των χώρων όπου ζούμε όλοι.

Η ανακύκλωση είναι μία από τις σημαντικές προσπάθειες του σύγχρονου ανθρώπου για να περιορίσει το πρόβλημα.

Γιατί δεν συμμετέχουμε όλοι/ες;

Μεταποίηση αλουμινένιων
κουτιών αναψυκτικού σε
καμινέτα οινόπνεύματος

Παραγωγή κορνιζών από χαρτοπολτό (papier maché) για τον οποίο
χρησιμοποιήθηκε μικροτεμαχισμένο χαρτί από τον καταστροφέα εγγράφων του

Υιοθετώντας ένα φιλικότερο προς το περιβάλλον πρότυπο παραγωγής αγαθών, οι μαθητές/τριες χρησιμοποίησαν φυσικό κερι μέλισσών για την ετοιμασία διακοσμητικών ρεσώ τα οποία διατέθηκαν στο χριστουγεννιάτικο μπαζαάρ του Σχολείου και ενίσχυσαν έτσι το φιλανθρωπικό έργο του.

Φροντίδα-συντήρηση σχολικού κομποστοποιητή

Με στόχο να συνδυαστεί η ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών στη διατήρηση της βιοποικιλότητας με μια ψυχαγωγική δραστηριότητα, οι μαθητές/τριες της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου πρότειναν μια σειρά μηνυμάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα ειδικό «Κυνήγι Θησαυρού»:

Η επιλογή ενός προϊόντος (π.χ. χαλβά που υποτίθεται ότι είναι και ένα παραδοσιακό προϊόν) με φοινικέλαιο προέλευσης Ινδονησίας μπορεί να συμβάλλει στην εξαφάνιση ενός πληθυσμού σπάνιων Ουραγκοτάγκων (εφόσον η καλλιέργεια ελαιοφοίνικα έχει γίνει σε αποψιλωμένο αρχέγονο τροπικό δάσος).

Μια χωριάτικη σαλάτα με ελαιόλαδο βιολογικής καλλιέργειας υποστηρίζει – έμμεσα- τα πουλιά, τα έντομα, τα αγριολούλουδα και άλλους οργανισμούς που βρίσκουν περιθώριο να επιβιώσουν σε έναν βιολογικής καλλιέργειας ελαιώνα.

Ένα πρώιμο καρπούζι απαιτεί πολύ πλαστικό υλικό το οποίο χρησιμοποιείται για να προστατεύεται το έδαφος και τα νεαρά φυτά.

Ένα τραπεζάκι τροπικής ξυλείας άγνωστης προέλευσης μπορεί να προέρχεται από την αποψίλωση τροπικού αρχέγονου δάσους.

Η αγορά μιας καρέκλας από πιστοποιημένο ξύλο (π.χ. FSC-Forestry Stewardship Council) συμβάλει στην ορθολογική καλλιέργεια δασών που –μεταξύ άλλων- διατηρούν την βιοποικιλότητα.

Ένα ριζότο με ρύζι βιολογικής ή οργανικής καλλιέργειας συνδέεται με υδρόβια πουλιά που βρίσκουν κατάλληλο και ασφαλές χωρίς φυτοφάρμακα περιβάλλον (καταφύγιο και τροφή) στις ορυζοκαλλιέργειες.

Ένα ταξίδι αναψυχής με ντεπόζιτο γεμάτο βιοκαύσιμα μπορεί να σημαίνει ότι μια έκταση τροπικού δάσους αποψιλώθηκε για να καλλιεργηθούν τα φυτά που δίνουν βιοκαύσιμα.

Η επιλογή ενός αυτόχθονου προσαρμοσμένου στις τοπικές συνθήκες, φυτού για τον κήπο ή το πάρκο σημαίνει ότι το «πράσινο» φύλλωμα δεν απαιτεί ιδιαίτερο πότισμα και φροντίδα, οπότε δεν σπαταλιέται νερό, λιπάσματα και φυτοφάρμακα.

Μια πάνινη σακούλα πολλαπλών χρήσεων περιορίζει τις πλαστικές σακούλες οι οποίες μπορεί να καταλήξουν στη θάλασσα και από εκεί στο στομάχι μιας θαλάσσιας χελώνας ή ενός φαλαινόπουλου. Οι σακούλες φράσουν το στομάχι και το ζώο πεθαίνει από ασιτία.

Κάποια απορρυπαντικά σε πλαστικές συσκευασίες μιας χρήσης μπορούν να αντικατασταθούν από αλλά διαλύματα φτιαγμένα στο σπίτι περιορίζοντας τις συσκευασίες μιας χρήσης.

Η συνοδεία του αγαπημένου μας σκύλου πάνω σε ένα ερημονήσι μπορεί να οδηγήσει στην εγκατάλειψη της φωλιάς των θαλασσοπουλιών που θα τρομάξουν.

Η απελευθέρωση της κατοικίδιας αμερικάνικης νεροχελώνας μπορεί να οδηγήσει στον αφανισμό των ντόπιων νεροχελωνών.

Ένα οικόσιτο ζώο που του χαρίζουμε την ελευθερία μπορεί να μεταφέρει αρρώστιες, παράσιτα ή να ανταγωνιστεί τα άλλα ντόπια είδη που ζουν στην περιοχή όπου θα απελευθερωθεί.

Μια ανθοδέσμη όμορφων αγριολούλουδων στερεί από τα φυτά την ευκαιρία να αφήσουν σπόρους και κατά συνέπεια απογόνους.

Απορρυπαντικά πλούσια σε φώσφορο καταλήγουν στη θάλασσα και τα υπόγεια και επιφανειακά νερά προκαλώντας ευτροφισμό. Ο ευτροφισμός προκαλεί έλλειψη οξυγόνου και μαζικό θάνατο ψαριών.

Η σπάνια Νανόχηνα μοιάζει με την Ασπρομέτωπη Χήνα της οποίας επιτρέπεται το κυνήγι. Οι κυνηγοί, ακόμη και χωρίς να το θέλουν, μπορεί να σκοτώσουν μία Νανόχηνα.

Οι σπάνιοι Ασπροπάρηδες, όπως και τα υπόλοιπα είδη γυπών, συχνά δηλητηριάζονται από φόδες τις οποίες κάποιος σκορπώνει παράνομα στο ύπαιθρο για να εξοντώσουν είδη που οι ίδιοι νομίζουν ότι είναι «βλαβερά» (π.χ. αλεπούδες, κουνάβια κλπ).

Τα θερμοκήπια προσφέρουν λαχανικά όλο τον χρόνο. Τα θερμοκήπια όμως καλύπτουν επίσης τη γη δημιουργώντας ένα μονότονο τεχνητό περιβάλλον. Εάν προτιμάμε λαχανικά «εποχής» και μάλιστα βιολογικής καλλιέργειας ή ολοκληρωμένης διαχείρισης και όχι θερμοκηπίου ενισχύουμε τις καλλιέργειες της γης και ενισχύουμε ένα πλουσιότερο περιβάλλον.

Οι ετικέτες που δείχνουν ότι η κονσέρβα τόνου δεν έχει ζημιώσει σοβαρά τους πληθυσμούς δελφινιών (dolphin safe labels) δεν εξασφαλίζουν ότι δεν έχουν ζημιωθεί πολλά άλλα είδη (καρχαρίες, φεγγαρόψαρα και κυρίως οι ίδιοι οι τόνοι!).

Η επιλογή ενός ξενώνα φτιαγμένου δίπλα σε μια σημαντική παραλία αναπαραγωγής θαλάσσιων χελωνών υποστηρίζει –έμμεσα- τον περιορισμό του πληθυσμού τους.

Η απρόσεκτη μεταφορά σπόρων –κολλημένων πάνω στην μπλούζα μας- σε ένα νησί ή άλλη ευάλωτη περιοχή μπορεί να οδηγήσει στον ανεξέλεγκτο πολλαπλασιασμό εισβλητικών ειδών που θα ανταγωνιστούν τα ντόπια φυτά.

29. «Περιορίζουμε το οικολογικό αποτύπωμα του σχολείου μας»

Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονιστής: Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15
&

Σχολή Μωραΐτη Λύκειο
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια: Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14

Οικολογικό αποτύπωμα του σχολείου

Το «οικολογικό αποτύπωμα» εκτιμά τους φυσικούς πόρους που απαιτούνται για να καλυφθούν οι υλικές ανάγκες ενός ατόμου ή ενός πληθυσμού. Εξαρτάται βεβαίως από τον τρόπο ζωής, τις συνήθειες –ιδιαίτερα τις καταναλωτικές- και την τεχνολογία που χρησιμοποιείται. Για να είναι εύκολα μετρήσιμο και κατανοητό, **το οικολογικό αποτύπωμα ανάγεται σε έκταση γης** η οποία απαιτείται για να καλυφθούν αυτές οι ανάγκες. Για τον υπολογισμό του λαμβάνονται υπόψη όλες σχεδόν οι συνήθειες και απαιτήσεις: φαγητό, μεταφορές, κτήρια, ενέργεια, νερό κλπ. Θεωρείται ότι εάν οι κάτοικοι του πλανήτη ζούσαν και κατανάλωναν όπως οι Ευρωπαίοι, θα χρειαζόνταν περίπου τρεις πλανήτες για να καλυφθούν οι ανάγκες τους!

α/α	Παράγοντας μεγέθυνσης του αποτυπώματος	Δείκτης (ή μονάδα μέτρησης)	Τρόπος μέτρησης
1.	(παράδειγμα) Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας	Κιλοβατώρες	Λογαριασμός Δ.Ε.Η.
	Χαμένα ανακυκλώσιμα υλικά	Βάρος ή όγκος ανά κάδο απορριμμάτων	Διαχωρισμός και ζύγιση περιεχομένου 3 κάδων στο τέλος της ημέρας
	Φώτα ανοιχτά σε άδειες αίθουσες	Κιλοβατώρες	Καταγραφή του αριθμού αιθουσών με ανοιχτά φώτα στη διάρκεια ενός διαλείματος/εβδομάδα
	Ανοιχτές βρύσες αυτόματης ροής	Λίτρα νερού	Συγκέντρωση σε βαθμονομημένη κανάτα του νερού που περισσεύει
	Κλιματιστικά μηχανήματα	Κιλοβατώρες	Κατανάλωση ρεύματος (από το εγχειρίδιο χρήσης). Σύγκριση με κατανάλωσης ρεύματος ανεμιστήρων οροφής
	Χαρτί διαγωνισμάτων	Γραμμάρια	Αριθμός φύλλων Α4'ανά τρίμηνο στην τάξη. Αναγωγή σε βάρος χαρτιού.
	Μπογιές τοίχων	Κιλά μπογιές	Εκτίμηση εμβαδού τοίχων μέσης σχολικής αίθουσας. Εκτίμηση ποσού μπογιές (kg/m ²) που απαιτείται για το βάψιμό τους.
	Υγρά απόβλητα εργαστηρίου Χημείας	Κιλά	Συγκέντρωση αποβλήτων και ζύγισή τους στο τέλος της χρονιάς
	Ποτήρια μίας χρήσης	Αριθμός ποτηριών /ημέρα	Συνέντευξη με τους διαχειριστές της καντίνας για τον αριθμό κατανάλωσης/ημέρα
	Σπρέι διακόσμησης	Φιάλες	Καταμέτρησης φιαλών ανά εκδήλωση
	Εκπομπές CO ₂ από τα σχολικά λεωφορεία	λίτρα	Λογαριασμοί καυσίμων σχολικών λεωφορείων
	Ψηφοδέλτια μαθητικών εκλογών ΟΕΠ-ΚΚΣ	Γραμμάρια	Καταγραφή αριθμού και μεγέθους ψηφοδελτίων που διανέμονται ανά εκλογική αναμέτρηση

Από τους παράγοντες που προκρίθηκαν, επιλέχθηκαν δύο για περαιτέρω ενασχόληση: η κατανάλωση πλαστικών ποτηριών μίας χρήσης και η άσκοπη κατανάλωση ρεύματος για τον φωτισμό άδειων αιθουσών κατά τα διαλείμματα.

Παράλληλα, οι ομάδες ανέλαβαν δράσεις στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του Τμήματος Γαλλικών για την Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για το Κλίμα (2015 COP21) η οποία υιοθετήθηκε συνολικά από το ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.

Για την καταγραφή του προβλήματος φωτισμού στις αίθουσες συμπληρώθηκε σε εβδομαδιαία βάση ειδικό φύλλο καταγραφής

Στο θέμα της κατανάλωσης ποτηριών μίας χρήσης δόθηκε η πληροφορία από τους διαχειριστές των 2 καντινών του σχολείου όπου διατίθεται φυσικός χυμός πορτοκαλιού ότι σπαταλιούνται κατά μέσο όρο περίπου 30 πλαστικά ποτήρια (με καπάκι και καλαμάκι) μίας χρήσης ανά ημέρα.

Για τον περιορισμό του προβλήματος αναρτήθηκαν για πρώτη φορά στο Σχολείο μεγάλες (50 X 70) αφίσες που προτρέπουν την σχολική κοινότητα να υιοθετήσει ένα διαφορετικό μοντέλο κατανάλωσης: Να φροντίζει ο/η καθένας/μία να έχει το προσωπικό του ποτήρι.

Στις δύο μεγάλες εκδηλώσεις του Σχολείου (Χριστουγεννιάτικο Μπαζαάρ 2015 και Πανηγύρι 2016) διατέθηκαν αντίστοιχα ένα φλιτζάνι και ένα ποτήρι ροφημάτων (με καπάκι αλλά και θηλή που αποτρέπει τη χρήση πλαστικού καλαμακιού μίας χρήσης).

Ειδικά για την εξόρμηση των ομάδων στην Πάρνηθα υπήρξε ένας ειδικότερος προβληματισμός στην προμήθεια σνακ από τα οποία αποκλείστηκαν όσα περιείχαν φοινικέλαιο που ευθύνεται σήμερα για τη μαζική αποψίλωση τροπικών δασών.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2015-2016

Εδώ αναφέρονται ημερολογιακά οι κυριότεροι σταθμοί στην εξέλιξή τους.

Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου 2015: Εβδομαδιαίες συναντήσεις ομάδας ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.

Πέμπτη 1 Οκτωβρίου 2015: Συγκέντρωση πλαστικών καπακιών

Αφού επιβεβαιώθηκε ότι η ανακύκλωση πλαστικών καπακιών μπορεί να ενισχύσει το Ειδικό Γυμνάσιο-Λύκειο Ιλίου, προτάθηκε από την Ομάδα ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. η οργανωμένη συγκέντρωση πλαστικών καπακιών με συγκεκριμένο στόχο (αγορά 1 ειδικού γερανού ή μία σχολική εκδρομή).

Για τις ανάγκες συγκέντρωσης δρομολογήθηκε η προμήθεια ειδικών κάδων:

- Ισόγειο: 1 κάδος στον χώρο υποδοχής + 2 κάδοι στο προαύλιο, κοντά στα κυλικεία
- 1^{ος} όροφος: τουλάχιστον 2 κάδοι (διάδρομοι Δημοτικού) ή, εάν είναι δυνατόν, ένας κάδος για κάθε σχολική αίθουσα.
- 2^{ος} όροφος: 3 κάδοι (κεντρικός διάδρομος+διάδρομοι Δημοτικού) (εάν είναι δυνατόν, ένας κάδος για κάθε σχολική αίθουσα).
- (στον 3^ο και 4^ο όροφο δεν είναι μάλλον απαραίτητοι)
- Κτίριο IB: 1 κάδος

Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2015: Εθελοντικός καθαρισμός του υγρότοπου Βραυρώνας

Η Σχολή Μωραΐτη σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία οργάνωσε εθελοντικό καθαρισμό του υγρότοπου Βραυρώνας (Αττική), ο οποίος συνδυάστηκε και με την «Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλίων». Η ενέργεια εντάχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.» του Σχολείου και της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των μαθητών/τριών στοχεύοντας ιδιαίτερα στην ανάπτυξη του πνεύματος συμμετοχικής και εθελοντικής δράσης.

Η πρόσκληση στην συγκεκριμένη δράση απευθύνθηκε σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, όπως επίσης και στους απόφοιτους και στους γονείς.

Πέμπτη 8 Οκτωβρίου 2015: Ενημέρωση μαθητών για τη χρήση των κάδων απορριμμάτων στις σχολικές αίθουσες.

Επειδή σημειώθηκε ότι αρκετοί μαθητές/τριες δεν γνωρίζουν καλά τη χρήση των δύο διαφορετικών κάδων απορριμμάτων που βρίσκονται σε κάθε σχολική αίθουσα (1.ανακύκλωσης συσκευασιών και 2. κοινών απορριμμάτων), συζητήθηκε η ανάγκη σύντομης υπενθύμισης.

Δευτέρα 12-Παρασκευή 16 Οκτωβρίου 2015:ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: Έκθεση φωτογραφίας με θέμα «Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής μου το Φθινόπωρο».

Ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση της υπευθύνου Περιβ/κήςΕκπ/σης για συμμετοχή όλων των σχολείων στη φετινή Εβδομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (12-16 Οκτωβρίου 2015) με την διοργάνωση εκθέσεων φωτογραφίας και θέμα «Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής μου το Φθινόπωρο», συγκεντρώθηκε ανάλογο υλικό και αναρτήθηκε στον κεντρικό χώρο υποδοχής του σχολείου τόσο από τους Ομίλους Φωτογραφίας και Παρατήρησης & Ερμηνείας της Φύσης (Γυμνάσιο) όσο και από μαθητές του Δημοτικού (με υπεύθυνους εκπαιδευτικούς τους Ρ.Ιωαννίδου και Π.Κακαλήτρη).

Πέμπτη 15 Οκτωβρίου 2015: Δραστηριότητες εν όψει του COP 21

(COP=Conference of Parties)

Το Τμήμα Γαλλικών είχε ήδη από τον Σεπτέμβριο προτείνει την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των μαθημάτων τους οι οποίες θα σχετίζονται με το 21^ο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, γνωστό και ως «2015 Paris Climate Conference».

Στο 2015 COP21, για πρώτη φορά στα 20 χρόνια διαπραγματεύσεων, θα επιδιωχθεί μια νομική δέσμευση και διεθνή συμφωνία για το κλίμα με στόχο να κρατηθεί η παγκόσμια υπερθέρμανση κάτω από τους 2°C.

Σε συνέχεια της πρότασής του, το Τμήμα Γαλλικών κατέθεσε μια ολοκληρωμένη πρόταση για μια διατημηματική προσέγγιση του ζητήματος

Πέμπτη 29 Οκτωβρίου 2015: Project “COP21”

Συνεχίστηκε ο σχεδιασμός των δράσεων για την υλοποίηση της πρότασης του Τμήματος Γαλλικών εν όψει του 21^{ου} Συνεδρίου των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (2015 COP21).

Για το ταμπλό το οποίο θα ετοιμάσει το Τμήμα Γαλλικών με το σύνθημα «**Ο Πλανήτης στηρίζεται σε σένα...για λιγότερα απορρίμματα**» θα ζητηθεί από τους μαθητές/τριες Γυμνασίου και Λυκείου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων Ξένων Γλωσσών να διατυπώσουν το σύνθημα σε κάποια γλώσσα την οποία γνωρίζουν αλλά ΔΕΝ διδάσκεται στο Σχολείο.

Τα συνθήματα σε όλες τις γλώσσες που ομιλούνται από μαθητές/ριες του Σχολείου θα γραφτούν πάνω σε χάρτινα σχέδια χεριών τα οποία θα πλαισιώσουν το ταμπλό του Τμήματος Γαλλικών.

Πέμπτη 22 Οκτωβρίου 2015: Project “COP21”

Η πρόταση του Τμήματος Γαλλικών για την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων εν όψει του 21^{ου} Συνεδρίου των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (2015 COP21), έγινε αποδεκτή από την Γενική Διεύθυνση και τις επιμέρους Διευθύνσεις των βαθμίδων του Σχολείου.

Τα δύο πρώτα βήματα που προτάθηκαν για την υλοποίηση του PROJECT “COP21” θα αναληφθούν από το Τμήμα Γαλλικών.

Βήμα 1: 9-16/11/2015: Στους χώρους του Σχολείου θα αναρτηθούν τα σύμβολα COP21 - CMP11? (Με ερωτηματικά και χωρίς επεξηγήσεις ώστε να προκληθεί η περιέργεια της Κοινότητας).

Βήμα 2^α: Μία εβδομάδα μετά, στο ισόγειο θα γίνεται συνεχής προβολή 4 βίντεο ανάδειξης περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Βήμα 2^β: Ταμπλό με μεγάλο σχέδιο παιδιών και σύνθημα σε όλες τις γλώσσες τις οποίες μιλούν παιδιά του Σχολείου μας («Στηρίζομαστε σε εσένα για ... λιγότερα σκουπίδια στην αυλή μας» ή «Εγώ ο Πλανήτης στηρίζομαι σε εσένα για ...λιγότερα σκουπίδια».

Ειδικά για το Βήμα 2β (δηλαδή ταμπλό με το σύνθημα του COP21 σε διάφορες γλώσσες) προτάθηκε η ελληνική μετάφραση «**Ο Πλανήτης στηρίζεται σε σένα**» ή, πιο απλά, «**Ο Πλανήτης στα χέρια σου**». Προτάθηκε η αποφυγή της προσωποποίησης του πλανήτη («Εγώ ο Πλανήτης...»).

Εκτός από το Ταμπλό που θα ετοιμάσει το Τμήμα Γαλλικών με συγκεκριμένη τεχνοτροπία και αισθητική, προτάθηκε και ένα μεγάλων διαστάσεων παρόμοιο έργο το οποίο θα μπορούσε να αναρτηθεί σε ολόκληρη την επιφάνεια ενός τοίχου στον χώρο υποδοχής. Σύμφωνα με την πρόταση, η επιφάνεια θα σκεπαστεί με εκατοντάδες σχέδια χεριών (*παλάμες*) όπου κάθε μαθητής/τριας θα έχει αναγράψει το κεντρικό σύνθημα του προγράμματος σε όποια γλώσσα επιθυμεί. Σε αυτή την περίπτωση θα αναδειχθεί η εργασία όλων των παιδιών (κάτι που δεν συμβαίνει στις εργασίες που προβλέπουν επιλογή έργων, όπως είναι π.χ. οι αφίσες για την ανακύκλωση, φωτογραφίες ή ζωγραφιές για διαγωνισμούς κλπ).

Πέμπτη 22 Οκτωβρίου 2015: Ξενάγηση στο ΑΤΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

Οι μαθητές/τριες των Ομίλων Γυμνασίου 1. Παρατήρησης & Ερμηνείας της Φύσης και 2. Φωτογραφίας ξεναγήθηκαν στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο, στα Σπάτα Αττικής.

Την ξενάγηση έκανε με ξεχωριστό ενθουσιασμό ο απόφοιτος του Σχολείου ('75) και σημερινός συνιδιοκτήτης του Πάρκου κ. Ροδόλφος Ράλλης.

Η ξενάγηση επικεντρώθηκε στον εκπαιδευτικό ρόλο του Πάρκου και στο σημαντικό έργο που επιτελεί στον τομέα διατήρησης απειλούμενων ειδών.

Ως μέλος της ΕΑΖΑ-Ευρωπαϊκής Ένωσης Ζωολογικών Πάρκων και Ενυδρείων, το Αττικό Πάρκο συμμετέχει σε 25 προγράμματα ΕΕΡ (Ευρωπαϊκά Προγράμματα Αναπαραγωγής Απειλούμενων Ειδών) ενώ 37 είδη που ζουν στο Πάρκο παρακολουθούνται και ελέγχονται μέσω του ΕSB (Βιβλίο Γενεαλογίας και Αναπαραγωγής). Σκοπός και των δύο προγραμμάτων είναι η σωστή διαχείριση απειλούμενων πληθυσμών μέσω της δημογραφικής και γενετικής ανάλυσής τους.

Παρασκευή 30 Οκτωβρίου 2016: Διευκρινιστικές πινακίδες ανακύκλωσης

Επειδή έχει παρατηρηθεί λανθασμένη χρήση ορισμένων κάδων ανακύκλωσης του Σχολείου (ιδιαίτερα του κάδου συγκέντρωσης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών αλλά και του πλαστικού κομποστοποιητή) προτάθηκε η τοποθέτηση διευκρινιστικών πινακίδων.

Στις πινακίδες δίνεται η ίδια έμφαση σε ό,τι πρέπει να τοποθετείται αλλά και σε ό,τι δεν πρέπει να τοποθετείται σε κάθε κάδο.

Επίσης, στις πινακίδες χρησιμοποιήθηκε το ετήσιο σύνθημα («ο πλανήτης στηρίζεται σε σένα»).

Παρασκευή 20 Νοεμβρίου 2015: Project “COP21”

Τοποθετήθηκαν στον ισόγειο χώρο υποδοχής επισκεπτών του Σχολείου τα δύο ταμπλό που ετοιμάστηκαν από το Τμήμα Γαλλικών του Σχολείου και τους/τις μαθητές/τριες του για το Project “COP21”. Με ένα κολάζ χάρτινων ζωγραφιστών χεριών μεταδίδεται το μήνυμα της ατομικής και συλλογικής ευθύνης για την σωτηρία του πλανήτη.

Παράλληλα, στον ίδιο χώρο προβάλλεται τις πρωινές ώρες το επίσημο βίντεο στα Γαλλικά του 21ου Συνέδριου των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή «2015 Paris Climate Conference».

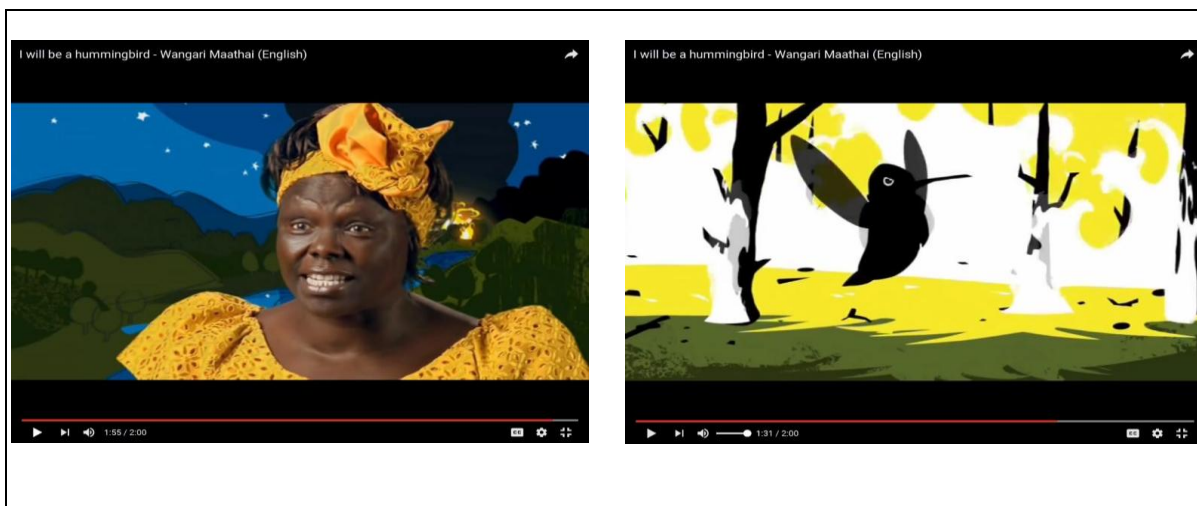
Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2015: Ενημερώσεις “COP21”

Στις τελευταίες πρωινές συγκεντρώσεις του Γυμνασίου στο Θέατρο του Σχολείου (Τρίτη 24 Νοεμβρίου και Τρίτη 1 Δεκεμβρίου) έγινε αναφορά στη διεθνή συνδιάσκεψη COP 21 από την διευθύντρια Ρ.Ποθητάκη. Αντίστοιχη ενημέρωση έγινε στην πρωινή συγκέντρωση του Λυκείου από τον διευθυντή Α.Μωραΐτη (Παρασκευή 28 Νοεμβρίου) .

Στις δύο επόμενες μαθητικές συγκεντρώσεις Γυμνασίου και Λυκείου στο θέατρο του Σχολείου ακολούθησε μια σύντομη παρουσίαση (Π.Λατσούδης) εστιασμένη στην σπατάλη ενέργειας (και κατ'επέκταση αερίων θερμοκηπίου) κατά την παραγωγή προϊόντων από πρωτογενή υλικά και στην εξοικονόμηση ενέργειας κατά την παραγωγή των ίδιων προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά.

Σχολιάστηκε επίσης η μη καθολική συμμετοχή της Σχολικής κοινότητας στο σχολικό σύστημα συγκέντρωσης ανακυκλώσιμων υλικών.

Για να υπάρξει η σχετική παρότρυνση προβλήθηκε σύντομο βίντεο της βραβευμένης με Νόμπελ Ειρήνης Wangari Maathai η οποία αναφέρεται σε ένα μικρό κολιμπρί που –αν και και ανήμπορο-προσπαθεί να σβήσει μια μεγάλη φωτιά απαντώντας σε όλα τα άλλα αποσβολωμένα και πολύ δυνατότερα ζώα ότι «κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ» (ιστορία: I will be a hummingbird).

Πέμπτη 3 Δεκεμβρίου 2016: Ο πλανήτης στα χέρια σου

Η συνεργασία ολόκληρης της μαθητικής κοινότητας επικυρώνεται σήμερα με την **ανάρτηση του μηνύματος «Ο πλανήτης στα χέρια σου»** στην κεντρική είσοδο του Σχολείου. Το μήνυμα σχηματίζουν εκατοντάδες χάρτινα χέρια που ετοίμασαν όλα τα παιδιά του Νηπιαγωγείου και Δημοτικού ενώ τη σύνθεση ανέλαβαν μαθητές/τριες του Γυμνασίου με την υποστήριξη εκπαιδευτικών της Επιτροπής ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. από όλες τις βαθμίδες.

Κασσιανή ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ (Νηπιαγωγείο), Elsa MARTINEZ JIMENEZ (Τμήμα Ισπανικών), Ρένα ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ (Μικρό Δημοτικό), Παναγιώτης ΚΑΚΑΛΕΤΡΗΣ (Μεγάλο Δημοτικό), Παναγιώτης ΛΑΤΣΟΥΔΗΣ (Γυμνάσιο-Λύκειο).

Το μήνυμα είναι μέρος της φετινής καμπάνιας (2015-2016) που επιδιώκει τη **μείωση του οικολογικού αποτυπώματος της Σχολής Μωραϊτή** με τη συμμετοχή όλων.

Φωτογραφία: Το συλλογικό μήνυμα «Ο πλανήτης στα χέρια σου» στον χώρο υποδοχής του Σχολείου

Πέμπτη 10 Δεκεμβρίου 2016: Πινακίδες κάδων ανακύκλωσης καπακιών

Για τη σήμανση των διάφανων κάδων συγκέντρωσης πλαστικών καπακιών προτάθηκε το μήνυμα «Εδώ τα καπάκια μπορούν να ανακυκλωθούν αλλά και να κάνουν πραγματικότητα την εκδρομή των παιδιών του Ειδικού Σχολείου Ιλίου».

Κυριακή 13 Δεκεμβρίου 2015: Νύχτα Χριστουγέννων

Στην μεγάλη και ανοιχτή στο κοινό Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση (Νύχτα Χριστουγέννων) που οργανώνει η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου της Σχολής Μωραΐτη, σε συνεργασία με όλες τις βαθμίδες του Σχολείου, τον σύλλογο Γονέων και τον σύλλογο Αποφοίτων, διατέθηκαν κούπες πορσελάνης οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό των ποτηριών μιας χρήσης.

Πέμπτη 21 Ιανουαρίου 2016: Προτάσεις για περιβαλλοντικές ενέργειες στο Λύκειο

Εκπρόσωπος της Επιτροπής ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. (Π.Λατσούδης) παραβρέθηκε στη συνεδρίαση των Καθηγητών Συμβούλων του Λυκείου μετά από πρόσκληση του Διευθυντή κ. Λουκά Μωραΐτη προκειμένου να ανιχνευτούν και να προωθηθούν φιλοπεριβαλλοντικές ενέργειες μέσα και έξω από τις σχολικές αίθουσες.

Για τον ίδιο σκοπό και στο πλαίσιο της απαιτούμενης από την Περιβαλλοντική Αγωγή αρχή της «μαθητοκεντρικής προσέγγισης», είχε προηγηθεί ειδική συζήτηση με μαθητές/τριες που είναι μέλη της φετινής Περιβαλλοντικής Ομάδας Λυκείου. Σχολιασμός ακολούθησε και στην 15^η Συνεδρίαση ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.

Ιανουάριος 2016: Οικοκώδικας 2015-2016

Ακολουθώντας το 7^ο βήμα του δικτύου των «Οικολογικών Σχολείων»* οι μαθητές/τριες των Περιβαλλοντικών Ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου διατύπωσαν στις τελευταίες συνεδριάσεις τους τον ετήσιο Οικοκώδικα

Ο Οικοκώδικας είναι ένα σύνολο κανόνων περιβαλλοντικής συμπεριφοράς στο σχολείο και στο σπίτι. Ο οικοκώδικας αποδεικνύει με σαφή και ευρηματικό τρόπο, τη δέσμευσή του σχολείου για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του στα επιλεγμένα θέματα-πεδία δράσης. Η μορφή του εξαρτάται από τη βαθμίδα εκπαίδευσης, την ηλικία των μαθητών, την έμπνευση των δημιουργών του. Μπορεί να είναι τραγούδι /ραπ, ένα ποίημα, μια αφίσα ή ένα κείμενο με σύντομες φράσεις. Αναρτάται ευκρινώς στις τάξεις και τους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου.

Το περιεχόμενο του επανεξετάζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα για να διασφαλίζεται ότι θα συνεχίσει να αντικατοπτρίζει τους στόχους του οικολογικού σχολείου.

Μέσα από τον Οικοκώδικα:

- Τίθεται η ηθική διάσταση των ζητημάτων και κωδικοποιούνται οι αξίες της σχολικής ζωής.
- Επικοινωνούνται οι ιδέες και οι προσδοκίες μαθητών και εκπαιδευτικών
- Επικυρώνεται η δέσμευση της σχολικής κοινότητας στους στόχους του προγράμματος

Παρασκευή 5 Φεβρουαρίου 2016: Οικολογικές προτάσεις ΚΚΣ

Κατά την εβδομαδιαία συνεδρίασή του, το μαθητικό ΚΚΣ (Κεντρικό Κοινοτικό Συμβούλιο) 2015-2016 διατύπωσε μια σειρά «οικολογικών προτάσεων».

Δευτέρα 11 Φεβρουαρίου 2016: Περιορισμός ποτηριών μίας χρήσης στο ΚΥΛΙΚΕΙΟ

Δύο αφίσες (50 εκ. X 70 εκ.) για τον περιορισμό των ποτηριών μίας χρήσης τοποθετήθηκαν σε κάδρα στους παρακείμενους τοίχους των δύο βασικών καντινών του Σχολείου.

Το συγκεκριμένο μήνυμα «Φέρε το δικό σου ποτήρι και μείωσε τα απορρίμματα του Σχολείου» στοχεύει ειδικότερα στον περιορισμό των ποτηριών που χρησιμοποιούνται στους φυσικούς χυμούς πορτοκαλιών. Απώτερος σκοπός της ενέργειας όμως είναι να αλλάξει η στάση των μαθητών/τριών-καταναλωτών απέναντι στις συσκευασίες μιας χρήσης.

Μέχρι σήμερα ο χυμός διατίθεται σε πλαστικά ποτήρια 0,3 L με καπάκι. Η ποσότητα αντιστοιχεί σε μια τυπική κούπα τσαγιού.

Πρόβλημα υπάρχει με τις φρέσκες σαλάτες οι οποίες ετοιμάζονται από το πρωί και οι συσκευασίες τους -ούτως ή άλλως- λερώνονται και δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.

Φεβρουάριος 2016: Στοχαστικές περιβαλλοντικές προσεγγίσεις στο Λύκειο

Μετά από τη διατύπωση προτάσεων για την ανάληψη πρωτοβουλιών περιβαλλοντικού χαρακτήρα στο Λύκειο, ξεκίνησε η στοχαστική προσέγγιση κατά τη διάρκεια των «Κοινοτικών» (Σημ.: Τα «Κοινοτικά» είναι 15'λεπτα αφιερωμένα σε θέματα της σχολικής κοινότητας).

Παρασκευή 12-Σάββατο 13 Φεβρουαρίου 2016: Εξόρμηση στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας

Η καθιερωμένη χειμωνιάτικη εξόρμηση των Περιβαλλοντικών Ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας πραγματοποιήθηκε το διήμερο 12 και 13 Φεβρουαρίου 2016.

Με ορμητήριο το ορειβατικό καταφύγιο Μπάφι, οι μαθητές/τριες πραγματοποίησαν βραδινή και ημερήσια πεζοπορία στα μονοπάτια του Δρυμού. Η επιλογή του καταλύματος αλλά και των προμηθειών έγιναν με γνώμονα το ετήσιο αφιέρωμα των ομάδων στο οικολογικό αποτύπωμα του Σχολείου. Εκτός από τη λιτή υποδομή του καταφυγίου, **έμφαση δόθηκε στη δύσκολη πλέον επιλογή σνακ χωρίς φοινικέλαιο**, το οποίο ευθύνεται για την εκτεταμένη αποψίλωση δασών βροχής προκειμένου να εγκατασταθούν οι απέραντες καλλιέργειες ελαιοφοίνικα στους τροπικούς.

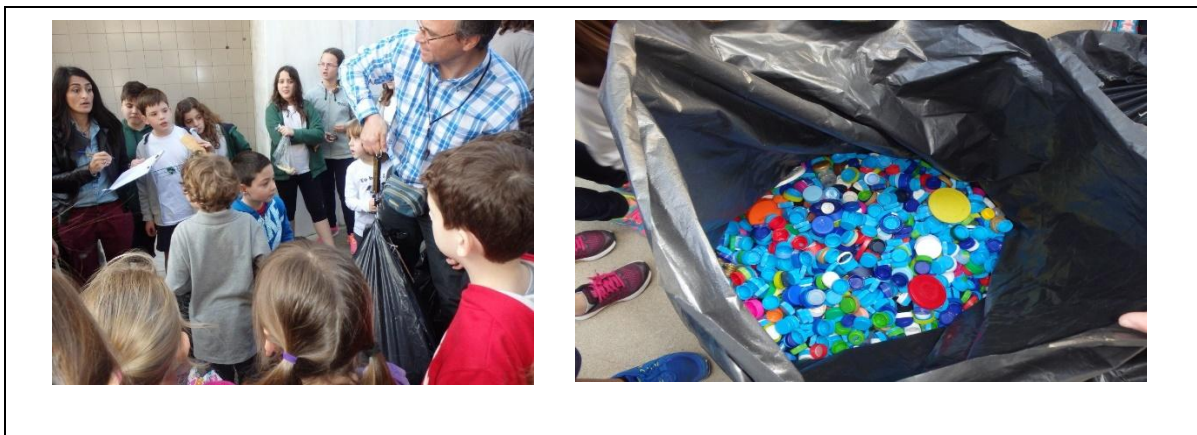
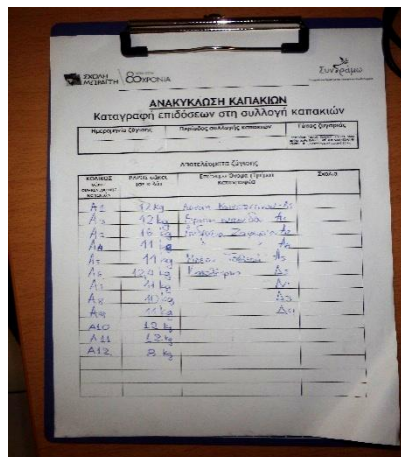
Στην εβδομαδιαία συνάντηση των Περιβαλλοντικών Ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου προτάθηκε να συνεχιστεί η διερευνητική προσέγγιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την κατανάλωση του φοινικέλαιου.

Παρασκευή 19 Φεβρουαρίου 2016: Παράδοση πλαστικών καπακιών για ανακύκλωση

Ολοκληρώθηκε η πρώτη περίοδος (Οκτώβριος 2015-Φεβρουάριος 2016) συγκέντρωσης πλαστικών καπακιών με στόχο την ενίσχυση του Ειδικού Γυμνασίου-Λυκείου Ιλίου.

Τα καπάκια παραδόθηκαν στο Κατάστημα Νέας Χαλκηδόνας του ομίλου Super Market «Σκλαβενίτης». Ο όμιλος έχει προσφερθεί να μεταφέρει τα καπάκια -από διάφορα σχολεία- στο εργοστάσιο ανακύκλωσης της Waste Solutions. Τα χρήματα που αναλογούν στο ανακυκλώσιμο υλικό θα αποδοθούν στο Ειδικό Γυμνάσιο-Λύκειο Ιλίου.

Η ομάδα ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. ανέλαβε να ζυγιστούν με συστηματικό τρόπο τα καπάκια από τους ίδιους τους μαθητές/τριες του Δημοτικού ώστε να μελετήσουν αλλά και να δουν το αποτέλεσμα των προσπαθειών τους.

Πέμπτη 25 Φεβρουαρίου 2016: Πρόγραμμα διατήρησης Χαμαιλέοντα Πύλου

Με τη νέα τους σύνθεση, τα μέλη των μαθητικών Ομίλων Παρατήρησης & Ερμηνείας της Φύσης και Φωτογραφίας Γυμνασίου ξεναγήθηκαν στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο και ειδικότερα στο τμήμα διατήρησης του Χαμαιλέοντα της Πύλου.

Το πρόγραμμα εκπονείται από την Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία και την οργάνωση Πελαργός στις εγκαταστάσεις του Αττικού Ζωολογικού Πάρκου. Αποσκοπεί στη διατήρηση γενετικού αποθέματος του είδους το οποίο σε όλη την Ευρώπη απαντάται μόνο στην Πύλο. **Μάρτιος 2016: ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ-Μείωση όγκου απορριμμάτων**

Μετά από παρότρυνση της κ. Ροζίνας Γιώτη (Τμήμα Γαλλικών), άρχισε να δίνεται έμφαση και στη μείωση

του όγκου των απορριμμάτων η οποία διευκολύνει τις διαδικασίες συλλογής και μεταφοράς τους.

Η αρχή έγινε από την αφίσα του Γραφείου των καθηγητών η οποία αναφέρεται στην ανακύκλωση ποτηριών μιας χρήσης.

Τετάρτη 9 Μαρτίου 2016: Εκδρομή Α' Γυμνασίου στο Πάρκο Τρίτση

Οι μαθητές/τριες προσέγγισαν τη βιοποικιλότητα της περιοχής δίνοντας έμφαση στους υδρόβιους οργανισμούς που έχουν βρει στην περιοχή έναν κατάλληλο βιότοπο μετά από την γενική συρρίκνωση των υγροτόπων της Αττικής.

Οι οργανισμοί αναγνωρίστηκαν επιτόπου από τους μαθητές/τριες με την βοήθεια κλειδών αναγνώρισης.

Σάββατο 9/4 και Κυριακή 10/4/2016: ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΧΟΛΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗ

Με δεδομένους τους περιορισμούς που επιβάλλει ο μεγάλος αριθμός επισκεπτών και η ανάγκη γρήγορης εξυπηρέτησής τους, αντιμετωπίζεται πάντα με δυσκολία ο αποκλεισμός των συσκευασιών και εξαρτημάτων μίας χρήσης (ποτήρια, πιάτα, μαχαιροπήρουνα, μπουκάλια νερού).

Κάθε χρόνο ωστόσο γίνεται προσπάθεια για τον περιορισμό του οικολογικού αποτυπώματος του Πανηγυριού.

Όπου απαιτούνται πιάτα μίας χρήσης, διατίθενται μόνο χάρτινα. Φέτος, για τον περιορισμό των μπουκαλιών νερού μίας χρήσης, εκτός από τον ψύκτη νερού στον βασικό χώρο εστίασης (στον οποίο μπορεί κάποιος/α να πιει νερό χωρίς να χρησιμοποιήσει ποτήρι), **διατέθηκαν σκεπαστά ποτήρια πολλαπλών χρήσεων** με το λογότυπο του Πανηγυριού τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για νερό όσο και για ζεστά ροφήματα.

Επίσης για πρώτη φορά τοποθετήθηκαν διπλές διάφανες μποτίλιες (συνολικού όγκου 50 λίτρων η κάθε μία) για τον **διαχωρισμό των καπακιών** από τα μπουκάλια μιας χρήσης και την τελική **μείωση του όγκου** των απορριμμάτων.

Τρίτη 12 Απριλίου 2016: Πράξη Αδελφοποίησης Σχολής Μωραϊτή-με το Γυμνάσιο-Λ.Τ. Καστελλόριζου

Την Τρίτη 12/4/2016 επικυρώθηκε η Πράξη Αδελφοποίησης της Σχολής Μωραϊτή με το Γυμνάσιο-Λυκειακές Τάξεις Καστελλόριζου.

Σκοπός της αδελφοποίησης είναι η **αμοιβαία πρόθεση των δύο σχολείων να συνεργαστούν δίνοντας έμφαση στη δημιουργική μελέτη των ιδιαιτεροτήτων του κοινωνικού, φυσικού και ευρύτερου περιβάλλοντός τους.**

Η υπογραφή της Πράξης Αδελφοποίησης συνδυάστηκε με την επίσκεψη από τις 8 έως τις 15 Απριλίου 2016 στην Αθήνα της μαθητικής ομάδας του Γυμνασίου-Λ.Τ. Καστελλόριζου που διακρίθηκε στις συνεργατικές δράσεις οι οποίες ξεκίνησαν με πρωτοβουλία του ΣΑΣΜ-Σύνδεσμου Αποφοίτων Σχολής Μωραϊτή και του προγράμματος «Άγωνα Γραμμή Γόνιμη».

Η αδελφοποίηση των δύο σχολείων είναι απόρροια ειδικού προγράμματος που υλοποίησε ο ΣΑΣΜ σε συνεργασία με την Άγωνα Γραμμή Γόνιμη και την οικονομική υποστήριξη του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Το πρόγραμμα με τίτλο «**Δημιουργία Διαδικτυακού Μουσείου Περιβάλλοντος και Πολιτισμού Καστελλόριζου**» (www.e-kastellorizo.gr) αναπτύχθηκε κατά την τριετία 2014-2016 στο πλαίσιο της δράσης «Η ενέργεια για ζωή ταξιδεύει». Στόχος του ήταν η δημιουργία του διαδικτυακού μουσείου από την ίδια τη μαθητική κοινότητα του Γυμνασίου-Λ.Τ. Καστελλόριζου.

Κατά τη διάρκειά του πραγματοποιήθηκαν 3 αποστολές του ΣΑΣΜ στο ακριτικό νησί. Σε αυτές συμμετείχαν εθελοντές με διαφορετικές ειδικότητες με στόχο να κατατοπίσουν τους/τις μαθητές/τριες στα πεδία της συστηματικής συλλογής στοιχείων, της φωτογράφισης εκθεμάτων αλλά και του στησίματος και ανανέωσης ιστοσελίδων. Μια πλειάδα εθελοντών του ΣΑΣΜ πλαισίωσε επίσης το πρόγραμμα στη φάση του σχεδιασμού, των προετοιμασιών αλλά και της γενικότερης υλοποίησης του προγράμματος.

Συνολικά, η πράξη αδελφοποίησης ανοίγει ένα καινούργιο κεφάλαιο με την από κοινού οργάνωση ερευνητικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και να συμβάλει στην ανάπτυξη του πνεύματος της συνεργασίας και της αλληλοκατανόησης μεταξύ των δύο μαθητικών κοινοτήτων.

Πέμπτη 2 Ιουνίου 2016: Διαγώνισμα με θέμα τις συσκευασίες μίας χρήσης

Στο τελικό διαγώνισμα της Α' Γυμνασίου στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας επιλέχθηκε κείμενο (*Μιχαλοπούλου Αμάντα, Το παράδειγμα της Ζανζιβάρης, εφημ. Το Βήμα*) που αναφέρεται στις συσκευασίες μιας χρήσης στην καθημερινότητά μας και ειδικότερα στις πλαστικές σακούλες μεταφοράς.

Πέμπτη 16 έως Κυριακή 19 Ιουνίου 2016: ΑΝΤΙΠΑΡΟΣ-Εξόρμηση των Περιβαλλοντικών Ομάδων Γυμνασίου και Λυκείου

Τον απομονωμένο οικισμό του Αγ. Γεωργίου στην Αντίπαρο επέλεξαν οι μαθητές/τριες των περιβαλλοντικών ομάδων Γυμνασίου-Λυκείου για την καταληκτική, καλοκαιρινή εξόρμησή τους. Επισκέφθηκαν το ακατοίκητο νησί του Δεσποτικού όπου παρακολούθησαν το έργο της ανασκαφής του σημαντικού αρχαιολογικού χώρου στην οποία συμμετέχει διεθνής ομάδα εθελοντών.

Το ταξίδι, ως συνέχεια και μέρος της σχολικής ζωής, έγινε με γνώμονα το ετήσιο αφιέρωμα των ομάδων στο οικολογικό αποτύπωμα του Σχολείου. Κάθε μέλος προσπάθησε να μειώσει με τον δικό του τρόπο το προσωπικό του αποτύπωμα.

Ταξίδι με ελαφρύτερο οικολογικό αποτύπωμα

Όπως έχει ήδη σημειωθεί, με γνώμονα το ετήσιο αφιέρωμα των ομάδων στο οικολογικό αποτύπωμα του Σχολείου, κάθε μέλος σκέφτηκε με ποιους τρόπους θα μπορούσε να περιορίσει το προσωπικό του αποτύπωμα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Οι σκέψεις αποτυπώθηκαν γραπτά σε ένα πρωτόκολλο πριν από το ταξίδι ώστε να αποκτήσουν και μια μορφή δέσμευσης. Στο ταξίδι της επιστροφής αξιολογήθηκε κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι αλλά και ποιες δυσκολίες συνάντησε ο/η καθένας/καθεμιά.

Υπήρξε μια μεγάλη ποικιλία προτάσεων ενώ κάποιες επαναλαμβάνονταν σταθερά:

- Δεν θα χρησιμοποιήσω το κλιματιστικό (aircondition)
- Θα κλείνω το φως φεύγοντας από το δωμάτιο
- Θα κλείνω καλά τη βρύση
- Θα αποφύγω τα πλαστικά μπουκαλάκια μίας χρήσης
- Θα χρησιμοποιήσω παγούρι
- Δεν θα αφήνω απορρίμματα στο ύπαιθρο.
- Δεν θα αγοράσω αναμνηστικά (souvenirs)
- Θα αγοράζω φρέσκα τοπικά προϊόντα
- Θα τρώω βιολογικά προϊόντα
- Θα δίνω συσκευασίες για ανακύκλωση
- Δεν θα ενοχλώ ζώα
- Δεν θα αγοράζω φαγητά σε πλαστικές συσκευασίες

Στις δυσκολίες που σημειώθηκαν περιλαμβάνονται:

- Το νερό του παγουριού δεν έφθανε για όλη την ημέρα (οπότε αναγκάστηκαν να αγοράσουν εμφιαλωμένο νερό καθώς δεν υπήρχε δημόσια βρύση).
- Το νερό της βρύσης δεν ήταν πόσιμο
- Έκανε πολλή ζέστη (λόγω περιστασιακού καύσωνα, οπότε αναγκάστηκαν να χρησιμοποιήσουν το κλιματιστικό)
- Έλλειψη κάδων απορριμμάτων-ανακύκλωσης (στην πόλη και στις παραλίες)
- Δεν υπήρχε κάδος ανακύκλωσης στο δωμάτιο (ενοικιαζόμενο)
- Δεν βρήκα βιολογικά προϊόντα

«Φωτοερμηνεία» περιβάλλοντος Αντίπαρου

Με αφορμή το γεγονός ότι στην Αντίπαρο είχαν γίνει παλιότερα (1960) τα γυρίσματα της βραβευμένης ταινίας του Ντίνου Δημόπουλου «Μανταλένα», δόθηκε η ευκαιρία να αναδειχθεί η χρησιμότητα του αρχαιακού υλικού στην συγκριτική μελέτη του περιβάλλοντος μεταξύ διαφορετικών χρονικών περιόδων.

Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν χαρακτηριστικά στιγμιότυπα της ταινίας (snapshots) ως ερευνητικό μέσον για ενός είδους «φωτοερμηνείας» του περιβάλλοντος.

Τέτοιο υλικό έχει ανεκτίμητη αξία για την αναφορά σε περιόδους όπου τα μέσα τηλεπισκόπησης (Τηλεπισκόπηση (remotesensing) είναι η συλλογή πληροφοριών για ένα αντικείμενο χωρίς να έρθουμε σε φυσική επαφή. Τυπικό παράδειγμα μέσου τηλεπισκόπησης είναι οι αεροφωτογραφίες και, σήμερα, οι δορυφορικές εικόνες και οι υποβρύχιοι

ηχοβολιστές) δεν υπήρχαν ή δεν ήταν ιδιαίτερα εξελιγμένα.

Η φωτοερμηνεία χαρακτηρίζεται ενίοτε ως «ένα παράθυρο στο παρελθόν». Μας βοηθά να δούμε ένα σημείο σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Τυπικά, φωτοερμηνεία γίνεται σε αεροφωτογραφίες, δορυφορικές εικόνες ή οπτικοποιημένες εικόνες ηχοβολιστών. Αν και ολόκληρος ο ελλαδικός χώρος έχει αποτυπωθεί σε αεροφωτογραφίες (1945, 1960 και στη συνέχεια ανά δεκαετία περίπου), κάθε ανάλυση αεροφωτογραφιών θα πρέπει να συνοδεύεται από επισκέψεις και επίγειες παρατηρήσεις. Είναι αυτονόητη η αξία των παλιών φωτογραφιών ως «βοηθητικά στοιχεία» φωτοερμηνείας για περιόδους του παρελθόντος όπου δεν υπάρχει πλέον η δυνατότητα να γίνουν αυτές οι επίγειες επισκέψεις.

30. «Από το αιεφόρο δάσος, στην αιεφόρο διαχείριση ενέργειας»

Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο
Σχολικό Έτος 2017-18

Συντονίστρια: Ιωάννα Πρωτοπαπά ΠΕ15
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
&
Σχολή Μωραΐτη Λύκειο
Σχολικό Έτος 2017-18

Συντονιστής: Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ14
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2017-2018

Τρίτη 19-Παρασκευή 22 Σεπτεμβρίου 2017: Παρουσιάσεις για την πετρελαιοκηλίδα στον Σαρωνικό

Δύο αντίστοιχες παρουσιάσεις για το πρόβλημα της πρόσφατης πετρελαιοκηλίδας στον Σαρωνικό έγινε στις πρωινές συγκεντρώσεις του Γυμνασίου (19/9/2017) και του Λυκείου (22/9/2017) από το μέλος της ομάδας ΣΥΝ.ΔΡ.ΑΜΩ. και πρόεδρο του Δ.Σ. της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, Π.Λατσούδη.

Δευτέρα 2 Οκτωβρίου 2017: Εβδομαδιαίες συναντήσεις ομάδας ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ.

Κυριακή 8 Οκτωβρίου 2017: Εθελοντικός καθαρισμός του υγρότοπου Βραυρώνας

Το Σχολείο μας σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία οργάνωσε εθελοντικό καθαρισμό του υγρότοπου Βραυρώνας (Αττική), την Κυριακή 8 Οκτωβρίου 2017.

Η καθιερωμένη φθινοπωρινή δράση καθαρισμού πραγματοποιήθηκε για άλλη μια φορά ως μια παράλληλη δραστηριότητα των εκδηλώσεων για την Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών 2017. Εκτός από τους/τις μαθητές/τριες, συμμετείχαν γονείς, απόφοιτοι αλλά και εκπαιδευτικοί του Σχολείου.

Όλοι/ες εργάστηκαν με κέφι και συνέπεια ώστε να καθαριστεί ο σημαντικός υγρότοπος από τα απορρίμματα που διαρκώς τον επιβαρύνουν. Στο τέλος είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την επανένταξη στο φυσικό περιβάλλον αποθεραπευμένων πουλιών που περιθάλφθηκαν στο κέντρο ANIMA καθώς και τις δραστηριότητες που οργάνωσε η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία για την Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών 2017 (Eurobirdwatch).

Δευτέρα 12 Οκτωβρίου 2017: Παρουσίαση για την πετρελαιοκηλίδα στον Σαρωνικό

Πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη παρουσίαση για το θέμα της πρόσφατης πετρελαιοκηλίδας στον Σαρωνικό σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες Δ' Δημοτικού. Αρχικά οι μαθητές της Β2' Γυμνασίου Αλέξανδρος Γρύλλης και Γιώργος Θεοφιλόπουλος παρουσίασαν το βίντεο που ετοίμασαν οι ίδιοι έχοντας κάνει αυτοψία στην περιοχή της Γλυφάδας. Κατά την αυτοψία τους προσπάθησαν να καταγράψουν το μέγεθος της επίδρασης της πετρελαιοκηλίδας στο περιβάλλον αλλά και στην τοπική κοινωνία, αλλά και να επαληθεύσουν ή να διαψεύσουν όσα ακούγονταν από τα ΜΜΕ-Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Μετά από την προβολή του βίντεο ανταποκρίθηκαν στα ερωτήματα των μαθητών/τριών.

Στη συνέχεια έγινε μια παρουσίαση, από τον εκπαιδευτικό Π.Λατσούδη της ομάδας ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ., σχετική με τις επιδράσεις της διαρροής πετρελαιοειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Με αφορμή το ναυάγιο «Αγία Ζώνη II» στον Σαρωνικό, σχολιάστηκαν διαφορετικές πτυχές του θέματος ενώ οι μαθητές/τριες, προσεγγίζοντας το θέμα διαθεματικά, συμπλήρωσαν με χρώματα κατά τη διάρκεια της παρουσίασης πάνω σε έναν γεωγραφικό χάρτη του Σαρωνικού τις περιοχές εξάπλωσης της πετρελαιοκηλίδας αλλά και τις περιοχές ενδιαφέροντος του δικτύου NATURA 2000 (υγρότοπους και μικρονησίδες).

Σάββατο 16 Δεκεμβρίου 2017: Νύχτα Χριστουγέννων-Καλάθι στην ανακύκλωση!

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου σε συνεργασία με τη Μαθητική Κοινότητα του Γενικού Λυκείου και του Ι.Β, οργάνωσε μια ειδική δραστηριότητα για να προωθήσει την ιδέα της ανακύκλωσης στους επισκέπτες της Νύχτας Χριστουγέννων 2017. Οι επισκέπτες καλούνταν να ανακυκλώσουν με σωστό τρόπο τις συσκευασίες και τα καπάκια τους σε δύο ειδικά διαμορφωμένες μπασκέτες. Κάθε εύστοχο «καλάθι» αντιστοιχούσε σε ένα κουπόνι δώρου. Η αθλητική πρόκληση και η ενημέρωση για τον σωστό διαχωρισμό των συσκευασιών έδωσε την ευκαιρία σε μικρούς αλλά και μεγαλύτερους να υιοθετήσουν τον ορθό τρόπο ανακύκλωσης.

Σάββατο 10 Μαρτίου 2018: Ημερίδα στην Κωνσταντινούπολη

Εκπρόσωποι του περιβαλλοντικού προγράμματος του Σχολείου ΣΥΝ.ΔΡ.Α.ΜΩ. συμμετείχαν στην ημερίδα «Η θάλασσα που μας ενώνει» που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 10 Μαρτίου 2018 στο Ζωγράφειο Λύκειο Κωνσταντινούπολης.

Τρίτη 24 Απριλίου 2018: Παρουσίαση για τα απορρίμματα στο σχολείο

Το Τμήμα Α2' Γυμνασίου πραγματοποίησε ομιλία στο Θέατρο του Σχολείου με θέμα τη διαχείριση των απορριμμάτων στον σχολικό χώρο. Στην παρουσίαση συνεργάστηκε η Περιβαλλοντική Ομάδα Γυμνασίου η οποία είχε ετοιμάσει σχετικό βίντεο. Για την παραγωγή του βίντεο χρησιμοποιήθηκαν νέα τεχνολογικά εργαλεία και εξαρτήματα (drone, camera stabilizers). Περιελάμβανε οπτική καταγραφή των απορριμμάτων στον σχολικό και περιβάλλοντα χώρο καθώς και συνεντεύξεις ανθρώπων που χρησιμοποιούν τον χώρο αυτό.

Τετάρτη 15 Μαρτίου 2018: Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης

Βασικό θεματικό αντικείμενο της επίσκεψης ήταν η ιστορία και το περιβάλλον του πάρκου. Αφού ενημερώθηκαν για το παρελθόν του, οι μαθητές/τριες προσέγγισαν το σημερινό περιβάλλον του πάρκου αναγνωρίζοντας χαρακτηριστικά φυτά και ζώα με τη βοήθεια ειδικών φύλλων εργασίας.

Τα παιδιά παρακινήθηκαν να χαρούν στη συνέχεια την ύπαιθρο κάνοντας πικ-νικ και παίζοντας σε έναν χώρο που μπορεί να συνδέσει ψυχολογικά το φυσικό περιβάλλον με θετικά βιώματα.

Παρασκευή 23 Μαρτίου 2018: Δυτική Πάρνηθα Τα μέλη της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου (Π.Ο.Γ.) επισκέφτηκαν τους σταθμούς εκμετάλλευσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη δυτική Πάρνηθα την Παρασκευή 23 Μαρτίου 2018. Κατά τη διάρκεια της εξόρμησης τα μέλη της ομάδας κατέγραψαν με τη βοήθεια βίντεο και drone τις ιδιαίτερες επιπτώσεις των σταθμών

εκμετάλλευσης ηλιακής και αιολικής ενέργειας στο αδόμητο περιβάλλον και ιδιαίτερα στο δασικό.

Η δραστηριότητα είχε ως στόχο τη βιωματική επαφή με τις σύγχρονες μονάδες εκμετάλλευσης της αιολικής και ηλιακής ενέργειας.

Πέμπτη 29 Μαρτίου 2018: Στον Εθνικό Κήπο

Οι εβδομαδιαίες εξορμήσεις του Ομίλου Παρατήρησης & Ερμηνείας της Φύσης μέσα στο σχολικό έτος 2017-2018, συνδυάστηκαν συχνά με τις δραστηριότητες άλλων ομίλων προκειμένου να υπάρξει πολυδιάστατη προσέγγιση του περιβάλλοντος. Την Πέμπτη 29 Μαρτίου 2018, η συνεργασία έγινε με τον Όμιλο Ασιατικού Πολιτισμού. Οι μαθητές/τριες των δύο ομίλων επισκέφτηκαν τις μικρές λίμνες του Εθνικού Κήπου για να αναγνωρίσουν τις χρωματικές ποικιλίες των ασιατικών ψαριών Κοι.

Τα Κοι (για την ακρίβεια nishikigoi) έχουν ξεχωριστή θέση στην κουλτούρα της Άπω Ανατολής όπου χρησιμοποιούνται από την αρχαιότητα έως σήμερα τόσο για διατροφικούς όσο και για διακοσμητικούς σκοπούς.

Σε διαφορετική εξόρμηση έγινε γνωριμία με την ιαπωνική τέχνη bonsai ενώ κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς δόθηκε έμφαση στην γνωριμία με τις ορχιδέες της Ελλάδας

Σάββατο 31 Μαρτίου-Κυριακή 1 Απριλίου 2018: Ανακυκλώσιμα έργα τεχνολογίας

Στο «Πανηγύρι Σχολής Μωραΐτη 2018» παρουσιάστηκαν, σε δύο αίθουσες, τα έργα των μαθητών/τριών που ετοιμάστηκαν στο πλαίσιο του μαθήματος της Τεχνολογίας Α' και Β' Γυμνασίου.

Για τα έργα χρησιμοποιήθηκαν μόνο ανακυκλώσιμα, επαναχρησιμοποιημένα ή βιοδιασπώμενα υλικά.

Για αυτό τον σκοπό είχε οριστεί από την αρχή της σχολικής χρονιάς ως παράμετρος αξιολόγησης των έργων η πρόελευση των υλικών

Για τη σωστή επιλογή ανακυκλώσιμων υλικών είχε δοθεί επίσης ενημερωτικό υλικό σχετικά τα υλικά που δεν ανακυκλώνονται. Ειδική μνεία είχε γίνει για τα ΜΗ ανακυκλώσιμα «μακετόχαρτα» τα οποία συνήθως χρησιμοποιούνται σε τέτοιες κατασκευές.

Πέμπτη 7/6 έως Σάββατο 9 Ιουνίου 2018: Εξόρμηση στην Τήνο

Τα μέλη της Περιβαλλοντικής Ομάδας Γυμνασίου (Π.Ο.Γ.) πραγματοποίησαν την τελική τους εξόρμηση στο νησί της Τήνου από την Πέμπτη 7/6 έως το Σάββατο 9 Ιουνίου 2018.

Στο πλαίσιο του ετήσιου αφιερώματος της ομάδας στην ενέργεια, διαπίστωσαν την παραδοσιακή προσέγγιση στον βιοκλιματικό σχεδιασμό των κτισμάτων του νησιού που είναι καθοριστικής σημασίας για την αειφόρο διαχείριση της ενέργειας.

31. «Τα ύδατα των Αθηνών στο χθες και στο σήμερα και το Μητροπολιτικό Δίκτυο»

**1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2012-13**

**Συντονίστρια : Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί : Ζαχαρίας Παπαδουλάκης ΠΕ17.02
Δημήτριος Φλώρος ΠΕ04.05, Νικόλαος Καφαντάρης ΠΕ01**

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «**Τα ύδατα των Αθηνών στο χθες και στο σήμερα και το μητροπολιτικό Δίκτυο**» εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2012-2013, από τέσσερις εκπαιδευτικούς, την Ασπασία Παπαναστασίου, Φιλόλογο, τον Ζαχαρία Παπαδουλάκη, Μηχανολόγο, τον Δημήτριο Φλώρο, Γεωλόγο και τον Νικόλαο Καφαντάρη, Θεολόγο, σε συνεργασία με 25 μαθητές και μαθήτριες του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής, των ειδικοτήτων της Οικονομίας, της Ηλεκτρονικής και της Πληροφορικής.

Οι στόχοι του προγράμματος ήταν:

Να αντιληφθούν οι μαθητές πως το νερό αποτελούσε από την αρχαιότητα είδος πολυτελείας για τους Αθηναίους και να ενημερωθούν για τα έργα ύδρευσης που πραγματοποιήθηκαν διαχρονικά, προκειμένου να καλυφτούν οι ανάγκες της πόλεως.

Να γνωρίσουν τους τρεις ποταμούς της Αθήνας, που αποτελούν ένα διαρκές γίνεσθαι κι όχι ένα σταθερό αμετάβλητο όν, καθώς στο διάστημα των αιώνων ζωής της πόλεως των Αθηνών, άλλοτε μετατοπίζονται κι άλλοτε « θάπτονται».

Να έρθουν σε επαφή και να εκτιμήσουν το τεράστιο αρχαιολογικό έργο που έγινε κατά τη διάρκεια των ανασκαφών του αττικού Μετρό και να συνειδητοποιήσουν την ανεκτίμητη συνεισφορά του σε γνώσεις για τη διαχρονική εξέλιξη των Αθηνών.

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι τα επίγεια και υπόγεια ύδατα των Αθηνών αποτελούν πολιτιστικό μνημείο με την πλήρη έννοια του όρου, εφόσον για αιώνες συνοδοιπορούν με τη ζωή της πόλης και ακολουθούν το πολιτιστικό της γίνεσθαι.

Να υιοθετήσουν οι μαθητές θετική στάση ζωής για την επαφή με το υδάτινο περιβάλλον της πόλης τους και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία του.

Να αναπτύξουν κριτική στάση σχετικά με τις αποξηράνσεις των μικρών υγροτόπων και των ρεμάτων της πόλεως των Αθηνών κυρίως κατά τον 20^ο αι. και την συνακόλουθη καταστροφή των οικοσυστημάτων (π.χ. αποδημία πελαργών) μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.

Επίσης, να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να εκφράζονται δημιουργικά αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο, παρουσιάζοντας τις εργασίες τους, συμμετέχοντας σε συζητήσεις και να διαπιστώσουν την αξία της μεταξύ τους συνεργασίας.

Για να αντιληφθούν και να κατανοήσουν οι μαθητές μας το πολυδιάστατο αυτό θέμα συγκέντρωσαν και μελέτησαν κατά ομάδες διάφορα σχετικά άρθρα από το Διαδίκτυο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά και παρακολούθησαν σχετικές εκπομπές, κυρίως ντοκουμαντέρ στην τηλεόραση. Με καθοδήγηση, επεξεργάστηκαν και λογοτεχνικά κείμενα παλαιότερων και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών (π.χ. Παπαδιαμάντη).

Επιπλέον, για μια πιο άμεση και ζωντανή γνωριμία με τους χώρους των Αθηνών, όπου το νερό έπαιξε καθοριστικό ρόλο, επισκεφθήκαμε τα ευρήματα του Μετρό στους σταθμούς : Χολαργού, Ευαγγελισμού, Συντάγματος, Μοναστηρακίου και θαυμάσαμε από κοντά τον Πεισιστράτειο αγωγό του 6^{ου} αι. π.Χ., λείψανα κεραμικών εργαστηρίων, την κοίτη του Ηριδανού και τον ίδιο τον ποταμού, λείψανα ρωμαϊκών λουτρών και αγγεία που χρησίμευαν στη μεταφορά νερού.

Μάλιστα, μελετήσαμε την ιστορία των υδάτων της πρωτεύουσας μέσα από τα ευρήματα του Βυζαντινού Μουσείου (π.χ. Βασιλική του Ιλισσού, λουτρικό σκεύος τριηλίδα, κολυμπήθρα), του Λουτρού των Αέρηδων στην Πλάκα και της Αδριάνειας Δεξαμενής στο Κολωνάκι.

Επισκεφτήκαμε το Πάρκο Ενεργειακής Αγωγής (ΠΕΝΑ) (<http://www.penaproject.gr/>) που δημιουργήθηκε από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) στον χώρο του επιδεικτικού Αιολικού Πάρκου στην περιοχή της Κερατέας Αττικής και βαδίζοντας το ξύλινο μονοπάτι, συναντήσαμε τις λεγόμενες «εκπαιδευτικές περιοχές» που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και την υδροηλεκτρική ενέργεια, όπου με τον μικρό ξύλινο τροχό κατανοήσαμε τη δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το τρεχούμενο νερό. Η εκπαιδευτική περιήγηση στο πάρκο μάς γέμισε αισιοδοξία κι εμπιστοσύνη για το μέλλον.

Το σχολείο μας εντάχθηκε στο Εθνικό Δίκτυο «Αλυκο-λογία» του ΚΠΕ (Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) Μεσολογγίου, της πρωτεύουσας της Αιτωλοακαρνανίας και πραγματοποίησε εκπαιδευτική επίσκεψη στην ιερή πόλη του Μεσολογγίου, στις Αλυκές και στη Λιμνοθάλασσα από την Κυριακή 21 έως και την Τρίτη 23 Απριλίου 2013.

Η διεξαγωγή της επίσκεψης υπήρξε επιτυχής, το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων που είχε συνταχθεί τηρήθηκε στο ακέραιο με τη συνεργασία και την καθοδήγηση των συνεργατών του ΚΠΕ Μεσολογγίου και οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί πραγματοποιήθηκαν στον μέγιστο βαθμό. Συγκεκριμένα:

Παρακολουθώντας οι μαθητές μας εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΚΠΕ στη Λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, την μεγαλύτερη της Ελλάδας που δημιουργήθηκε από τις προσχώσεις των ποταμών Αχελώου και Εύηνου, γνώρισαν πτυχές του ιδιαίτερα παραγωγικού αυτού οικοσυστήματος και αντιλήφθηκαν την εξάρτηση των ντόπιων κατοίκων απ' αυτή.

Οι μαθητές μας ενημερώθηκαν για όλα τα στάδια παραγωγής του αλατιού και ήρθαν σε άμεση επαφή με τον σημαντικότερο υγρότοπο, τις Αλυκές Μεσολογγίου, το παράλιο ημι-τεχνητό οικοσύστημα, με την ιδιαίτερη χλωρίδα και πανίδα, παρακολουθώντας το σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΚΠΕ Μεσολογγίου. Κλήθηκαν, μάλιστα, να συμπληρώσουν σχετικά ερωτηματολόγια που συνέδεαν την ιστορία του τόπου με τα βιώματά τους και συνειδητοποίησαν την αξία της διατήρησης αυτής της περιοχής.

Επίσης, με την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο της Νέας Πλευρώνας- στα ΒΔ του Μεσολογγίου- και την ξενάγηση από τον αρχαιολόγο κ. Γ. Σταμάτη, οι συμμετέχοντες ήρθαν σε επαφή με μία από τις σημαντικότερες πόλεις της αρχαιότητας στην Αιτωλία με τείχη, 7 πύλες, θέατρο και εντυπωσιακές δεξαμενές υδάτων.

Το πρόγραμμά μας ενέταξε το σχολείο μας στο Δίκτυο «Θάλασσα» του ΚΠΕ Αργυρούπολης, όπου παρουσιάστηκε σε σχετική διημερίδα τον Απρίλιο του 2013 (diktyothalassa.files.wordpress.com/.../ceb4ceafcebacf84cf85cebf-ceb8ceaccebbceb1cf83cf83ceb1-20131.doc)

Τα αποτελέσματα του προγράμματος παρουσιάστηκαν από εκπροσώπους της ομάδας μας στο Αμφιθέατρο του 5^{ου} Γυμνασίου Αγ. Παρασκευής σε ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 19/04/13, στα πλαίσια του 7^{ου} Φεστιβάλ Μαθητικής Δημιουργίας του Δήμου Αγίας Παρασκευής. Οι μαθητές μας επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και συμμετείχαν ανελλιπώς και ακάματα σε όλες τις δραστηριότητες, διατυπώνοντας εύστοχα ερωτήματα και σχεδιάζοντας τη μελλοντική τους ζωή με βάση τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους, της χώρας, αλλά και του πλανήτη.

Θα ήταν, όμως, προτιμότερο να είχαμε τη δυνατότητα για περισσότερες επισκέψεις στο πεδίο ως παιδαγωγική ομάδα, - πέραν των δύο- καθώς υποχρεωθήκαμε να μετακινήσουμε ολόκληρα τμήματα στα πλαίσια διδακτικών επισκέψεων, για να πραγματοποιήσουμε τις δύο από τις τέσσερις επισκέψεις μας, με τη συμμετοχή μαθητών που ίσως δεν ενδιαφέρονταν τόσο πολύ για το θέμα που εξετάζαμε.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, οι στόχοι που αρχικά τέθηκαν εκπληρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Η συνεργασία των μαθητών μας κατά ομάδες και η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση των θεμάτων τους κινητοποίησε και η συμμετοχή τους υπήρξε ουσιαστική και γόνιμη. Το γεγονός, εξάλλου, ότι το σχολείο μας εντάχθηκε σε δύο θεματικά δίκτυα φανερώνει ότι η ενασχόλησή μας με το νερό αποτελεί μια διαδικασία σε εξέλιξη και επιτρέπει στους μαθητές μας να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους και για μελλοντικές ανάλογες δράσεις, νιώθοντας βαθύτερα την ευθύνη και την υποχρέωση που έχουμε όλοι να προστατεύουμε και να διαχειριζόμαστε ορθολογικά τόσο το νερό, όσο και το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους.

32. «Θάλασσες, Γιοφύρια και Καστροπολιτείες»

**1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2013-14**

**Συντονίστρια : Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί : Αγγελική Κοσκολού ΠΕ06
Ειρήνη Γιαρμενίτου ΠΕ03, Ευαγγελία Ανθή**

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «**Θάλασσες, Γιοφύρια και Καστροπολιτείες**» εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2013-2014, από τέσσερις εκπαιδευτικούς, την Ασπασία Παπαναστασίου, Φιλολόγο, την Αγγελική Κοσκολού, καθηγήτρια Αγγλικών, την Ειρήνη Γιαρμενίτου, Μαθηματικό και την Ευαγγελία Ανθή, καθηγήτρια Δομικών Έργων σε συνεργασία με 55 μαθητές και μαθήτριες του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής, των ειδικοτήτων της Οικονομίας, της Ηλεκτρονικής, της Πληροφορικής. και των Δομικών.

Οι στόχοι του προγράμματος ήταν:

- Να αντιληφτούν οι μαθητές πως η γη είναι ένας γαλάζιος πλανήτης και να γνωρίσουν τον κύκλο του νερού, τη διαμόρφωση του παράκτιου οικοσυστήματος, τη ζωή στη θάλασσα και τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα διαχρονικά.
- Να γνωρίσουν τους κανόνες κατασκευής ενός πέτρινου γεφυριού στον ελλαδικό χώρο και να ανιχνεύσουν τα εναπομείναντα δείγματα αυτής της σπάνιας αρχιτεκτονικής παράδοσης που υμνήθηκε από τη λαϊκή μούσα.
- Να έρθουν σε επαφή και να εκτιμήσουν μία σχεδόν άγνωστη πτυχή της ιστορικής μας παράδοσης όπως είναι η οχυρωματική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, που αποτελεί και κτήμα της ευρωπαϊκής μας ταυτότητας.
- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η ανάδειξη των μνημείων, όπως είναι τα πέτρινα γεφύρια ή τα κάστρα δεν αποτελεί μόνο χρέος προς την ιστορία και την αυτογνωσία μας, αλλά παράλληλα μέσο προβολής της διαχρονικής παρουσίας των Ελλήνων στον τόπο τους, παρά τις κατά καιρούς ανακατατάξεις των ορίων της Ελληνικής επικράτειας.
- Να υιοθετήσουν οι μαθητές θετική στάση ζωής στην επαφή τους με το θαλάσσιο περιβάλλον του τόπου τους και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία του.
- Να αναπτύξουν κριτική στάση σχετικά με τη ρύπανση των θαλασσών και να διατυπώσουν προτάσεις για την προστασία τους.

- Επίσης, να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να εκφράζονται δημιουργικά αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο, παρουσιάζοντας τις εργασίες τους, συμμετέχοντας σε συζητήσεις και να διαπιστώσουν την αξία της μεταξύ τους συνεργασίας.

Για να αντιληφθούν και να κατανοήσουν οι μαθητές μας το πολυδιάστατο αυτό θέμα συγκέντρωσαν και μελέτησαν κατά ομάδες διάφορα σχετικά άρθρα από το Διαδίκτυο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά και παρακολούθησαν σχετικές εκπομπές, κυρίως ντοκουμαντέρ στην τηλεόραση. Με καθοδήγηση, επεξεργάστηκαν και λογοτεχνικά κείμενα παλαιότερων και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών (π.χ. Ελύτη, Καβαλίδης).

Επιπλέον, για μια πιο άμεση και ζωντανή γνωριμία με τους προβληματισμούς που αφορούν τη θάλασσα παρακολουθήσαμε το σχετικό πρόγραμμα στο ΚΠΕ Αργυρούπολης (στο εθνικό Δίκτυο του οποίου ανήκουμε), όπου οι εκπαιδευτές μάς ενημέρωσαν για το θαλάσσιο περιβάλλον και τους οργανισμούς, τα θαλάσσια είδη υπό εξαφάνιση, τους κίνδυνους του θαλάσσιου πλούτου από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, την προστασία του, τις σημαντικότερες πηγές ρύπανσης των υπόγειων υδάτων, τις Πετρελαιοκηλίδες, τις Παραλίες- σκουπιδοτόπους, την Αλιεία, τα Απόβλητα- Λιπάσματα.

Στο ΚΠΕ Αργυρούπολης, μάλιστα, στις 4 Ιουνίου 2014 σε σχετική ημερίδα παρουσιάστηκαν οι δράσεις του προγράμματός μας ως προς τον τομέα της θάλασσας.

Επίσης, επισκεφτήκαμε τη μόνιμη έκθεση Helmera της Εταιρείας Ceres στον Πειραιά, στην ακτή Μιαούλη, όπου η ωκεανολόγος κ. Κτιστάκη μάς ενημέρωσε για το θαλάσσιο περιβάλλον, τη ναυτιλία και τους τύπους των πλοίων, τα τεχνικά μέσα των θαλασσιών ερευνών και τα ναυτικά επαγγέλματα.

Το σχολείο μας εντάχθηκε στο Εθνικό Δίκτυο «Κάστρα» του ΚΠΕ Μολάων της Λακωνίας και πραγματοποίησε εκπαιδευτική επίσκεψη στη Μονεμβασιά από την Κυριακή 16 Μαρτίου έως και την Τρίτη 18 Μαρτίου 2014. Η διεξαγωγή της επίσκεψης υπήρξε επιτυχής, το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων που είχε συνταχθεί τηρήθηκε στο ακέραιο με τη συνεργασία και την καθοδήγηση των συνεργατών του ΚΠΕ Μολάων και οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί πραγματοποιήθηκαν στον μέγιστο βαθμό. Συγκεκριμένα:

- Παρακολουθώντας το πρόγραμμα στην Άνω και Κάτω πόλη της Μονεμβασιάς, οι μαθητές μας αντιλήφθηκαν τον ρόλο της Καστροπολιτείας της Μονεμβασιάς διαχρονικά επισημαίνοντας τις θετικές παρεμβάσεις του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον και στη διατήρηση ενός αρχαιολογικού χώρου ζωντανού έως σήμερα.
- Με την περιήγηση στον χώρο της Κάτω Πόλης, μελέτησαν την οργάνωση της πόλης, των δομικών υλικών, τη διαχείριση του νερού (σύστημα ύδρευσης, αποχέτευσης, χαμάμ).
- Επισκεπτόμενοι την Πάνω πόλη, μελέτησαν τις δεξαμενές και τη χλωρίδα του βράχου.
- Με την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά, οι μαθητές μας συνέκριναν τους δύο αρχαιολογικούς χώρους (Μονεμβασιάς και Μυστρά) και απέκτησαν μία πληρέστερη εικόνα για την ιστορία του τόπου. Στον Μυστρά, μάλιστα, τα παλάτια, οι ναοί, το μοναστήρι της Παντάνασσας και το μικρό Μουσείο ζωντάνεψαν μπροστά μας την ιστορία της άλλοτε λαμπρής πρωτεύουσας του Δεσποτάτου του Μορέως.

- Οι μαθητές μας, επισκεπτόμενοι και την έκθεση των χαρτών Σουκάκου στην Κουμαντάρειο Πινακοθήκη της Σπάρτης και χρησιμοποιώντας χάρτες για τους δύο αρχαιολογικούς χώρους αντιλήφθηκαν τη χρησιμότητα των χαρτών και εξασκήθηκαν στη μελέτη τους.
- Προέβησαν, μάλιστα, σε δραστηριότητες εμνεόμενες από τον χώρο των Κάστρων, όπως είναι η φωτογράφιση των μνημείων και διατύπωσαν ενδιαφέρουσες απορίες για τα δομικά υλικά κατασκευής τους.
- Τέλος, η επίσκεψη στο Μουσείο Λαδιού και Ελιάς του Ιδρύματος της Τράπεζας Πειραιώς τους έφερε σε επαφή με ένα πολύτιμο προϊόν της ελληνικής γης που επιβιώνει και χαρακτηρίζει από αιώνες τον τόπο μας και τη διατροφή του λαού μας.

Η λαϊκή μούσα λειτούργησε ως εφιαλτήριο για την επαφή των μαθητών μας με τα πέτρινα τοξωτά γεφύρια του τόπου μας και η ρήση του Μεσαίωνα πως «*οι γέφυρες και τα καπηλειά ενώνουν τους ανθρώπους, ενώ τα τείχη και οι θρησκείες τούς χωρίζουν*» έγινε αντικείμενο πολλαπλής επεξεργασίας και αφορμή για ελεύθερη παραγωγή λόγου. Η συντονίστρια του προγράμματος Ασπασία Παπαναστασίου μοιράστηκε με τους μαθητές της τις εμπειρίες της από την επίσκεψή της στα πετρογέφυρα της Καρδίτσας και τις πληροφορίες που έλαβε για το φράγμα του Αχελώου. Η ένταξή μας, άλλωστε, στο Δίκτυο των Πετρογέφυρων του ΚΠΕ Μακρινίτσας, μάς επιτρέπει και τη μελλοντική συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.

Οι μαθητές μας επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και συμμετείχαν ανελλιπώς σε όλες τις δραστηριότητες, διατυπώνοντας εύστοχα ερωτήματα και ξαναβλέποντας τη ζωή τους σε σχέση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πιο αρμονικά και φιλικά.

Θα ήταν, όμως, προτιμότερο να είχαμε τη δυνατότητα για περισσότερες επισκέψεις στο πεδίο ως παιδαγωγική ομάδα, - πέραν των τριών- και με τα ΜΜΜ, καθώς το νέο θεσμικό πλαίσιο των μετακινήσεων λειτούργησε μάλλον αποτρεπτικά για ανάλογες δράσεις. Μία επίσκεψή μας, για παράδειγμα, στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, όπου συνυπάρχουν λείψανα του αρχαίου τείχους των Αθηνών και γεφυριών δεν στάθηκε δυνατόν να πραγματοποιηθεί.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, οι στόχοι που αρχικά τέθηκαν εκπληρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Η συνεργασία των μαθητών μας κατά ομάδες και η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση των θεμάτων τούς κινητοποίησε και η συμμετοχή τους υπήρξε ουσιαστική και γόνιμη.

Το γεγονός, εξάλλου, ότι το σχολείο μας εντάχθηκε σε δύο θεματικά δίκτυα φανερώνει ότι η ενασχόλησή μας με το νερό αποτελεί μια διαδικασία σε εξέλιξη και επιτρέπει στους μαθητές μας να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους και για μελλοντικές ανάλογες δράσεις,

Αξίζει να σημειωθεί πως προτού ξεκινήσει επίσημα η διεξαγωγή του προγράμματος, οι μαθητές μας συμμετείχαν με συζητήσεις και παραγωγή γραπτού λόγου στην εβδομάδα Περιβάλλοντος 7-11 Οκτωβρίου 2013, ενώ παρουσίασαν δημοσίως και ένα τέχνημα (ένα παραμύθι με τη μορφή power point) στην Ημερίδα παρουσίασης προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στις 14 Ιουνίου 2014.

33. «Πέτρινα γεφύρια της Ελλάδας και υδάτινοι κόσμοι»

1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2014-15

Συντονίστρια : Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί : Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03
Ευαγγελία Ανθή ΠΕ17.01 Γεωργία Παπαδοπούλου ΠΕ17.02

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «ΠΕΤΡΙΝΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΚΟΣΜΟΙ» εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2014-2015, από τέσσερις εκπαιδευτικούς, την Ασπασία Παπαναστασίου, Φιλόλογο, τη Χριστίνα Καλαθά, Μαθηματικό, την Ευαγγελία Ανθή, καθηγήτρια Δομικών Έργων, και τη Γεωργία Παπαδοπούλου, Μηχανολόγο, σε συνεργασία με 55 μαθητές και μαθήτριες του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής, των ειδικοτήτων της Οικονομίας, της Ηλεκτρονικής, της Πληροφορικής, των Οχημάτων, των Ναυτικών και των Δομικών.

Οι στόχοι του προγράμματος ήταν:

- Να αντιληφτούν οι μαθητές μας πως η γη είναι ένας γαλάζιος πλανήτης και να γνωρίσουν τον κύκλο του νερού, τη διαμόρφωση του παράκτιου οικοσυστήματος, τη ζωή στη θάλασσα και τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα διαχρονικά.
- Να έρθουν σε επαφή με την τεχνολογία που ήταν αναγκαία για την κατασκευή ενός πέτρινου γεφυριού στον ελλαδικό χώρο και να ανιχνεύσουν τα εναπομείναντα δείγματα αυτής της σπάνιας αρχιτεκτονικής παράδοσης που υμνήθηκε από τη λαϊκή μούσα.
- Να διεισδύσουν σε μορφές κοινωνικής και επαγγελματικής οργάνωσης του παρελθόντος, κυρίως μέχρι τη δεκαετία του 1950.
- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η ανάδειξη των μνημείων, όπως είναι τα πέτρινα γεφύρια δεν αποτελεί μόνον χρέος προς την ιστορία και την αυτογνωσία μας, αλλά παράλληλα μέσο προβολής της διαχρονικής παρουσίας των Ελλήνων στον τόπο μας.
- Να υιοθετήσουν οι μαθητές θετική στάση ζωής στην επαφή τους με το θαλάσσιο περιβάλλον της Ελλάδας και εν γένει με τους υδάτινους πόρους και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία τους.
- Να αναπτύξουν κριτική στάση σχετικά με τη ρύπανση των υδάτων και την εξάντληση των υδάτινων πόρων και να διατυπώσουν προτάσεις για την προστασία τους.
- Επίσης, να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να εκφράζονται δημιουργικά αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο, παρουσιάζοντας τις εργασίες τους, συμμετέχοντας σε συζητήσεις και να διαπιστώσουν την αξία της μεταξύ τους συνεργασίας.

Για να αντιληφθούν και να κατανοήσουν οι μαθητές μας το πολυδιάστατο αυτό θέμα συγκέντρωσαν και μελέτησαν κατά ομάδες διάφορα σχετικά άρθρα από το Διαδίκτυο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά και παρακολούθησαν σχετικές εκπομπές στην τηλεόραση. Με καθοδήγηση, επεξεργάστηκαν και λογοτεχνικά κείμενα παλαιότερων και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών (π.χ. Παπαδιαμάντη, Καρκαβίτσα, Καραγάτση, Ρίτσου, Καββαδία).

Ευνοϊκές συγκυρίες υπήρξαν πολλές: ένας από τους μαθητές της Παιδαγωγικής Ομάδας μας, ο Αλοΐσιος Βαρθαλίτης, της Β΄ Οχημάτων¹, κατά την περσινή σχολική χρονιά είχε συνεργαστεί με το ΕΠΑ.Λ. Ραφήνας, όπου φοιτούσε, σε ανάλογο περιβαλλοντικό πρόγραμμα για τα πέτρινα γεφύρια και μάς προσέφερε την «τεχνογνωσία» του. Ο μαθητής, μάλιστα, Παπουτσής Κωνσταντίνος συμμετέχοντας και στο Πολιτιστικό Πρόγραμμα που εκπονήθηκε στο σχολείο μας κατά τη φετινή σχολική χρονιά με θέμα: « Από τον κήπο του σχολείου μας σε άλλους κήπους» μετέφερε τις γνώσεις του για το πότισμα των κήπων και τη διαχείριση του νερού και στην ομάδα μας.

Οι εκδόσεις Πατάκη εξέδωσαν επιτραπέζιο ημερολόγιο για το 2015 με 80 κείμενα της Εταιρείας των Ελλήνων Συγγραφέων για τις Γέφυρες, τα οποία υπήρξαν σταθερή αναφορά μας. Ιδρύθηκε στο σχολείο μας, από τη φετινή σχολική χρονιά η ειδικότητα των Εμποροπλοιάρχων και η συνεργασία μας με τον καπετάνιο και συνάδελφο κ. Σταύρο Λάβδα υπήρξε γόνιμη όσον αφορά τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα, βιωματικά- εμπειρικά, αλλά και επιστημονικά.

Επιπλέον, οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες του φετινού δριμύ χειμώνα, οι πλημμύρες διαφόρων περιοχών, το ξεχείλισμα ποταμών και ρεμάτων με αποκορύφωμα την καταστροφή του Γεφυριού της Πλάκας, στα Τζουμέρκα της Ηπείρου, τροφοδότησαν τη θεματολογία των συζητήσεών μας, αλλά και τους προβληματισμούς μας. Για το γεφύρι αυτό, οι ομάδες μας εκπονήσανε και ξεχωριστή δράση- παραγωγή κειμένων και δημιουργία ΡΡ-, το οποίο απεστάλη στο ΚΠΕ Μακρινίτσας, που συντονίζει το Δίκτυο για τα Πετρογέφυρα της Ελλάδας, για να εμπλουτίσει το υλικό του.

Επιμέρους ομάδες μας, με αφορμή διδακτικές επισκέψεις τους, ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές των θεμάτων μας. Το τμήμα της Β΄ Οχημάτων¹, επισκεπτόμενο το Μουσείο Αλ. Κοντόπουλου στον Δήμο της Αγίας Παρασκευής ενημερώθηκε από τον επιμελητή του κ. Βασίλειο Μπάρκα για τις Ενάλιες Αρχαιότητες και το έργο των αρμόδιων αρχαιολόγων, ειδικότητα που ο ίδιος υπηρέτησε για χρόνια. Το ίδιο τμήμα, στην Έκθεση του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, στο Βυζαντινό Μουσείο είδε όψεις της ναυτικής ζωής της Κρήτης κατά την περίοδο της βενετσιάνικης κατοχής της (νεώρια πλοίων, χάρτες εποχής, μνημεία της ναυμαχίας της Ναυπάκτου), ενώ έσκυψε με ενδιαφέρον στην ναυτική ιστορία της νεώτερης Ελλάδας στην επίσκεψή του στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας. Εκεί, ενημερώθηκε και για τον πολλαπλό ρόλο των γεφυριών, όπως το περίφημο γεφύρι του Γοργοποτάμου. Η επίσκεψη των μαθητών μας, μάλιστα, στο Βυζαντινό Μουσείο, το πρώην Μέγαρο των Ιλισίων της Δούκισσας της Πλακεντίας τους, ενέπνευσε και για την παρουσίαση του προγράμματός μας.

Επίσης, με τα τμήματα Β΄ Οικονομίας και Β΄ Ναυτικών επισκεφτήκαμε τη μόνιμη έκθεση Helmera της Εταιρείας Ceres στον Πειραιά, στην ακτή Μιαούλη, όπου ο κ. Γιάννης Πεσμαζόγλου με λόγια και με βίντεο μάς ενημέρωσε για το θαλάσσιο περιβάλλον, τη ναυτιλία και τους τύπους των πλοίων, τα τεχνικά μέσα των θαλασσιών ερευνών, τα ναυτικά επαγγέλματα και τη ρύπανση των θαλασσών.

Το τμήμα Β' Ναυτικών, μάλιστα, επισκέφτηκε και την Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) στον Ασπρόπυργο, όπου περιηγήθηκε στις αίθουσες διδασκαλίας και στο μικρό μουσείο της Σχολής με ομοιώματα πλοίων. Η ΑΕΝ ανήκει στην Τρίτη Βαθμίδα της Ανώτερης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, και έχει ως αποστολή τη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των μελλοντικών Αξιωματικών του Εμπορικού Ναυτικού, πλοιάρχων και μηχανικών. Ιδρύθηκε το 1951 και είναι η μεγαλύτερη σχολή της Ελλάδας στον τομέα της.

Το τμήμα Β' Δομικών, στη διδακτική του επίσκεψη στο εργοτάξιο του Κέντρου Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στο Φάληρο, ενημερώθηκε για την κατασκευή και τον πλήρη εξοπλισμό των νέων εγκαταστάσεων της Εθνικής Βιβλιοθήκης, της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και κυρίως του πάρκου, έκτασης 170.000 στρεμμάτων που με τους χώρους πρασίνου και τις δεξαμενές νερού θα προσφέρει μια ανάσα δροσιάς και ψυχαγωγίας στο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Η Παιδαγωγική ομάδα μας, στις 4 Φεβρουαρίου 2015 επισκέφτηκε για οργανωμένη ξενάγηση και προσκύνημα το ιστορικό πολεμικό πλοίο της νεώτερης Ελλάδας «**Γεώργιος Αβέρωφ**» στον Φλοίσβο του Παλαιού Φαλήρου, που αποτελεί πλωτό Μουσείο από το 1984. Αφού παρακολουθήσαμε ντοκυμανταίρ με τη δράση του, περιηγηθήκαμε στους συντηρημένους χώρους του πλοίου και θαυμάσαμε τις ναυτικές στολές, αλλά και το πρόγραμμα και την πειθαρχία του πληρώματος τότε και τώρα. Το λεγόμενο «θωρηκτό» Γεώργιος Αβέρωφ είναι το μοναδικό δείγμα του τύπου (θωρακισμένο καταδρομικό) που διατηρείται στο κόσμο ως σήμερα, ναυπηγήθηκε στα ναυπηγεία του [Ορλάντο](#) στο [Λιβόρνο](#) της [Ιταλίας](#) την περίοδο [1908 - 1911](#), και εντάχθηκε στο τότε [Ελληνικό Βασιλικό Ναυτικό](#). Το πλοίο πήρε μέρος στον [Α' Βαλκανικό Πόλεμο](#) ως ναυαρχίδα του Στόλου, υπό τον Υποναύαρχο [Παύλο Κουντουριώτη](#). Ο «Αβέρωφ» συμμετείχε στις επιχειρήσεις απελευθέρωσης των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, και διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στις ναυμαχίες της [Έλλης \(3 Δεκεμβρίου 1912\)](#) και της [Λήμνου \(5 Ιανουαρίου 1913\)](#), ενάντια στον Οθωμανικό Στόλο, όταν, αξιοποιώντας την ανώτερη ταχύτητά του, και το μέγιστο του βεληνεκούς των πυροβόλων του, αποσπάστηκε από τον υπόλοιπο ελληνικό στόλο, και αναλαμβάνοντας αυτόνομη δράση έτρεψε τον εχθρικό στόλο σε φυγή καταδιώκοντάς τον. Η τακτική του Κουντουριώτη έδωσε την νίκη και τον αδιαμφισβήτητο έλεγχο του Αιγαίου στην Ελλάδα, και μετέβαλε πλοίο και ναύαρχο σε ζωντανούς μύθους. Για τους Έλληνες ήταν ο "Τυχερός μπάρμπα-Γιώργος", ενώ για τους Τούρκους "Το Διαβολοβάπορο" (Σεϊτάν παπόρ).

Στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, μετά την εισβολή και ραγδαία προέλαση των γερμανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα τον Απρίλιο του [1941](#), λόγω της παλαιότητάς του, το ΓΕΝ σχεδίαζε να το βυθίσει, αλλά το πλήρωμά του εξεγέρθηκε και με δική του πρωτοβουλία διέφυγε στην Αλεξάνδρεια. Το Αβέρωφ ήταν ένα από τα λίγα ελληνικά πλοία που κατάφεραν να φτάσουν σώα στην Αλεξάνδρεια, καθώς τα περισσότερα βυθίστηκαν από τις επιδρομές γερμανικών αεροπλάνων.

Στο Φάληρο όπου βρίσκεται σήμερα τιμάει με την παρουσία του το Ελληνικό Ναυτικό και την ναυτική κληρονομιά της Ελλάδος. Τα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού που εισέρχονται στο λιμάνι του Φαλήρου πρέπει να τιμήσουν το «Γ. Αβέρωφ». Ο κυβερνήτης διατάζει το πλήρωμα «προς το Θωρηκτό Αβέρωφ Ακινήσια Αριστερά (ή δεξιά ανάλογα με την πλευρά του πλοίου που φαίνεται το θωρηκτό)» και με το σχετικό σφύριγμα το πλήρωμα στέκεται σε στάση προσοχής πάνω στο

κατάστρωμα κοιτώντας προς την πλευρά του θωρηκτού και οι αξιωματικοί χαιρετούν το θρυλικό θωρηκτό. Στη συνέχεια, στον Φλοίσβο του Φαλήρου, οι μαθητές μας χάρηκαν την όμορφη μέρα δίπλα στη θάλασσα, μελέτησαν τους χάρτες και τα έντυπα για τις γαλάζιες θάλασσες της Ελλάδας και περιηγήθηκαν στο Ναυτικό Πάρκο του Πολεμικού Ναυτικού, όπου πλέει μια αρχαία τριήρης δίπλα στο ιστορικό πλοίο «Βέλος».

Η προσπάθειά μας να συνεργαστούμε με την Μ.Κ.Ο. «Μεσόγειος SOS», που κατά τη φετινή χρονιά εκπονεί πρόγραμμα για τη ρύπανση των θαλασσών, δεν στέφτηκε με επιτυχία, λόγω ανατροπών στο σχολικό πρόγραμμα και ακύρωσης της επίσκεψης της υπεύθυνης κ. Κουλουζάκη.

Επίσης, το σχολείο μας, για τρίτη συνεχή χρονιά συνεργάζεται με το ΚΠΕ Μακρινίτσας και είναι ενταγμένο στο Δίκτυο για τα Πετρογέφυρα της Ελλάδας. Η Μακρινίτσα του Πηλίου υπήρξε και ο προορισμός της διήμερης εκπαιδευτικής επίσκεψής μας που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 26 και Παρασκευή 27 Μαρτίου 2015. Οι βροχές δεν μας πτοήσαν –άλλωστε ήταν συνδεδεμένες με τη θεματολογία του προγράμματός μας- και το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων μας, που είχαμε καταρτίσει, τηρήθηκε στο ακέραιο με τη συνεχή συνεργασία και βοήθεια των εκπαιδευτικών-μελών της Οργανωτικής ομάδας του ΚΠΕ Μακρινίτσας. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί πραγματοποιήθηκαν στον μέγιστο βαθμό. Συγκεκριμένα:

- Οι μαθητές μας παρακολουθώντας το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο νεοσύστατο Μουσείο της Πόλεως του Βόλου ήρθαν σε επαφή με εικόνες, μνήμες και μαρτυρίες από το 1840 και μετά μιας πόλης που από προάστιο εμπορών μετασχηματίστηκε σε σημαντική βιομηχανική μεγαλούπολη και δυναμικό λιμάνι. Η έλευση των Μικρασιατών προσφύγων το 1922 που εγκαταστάθηκαν στον οικισμό της Νέας Ιωνίας έδωσαν νέα πνοή και κατεύθυνση στο λιμάνι του Βόλου. Με τις προσεγμένες θεματικές ενότητες της έκθεσης: Αστικός χώρος, εργασία, κατοικία, ενδυμασία, άνθρωποι, διασκέδαση, ποδόσφαιρο, περίοδοι κρίσης γνωρίσαμε καλύτερα τον τόπο που μας φιλοξένησε γενναιόδωρα για δύο μέρες.
- Γευματίζοντας στην πόλη του Βόλου, απολαύσαμε τους θαλασσινούς μεζέδες και το νοστιμότατο και ονομαστό ντόπιο τσίπουρο.
- Παρακολουθώντας το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Μουσείο Πλινθοκεραμοποιΐας του Ομίλου Πειραιώς στον Πολυχώρο Τσαλαπάτα, οι μαθητές μας ένιωσαν να συναρπάζονται βλέποντας από κοντά την τεχνολογία και τα εργασιακά ήθη μιας όχι τόσο μακρινής εποχής: από τα βαγονέτα και τη μεταφορά χώματος στο πατάρι του μύλου μέχρι τις μαυροκόκκινες ατμοκίνητες μηχανές και τον ανυπέβλητο φούρνο Χόφμαν, απ' όπου κάποτε περνούσε η φωτιά κι εμείς σήμερα τον περιεργαζόμαστε.
- Όσο μας επέτρεψε ο καιρός περπατήσαμε στην πόλη του Βόλου θαυμάζοντας την ετερόκλητη αρχιτεκτονική των οικοδομημάτων σε μια πόλη που διαθέτει κτήρια ξεχωριστά, όμορφα ή εκκεντρικά, αλλά πάντως διαφορετικά από τον μέσο όρο.
- Στον οικισμό Πορταριά, όπου καταλύσαμε στο Xenia Palace Portarfa, φιλοξενούμενοι του ΚΠΕ Μακρινίτσας, θυμηθήκαμε και νοσταλγήσαμε τη σοφία των αρχιτεκτόνων μας που έκτισαν αυτά τα κομψοτεχνήματα, τα Ξενία, τόσο όμορφα ενταγμένα στο φυσικό περιβάλλον του κάθε τόπου. Εκεί, πήραμε μια πρώτη γεύση και από τα πλούσια και θεραπευτικά βότανα της περιοχής και τα νοστιμότατα γλυκά του κουταλιού του γυναικείου Συνεταιρισμού Πηλίου.

- Στον οικισμό της Μακρινίτσας, στο «μπαλκόνι του Πηλίου», όπως την είχε χαρακτηρίσει ο Ελευθέριος Βενιζέλος, η Παιδαγωγική μας ομάδα μυήθηκε σε πολλές πτυχές της ζωής του Πηλίου: το διατηρητέο αρχοντικό της Ανδρονίκης Βετσερέα, όπου στεγάζεται το ΚΠΕ Μακρινίτσας μάς έφερε κοντά στην ιδιότυπη πηλιορίτικη παραδοσιακή αρχιτεκτονική, οι 54 περίτεχνες κρήνες του τόπου μάς δρόσισαν και μάς θύμισαν τους τρόπους προμήθευσης του νερού στις προβιομηχανικές εποχές, τα πολυάριθμα βότανα που φύονταν ολούθε μάς φανέρωσαν τον πλούτο της φύσης, αλλά και τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.
- Επίσης, με την καθοδήγηση των μελών του ΚΠΕ Μακρινίτσας, χωρισμένοι σε τρεις ομάδες, επισκεφτήκαμε δύο πέτρινα γεφύρια, το μονότοξο της Πατωσιάς με εγχάρακτη επιγραφή (1/3-4/5-1875) και το αχρονολόγητο, μονότοξο της Κακουνάς και μετρήσαμε το μήκος και το συνολικό πλάτος τους. Με τον καλύτερο τρόπο, λοιπόν, μετά από τη θεωρητική εισήγηση στους χώρους του Κέντρου του ΚΠΕ και τη δράση μας ανά ομάδες, ήρθαμε σε επαφή με το κατεξοχήν αντικείμενο της επίσκεψής μας και γοητευτήκαμε από την τεχνική κατασκευή τους και την αρμονική ένταξή τους στον χώρο.

Παρουσιάσαμε στην τοπική κοινωνία το Πρόγραμμα μας, στα πλαίσια της 9^{ης} Συνάντησης Μαθητικής Δημιουργίας, στις 11/5/2015 στο 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής σε μορφή ΡΡ με τον τίτλο «Η Δούκισσα της Πλακεντίας και ο Αρχιληστής». Ανάλογη παρουσίαση πραγματοποιήσαμε και στα πλαίσια των παρουσιάσεων των Περιβαλλοντικών, Πολιτιστικών κλπ Προγραμμάτων της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, στις 13/5/2015 στο Κέντρο Δαΐς.

Οι μαθητές μας επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και συμμετείχαν αγόγγυστα σε όλες τις δραστηριότητες, διατυπώνοντας εύστοχα ερωτήματα και ξαναβλέποντας τη ζωή τους σε σχέση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πιο αρμονικά και φιλικά. Η εργασία μας σε ομάδες επαναπροσδιόρισε τις σχέσεις μας, ξεκίνησε νέες φιλίες, αλλά διέκοψε κι άλλες που δεν είχαν βάθος και αίσθημα.

Μοναδική παραφωνία, η φετινή απόφαση του Υπουργείου Παιδείας να χορηγήσει υπερωριακή αποζημίωση στους εκπαιδευτικούς της Παιδαγωγικής Ομάδας που ανήκουν σε συγκεκριμένες ειδικότητες: φιλολόγους, μαθηματικούς, φυσικούς. Το γεγονός αυτό πυροδότησε διαμαρτυρίες από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και δημιούργησε σκιες στις μεταξύ μας σχέσεις. Εάν μπορούμε να προτείνουμε, καλό θα ήταν, βέβαια, να διατίθενται κάποια χρήματα, αλλά όχι σε πρόσωπα, μα στο πρόγραμμα για τα τυχόν αναλώσιμα ή για εξυπηρετήσεις μαθητών με οικονομικά προβλήματα που δυσκολεύονται να συμμετάσχουν σε μετακινήσεις ή άλλες δράσεις.

34. «Περί υδάτων, λίθων και μετοικεσίας: Εξερευνώντας τη γη της Αρκαδίας»

1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια : Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί : Ευαγγελία Ανθή ΠΕ17.01
Κωνσταντίνος Ντάβος ΠΕ17.02

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης « **Περί υδάτων, λίθων και μετοικεσίας: Εξερευνώντας τη γη της Αρκαδίας**» εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2015-2016, από τρεις εκπαιδευτικούς, την Ασπασία Παπαναστασίου, Φιλόλογο, την Ευαγγελία Ανθή, καθηγήτρια Μηχανικό Δομικών Έργων, και τον Κωνσταντίνο Ντάβο, Μηχανολόγο, σε συνεργασία με 60 μαθητές και μαθήτριες του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής, των ειδικοτήτων της Οικονομίας, της Ηλεκτρονικής, της Πληροφορικής, των Οχημάτων, των Ψυκτικών και των Ναυτικών και των τριών τάξεων του σχολείου μας.

- Με το ενδιαφέρον εστιασμένο στον νομό Αρκαδίας, επιχειρήθηκε να αντιληφτούν οι μαθητές μας πως η γη είναι ένας γαλάζιος πλανήτης, όπου το νερό καταλαμβάνει εξέχουσα θέση. Έτσι, γνωρίζοντας τον κύκλο του, τη διαμόρφωση του παράκτιου οικοσυστήματος, την πορεία των τοπικών ποταμών, όπως του Αλφειού, του Λάδωνα και του Λούσιου και τη σχέση του ανθρώπου μ' αυτούς από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα αποκτούν υπεύθυνη και συνειδητή στάση απέναντι στους φυσικούς πόρους που είναι στις μέρες μας «εν ανεπαρκεία».
- Οι μαθητές μας ήρθαν σε επαφή με την τεχνολογία που ήταν αναγκαία για τις λιθοκατασκευές, όπως τα αρχαία θέατρα, τους ναούς, τα πέτρινα γεφύρια που αφθονούν στη γη της Αρκαδίας, την ποικιλία των μύλων για διάφορες χρήσεις και ανίχνευσαν τα εναπομείναντα δείγματα αυτής της σπάνιας αρχιτεκτονικής παράδοσης που υμνήθηκε από τη λόγια και λαϊκή μούσα.
- Οι μαθητές μας διείσδυσαν σε μορφές κοινωνικής και επαγγελματικής οργάνωσης του παρελθόντος, της προβιομηχανικής Ελλάδας κυρίως μέχρι τη δεκαετία του 1950.
- Οι μαθητές μας εκλήθησαν να αναγνωρίσουν ότι η ανάδειξη των μνημείων, όπως είναι τα πέτρινα γεφύρια, τα αρχαία θέατρα, οι μονές, οι μύλοι, δεν αποτελεί μόνον χρέος προς την ιστορία και την αυτογνωσία μας, αλλά παράλληλα μέσο προβολής της διαχρονικής παρουσίας των Ελλήνων στον τόπο μας.

- Ερχόμενοι σε επαφή οι μαθητές μας με τη φιλοσοφική σχολή του 16ου και 17ου αι. στην Ευρώπη, τον «Αρκαδισμό», η οποία αναζητούσε το «άλλο» και την απλότητα στην καθημερινή ζωή, εκτίμησαν διαφορετικά την αφθονία του σύγχρονου τρόπου ζωής και επιδιώχτηκε να υιοθετήσουν μια πιο ουσιαστική στάση ζωής βασισμένη στη λιτότητα, στον σεβασμό των φυσικών πόρων του τόπου μας και στις ποιοτικές ανθρώπινες σχέσεις.
- Γνωρίζοντας την Αρκαδική μυθολογία και ιστορία, αυξήθηκε η αγάπη τους προς τις ομορφιές του τόπου μας και ευελπιστούμε πως θα λαμβάνουν αποφάσεις για την ανάδειξή τους και την προστασία τους.
- Με αφορμή τη μετανάστευση από και προς την Αρκαδία, επιχειρήθηκε να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές μας απέναντι σ' αυτό το σύγχρονο πρόβλημα που αφορά κι άλλους λαούς και ενθαρρύνθηκαν να κάνουν πράξη ζωής τις έννοιες της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης, της δημοκρατίας και της διαπολιτισμικότητας.
- Τέλος, προτρέψαμε και στηρίξαμε τους μαθητές μας στη δημιουργική έκφρασή τους καθώς αναζητούσαν πληροφορίες στο διαδίκτυο, κατασκεύαζαν και παρουσίαζαν τα τεχνήματά τους, συμμετείχαν σε συζητήσεις και διαπίστωναν την αξία της μεταξύ τους συνεργασίας.

Για να αντιληφθούν και να κατανοήσουν οι μαθητές μας το πολυδιάστατο αυτό θέμα συγκέντρωσαν και μελέτησαν κατά ομάδες διάφορα σχετικά άρθρα από το Διαδίκτυο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά και ορισμένοι παρακολούθησαν το λυρικό ντοκυμανταίρ του Φίλιππου Κουτσάφτη «Αρκαδία Χαίρει!». Με καθοδήγηση, επεξεργάσθηκαν και λογοτεχνικά κείμενα παλαιότερων και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών (π.χ. Παπαδιαμάντη, Καραγάτση, Ρίτσου, Καββαδία). Κατά την περίοδο των Χριστουγέννων, ειδικότερα, ασχοληθήκαμε με τις τοπικές παραδόσεις και τους θρύλους του νομού Αρκαδίας, όπως αποτυπώνονται στα έργα του Νικ. Πολίτη. Τα νερά, οι νεράιδες, τα γεφύρια, οι καλλικάντζαροι, οι μοίρες και τα βάσανα του αγροτικού και κτηνοτροφικού κόσμου κέντρισαν το ενδιαφέρον μας.

Αξιοποιήθηκε σχετικό υλικό που μας παρείχε το ΚΠΕ Μακρινίτσας (ημερολόγια, ψηφιοποιημένα βιβλία), καθώς συμμετέχουμε για τέταρτη συνεχή χρονιά στο εθνικό θεματικό δίκτυό του «Τα πετρογέφυρα της Ελλάδας». Σταθερός συμπαράστατης στο έργο μας υπήρξε η επικεφαλής του Δικτύου και έξοχη συνάδελφος κ. Μαρία Γούλα, η οποία μάς προσκόμισε πολύ σπάνιο υλικό, μάς κατηύθυνε στις μελέτες μας για τους λαγκαδιανούς μαστόρους και ανέλαβε να μας φέρει σε επαφή με μελετητές, αλλά και εργαζόμενους στο αντικείμενο που μας απασχολούσε. Το υλικό που δημιουργήθηκε από τις ομάδες μας θα αποσταλεί στο ΚΠΕ Μακρινίτσας, προκειμένου να αναρτηθεί και την ιστοσελίδα του Δικτύου.

Υλικό που βασίζεται στους αρκαδικούς μύθους προτιθέμεθα να αποστείλουμε και στο ΚΠΕ Στυλίδας- Υπάτης, καθώς ενταχθήκαμε στο Δίκτυο «Τα Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά Μονοπάτια της Ελλάδας».

Διαπιστώσαμε ότι αρκαδικής καταγωγής ήταν αρκετοί συνάδελφοι, με προεξάρχοντα τον συνεργάτη μας κ. Ντάβο, καθώς και μαθητές μας. Αξιοποιήσαμε, λοιπόν, τις εμπειρίες και τις γνώσεις τους για τον τόπο, καθώς και τις μαρτυρίες των γονέων τους, όταν μας επισκέπτονταν και

με χαρά μοιράζονταν μαζί μας τις μνήμες τους. Επίσης, συνεργαστήκαμε με τον Σύλλογο Αρκάδων του Δήμου Αγίας Παρασκευής και επωφεληθήκαμε από τις μαρτυρίες μελών του για τον τόπο τους.

Επιμέρους ομάδες μας, με αφορμή διδακτικές επισκέψεις τους, ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές των θεμάτων μας. Το τμήμα της Γ'οικονομίας, επισκεπτόμενο το Μουσείο Αλ. Κοντόπουλου στον Δήμο της Αγίας Παρασκευής ενημερώθηκε από τον επιμελητή του κ. Βασίλειο Μπάρκα για τις Ενάλιες Αρχαιότητες και το έργο των αρμόδιων αρχαιολόγων, ειδικότητα που ο ίδιος υπηρέτησε για χρόνια. Η επίσκεψη, μάλιστα, αυτή υπήρξε και το έναυσμα για τη δημιουργία ενός από τα τελικά τεχνήματα του προγράμματος.

Επίσης, με τα τμήματα Β' Οικονομίας, Β' Οχημάτων, Γ' Πληροφορικής και Γ' Ηλεκτρονικών επισκεφτήκαμε τη μόνιμη έκθεση Helmera της Εταιρείας Ceres στον Πειραιά, στην ακτή Μιαούλη, όπου ο κ. Γιάννης Πεσμαζόγλου με λόγια και με βίντεο μάς ενημέρωσε για το θαλάσσιο περιβάλλον, τη ναυτιλία και τους τύπους των πλοίων, τα τεχνικά μέσα των θαλασσιών ερευνών, τα ναυτικά επαγγέλματα και τη ρύπανση των θαλασσών.

Τα τμήματα Α' Οικονομίας, Γ' Πληροφορικής και Γ' Ηλεκτρονικών, στη διδακτική του επίσκεψη στο εργοτάξιο του Κέντρου Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στο Φάληρο, ενημερώθηκε για την κατασκευή και τον πλήρη εξοπλισμό των νέων εγκαταστάσεων της Εθνικής Βιβλιοθήκης, της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και κυρίως του πάρκου, έκτασης 170.000 στρεμμάτων που με τους χώρους πρασίνου και τις δεξαμενές νερού θα προσφέρει μια ανάσα δροσιάς και ψυχαγωγίας στο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Επισκεφτήκαμε, επίσης, τις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ στο Γαλάτσι στις 10 Μαρτίου 2016, για να παρακολουθήσουμε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Ο Σταγονούλης». Στους φιλόξενους χώρους της Εταιρείας, η κ. Μόσχου, συνεργάτιδα της ΕΥΔΑΠ, μέσω οπτικοακουστικού υλικού έκανε μια ιστορική αναδρομή στην ύδρευση της πόλης των Αθηνών από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα, παρουσιάζοντας τη διαδρομή του νερού από τις πηγές υδροληψίας μέχρι και τις Μονάδες Επεξεργασίας Νερού, καθώς και τον καθαρισμό του ανεπεξέργαστου νερού, προκειμένου να καταστεί πόσιμο και να διατεθεί στους καταναλωτές. Συνέχισε με μια ιστορική αναδρομή στην αποχέτευση της πόλης των Αθηνών από την αρχαιότητα έως σήμερα με την αναλυτική παρουσίαση της λειτουργίας του δικτύου αποχέτευσης, των Κέντρων Επεξεργασίας Λυμάτων και τη διαχείριση των παραγώγων τους. Ολοκλήρωσε, μιλώντας για την παραγωγή και αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ (παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας στο υδραγωγείο του Μόρνου, παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας από το βιοαέριο στην Ψυττάλεια). Η αφηγηματική και επεξηγηματική ανάπτυξη του θέματος διατήρησε αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών μας, ενώ φάνηκε πως έγιναν κατανοητές βασικές έννοιες σχετικά με το νερό και τη διαχείριση του και έγιναν αντιληπτές περιβαλλοντικές αξίες. Τα ερεθίσματα που δεχτήκαμε από την παρουσίαση παρέμειναν ζωντανά στο μυαλό μας, καθώς μας προσφέρθηκαν και πλούσια αναμνηστικά δώρα, μεταξύ των οποίων κι ένα σπάνιο Λεύκωμα για την ιστορία της ΕΥΔΑΠ.

Οι μαθητές μας, στη διάρκεια των συαντήσεων μας, καταπιάστηκαν και με ενδιαφέρουσες κατασκευές. Την περίοδο των Αποκρεών δημιούργησαν θεματικές μάσκες και άλλα επίκαιρα διακοσμητικά χρησιμοποιώντας έγχρωμες φωτογραφίες που απεικονίζουν τη γη της Αρκαδίας

και την πλούσια ιστορία της. Αφοσιώθηκαν, επίσης, στη δημιουργία ενός χάρτη της Αρκαδίας με πολλά φανταστικά στοιχεία. Χρησιμοποιώντας για καθοδηγητή έναν λεπτομερή γεωφυσικό χάρτη του μεγάλου αυτού νομού, αναδημιούργησαν τον τόπο «επί χάρτου», ακολουθώντας την τεχνική του κολλάζ και αξιοποιώντας ποικίλλες ιδέες και υλικά. Εργάστηκαν σε τέσσερις ομάδες, οι οποίες ολοκλήρωσαν την απόδοση της βορειοδυτικής περιοχής της Αρκαδίας, των περιοχών που επισκεφτήκαμε και κατά το διήμερο ταξίδι μας. Ο χάρτης αυτός αναρτήθηκε ως ντεκόρ στον κεντρικό τοίχο του σχολείου μας κατά τον εορτασμό της επετείου της 25^{ης} Μαρτίου 1821, η οποία είχε ως θέμα τους ηρωικούς αγώνες των Αρκάδων συμπατριωτών μας και κυρίως την κληρονομιά του Θοδωρή Κολοκοτρώνη.

Η βορειοδυτική Αρκαδία υπήρξε ο προορισμός της διήμερης εκπαιδευτικής επίσκεψής μας που πραγματοποιήθηκε στις 13 και 14 Απριλίου 2016. Είχαμε αποφασίσει να μην αξιοποιήσουμε κάποια συνεργασία με το τοπικό ΚΠΕ Καστρίου, προκειμένου να δώσουμε τη δυνατότητα σε όσο το δυνατόν περισσότερους μαθητές της Παιδαγωγικής μας ομάδας να συμμετάσχουν σ' αυτήν. Πραγματικά, ο αριθμός τους ανήλθε στους πενήντα δύο (52)! Οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί για την επίσκεψη αυτή πραγματοποιήθηκαν στον μέγιστο βαθμό. Συγκεκριμένα:

- Πρώτος σταθμός μας ήταν ο παραδοσιακός πετρόκτιστος οικισμός της Δημητσάνας. Οι μαθητές μας παρακολουθώντας την ξενάγηση στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Δημητσάνας ενημερώθηκαν για την ιερατική σχολή που λειτουργούσε στην περιοχή κι έγινε γνωστή με τ' όνομα «Φροντιστήριο Ελληνικών Γραμμάτων». Η σχολή της Δημητσάνας λειτούργησε από το 1764 και από αυτή αποφοίτησαν πολλοί μητροπολίτες και λόγιοι, ανάμεσά τους ο Γρηγόριος ο Ε' και ο Παλαιών Πατρών Γερμανός. Κατά τη διάρκεια του αγώνα του 1821, μεγάλο μέρος της βιβλιοθήκης καταστράφηκε, γιατί οι Έλληνες χρειάζονταν το χαρτί για να φτιάχνουν φυσέκια. Έμειναν μόνο 550 τόμοι. Μετά την επανάσταση προστέθηκαν από δωρεές άλλα 2000 βιβλία. Επίσης περιεργαστήκαμε και το Μουσείο της Δημητσάνας που στεγάζεται στη Βιβλιοθήκη, όπου εκτίθενται υφαντά, αργαλειοί, είδη λαϊκής τέχνης, η σέλα του ηρωικού Παπαφλέσσα και η καρδιά του Παλαιών Πατρών Γερμανού.
- Γευματίζοντας στην κωμόπολη της Δημητσάνας, γευτήκαμε τα αφράτα κρέατα και ζυμαρικά του τόπου, καθώς και τα νοστιμότερα γλυκίσματα με την επωνυμία «Λούσιος».
- Συνεργαστήκαμε με το Μουσείο Υδροκίνησης του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Τράπεζας Πειραιώς και παρακολουθήσαμε εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις εγκαταστάσεις του Μουσείου: στον μπαρουτόμυλο, στον αλευρόμυλο και στο βυρσοδεψείο, αναβιώνοντας την καθημερινή ζωή και επαγγέλματα του προβιομηχανικού τρόπου ζωής. Συμμετέχοντας στο πρόγραμμα του Ιδρύματος «Παυσανίας 2.0», και έχοντας επιλέξει τις εικαστικές δραστηριότητες, δώσαμε στους μαθητές μας την ευκαιρία να εκφραστούν εικαστικά, μέσα από συνθέσεις υδατογραφίας και κατασκευές από δέρμα. Οι συνεργάτες του Μουσείου μάς απέστειλαν, μάλιστα, όταν επιστέψαμε στην Αθήνα, τα έργα των μαθητών μας ως ενθύμια της επίσκεψής μας.
- Επισκεφτήκαμε τη μονή της Παναγίας των Αιμυαλών που κτίστηκε στο κοίλωμα ενός βράχου το 1601 από το μοναχό Γρηγόριο Κοντογιάννη και την μοναχή αδελφή του Ευπραξία από τους Αιμυαλούς της Μεσσηνίας στη μικρή χαράδρα του Ισβαρη (Ζυγοβιστινό ρέμα). Θαυμάσαμε το Καθολικό της που είναι ένας μικρός ναός μονόκλιτης βασιλικής κάτω από ογκώδη βράχο, μέσα σε φυσικό σπήλαιο, αόρατος από το έξω

περιβάλλον της μονής. Το σπήλαιο είναι ζωγραφισμένο από τους διάσημους τότε τοιχογράφους αδελφούς Γεώργιο και Δημήτριο Μόσχο από το Ναύπλιο. Θαυμαστό είναι επίσης και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναΐσκου, έργο του 1632. Η ατμόσφαιρα ήταν κατανυκτική και οι μαθητές μας κυριολεκτικά κρεμάστηκαν από τα χείλη ενός μοναχού που ανέλαβε πρόθυμα να συζητήσει μαζί τους και να λύσει τις απορίες τους για την πορεία της ανθρωπότητας. Τα λουκουμάκια και τα μουστοκούλαρα με το δροσερό νεράκι μάς αποχαιρέτησαν στην έξοδό μας από τη Μονή.

- Καταλύσαμε στην Τρίπολη, την αρχοντική πρωτεύουσα της Αρκαδίας, σε κεντρικό ξενοδοχείο και πριν τη βραδινή μας έξοδο μάς δόθηκε η ευκαιρία να θαυμάσουμε τα όμορφα διατηρητέα νεοκλασικά και τη ρυμοτομία της πόλης.
- Την επόμενη μέρα επισκεφτήκαμε το ατμοηλεκτρικό εργοστάσιο της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη, στο οποίο εργάζονται αρκετοί Αρκάδες και ξεναγηθήκαμε στους σημαντικότερους χώρους του. Ξεκινήσαμε από τα ορυχεία του λιγνίτη, πραγματικό «κρανίου τόπο» και καταλήξαμε στους χώρους ελέγχου της ηλεκτροπαραγωγής. Η εμπειρία ήταν μοναδική.
- Ο παραδοσιακός οικισμός της Καρύταινας, το «Τολέδο της Ελλάδας», όπως λέγεται, με ιστορικό και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, γεμάτος πετρόχιστα κεραμοσκεπή αρχοντικά, λιθόστρωτα καλντερίμια και βυζαντινές εκκλησίες ήταν ο επόμενος προορισμός μας. Ονειρευτήκαμε κοιτώντας το [μεσαιωνικό κάστρο](#) που δεσπόζει πάνω από τον διατηρητέο οικισμό, ενώ την εικόνα συμπλήρωσε η επίσκεψη μας στο πέτρινο γεφύρι της Καρύταινας που κοσμούσε άλλοτε το πεντοχίλιαρο. Τα βάρθρα του ακουμπούν πάνω σε πέτρα για περισσότερη ανθεκτικότητα. Αποτελείται από πέντε άνισα τόξα με ορθογώνια ανακουφιστικά ανοίγματα, έχει ύψος 12 μέτρα, μήκος 50 και το μεγαλύτερο τόξο έχει άνοιγμα 8,75. Με σαφή τη σχέση με αυτόν της Άρτας, ο μύθος λέει ότι, προκειμένου να στεριώσει το γεφύρι, στα θεμέλιά του είναι θαμμένη μια πριγκίπισσα των Φράγκων. Στη μια πλευρά της γέφυρας είναι γαντζωμένο ένα παρεκκλήσι της Παναγίας (τέτοια συνήθιζαν να φτιάχνουν οι βυζαντινοί σε γεφύρια για να τα φυλάνε), μέσα στο οποίο εντοιχισμένη επιγραφή λέει ότι “ η γέφυρα ξανάγινε από τον Ραούλ Μανουήλ Μελική το 1441”.
- Η επίσκεψή μας ολοκληρώθηκε με την περιήγηση και το γεύμα στη γραφική κωμόπολη Βυτίνα που έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός οικισμός. Αφού προσκυνήσαμε στον Ι. Ναό του Αγίου Τρύφωνα που δεσπόζει στη πλατεία της κωμόπολης και οικοδομήθηκε το 1846 με κύριο υλικό μαύρο μάρμαρο από τη γύρω περιοχή, πληροφορηθήκαμε για το πολλαπλό έργο που επιτελεί ο εφημέριος του ναού που δεν είναι άλλος από τον αδελφό του κ. Ντάβου. Στη συνέχεια, γευτήκαμε τις σπεσιαλιτέ των δύο παραδοσιακών ξυλόφουρνων, ενώ δεν παραλείψαμε να δοκιμάσουμε τις διάφορες ποικιλίες μελιού από κωνοφόρα δένδρα της περιοχής.

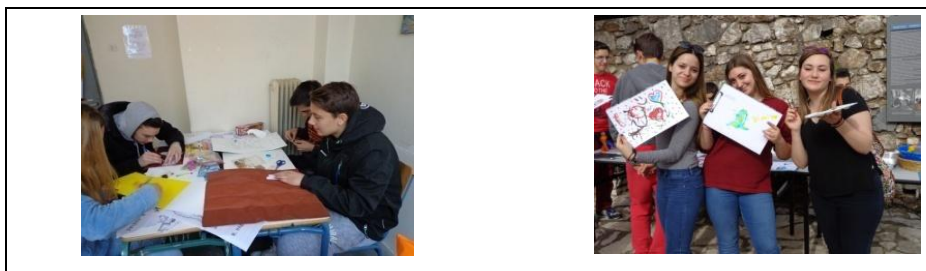
Ο σύνδεσμος <http://arcadia.ceid.upatras.gr/arkadia/archsites/xwroi/karitaina.htm> δεν λειτουργεί. Αντικαταστάθηκε από τον παρακάτω : <https://www.kastra.eu/castlegr.php?kastro=karytaina>

Πλήρεις εντυπώσεων και εμπειριών επιστρέψαμε στη βάση μας, στην Αθήνα. Εδώ, ο μαθητής μας Κων/νος Παπουτσής δημιούργησε έναν λογαριασμό στο Facebook με την ονομασία: 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής – Αρκαδία, όπου οι μαθητές μας αναρτούν υλικό από τη διήμερη εκδρομή μας (<https://www.facebook.com/schoolaqpararkadia/?fref=ts>).

Δυστυχώς, κατά τη φετινή σχολική χρονιά δεν υπήρξε μέριμνα ώστε να παρουσιαστούν τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο σχολείο μας στην τοπική κοινότητα στα πλαίσια της 10^{ης} Συνάντησης Μαθητικής Δημιουργίας του Δήμου της Αγ. Παρασκευής. Υπάρχει ένα ενδεχόμενο να γίνει μία σύντομη παρουσίαση του προγράμματός μας κατά τη σχεδιαζόμενη τελετή Αποφοίτησης των μαθητών μας στα τέλη Ιουνίου στον προαύλιο χώρο του σχολείου μας.

Οι μαθητές μας επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες, διατυπώνοντας εύστοχα ερωτήματα, υλοποιώντας τις ιδέες τους, εκφράζοντας τη φαντασία τους και ξαναβλέποντας τη ζωή τους σε σχέση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πιο αρμονικά και φιλικά.

Τελειώνουμε με μερικές σκέψεις για τις επισκέψεις μας στα ΚΠΕ: προκειμένου να εξακολουθήσουμε να επισκεπτόμαστε τα ΚΠΕ της Ελλάδας, θα ήταν ευχής έργο να ενημερώνόμαστε για τις προγραμματισμένες επισκέψεις των ομάδων μας τουλάχιστον ενάμιση μήνα ενωρίτερα, προκειμένου να ανταποκρινόμαστε με επάρκεια στις γραφειοκρατικές ανάγκες της μετακίνησης. Επίσης, να μας δίνεται η δυνατότητα να μετακινούμε ικανοποιητικό αριθμό μαθητών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα προσφερόμενα προγράμματα.

35. «Ταξίδι στο Ναύπλιο – Γεφυρώνοντας το χθες με το σήμερα»

1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής
Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονίστρια : Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί : Ελένη Καμμένου ΠΕ04.02
Κωνσταντίνος Ντάβος ΠΕ17.02

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης « **Ταξίδι στο Ναύπλιο- Γεφυρώνοντας το χθες με το σήμερα** » εκπονήθηκε κατά το σχολικό έτος 2016-2017, από τρεις εκπαιδευτικούς, την Ασπασία Παπαναστασίου, Φιλολόγο, την Ελένη Καμμένου, Χημικό και τον Κωνσταντίνο Ντάβο, Μηχανολόγο, σε συνεργασία με 35 μαθητές και μαθήτριες του 1^{ου} ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής, των ειδικοτήτων της Οικονομίας, της Ηλεκτρονικής, των Ηλεκτρολόγων, της Πληροφορικής, των Οχημάτων, των Ψυκτικών και των Ναυτικών της Β' και Γ' τάξης του σχολείου μας. Επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στη δεύτερη πρωτεύουσα του νέου ελληνικού κράτους, στο Ναύπλιο και στα προάστιά του, επιδιώξαμε να μελετήσουμε την εξέλιξη του αστικού ιστού της πόλης, διαχρονικά, με τις διακριτές ενότητες της: την παλαιά πόλη, τα κάστρα και τις νέες συνοικίες. Τα ερευνητικά μας ερωτήματα αφορούσαν:

- τους λόγους της ιδιαίτερης οικιστικής ανάπτυξης του Ναυπλίου,
- τον ρόλο του τουρισμού σε σχέση με τη βιωσιμότητα της πόλης αυτής και
- την επιδίωξη του σχεδιασμού βιώσιμης ανάπτυξης με την επίλυση μιας σειράς προβλημάτων διαβίωσης που μαστίζουν τη σύγχρονη πόλη του Ναυπλίου.

Βασικός στόχος του προγράμματος μας ήταν η απόκτηση ιστορικής συνείδησης και ο σεβασμός στην πολιτιστική κληρονομιά του τόπου του Ναυπλίου, καθώς και η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών μας στην προστασία και διάσωσή τους για τις μελλοντικές γενιές.

Επίσης, ανακαλύπτοντας οι μαθητές μας το πλούσιο ιστορικό παρελθόν, ενεργοποιήθηκαν στο παρόν, ιεραρχώντας τις προτεραιότητες μιας οικολογικής βιώσιμης πόλης που θα αντιμετωπίσει επιτυχώς προβλήματα του τόπου: οι μαθητές μας εκλήθησαν να προτείνουν τρόπους προστασίας της γεωργικής γης και του φυσικού τοπίου, μεθόδους ελαχιστοποίησης της δαπανώμενης ηλεκτρικής ενέργειας και της κατανάλωσης υγρών καυσίμων και τρόπους καλύτερης διαχείρισης του νερού, καθώς και των αποβλήτων της περιοχής του Ναυπλίου.

Γνωρίζοντας τους μύθους, τους θρύλους, τις δοξασίες και τις παραδόσεις της περιοχής, οι μαθητές μας επιχείρησαν να εξηγήσουν τις γεωλογικές μεταβολές και τα γεωφυσικά φαινόμενα που χαρακτηρίζουν την περιοχή.

Οι μαθητές μας εκλήθησαν να αναγνωρίσουν ότι η ανάδειξη των μνημείων, όπως είναι τα πέτρινα γεφύρια, τα αρχαία θέατρα, οι μονές της Αργολίδας δεν αποτελεί μόνον χρέος προς την ιστορία και την αυτογνωσία μας, αλλά παράλληλα μέσο προβολής της διαχρονικής παρουσίας των Ελλήνων στον τόπο μας. Επιδιώχθηκε να έρθουν σε επαφή οι μαθητές μας με τη λειτουργικότητα των λίθινων κατασκευών για τον συγκεκριμένο τόπο, τα υλικά δόμησης και τον ιδιαίτερο ρόλο τους στις μέρες μας.

Τέλος, οι μαθητές μας ενθαρρύνθηκαν να εκφράζονται δημιουργικά αναζητώντας πληροφορίες στο διαδίκτυο, ασχολούμενοι με εικαστικά έργα, παρουσιάζοντας τις εργασίες τους, συμμετέχοντας σε συζητήσεις και διαπιστώνοντας την αξία της μεταξύ τους συνεργασίας.

Για να αντιληφθούν και να κατανοήσουν οι μαθητές μας το πολυδιάστατο αυτό θέμα συγκέντρωσαν και μελέτησαν κατά ομάδες διάφορα σχετικά άρθρα από το Διαδίκτυο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά. Με καθοδήγηση, επεξεργάστηκαν και λογοτεχνικά κείμενα παλαιότερων και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών (π.χ. Παπαδιαμάντη, Καραγάτση). Κατά την περίοδο των Αποκρεών, ειδικότερα, κατασκευάσαμε μάσκες και διακοσμητικά με θέματα από την περιοχή του Ναυπλίου, αξιοποιώντας πλούσιο υλικό από το Διαδίκτυο.

Αξιοποιήθηκε, μάλιστα, σχετικό υλικό που μας παρείχε ηλεκτρονικώς το ΚΠΕ Νέας Κίου (κυρίως τα φύλλα εργασίας).

Υλικό που βασίζεται στους αργολικούς μύθους και κυρίως στον μύθο του Παλαμήδη αποστείλαμε στο ΚΠΕ Στυλίδας- Υπάτης, καθώς έχουμε ενταχθεί στο Δίκτυο «Τα Γεωπεριβαλλοντικά - Γεωμυθολογικά Μονοπάτια της Ελλάδας».

Επιμέρους ομάδες μας, με αφορμή διδακτικές επισκέψεις τους, ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές των θεμάτων μας. Το τμήμα της Β΄ Ηλεκτρονικών- Ηλεκτρολόγων, επισκεπτόμενο το Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας και το Μουσείο της Τράπεζας της Ελλάδας, ενημερώθηκε για την ιστορία του Ναυπλίου και τη δράση του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας, Ι. Καποδίστρια. Οι επισκέψεις αυτές μάλιστα, υπήρξαν και το έναυσμα για τη δημιουργία ενός από τα τελικά τεχνήματα του προγράμματος.

Επισκεφτήκαμε, επίσης, το φιλόξενο ΚΠΕ Ελευσίνας, όπου παρακολουθήσαμε πρόγραμμα με τίτλο «Ελευσίνα – Το αστικό μονοπάτι» από τους καταρτισμένους και άξιους συναδέλφους που υπηρετούν εκεί. Ευτυχής σύμπτωση ήταν το γεγονός ότι ο γιος του υπεύθυνου του ΚΠΕ Ελευσίνας, κ. Ν. Μπεγέτης, τελειόφοιτος της Φιλοσοφικής, έκανε φέτος την πρακτική άσκηση του στο σχολείο μας, υπό την εποπτεία μου κι ανταλλάξαμε έτσι τις εντυπώσεις μας για το ΚΠΕ Ελευσίνας και με την ευκαιρία αυτή.

Το Ναύπλιο υπήρξε ο προορισμός της διήμερης εκπαιδευτικής επίσκεψής μας που πραγματοποιήθηκε στις 04 και 05 Απριλίου 2017. Και οι τριάντα πέντε μαθητές μας συμμετείχαν στην επίσκεψη. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι που είχαν τεθεί για την επίσκεψη αυτή πραγματοποιήθηκαν στον μέγιστο βαθμό.

Συγκεκριμένα:

- Πρώτος σταθμός μας ήταν το Πολεμικό Μουσείο του Ναυπλίου. Οι μαθητές μας εντυπωσιάστηκαν από τα εκθέματα του Μουσείου και υπέβαλαν πολλές ερωτήσεις στον φαντάρο ξεναγό μας. Αργότερα, ξεναγηθήκαμε στο Παράρτημα της Εθνικής Πινακοθήκης, όπου θαυμάσαμε τα μεγάλα έργα των ζωγράφων που απεικονίζουν σκηνές της ελληνικής επανάστασης (π.χ. Βρυζάκης, Βολανάκης).
- Γευματίζοντας στο Ναύπλιο, απολαύσαμε τις λιχουδιές του τόπου, καθώς και το φημισμένο παγωτό των ιταλικών παγωτοπωλείων.
- Την επόμενη μέρα επισκεφτήκαμε το ΚΠΕ Νέας Κίου, όπου οι θαυμάσιες συνάδελφοι, αφού μάς κατατόπισαν για την ιστορία του τόπου τους και μας προσέγγισαν με παιχνίδια γνωριμίας, μάς εισήγαγαν στο πρόγραμμα του Ναυπλίου που υλοποιούν. Το κυρίως πρόγραμμα, βέβαια, πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Ναυπλίου, όπου ξεκινώντας από την Πύλη της Ξηράς, περιηγηθήκαμε στα σημαντικότερα και ιστορικά σημεία της πόλης. Ευχάριστη έκπληξη απετέλεσε η συνάντησή μας με τον Δήμαρχο της πόλης και η συζήτησή μας μαζί του για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Ναύπλιο στην καθημερινότητά του και τις προσπάθειες της δημοτικής αρχής για την επίλυσή τους.

Πλήρεις εντυπώσεων και εμπειριών επιστρέψαμε στη βάση μας, στην Αθήνα.

Το πρόγραμμά μας παρουσιάστηκε στην τοπική κοινωνία στο 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, στα πλαίσια της 11^{ης} Συνάντησης Μαθητικής Δημιουργίας του Δήμου της Αγ. Παρασκευής (02/05/2017), καθώς και στη Διημερίδα που διοργάνωσε η υπεύθυνη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Β' Αθήνας (29 και 30/05/2017).

Οι μαθητές μας επέδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες, διατυπώνοντας εύστοχα ερωτήματα, υλοποιώντας τις ιδέες τους, εκφράζοντας τη φαντασία τους και ξαναβλέποντας τη ζωή τους σε σχέση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πιο αρμονικά και φιλικά.

Τελειώνουμε με μερικές σκέψεις για τον αριθμό των μαθητών μας που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Οι μαθητές που προσέρχονταν στις εβδομαδιαίες συναντήσεις της παιδαγωγικής ομάδας μας υπερέβαιναν τους τριάντα πέντε. Αναγκαστικά, όμως, δηλώθηκαν επίσημα μόνον όσοι μπορούσαν να καταβάλουν το τίμημα για τις μετακινήσεις μας. Θα ήταν ευχής έργο, να δοθεί η ευκαιρία σε μεγαλύτερο αριθμό μαθητών να συμμετάσχουν στα προγράμματά μας, ώστε να ικανοποιούνται και να επωφελούνται όλοι όσοι το επιθυμούν.

36. «Το αειφόρο σχολείο μας ... δημιουργεί»

1^ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια : Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ09
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός : Βούλα Παπαγιαννάκη ΠΕ11

Κατά τη διάρκεια του περιβαλλοντικού μας προγράμματος πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

- Δημιουργία κρεμαστού κήπου, με βάση την εναλλακτική ανακύκλωση, ώστε να επαναχρησιμοποιηθούν προϊόντα από την καθημερινότητά μας, συγκεκριμένα φυτέψαμε φυτά, λουλούδια και βότανα σε πλαστικά μπουκάλια νερού, σε μεταλλικά κουτιά συσκευασιών και σε παλιές γλάστρες.
- Κατασκευές -έργα των μαθητών/τριών, με επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, μια προσπάθεια να δούμε τα αντικείμενα αυτά από μια άλλη οπτική γωνία με δημιουργική διάθεση και την απαραίτητη οικολογική συνείδηση. Ξαναχρησιμοποιήσαμε μπουκάλια νερού, καπάκια, σακούλες, εφημερίδες, περιοδικά, υφάσματα, παλέτες, και οτιδήποτε άλλο για πέταμα μεταμορφώθηκε σε «χρήσιμα» αντικείμενα ή «καλλιτεχνήματα», με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων.
- Πραγματοποίηση χριστουγεννιάτικου παζαριού με δημιουργίες των παιδιών και
- Πραγματοποίηση Πασχαλινού παζαριού με πρωτότυπες λαμπάδες από επαναχρησιμοποιούμενα υλικά, τα έσοδα του οποίου τα διαθέσαμε στη στέγη ανηλίκων Νέας Ιωνίας και στην κοινωνική υπηρεσία του Δήμου Νέας Ιωνίας
- Συλλογή και ανακύκλωση μπαταριών μέσω της ΑΦΗΣ
- Συλλογή και ανακύκλωση χαρτιού, μέσω της ΜΚΟ «Κλίμακα, Κοινωνική επανένταξη Α.Μ.Ε.Α»
- Συλλογή και Ανακύκλωση Αλουμινίου
- Παρακολούθηση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Λαυρίου του προγράμματος «τίποτα δεν πάει χαμένο» για τη διαχείριση των απορριμμάτων, και ιδιαίτερα την εκπαίδευση στην κομποστοποίηση., για να μπορέσουμε να πειραματιστούμε και να την εφαρμόσουμε στον κήπο του σχολείου μας.
- Πειραματική εφαρμογή κομποστοποίησης στον κήπο του σχολείου με στόχο την εφαρμογή της την επόμενη σχολική χρονιά.

- Πραγματοποίηση έρευνας σχετικά με την ανακύκλωση στο χώρο του σχολείου με στόχο να την στείλουμε στο Δήμο Νέας Ιωνίας για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Ο στόχος για την επέκταση του κήπου του σχολείου δεν επετεύχθη φέτος, προσπαθήσαμε να φυτέψουμε – με τη βοήθεια του Δήμου Νέας Ιωνίας- στην αρχή του προγράμματος δένδρα στην αυλή, αλλά την επόμενη μέρα τα βρήκαμε ξεριζωμένα, επειδή δεν υπάρχει φύλακας και οι πόρτες του σχολείου είναι ανοικτές, όταν αυτό δεν λειτουργεί. Περιοριστήκαμε λοιπόν στον κρεμαστό κήπο στο εσωτερικό του σχολείου.

Με την υλοποίηση του προγράμματος οι Παιδαγωγικοί στόχοι του επετεύχθησαν σε ικανοποιητικό επίπεδο , δηλαδή οι μαθητές και μαθήτριες:

-
- **Ευαισθητοποιήθηκαν σε θέματα ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης υλικών.**
 - **Συνειδητοποίησαν τη σημασία της Αειφορίας για το μέλλον.**
 - **Καλλιέργησαν τον σεβασμό των αξιών της Αειφόρου Ανάπτυξης για τις επόμενες γενιές.**
 - **Ανέπτυξαν πνεύμα συνεργασίας, μεθοδικότητας, προγραμματισμού και κριτικής σκέψης.**
 - **Οικοδόμησαν σχέσεις συνεργασίας με φορείς και με την τοπική κοινωνία.**
 - **Συνέβαλλαν θετικά στη διάδοση της Αειφόρου Ανάπτυξης.**
 - **Μετατράπηκαν σε φορείς διάχυσης των εμπειριών τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.**
 - **Γνώρισαν και χρησιμοποίησαν τα υλικά που ανακυκλώνονται-επαναχρησιμοποιούνται**
 - **Συνειδητοποίησαν την αξία της τέχνης και τη σύνδεσή της με την καθημερινότητά τους.**
 - **Κατάλαβαν την σημασία της ανακύκλωσης ώστε να την εντάξουν στη ζωή τους.**
 - **Εκπαιδεύτηκαν στη δημιουργία - κατασκευή χρήσιμων αντικείμενων από «άχρηστα» υλικά.**
-

37. «Θερμαλισμός»

1^ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας
Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονίστρια : Βασιλική Παπακωνσταντίνου ΠΕ14.06
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Παρασκευούλα Μπουρλίνου ΠΕ18.10

Στοιχεία Προγράμματος

Τίτλος: Θερμαλισμός
Σχολική μονάδα: 1 ^ο ΕΠΑ.Λ. Ν. Ιωνίας
Συντονιστής Εκπαιδευτικός: Παπακωνσταντίνου Βασιλική, ΠΕ14.06
Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός: Μπουρλίνου Παρασκευούλα, ΠΕ18.10
Παιδαγωγική Ομάδα: 17 μαθητές της Γ τάξης, ειδικότητα Β΄ Νοσηλευτών

Το πρόγραμμα, το οποίο είχε διάρκεια την ελάχιστη προβλεπόμενη των πέντε (5) μηνών, επιλέχθηκε από τους ίδιους τους μαθητές και κατά συνέπεια έτυχε μεγάλης αποδοχής. Αρχικά, τέθηκαν οι στόχοι της περιβαλλοντικής ομάδας, οι οποίοι σχετίζονταν με την χαρτογράφηση της έννοιας του θερμαλισμού, τις ιαματικές πηγές, τα είδη τους, τη σύγχρονη εκδοχή τους με τη μορφή των SPA, τα οφέλη και τις αντενδείξεις τους, τη συμβολή τους στην ανάπτυξη του τουρισμού και στη αξιοποίηση του φυσικού πλούτου της χώρας μας. Στη συνέχεια συγκροτήθηκαν υποομάδες μελέτης και έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες συνεργασίας με το Κ.Π.Ε Στυλίδας – Υπάτης που εκπονεί αντίστοιχο πρόγραμμα.

Στο επόμενο χρονικό διάστημα έλαβαν χώρα οι επιμέρους παρουσιάσεις των υποομάδων με τα θέματα που είχαν αναλάβει, ενώ σχεδιάστηκε και μια αφίσα. Δυστυχώς, το Κ.Π.Ε Στυλίδας-Υπάτης προγραμματίσει την εκπαιδευτική επίσκεψη της ομάδας μας στα μέσα με τέλη Απριλίου, αν και γνώριζε έγκαιρα ότι η ομάδα μας αποτελούνταν από μαθητές της Γ΄ τάξης, η πλειονότητα των οποίων επρόκειτο να δώσει πανελλήνιες εξετάσεις, οπότε δε θα συμμετείχε στη δράση εκείνο το χρονικό διάστημα. Έτσι, η προγραμματισθείσα επίσκεψη στο Κ.Π.Ε ακυρώθηκε. Ωστόσο, κατά την οργάνωση μιας τριήμερης εκπαιδευτικής εκδρομής στο Καρπενήσι στα πλαίσια του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, εντάχθηκε μια επίσκεψη στα ιαματικά λουτρά του Καλλιδρόμου. Ούτε όμως και αυτή η τελευταία κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί λόγω σφοδρής χιονόπτωσης την ημέρα της επιστροφής.

Εκτός από την αφίσα, οι μαθητές της ομάδας συνέταξαν ένα αρχείο διαφανειών ppt, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό από τις ιαματικές πηγές της χώρας μας. Το αρχείο αυτό, καθώς και η αφίσα παρουσιάστηκαν στην έκθεση έργων μαθητών που έλαβε χώρα στο 4^ο Ε.Κ. Β' Αθήνας στις 5 και 6 Απριλίου 2017.

Εν κατακλείδι και παρά τις προαναφερόμενες δυσκολίες, οι οποίες πηγάζουν από το γεγονός ότι η ομάδα αποτελούνταν από μαθητές της τρίτης λυκείου με σαφή προσανατολισμό στις πανελλήνιες, τα οφέλη από την ανάληψη και υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν πολλαπλά, καθώς η ομάδα είχε την ευκαιρία να:

- Αναπτύξει δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας, επικοινωνίας
- Αναπτύξει δεξιότητες χειρισμού των τεχνολογιών της πληροφορίας (ηλεκτρονική αναζήτηση πληροφοριών, κατασκευή ηλεκτρονικού αρχείου με σχετικές διαφάνειες και υλικό)
- Εφαρμόσει τη συνεργατική μάθηση και την εργασία σε ομάδες. Οι μαθητές μπόρεσαν να ασκήσουν τις διαλεκτικές τους ικανότητες, να εφαρμόσουν τεχνικές όπως ο καταιγισμός ιδεών και τέλος να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, κρίνοντας το περιεχόμενο των ηλεκτρονικών πηγών βιβλιογραφίας καθώς και τις ιδέες των συμμαθητών τους.
- Αναλύσει το ζήτημα διαθεματικά, καθώς έγινε διασύνδεση με τα οφέλη του θερμαλισμού στην ανθρώπινη υγεία, αλλά και στην οικονομία ενός τόπου.

38. Ανακυκλώνουμε, επαναχρησιμοποιούμε, κομποστοποιούμε και γενικά "αειφορούμε"

1^ο ΕΠΑ.Λ. Νέας Ιωνίας
Σχολικό Έτος 2016-17

Συντονίστρια: Παρασκευούλα Παπαγιαννάκη ΠΕ11
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ09
Φανή Κούρναβου ΠΕ17.28

Κατά τη διάρκεια του περιβαλλοντικού μας προγράμματος πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

- Δημιουργία κρεμαστού κήπου, με βάση την εναλλακτική ανακύκλωση, ώστε να επαναχρησιμοποιηθούν προϊόντα από την καθημερινότητά μας, συγκεκριμένα φυτέψαμε φυτά και λουλούδια σε πλαστικά μπουκάλια νερού, σε μεταλλικά κουτιά συσκευασιών και σε παλιές γλάστρες.
- Κατασκευές πασχαλινών λαμπάδων, με επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, μια προσπάθεια να δούμε τα αντικείμενα αυτά από μια άλλη οπτική γωνία με δημιουργική διάθεση και την απαραίτητη οικολογική συνείδηση. Ξαναχρησιμοποιήσαμε μπουκάλια νερού, καπάκια, σακούλες, εφημερίδες, περιοδικά, υφάσματα, παλέτες, και οτιδήποτε άλλο για πέταμα μεταμορφώθηκαν σε «καλλιτεχνήματα», με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων.
- Πραγματοποίηση Πασχαλινού παζαριού με πρωτότυπες λαμπάδες από
- επαναχρησιμοποιούμενα υλικά, τα έσοδα του οποίου τα διαθέσαμε στο σχολείο μας.
- Συλλογή και ανακύκλωση μπαταριών μέσω της ΑΦΗΣ
- Συλλογή και ανακύκλωση χαρτιού, μέσω της ΜΚΟ «Κλίμακα, Κοινωνική επανένταξη Α.Μ.Ε.Α»
- Συλλογή και Ανακύκλωση Αλουμινίου
- Συλλογή πλαστικών καπακιών
- Πειραματική εφαρμογή κομποστοποίησης στον κήπο του σχολείου

Με την υλοποίηση του προγράμματος οι Παιδαγωγικοί στόχοι του επετεύχθησαν σε ικανοποιητικό επίπεδο, αλλά όχι στο σύνολο των μαθητών και μαθητριών που επιθυμούσαμε αρχικά.

-
- Ευαισθητοποιήθηκαν σε θέματα ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης υλικών.
 - Συνειδητοποίησαν τη σημασία της Αειφορίας για το μέλλον.
 - Καλλιέργησαν τον σεβασμό των αξιών της Αειφόρου Ανάπτυξης για τις επόμενες γενιές.
 - Ανέπτυξαν πνεύμα συνεργασίας, μεθοδικότητας, προγραμματισμού και κριτικής σκέψης.
 - Οικοδόμησαν σχέσεις συνεργασίας με φορείς και με την τοπική κοινωνία.
 - Συνέβαλλαν θετικά στη διάδοση της Αειφόρου Ανάπτυξης.
 - Μετατράπηκαν σε φορείς διάχυσης των εμπειριών τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.
 - Γνώρισαν και χρησιμοποίησαν τα υλικά που ανακυκλώνονται - επαναχρησιμοποιούνται
 - Συνειδητοποίησαν την αξία της τέχνης και τη σύνδεσή της με την καθημερινότητά τους.
 - Κατάλαβαν την σημασία της ανακύκλωσης ώστε να την εντάξουν στη ζωή τους.
 - Εκπαιδεύτηκαν στη δημιουργία - κατασκευή χρήσιμων αντικείμενων από «άχρηστα» υλικά.
-

39. «Τα ματζούνια τη γιαγιάς»

1^ο ΕΠΑ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια : Κυριακή Παπαδοπούλου ΠΕ03
Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός: Σταυρούλα Οικονόμου ΠΕ12.05

Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε από μαθητές όλων των τάξεων του σχολείου. Διήρκησε 5 μήνες, από αρχές Δεκεμβρίου 2013 έως αρχές Μαΐου 2014 και υλοποιούνταν κάθε Τετάρτη.

Κατά την χρονική αυτή διάρκεια οι μαθητές, συνεργάστηκαν με τους καθηγητές ώστε να εφαρμοστεί το πρόγραμμα και να επιτευχθούν οι στόχοι του. Επίσης, ανέπτυξαν πνεύμα συνεργασίας και οι δεσμοί μεταξύ τους έγιναν πιο ισχυροί.

Μέσω του προγράμματος, γνώρισαν τον πλούτο της Ελλάδας σε «ΜΑΤΖΟΥΝΙΑ» και διερεύνησαν τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας εστιάζοντας στα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά που υπάρχουν στη χώρα μας και σε άλλα μέρη του κόσμου. Επίσης, βρήκαν πληροφορίες που σχετίζονται με τη διατροφική αξία και φαρμακευτική χρήση αυτών στην καθημερινή ζωή. Μέσα από όλη τη διαδικασία έμαθαν να αξιοποιούν τη σημειολογία της φύσης και το πώς αυτή επηρεάζεται από τις κλιματικές αλλαγές.

Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν

- Οι μαθητές, μόνοι τους ή σε ομάδες βρήκαν και έφεραν πληροφορίες για αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά που υπάρχουν στη χώρα μας.
- Αποξήραναν και έφεραν αρωματικά φυτά που είχαν σπίτι τους
- Με τις πληροφορίες, τα αποξηραμένα φυτά αλλά και φωτογραφίες αυτών δημιουργήθηκε ένα φυτολόγιο.
- Πραγματοποιήθηκε διήμερη εκδρομή στο Κ.Π.Ε. Άμφισσας.
- Πραγματοποιήθηκε εκδρομή στον Κήπο Διομήδους με θέμα τα «Αρωματικά φυτά»
- Πραγματοποιήθηκε φύτευση μικρών αρωματικών φυτών στο προαύλιο του σχολείου.

Φωτογραφίες από τη φύτευση στο προαύλιο του σχολείου

Φωτογραφίες από την επίσκεψη στο Κ.Π.Ε. Άμφισσας

Φωτογραφίες από την επίσκεψη στο Κ.Π.Ε. Άμφισσας (Παιχνίδι ρόλων)

Φωτογραφίες από την επίσκεψη στον Κήπο Διομήδους

40. «Τι έγιναν τα σκουπίδια της γιαγιάς»

1^ο ΕΠΑ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια : Δήμητρα Σωτηροπούλου ΠΕ14.04
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Σταματία Χρούση ΠΕ18.27

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε από μαθητές και μαθήτριες των ειδικοτήτων «Δομικών» και «Εφαρμοσμένων Τεχνών» της Β' τάξης του σχολείου μας. Η ομάδα αρχικά είχε δέκα τέσσερα άτομα, αλλά συστηματικά εργάστηκαν τα δέκα. Ακολουθήθηκε η μέθοδος εργασίας project, με δυο ή τρεις υποομάδες εργασίας, σε συνδυασμό με «επίλυση προβλήματος».

Η όλη διαδικασία ολοκληρώθηκε σε τέσσερα στάδια:

Το πρώτο αφορούσε την **ευαισθητοποίηση** των παιδιών και στηρίχτηκε στην προβολή της ταινίας «Story of stuff». Μετά την προβολή ακολούθησε συζήτηση και κατηγοριοποίηση των εννοιών και μηνυμάτων της ταινίας, με σκοπό να συνδέσουν τα παιδιά τα απορρίμματα με το **πρόβλημα** της υπερκατανάλωσης και της εξάντλησης των φυσικών πόρων. Χρησιμοποιήθηκαν η μέθοδος του καταιγισμού ιδεών και της χαρτογράφησης εννοιών. Για την ολοκλήρωση του σταδίου παίχτηκε «παιχνίδι ρόλων» βασισμένο σε φύλλα εργασίας με υλικό από την ταινία.

Στο δεύτερο στάδιο οι μαθητές/τριες χρησιμοποίησαν το internet ως **πηγή πληροφοριών** για έννοιες, που είχαν προκύψει από την πρώτη φάση του προγράμματος. Στη φάση αυτή τα παιδιά συμμετείχαν σε εργαστήριο της WWF, η οποία επισκέφτηκε για αυτό το σκοπό το σχολείο μας.

Στο τρίτο στάδιο, αφού έγινε αλληλοενημέρωση των υποομάδων και εκτενής δομημένη συζήτηση, η ομάδα κατέληξε σε **συμπεράσματα**, που αφορούσαν τα **αίτια** του προβλήματος. Στη συνέχεια οι υποομάδες πρότειναν **λύσεις** για την επίλυση του προβλήματος οι οποίες συζητήθηκαν και **διερευνήθηκαν** από την ολομέλεια.

Το τέταρτο στάδιο αφορούσε την απόφαση για δράση, με σκοπό τη δημοσιοποίηση της εργασίας και των προτεινομένων λύσεων στο πρόβλημα των απορριμμάτων του σχολείου μας. Η δράση που προτάθηκε, ήταν να γίνει ανακύκλωση χαρτιού και καπακιών. Η συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας κρίθηκε απαραίτητη, όπως επίσης και η επικοινωνία με το Δήμο και εταιρείες ανακύκλωσης.

Για την ανακύκλωση χαρτιού η Α΄ τάξη «υιοθετήθηκε» από την καθηγήτρια κα Λαδογιάννη Α. ΠΕ02 και η Β΄ από την καθηγήτρια κα Παπαδοπούλου Κ. ΠΕ03. Οι καθηγήτριες συντόνιζαν μαζί με τα παιδιά τη συλλογή και το ζύγισμα των χαρτιών σε τακτά διαστήματα. Επίσης η Γ΄ τάξη Γραφιστών μαζί με τις καθηγήτριες Α. Κορωνάιου και Σ. Νικολινάκου ενεπλάκη στην όλη διαδικασία, χρησιμοποιώντας παλιά υλικά (κυρίως χαρτιά) για τη διακόσμηση των κουτών συγκέντρωσης χαρτιού.

Στο πλαίσιο του προγράμματος το σχολείο εντάχθηκε στο εθνικό δίκτυο ΠΕ «ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ», που συντονίζεται από το ΚΠΕ Έδεσσας – Γιαννιτσών.

Τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος ήταν η έλλειψη χρόνου από μεριάς των παιδιών, γεγονός που μας οδήγησε στο να μην έχουμε σταθερές ημέρες συνάντησης. Άλλος αρνητικός παράγοντας ήταν και το μη σταθερό πρόγραμμα του σχολείου, που οφείλονταν στη σταδιακή συμπλήρωση των κενών από καθηγητές και η εναλλαγή τους καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της χρονιάς. «Ένα πρόγραμμα που αλλάζει» δεν δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για προγραμματισμό δραστηριοτήτων ακόμα και εκτός ωραρίου. Επισκέψεις που είχαν προγραμματισθεί δεν έγιναν και οι στόχοι του προγράμματος υλοποιήθηκαν, χωρίς όμως να γίνει εκτενής διερεύνηση των αιτιών του προβλήματος της ρύπανσης του περιβάλλοντος από απορρίμματα.

41. «Τα γεφύρια της Ελλάδας»

1^ο ΕΠΑ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονιστής: Κωνσταντίνος Κίτσιος ΤΕ1.13 / ΠΕ17.01
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Κουρούμαλη Βιολεντίνα ΠΕ19

Το σχολικό έτος 2013-2014 οι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής Βιολεντίνα Κουρούμαλη ΠΕ19 και Κίτσιος Κωνσταντίνος ΤΕ1.13 (ΠΕ17.01) (Συντονιστής προγράμματος) μαζί με μαθητές του τομέα Δομικών της Β' ΕΠΑΛ, υλοποίησαν το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με θέμα «τα γεφύρια της Ελλάδας».

Το θέμα μελετήθηκε διαθεματικά κάνοντας χρήση εργαλείων web 2.0 για εύρεση πληροφοριών (Πληροφορική οπτική) και ανάλυση δομικών χαρακτηριστικών (Δομική οπτική).

Η ομάδα πραγματοποίησε συναντήσεις Τρίτη μετά την ολοκλήρωση του σχολικού ωραρίου.

Τα προς διερεύνηση θέματα ήταν:

- Τη πληθώρα γεφυρών στη χώρα μας
- Τις ανάγκες που κάλυψαν οι γέφυρες
- Έρευνα για τα είδη των γεφυριών ανάλογα με τη χρήση τους.
- Έρευνα για τους χρήστες των γεφυριών (καραβάνια,πραματευτάδες, βοσκοί κλπ) και τους εμπορικούς δρόμους της βαλκανικής που γεφύρωναν τα κτίσματα αυτά
- Τα δομικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων γεφυρών: Μέτρηση των αρχιτεκτονικών-γεωμετρικών του χαρακτηριστικών, μήκος, πλάτος, αριθμός τόξων, ύψος και άνοιγμα τόξων, κλπ.
- Έρευνα για την προέλευση της ονομασίας
- Την ιστορία συγκεκριμένων γεφυρών (ποιοι το έχτισαν, πότε, πόσο κόστισε, γιατί το έχτισαν, κλπ)
- Έρευνα για τυχόν συμμετοχή του γεφυριού σε ιστορικά γεγονότα (μάχες, κλπ)
- Έρευνα για τυχόν μύθους και δοξασίες που το «στοιχειώνουν»
- Έρευνα για τα τραγούδια με θέμα ή αναφορά σε πέτρινο γεφύρι

Ως πηγή χρησιμοποιήθηκε η δικτυογραφία με διακριτικό έλεγχο των εκπαιδευτικών ώστε να αποφευχθεί η αναπαραγωγή αναξιόπιστων πηγών.

Ασχοληθήκαμε με της γέφυρες της Άρτας, της Πλάκας και του Ρίου-Αντιρρίου. Επιλέξαμε αυτές για να γνωρίσουν οι μαθητές διάφορα είδη δόμησης και την εξέλιξη ανά τους αιώνες.

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε 3 ομάδες και κάθε μία ανέλαβε μία από τις γέφυρες που εστιάσαμε. Σε κάθε συνάντηση οι ομάδες παρουσίασαν τα ευρήματά τους και δίνονταν οι κατευθύνσεις για την συνέχεια της έρευνας. Ακολουθήθηκε η μέθοδος project. Οι μαθητές από την αρχή ήξεραν τους στόχους, τις καταληκτικές ημερομηνίες και τον τρόπο αξιολόγησης χωρίς φυσικά να υπάρχει το αυστηρό πλαίσιο του μαθήματος. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, όχι βαθμολογική. Συμφωνήσαμε –μαθητές και καθηγητές- ότι το πρόγραμμα γίνεται για να ευχαριστηθούμε την διαδικασία της μάθησης με γνωστικά εργαλεία την πληροφορική.

Προς αυτή την κατεύθυνση, δημιουργήθηκε ένα LAMS για την καθοδήγηση των μαθητών. Επίσης δημιουργήθηκε σχετικό blog. Τέλος, η ομάδα του προγράμματος χωρίστηκε εκ νέου σε δύο ομάδες και δημιούργησαν από μία [ηλεκτρονική αφίσα](#) (wordle) όπου πρόβαλλαν ότι προέκυψε από καταιγισμό ιδεών σχετικά με την λέξη «γέφυρα».

Ο σύνδεσμος
δεν λειτουργεί.

Οι μαθητές στην αρχή της διαδικασίας ήταν μάλλον αδιάφοροι αλλά στη συνέχεια εντυπωσιάστηκαν με όσα ανακάλυπταν σχετικά με την ιστορία και την τέχνη. Δυστυχώς, από τον Φεβρουάριο και μετά λόγω του σχολικού φόρτου, έδειξαν σημάδια κόπωσης και οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβανόμενοι το άγχος του μαθητή που φέτος παρακολουθεί μαθήματα ειδικότητας προκειμένου στην επόμενη τάξη να ανταπεξέλθει στις πανελλαδικές εξετάσεις, προτιμήσαμε να μειώσουμε τους στόχους του προγράμματος. Άλλωστε σκοπός μας δεν ήταν η δημιουργία ακόμη ενός πιεστικού προγράμματος. Ίσως από την αρχή να τέθηκαν περισσότεροι στόχοι από όσους θα έπρεπε.

Έγινε προσπάθεια για υλοποίηση επίσκεψης μελέτης πεδίου, αλλά δεν καρποφόρησε. Βασική αιτία, η οικονομική πίεση της τρέχουσας περιόδου. Σχετικά με το θέμα των επισκέψεων, η πρότασή μας είναι να υπάρξει οικονομική κάλυψη για τις μετακινήσεις και τα έξοδα διαμονής/διατροφής των μαθητών, στα προγράμματα περιβαλλοντικής, από το Υπουργείο Παιδείας ενδεχομένως σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Η ομάδα, συμμετείχε σε παρουσίαση με σχετικό θέμα που πραγματοποιήθηκε από σύλλογο του Δήμο Βριλησίων.

Ως πρόταση των εκπαιδευτικών, καταθέτουμε την άποψη ότι η περιβαλλοντική αγωγή πρέπει να ενταχθεί στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα, ως ένα μάθημα χωρίς τον ψυχαναγκασμό της επίδοσης, ώστε να μην αντιμετωπίζεται ως «πάρεργο». Δυστυχώς, υπήρξαν και συναντήσεις που υλοποιήθηκαν με μέρος της ομάδας που συμμετείχε καθώς οι υπόλοιποι δήλωσαν αδυναμία. Επίσης αναφέρουμε ότι και οι ίδιοι οι καθηγητές πιεστήκαμε από την άποψη του διαθέσιμου χρόνου, λόγω ανάληψης υπηρεσίας και σε άλλα σχολεία.

Συμμετέχοντες μαθητές από την Β' τάξη του 1^{ου} ΕΠΑΛ Χαλανδρίου και στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της διαθεματικότητας, με την υποστήριξη των κ. Β. Κουρούμαλη (Πληροφορικής) και κ. Κ. Κίτσιου (Δομικός), εξέτασαν την ιστορία, τις πηγές και τη δόμηση των γεφυριών: της Άρτας, της Πλάκας, του Ρίου-Αντίρριου.

Αλεξοπούλου Ζωή
Γιαννακόπουλος Γιώργος
Γιωτάκης Δημήτρης
Γκολέμη Ιωάννα
Κατσούλη Ελευθερία
Μουχαμετάι Χριστίνα
Παπαευσταθίου Νάνσυ
Περπινιάς Ηλίας
Πολυζώη Αθηνά
Σωτηριάδου Ελένη

42. «Το ρέμα Χαλανδρίου»

1^ο ΕΠΑ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Βιολεντίνα Κουρούμαλη ΠΕ19
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Δήμητρα-Ευτέρπη Σωτηροπούλου ΠΕ14.04

Το σχολικό έτος 2013-2014, στο σχολείο μας πραγματοποιήθηκε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με θέμα «το ρέμα Χαλανδρίου». Στο πρόγραμμα συμμετείχαν όλοι οι μαθητές της Α' ΕΠΑ.Λ με **συντονίστρια την εκπαιδευτικό Βιολεντίνα Κουρούμαλη ΠΕ19 και τη Δήμητρα Σωτηροπούλου ΠΕ14.04**

Στις συναντήσεις που έλαβαν χώρα την Δευτέρα μετά την ολοκλήρωση του διδακτικού ωραρίου, μελετήθηκε το ρέμα του Χαλανδρίου με διαθεματική προσέγγιση, από την οπτική της Γεωπονίας, της Πληροφορικής, της Χημείας, της Γεωμετρίας και των Δομικών.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος είναι οι ακόλουθες:

- Αναζήτηση και εύρεση πληροφοριών για το ρέμα σήμερα και κατά το πρόσφατο παρελθόν. Δημιουργία blog για να αναρτηθούν οι πληροφορίες.
- Προσδιορισμός σε χάρτη, της θέσης του σχολείου μας σε σχέση με το ρέμα και εκτύπωση του χάρτη που δημιουργήσαμε.
- Έχοντας ως γνώμονα τον χάρτη που κατασκευάσαμε, προσεγγίσαμε το σημείο από όπου αρχίζει ο εγκιβωτισμός του ρέματος. Στη πορεία μας, κάθε ομάδα αποτύπωσε φωτογραφικά τα ενδιαφέροντα –βάση των στόχων μας- σημεία. Σημαντικά για την έρευνά μας είναι –μεταξύ άλλων- η χλωρίδα της ευρύτερης περιοχής του ρέματος και η δόμησή της (πάρκο αναψυχής, χώροι άθλησης και περιπάτου).
- Όταν φτάσαμε στο ρέμα, πήραμε συνέντευξη από κάτοικο της περιοχής σχετικά με την ανάγκη για αντιπλημμυρική προστασία, δεδομένου ότι σε περιόδους έντονης βροχόπτωσης έχουν καταγραφεί καταστροφές.
- Με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού χημείας του σχολείου μας, κυρίου Δ. Γκατζώνα, πραγματοποιήσαμε επιτόπια χημική ανάλυση του νερού του ρέματος, ώστε να μάθουμε αν και κατά πόσο, το νερό έχει ρυπανθεί και από τι.
- Κατεβήκαμε στη κοίτη του ρέματος –σε ασφαλές σημείο- όπου αποτυπώσαμε τις διαστάσεις του ρέματος.

- Δημιουργήσαμε φωτογραφικό υλικό όπου καταγράφηκε η χλωρίδα της περιοχής καθώς και οι ανθρώπινες επεμβάσεις.
- Σε επόμενη επίσκεψή μας στο ρέμα, ασχοληθήκαμε με το πάρκο που βρίσκεται ακριβώς δίπλα στο σημείο εγκιβωτισμού του ρέματος. Με την υποστήριξη της εκπαιδευτικού μαθηματικών του σχολείου μας, κυρίας Κ. Παπαδοπούλου, αποτυπώσαμε το πάρκο σε σχέση με το ρέμα.
- Τα αποτελέσματα του προγράμματος, στάλθηκαν στο δίκτυο «Καλύτερη ζωή».

Το τρέχον σχολικό έτος ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του προγράμματος το οποίο θα συνεχιστεί και το επόμενο έτος. Το επόμενο έτος θα μελετηθεί η επίδραση του ρέματος στην οικονομία της περιοχής.

Οι εκπαιδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν είναι ο καταγισμός ιδεών και η συνεργατική εργασία με τη μέθοδο project.

43. «Η αυλή του σχολείου μας»

1^ο ΕΠΑ.Λ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2015-16

Συντονίστρια: Βασιλική Ρίζου ΠΕ17.03
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Γεώργιος Μποχτανίδης ΠΕ18.28
Σταυρούλα Οικονόμου ΠΕ12.01

Επαναχρησιμοποίηση: Λάστιχα αυτοκινήτων βιάφτηκαν από τους μαθητές και γίνανε γλάστρες με λουλούδια εποχιακά και αρωματικά. Δωρεά φυτών και χώματος από το δήμο Χαλανδρίου και των ελαστικών από γονέα.

Διαμόρφωση του αύλειου χώρου: Κλάδεμα των φυτών που ήδη υπήρχαν στην αυλή και βάψιμο των πάγκων του χώρου.

Διαμόρφωση του μπροστινού κήπου: Φυτεύτηκαν εποχιακά και αρωματικά φυτά δεξιά και αριστερά του κήπου και στη μέση δημιουργήθηκε διάδρομος από ψηφιδωτά έργα.

Κατασκευή πάγκων από ξύλο και αλουμίνιο. Δωρεά του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων.

Ιδιαίτερη καλλιτεχνική κατασκευή από ξύλο και αλουμίνιο. Ολοκληρώθηκε με χρώματα.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο ΚΠΕ Αργυρούπολης και στο ΚΠΕ Κορδελιού Θεσσαλονίκης.

Συμμετοχή στο δίκτυο «βιώσιμη πόλη».

44.«Το σχολείο μας πρασινίζει...αρώματα, χρώματα, γεύσεις στο σχολικό κήπο.»

**1^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2016-17**

**Συντονίστρια: Βασιλική Ρίζου ΠΕ17.03
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Βασιλική Πούλου ΠΕ04.01
Γεώργιος Μποχτανίδης ΠΕ18.28**

Αρώματα

Φυτέψαμε αρωματικά φυτά σε διάφορα σημεία του αύλειου χώρου όπως ρίγανη, δυόσμο, θυμάρι, λεβάντα κ.α. Τα φυτά ήταν χορηγία του τμήματος πρασίνου του δήμου Χαλανδρίου. Τα αρωματικά φυτά χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή αρωματικών λαδιών.

Χρώματα:

Γλάστρες-Λάστιχα: Συντηρήθηκαν τα φυτά από το περσινό περιβαλλοντικό πρόγραμμα στις γλάστρες λάστιχα.

Κήπος στην είσοδο: Ο κήπος αυτός είχε επίσης διαμορφωθεί από το περσινό πρόγραμμα αλλά φέτος εμπλουτίστηκε με περισσότερα αρωματικά φυτά και λουλούδια για να δώσει περισσότερο χρώμα και άρωμα στην είσοδο του σχολείου. Τοποθετήσαμε στην άκρη του κήπου ένα παλιό ποδήλατο, το οποίο βάψαμε και μεταμορφώσαμε σε γλάστρα τοποθετώντας πάνω του λουλούδια.

Κατασκευή σαλονιού εξωτερικού χώρου από παλέτες:πήραμε παλέτες που βρήκαμε πεταμένες τις τρίψαμε, τις βάψαμε, τις κόψαμε και τις διαμορφώσαμε σε καναπέδες με τραπέζι.

Χώρος μπάσκετ: Αφού περάσαμε αστάρι στο χώρο του μπάσκετ στη συνέχεια το βάψαμε με χρώματα για να είναι πιο ευχρηστος.

Είσοδος: βάψαμε την είσοδο και τοποθετήσαμε ανάγλυφα που παραπέμπουν στις ειδικότητες του σχολείου μας.

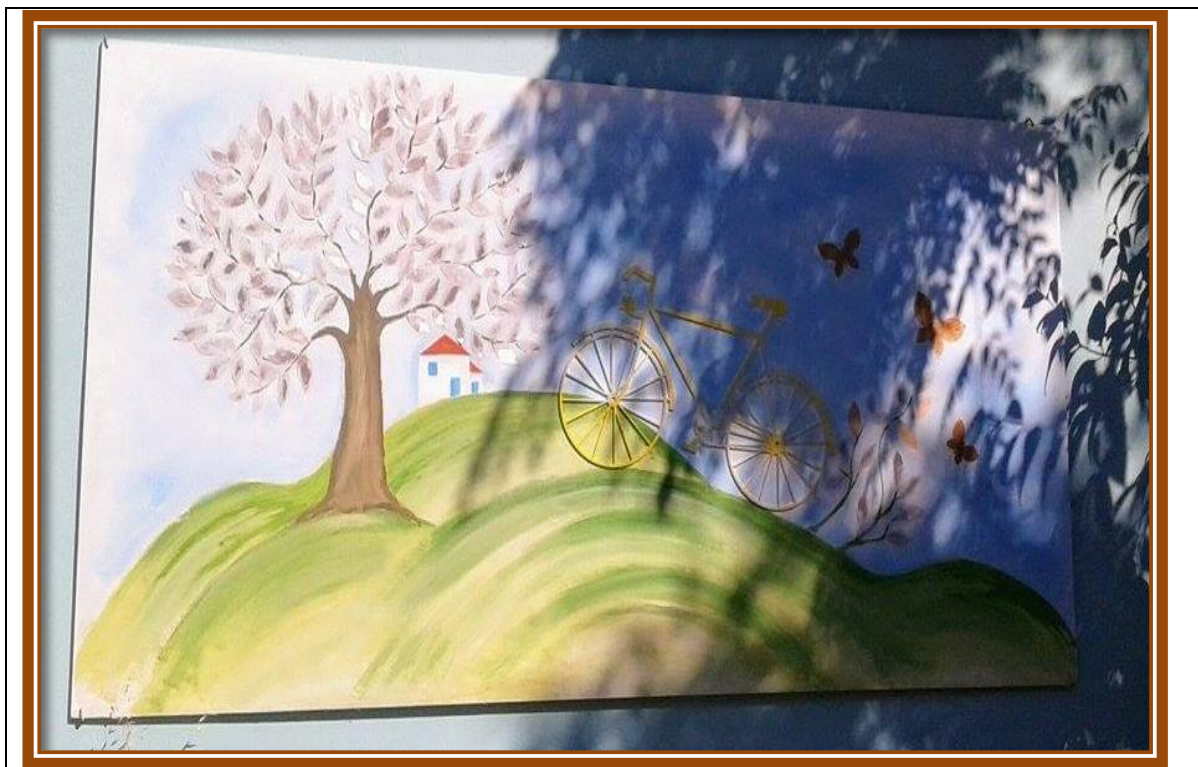
Τοιχογραφία επηρεασμένη από το Μόραλη και ξύλινο ομοίωμα ενός μαθητή σε μεγέθυνση:

Ζωγραφίσαμε στον άσπρο τοίχο της αίθουσας βιβλίων μια τοιχογραφία επηρεασμένη από τον μεγάλο ζωγράφο Μόραλη παραπέμποντας και πάλι στις καλλιτεχνικές ειδικότητες του σχολείου μας. Μπροστά από την τοιχογραφία τοποθετήσαμε ένα ξύλινο παγκάκι με το ξύλινο ομοίωμα ενός μαθητή σε μεγέθυνση.

Βάψιμο εξωτερικών τοίχων του σχολείου για την ανάδειξη του πίνακα με το ποδήλατο:

Για να αναδειχθεί ο πίνακας με το ποδήλατο που φτιάξαμε στο περσινό περιβαλλοντικό πρόγραμμα με υλικά επαναχρησιμοποίησης βάψαμε δύο τοίχους του σχολείου μας με τη βοήθεια κάποιου γονιού.

Γεύσεις

Αρωματικά λάδια

Μαθαίνοντας συνταγές από την επίσκεψη της ομάδας μας στο ΚΠΕ Βάμου φτιάξαμε αρωματικά λάδια από τα αρωματικά φυτά του κήπου μας. Πήραμε γυάλινα μπουκαλάκια, βάλουμε κλωναράκια από τα αρωματικά φυτά, λάδι καλής ποιότητας και τα αποθηκεύσαμε σε σκοτεινό μέρος για ένα μήνα περίπου. Όταν ήταν έτοιμα κολλήσαμε ετικέτες που μελετήθηκαν από μαθητές και τυπώθηκαν από γονέα.

Λικέρ

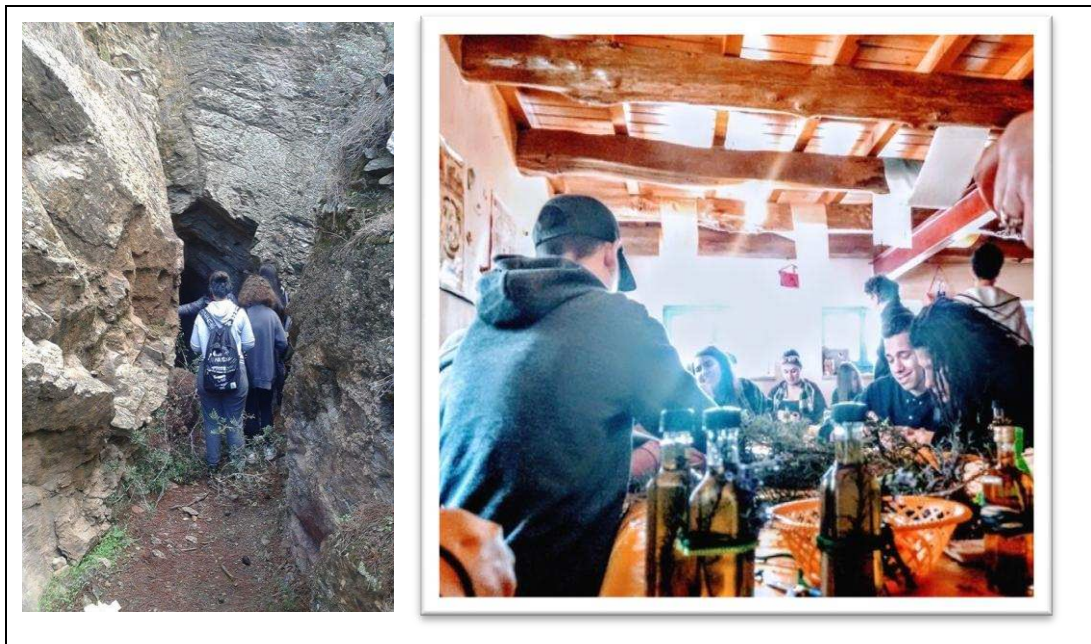
Στο κομμάτι των γεύσεων επίσης φτιάξαμε λικέρ με γεύση λεμόνι. Κάναμε προσπάθεια να φτιάξουμε και λικέρ μανταρίνι αλλά δεν πέτυχε.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις στο ΚΠΕ Λαυρίου και στο ΚΠΕ Βάμου στα Χανιά της Κρήτης. Στις επισκέψεις αυτές κάναμε πεζοπορία, εξερευνήσαμε την περιοχή, είδαμε εκπαιδευτικά βίντεο και μάθαμε να φτιάχνουμε αρωματικά λάδια και λικέρ.

Αετοπούλειο πολιτιστικό κέντρο: Στο τέλος της σχολικής χρονιάς έγινε παρουσίαση των δρασεών μας στο Αετοπούλειο πολιτιστικό κέντρο του δήμου Χαλανδρίου παρουσία των μαθητών, των γονέων και άλλων καλεσμένων.

Υπήρξε πολύ καλή συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας, των καθηγητών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, της διευθύντριας, των γονέων, του δήμου Χαλανδρίου και της υπεύθυνης περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κας Πετρίδου Βαρβάρας.

45. «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: εθελοντισμός στο διαδίκτυο»

2^ο ΕΠΑ.Λ.Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος 2013-2014

Συντονίστρια: Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ19
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Χρυσή Λάτα ΠΕ08

Σύντομη περιγραφή

<https://2epal-amarous.weebly.com/2013-2014.html>

Το πρόγραμμα με τίτλο «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού – Εθελοντισμός στο Διαδίκτυο» σχετίζεται με τη μελέτη «έργων» του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως είναι τα μνημεία φυσικού κάλλους και τα μνημεία και τα οικοδομήματα που είναι δημιουργήματα του ανθρώπου. Ειδικότερα σχετίζεται με τη μελέτη της αρμονικής συνύπαρξή τους στο περιβάλλον όπου συμβιώνουν και τα έμβια όντα και με το σεβασμό που οφείλουμε σε όλα τα έργα πολιτισμού. Η ενασχόληση των μαθητών με τα ιστορικά, πολιτιστικά και φυσιολατρικά στοιχεία των έργων αυτών, αποσκοπεί στην ευαισθητοποίησή τους σε ολιστική θεώρηση για τη προστασία του πλανήτη.

Παράλληλα το πρόγραμμα περιλαμβάνει αναζήτηση τρόπων εθελοντικής δράσης για τη προστασία των μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της τεχνολογίας του διαδικτύου και ειδικότερα των κοινωνικών δικτύων. Η δράση αυτή αποσκοπεί στο να αναπτύξουν οι μαθητές υπεύθυνες στάσεις που θα συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπλέον οι μαθητές αναμένεται να ευαισθητοποιηθούν σε σχέση με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο καθαρό περιβάλλον, στη διατήρηση της ιστορίας αλλά και με την αντίστοιχη ατομική και συλλογική ευθύνη ως πολίτες.

Περιγραφή υλοποίησης

Η υλοποίηση του προγράμματος από τη παιδαγωγική ομάδα έγινε με συναντήσεις δια ζώσης αλλά και με διαδικτυακή επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων. Στις πρώτες συναντήσεις έγινε οριοθέτηση του θέματος και προσδιορισμό των αξόνων έρευνας. Στη συνέχεια έγινε δημιουργία ομάδων.

Οι δύο κύριες ομάδες ήταν:

- Η ομάδα των μνημείων του φυσικού περιβάλλοντος και
- Η ομάδα των μνημείων του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος

Επιπλέον δημιουργήθηκε στο facebook η ομάδα με τίτλο: «Ψάχνω για...Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού». Τα μέλη της ομάδας αναρτούν και σχολιάζουν σχετικά links και πολυμεσικό υλικό που ανακαλύπτουν ψάχνοντας στο διαδίκτυο, αλλά και σχόλια σχετικά με τα μνημεία. Είναι ένα πρώτο βήμα δράσης για τη προστασία μνημείων!

Στις συναντήσεις της ομάδας μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν ενεργά σε δραστηριότητες και εκπαιδευτικά παιχνίδια. Στη διάρκεια των συναντήσεων έγινε προβολή αποσπασμάτων ταινιών, ντοκυμαντέρ και παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου και επακολουθούσε συζήτηση ή κουίζ με ερωτήσεις. Επίσης έγινε οργάνωση επισκέψεων, με στόχο την εργασία στο πεδίο, στο πλαίσιο μονοήμερων εκδρομών στην Αθήνα και μιας πολυήμερης εκδρομής στην Στερεά Ελλάδα.

- Στο Μουσείο Ακρόπολης και στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης
- Στην Πολιτιστική Γιορτή- Φεστιβάλ του Δήμου Αμαρουσίου στο εκθεσιακό κέντρο HELEXPO
- Στον Αρχαιολογικό χώρο των Δελφών
- Στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Δελφών
- Σε περιβαλλοντικά μονοπάτια στον Παρνασσό
- Στη παλιά πόλη του Γαλαξιδιού
- Στο λιμάνι της Ιτέας
- Στο πάρκο της Λιβαδειάς

Η εργασία στο πεδίο έγινε με τη χρήση χαρτών και φύλλων εργασίας που είχαν σχεδιαστεί κατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας. Ακολουθώντας ένα περιβαλλοντικό ή ένα πολιτιστικό/ αρχαιολογικό μονοπάτι, έγινε καταγραφή ευρημάτων και συμπλήρωση των αντίστοιχων φύλλων εργασίας ή των ερωτηματολογίων.

Η παιδαγωγική ομάδα παρουσίασε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τη μορφή φωτογραφικού Poster και DVD καθώς και με τη μορφή wiki που βασίστηκε και στο υλικό που είχε αναρτηθεί στο facebook.

Ημερολόγιο δράσεων

1^{ος} ΜΗΝΑΣ	Δεκέμβριος Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση - δημιουργία ενδιαφέροντος. Συγκρότηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας (εκπαιδευτικοί – μαθητές/τριες) Επιλογή του θέματος - Ευαισθητοποίηση - Συνειδητοποίηση Οργάνωση του προγράμματος - Επιλογή χώρου εργασίας Ανάλυση περιεχομένου και καθορισμός στόχων- ενημέρωση για τον εθελοντισμό από ειδικούς –προβολή ταινίας
-----------------------------	---

2 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Ιανουάριος</p> <p>Οργάνωση των ομάδων εργασίας</p> <p>Εκπαιδευτική Επίσκεψη στο Μουσείο και στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης</p> <p>Εργασία πεδίου – συλλογή πληροφοριών -Καταγραφή</p> <p>Έρευνα στο διαδίκτυο για τις εθελοντικές δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα</p>
3 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Φεβρουάριος</p> <p>Σχεδίαση εθελοντικής δράσης σε κοινωνικό δίκτυο μέσω του διαδικτύου</p> <p>Πολυήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στη Στερεά Ελλάδα</p> <p>- Δραστηριότητες σε χώρους με μνημεία πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς (Λιμάνι Ιτέας, Αράχωβα, Παλιά πόλη Γαλαξίδι, Αρχαιολογικός χώρος Δελφών, Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών, Περιβαλλοντικό μονοπάτι στον Παρνασσό)</p> <p>Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα, φωτογράφιση, συλλογή υλικού</p>
4 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάρτιος</p> <p>Επεξεργασία των πληροφοριών</p> <p>Οργάνωση υλικού</p> <p>Αλληλοενημέρωση των ομάδων και ανταλλαγή πολυμεσικού υλικού– επικοινωνία ομάδων και συνεργασία μέσω του κοινωνικού δικτύου.</p>
5 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Απρίλιος</p> <p>Ενσωμάτωση επιπρόσθετου υλικού</p> <p>Σύνθεση υλικού σε ένα wiki, διασύνδεση με την ιστοσελίδα του σχολείου</p> <p>Επίσκεψη στη Πολιτιστική Γιορτή- Φεστιβάλ του Δήμου Αμαρουσίου στο εκθεσιακό κέντρο HELEXPO – Σεμινάριο μοντάζ βίντεο.</p> <p>Δημιουργία φωτογραφικού Poster, δημιουργία DVD με φωτογραφικό υλικό και video</p>
6 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάιος</p> <p>Ανάρτηση Poster -Παρουσίαση έργου</p> <p>Αξιολόγηση έργου</p>

Αξιολόγηση του προγράμματος

Η χαρά της συμμετοχής και της δημιουργίας ήταν έκδηλη σε όσους μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν στο πρόγραμμα με φυσική παρουσία ή μέσω των κοινωνικών δικτύων με αποκορύφωμα τις εκπαιδευτικές επισκέψεις, γεγονός που αξιολογείται ως θετικό στοιχείο. Κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων στο πεδίο συμμετείχαν καταγράφοντας υλικό με τη φωτογραφική κάμερα ή με βιντεοσκόπηση ενώ ο διαμοιρασμός του πολυμεσικού υλικού έγινε μέσω του facebook και ενός βοηθητικού wiki.

Η επιλογή υλοποίησης του προγράμματος εν μέρει από απόσταση διαφοροποίησε το κλασσικό μοντέλο υλοποίησης των περιβαλλοντικών προγραμμάτων και οδήγησε σε προβληματισμό κατά πόσο το παραδοσιακό αυτό μοντέλο πιθανόν να χρειάζεται αναθεώρηση. Η στροφή στη χρήση και αξιοποίηση της τεχνολογίας επικοινωνιών και ιδιαίτερα των κοινωνικών δικτύων που αποτελούν καθημερινότητα για τους μαθητές πιθανότατα να ανανεώσει τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και να ανοίξει νέους ορίζοντες στον τρόπο υλοποίησης και παρουσίασης/προβολής τους, τουλάχιστο σε θέματα που η φύση τους το ευνοεί. Η χρήση των τεχνολογιών δεν μπορεί να αγνοηθεί από το εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο θα ωφεληθεί με την ενσωμάτωσή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη χρήση των ανέσεων που προσφέρει ο τεχνολογικός μας πολιτισμός.

Στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής η ομάδα μας έκανε πράξη τη συμμετοχή της στο **εθνικό θεματικό δίκτυο: «ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ» του ΚΠΕ Κέρκυρας** με κεντρικό θεματικό αντικείμενο τις πράσινες τεχνολογίες μικρής κλίμακας και τις ΤΠΕ.

Σκέψεις και προβληματισμοί

Η αδυναμία ή η απροθυμία αρκετών μαθητών να συμμετέχουν στις συναντήσεις σε εβδομαδιαία βάση αποδίδεται εν μέρει στις μεγάλες αποστάσεις που διαμένουν από το σχολείο (ΕΠΑ.Λ.), στις συχνές απεργίες των μέσων μαζικής μεταφοράς, στις καιρικές συνθήκες αλλά και σε οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειές τους και που τους αναγκάζουν να εργαστούν μετά το μάθημα.

Επίσης η αδυναμία αρκετών μαθητών (περισσότερων σε σχέση με το παρελθόν) να συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές λόγω οικονομικών προβλημάτων λειτούργησε αποτρεπτικά στη συμμετοχή τους.

46. «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό έτος: 2013-14

Συντονίστρια: Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02
Συμμετέχων Εκπαιδευτικός: Γιάννης Πανάγος ΠΕ04

Σύντομη περιγραφή

<https://2epal-amarous.weebly.com/2013-2014.html>

Το πρόγραμμα με τίτλο «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας» σχετίζεται με τη μελέτη του υδάτινου στοιχείου στο κτήμα Μακρηκώστα, όπου είναι στο σχολείο μας. Η ενασχόληση των μαθητών με τους υδάτινους πόρους, τη διαδρομή του νερού στο χώρο και στο χρόνο, την επίδρασή του στα πετρώματα, στη χλωρίδα και τη πανίδα και την αξιοποίησή του, αποσκοπεί στην ευαισθητοποίησή των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με τη πέτρα και το νερό στα οικοσυστήματα.

Παράλληλα η ενασχόληση με τη διαδρομή του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα και τις επιδράσεις του νερού στη πολιτισμική ταυτότητα του κτήματος αποσκοπεί στην ενασχόληση των μαθητών με τη τοπική ιστορία, και στην ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τη διαχείριση του υδάτινου στοιχείου και στη μελέτη των κοινωνικών επιπτώσεων ώστε να αναπτυχθούν υπεύθυνες στάσεις που θα συμβάλουν στην προστασία του νερού.

Περιγραφή υλοποίησης

Η υλοποίηση του προγράμματος από τη παιδαγωγική ομάδα άρχισε με συναντήσεις στην αρχή για την επιλογή του θέματος, την οργάνωση και το σχεδιασμό των δράσεων. Στη συνέχεια έγινε δημιουργία ομάδων. Στη διάρκεια των συναντήσεων έγιναν προβολές video και παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου σχετικά με τη διαχείριση του νερού σε υγροβιότοπους και σε λιμάνια ή ποτάμια πόλεων. Μετά τις προβολές ακολούθησε συζήτηση. Επίσης επιχειρήθηκε η χρήση κοινωνικών δικτύων στην επικοινωνία, συνεργασία και διαμοιρασμό υλικού.

Ακόμα, έγινε οργάνωση επισκέψεων, με στόχο την εργασία στο πεδίο, στο πλαίσιο μονοήμερων εκδρομών στην Αθήνα και μιας πολυήμερης εκδρομής στην Στερεά Ελλάδα (Λιμάνι Ιτέας, πάρκο Λειβαδιάς, Παρνασσός).

Πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω Εργασίες στο πεδίο:

Περιβαλλοντική δραστηριότητα 1: Κτήμα Μακρυκώστα: Διαχείριση νερού.

Περιβαλλοντική δραστηριότητα 2: Χιονοδρομικές- Πεζοπορικές – Ορειβατικές διαδρομές στον Παρνασσό

Οι μαθητές περιηγήθηκαν σε τμήματα από το Διεθνές μονοπάτι E4 που διέρχεται από τον Παρνασσό και ερεύνησαν νέους τρόπους ψυχαγωγίας, μελέτησαν την οικονομική αξία και τους τρόπους τουριστικής αξιοποίησης του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Περιβαλλοντική δραστηριότητα 3: Γεωλογική αξία όρους Παρνασσού

Οι μαθητές περιηγήθηκαν σε μέρη με γεωλογικούς σχηματισμούς στον Παρνασσό, φυσικούς και τεχνητούς: Σπήλαια και ορυχεία μελέτησαν τα πετρώματα και την οικονομική τους αξία. Επίσης προβληματίστηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν για τις επιπτώσεις στο κοινωνικό περιβάλλον της εκμετάλλευσης των μεταλλευμάτων και για τους τρόπους περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Η εργασία στο πεδίο έγινε με τη χρήση χαρτών και φύλλων εργασίας που είχαν σχεδιαστεί κατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας. Ακολουθώντας ένα περιβαλλοντικό ή ένα πολιτιστικό/ αρχαιολογικό μονοπάτι, έγινε καταγραφή ευρημάτων και συμπλήρωση των αντίστοιχων φύλλων εργασίας ή των ερωτηματολογίων.

Η παιδαγωγική ομάδα παρουσίασε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τη μορφή φωτογραφικού Poster και παρουσίασης σε Power Point.

1 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Δεκέμβριος Συγκρότηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας (εκπαιδευτικοί – μαθητές/τριες) - Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση - δημιουργία ενδιαφέροντος. Επιλογή του θέματος - Οργάνωση του προγράμματος - Επιλογή χώρου εργασίας Ανάλυση περιεχομένου και καθορισμός στόχων- προβολή ταινίας σχετικά με το θέμα
2 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Ιανουάριος Οργάνωση των ομάδων εργασίας Δράση στο Κτήμα Μακρυκώστα Εργασία πεδίου – συλλογή πληροφοριών φωτογράφιση
3 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Φεβρουάριος Πολυήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στη Στερεά Ελλάδα – Παρνασσός Δραστηριότητες σε χώρους με νερό (Λιμάνι Ιτέας, Χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού) Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα
4 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Μάρτιος Επεξεργασία των πληροφοριών Αλληλοενημέρωση των ομάδων Απεικόνιση πληροφοριών
5 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Απρίλιος Σύνθεση Δημιουργία τελικού προϊόντος – Κατασκευή φωτογραφικού Poster Κατασκευή παρουσίασης σε Power Point
6 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	Μάιος Προετοιμασία παρουσίασης αποτελεσμάτων Αξιολόγηση έργου

Αξιολόγηση του προγράμματος

Οι μαθητές συμμετείχαν στο πρόγραμμα με έκδηλο ενδιαφέρον και δούλεψαν με αυτοπρόσωπη παρουσία καθώς και με τη χρήση κοινωνικών δικτύων πράγμα, που θεωρείται θετικό λόγω της αξιοποίησης των ΤΠΕ. Η εξοικείωση των μαθητών με τα κοινωνικά δίκτυα, λόγω τις καθημερινής ενασχόλησης τους με αυτά, αξιοποιήθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος και κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική. Η χρήση των ΤΠΕ στην υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων κρίνεται απαραίτητη γιατί διευκολύνει και την πραγματοποίηση τους και την παρουσίαση/προβολή τους. Έχουν έτσι τη δυνατότητα οι μαθητές να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά και σε ώρες που αυτοί διευκολύνονται, πράγμα που καθιστά την ενασχόλησή τους με το πρόγραμμα ευχάριστη και αποδοτική. Επίσης κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων οι μαθητές χρησιμοποιώντας φωτογραφική κάμερα και video κάμερα συγκέτρωναν υλικό το οποίο στη συνέχεια μοιράζονταν με τους συμμαθητές τους. Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν κρίνονται επιτυχημένες αφού συνέβαλαν στη εμπέδωση της αποκτηθείσας γνώσης.

Θετικά αναμένεται να συμβάλλει στο πρόγραμμα η συμμετοχή από φέτος του σχολείου μας στο **Διεθνές Δίκτυο ΠΕ «Οικολογικά Σχολεία»**, του οποίου εθνικός χειριστής είναι η **Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης** με κεντρικό θεματικό αντικείμενο τη δημιουργία Σχολικού Λαχανόκηπου.

Σκέψεις και προβληματισμοί

Η περιορισμένη συμμετοχή των μαθητών στα περιβαλλοντικά προγράμματα οδηγεί σε προβληματισμό σχετικά με τις αιτίες περιορισμού του ενδιαφέροντός τους. Το γεγονός ότι πολλοί απ'αυτούς μένουν μακριά από το σχολείο είναι αποτρεπτικό για τη συμμετοχή τους και οδηγεί στην πεποίθηση της αναγκαιότητας αξιοποίησης των ανέσεων που η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει για εργασία /συμμετοχή των μαθητών από απόσταση.

Τέλος οι περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες των οικογενειών τους εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις εκπαιδευτικές επισκέψεις πράγμα που οδηγεί σε προβληματισμό για τη δυνατότητα κάλυψης των εξόδων των μαθητών ώστε να συμμετέχουν απρόσκοπτα στις

47. «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: Εθελοντικές δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό έτος: 2015-16

Συντονίστρια: Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ19
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Ευαγγελία Βολάκου ΠΕ06
Σταυρούλα Κακαβίτσα ΠΕ19

Σύντομη περιγραφή

Το πρόγραμμα με τίτλο «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού – Εθελοντικές δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα» σχετίζεται με τη μελέτη «έργων» του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως είναι τα μνημεία φυσικού κάλλους και τα μνημεία και τα οικοδομήματα που είναι δημιουργήματα του ανθρώπου. Ειδικότερα σχετίζεται με τη μελέτη της αρμονικής συνύπαρξή τους στο περιβάλλον όπου συμβιώνουν και τα έμβια όντα και με το σεβασμό που οφείλουμε σε όλα τα έργα πολιτισμού. Η ενασχόληση των μαθητών με τα ιστορικά, πολιτιστικά και φυσιολατρικά στοιχεία των έργων αυτών, αποσκοπεί στην ευαισθητοποίησή τους σε ολιστική θεώρηση για τη προστασία του πλανήτη.

Παράλληλα το πρόγραμμα περιλαμβάνει αναζήτηση τρόπων εθελοντικής δράσης για τη προστασία των μνημείων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της τεχνολογίας του διαδικτύου και ειδικότερα των κοινωνικών δικτύων. Η δράση αυτή αποσκοπεί στο να αναπτύξουν οι μαθητές υπεύθυνες στάσεις που θα συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπλέον οι μαθητές αναμένεται να ευαισθητοποιηθούν σε σχέση με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο καθαρό περιβάλλον, στη διατήρηση της ιστορίας αλλά και με την αντίστοιχη ατομική και συλλογική ευθύνη ως πολίτες.

Περιγραφή υλοποίησης

Η υλοποίηση του προγράμματος από τη παιδαγωγική ομάδα έγινε με συναντήσεις δια ζώσης αλλά και με διαδικτυακή επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων. Στις πρώτες συναντήσεις έγινε οριοθέτηση του θέματος και προσδιορισμό των αξόνων έρευνας. Στη συνέχεια έγινε δημιουργία ομάδων.

Οι δύο κύριες ομάδες ήταν:

- Η ομάδα των μνημείων του φυσικού περιβάλλοντος και
- Η ομάδα των μνημείων του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος

Η επικοινωνία των ομάδων έγινε και μέσω αναρτήσεων facebook. Τα μέλη της ομάδας αναρτούσαν, εμπλούτιζαν και σχολίαζαν σχετικά links και πολυμεσικό υλικό.

Στις συναντήσεις της ομάδας μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν ενεργά σε δραστηριότητες και εκπαιδευτικά παιχνίδια. Στη διάρκεια των συναντήσεων έγινε προβολή αποσπασμάτων ταινιών, ντοκυμαντέρ και παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου και επακολουθούσε συζήτηση ή κουίζ με ερωτήσεις. Επίσης έγινε οργάνωση επισκέψεων, με στόχο την εργασία στο πεδίο, στο πλαίσιο μονοήμερων εκδρομών και μιας πολυήμερης εκδρομής στη Βόρεια Ελλάδα. Ακολουθώντας περιβαλλοντικά ή πολιτιστικά/ αρχαιολογικά μονοπάτια σε όλες τις επισκέψεις (ιστορικά κέντρα πόλεων, λιμνοθάλασσα, σπήλαιο), έγινε καταγραφή ευρημάτων και συμπλήρωση των αντίστοιχων φύλλων εργασίας ή των ερωτηματολογίων.

Περιβαλλοντική δράση 1: Στο πλαίσιο της 4ήμερης Εκπαιδευτικής Επίσκεψης με ορμητήριο τη Θεσσαλονίκη έγιναν δράσεις:

Στο Ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης

Στον Αρχαιολογικό χώρο της Βεργίνας

Στη πόλη της Έδεσσας, στον Παλιό Άγιο Αθανάσιο

Στο Σπήλαιο Πετραλώνων Χαλκιδικής

Η εργασία στο πεδίο έγινε με τη χρήση χαρτών και φύλλων εργασίας που είχαν σχεδιαστεί κατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας.

Περιβαλλοντική δράση 2: Στο πλαίσιο της Μονοήμερης επίσκεψης στο ΚΠΕ Μεσολογγίου και υλοποίησης του προγράμματος "Λιμνοθάλασσα" έγιναν δράσεις.

Η εργασία στο πεδίο στο ΚΠΕ Μεσολογγίου έγινε με χρήση υλικού που παρείχε το ΚΠΕ:

- φύλλων καταγραφής ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- οργάνων μέτρησης μεγεθών (αλατότητας, υγρασίας, pH κλπ) και
- οργάνων παρατήρησης πουλιών και της λιμνοθάλασσας

Περιβαλλοντική δράση 3: Διάσχιση της Γέφυρας Ρίου- Αντιρίου από την ομάδα με τα πόδια – Περιβαλλοντικό και Πολιτιστικό μονοπάτι.

Οι μαθητές και οι καθηγητές διέσχισαν με τα πόδια τη Γέφυρα Ρίου- Αντιρίου ακολουθώντας το Περιπατητικό- Πολιτιστικό μονοπάτι. Εκτέθηκαν στον άνεμο, στο θαλάσσιο ρεύμα, στα ύψη (άσκηση για την υψοφοβία) και βίωσαν μια μοναδική εμπειρία.

Επίσης προβληματίστηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν για τη σημασία της Γέφυρας ως πολιτιστικού επιτεύγματος του ανθρώπου και για τη πολιτιστική κληρονομιά που αφήνει.

Η παιδαγωγική ομάδα παρουσίασε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τη μορφή φωτογραφικού Poster και DVD καθώς και με τη μορφή wiki που βασίστηκε και σε υλικό που είχε αναρτηθεί στο facebook.

Ημερολόγιο δράσεων

1^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Δεκέμβριος</p> <p>Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση - δημιουργία ενδιαφέροντος.</p> <p>Συγκρότηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας (εκπαιδευτικοί – μαθητές/τριες)</p> <p>Επιλογή του θέματος - Ευαισθητοποίηση - Συνειδητοποίηση</p> <p>Οργάνωση του προγράμματος - Επιλογή χώρου εργασίας</p> <p>Ανάλυση περιεχομένου και καθορισμός στόχων- ενημέρωση για τον εθελοντισμό από ειδικούς –προβολή ταινίας</p>
2^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Ιανουάριος</p> <p>Οργάνωση των ομάδων εργασίας</p> <p>Εργασία πεδίου – συλλογή πληροφοριών -Καταγραφή</p> <p>Έρευνα στο διαδίκτυο για τις εθελοντικές δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα</p>
3^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Φεβρουάριος</p> <p>Σχεδίαση εθελοντικής δράσης σε κοινωνικό δίκτυο μέσω του διαδικτύου</p> <p>Πολυήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στη Βόρεια Ελλάδα -- Δραστηριότητες σε χώρους με μνημεία πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς</p> <ul style="list-style-type: none"> • στη Θεσσαλονίκη - Ιστορικό κέντρο, • στον Αρχαιολογικό χώρο της Βεργίνας, • στη πόλη της Έδεσσας, • στον Παλιό Άγιο Αθανάσιο, • στο Σπήλαιο Πετραλώνων Χαλκιδικής <p>Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα, φωτογράφιση, συλλογή υλικού</p>
4^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάρτιος</p> <p>Αλληλοενημέρωση των ομάδων και ανταλλαγή πολυμεσικού υλικού– επικοινωνία ομάδων και συνεργασία μέσω του κοινωνικού δικτύου.</p> <p>Μονοήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στο ΚΠΕ Μεσολογγίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμασία • Δραστηριότητες στους χώρους του ΚΠΕ Μεσολογγίου και στη πόλη - μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς • Δραστηριότητες στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου • Ευαισθητοποίηση σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000 και χώρους φυσικής κληρονομιάς <p>Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα, φωτογράφιση, συλλογή υλικού</p> <p>Επεξεργασία των πληροφοριών- Οργάνωση υλικού</p>

5^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Απρίλιος</p> <p>Ενσωμάτωση επιπρόσθετου υλικού</p> <p>Σύνθεση υλικού σε ένα wiki, διασύνδεση με την ιστοσελίδα του σχολείου</p> <p>Εκπαιδευτική Επίσκεψη στο Βιομηχανικό πάρκο Γκάζι</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευαισθητοποίηση σε σχέση με τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς • Περιήγηση στα περίπτερα της έκθεσης: ATHENS SCIENCE FESTIVAL στη Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων <p>Μονοήμερη Επίσκεψη στην Αίγινα.</p> <p>Δράση “let’s do it Greece”</p> <p>Δημιουργία φωτογραφικού Poster, δημιουργία DVD με φωτογραφικό υλικό και video</p> <p>Προετοιμασία παρουσίασης</p>
6^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάιος</p> <p>Ανάρτηση Poster -Παρουσίαση έργου στις 10/5/2016 σε όλους τους μαθητές του σχολείου</p> <p>Αξιολόγηση έργου</p>

Αξιολόγηση του προγράμματος

Η χαρά της συμμετοχής και της δημιουργίας ήταν έκδηλη σε όσους μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν στο πρόγραμμα με φυσική παρουσία ή μέσω των κοινωνικών δικτύων με αποκορύφωμα τις εκπαιδευτικές επισκέψεις, γεγονός που αξιολογείται ως θετικό στοιχείο. Κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων στο πεδίο συμμετείχαν καταγράφοντας υλικό με τη φωτογραφική κάμερα ή με βιντεοσκόπηση ενώ ο διαμοιρασμός του πολυμεσικού υλικού έγινε μέσω του facebook και ενός βοηθητικού wiki.

Η επιλογή υλοποίησης του προγράμματος εν μέρει από απόσταση διαφοροποίησε το κλασσικό μοντέλο υλοποίησης των περιβαλλοντικών προγραμμάτων και οδήγησε σε προβληματισμό κατά πόσο το παραδοσιακό αυτό μοντέλο πιθανόν να χρειάζεται αναθεώρηση. Η στροφή στη χρήση και αξιοποίηση της τεχνολογίας επικοινωνιών και ιδιαίτερα των κοινωνικών δικτύων που αποτελούν καθημερινότητα για τους μαθητές πιθανότατα να ανανεώσει τα προγράμματα περιβαλλοντικής και να ανοίξει νέους ορίζοντες στον τρόπο υλοποίησης και παρουσίασης/προβολής τους, τουλάχιστο σε θέματα που η φύση τους το ευνοεί. Η χρήση των τεχνολογιών δεν μπορεί να αγνοηθεί από το εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο θα ωφεληθεί με την ενσωμάτωσή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη χρήση των ανέσεων που προσφέρει ο τεχνολογικός μας πολιτισμός.

Στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής η ομάδα μας έκανε πράξη τη συμμετοχή της στο **εθνικό θεματικό δίκτυο: «ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»** του ΚΠΕ Κέρκυρας με κεντρικό θεματικό αντικείμενο τις πράσινες τεχνολογίες μικρής κλίμακας και τις ΤΠΕ. Θετικά έχει συμβάλλει στο πρόγραμμα η συμμετοχή του σχολείου μας στο **Διεθνές Δίκτυο ΠΕ «Οικολογικά Σχολεία»**, του οποίου εθνικός χειριστής είναι η **Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης**. Επίσης η συμμετοχή του σχολείου στη **Δράση “let’s do it Greece”** λειτούργησε θετικά σε αυτή τη κατεύθυνση.

Σκέψεις και προβληματισμοί

Η αδυναμία ή η απροθυμία αρκετών μαθητών να συμμετέχουν στις συναντήσεις σε εβδομαδιαία βάση αποδίδεται εν μέρει στις μεγάλες αποστάσεις που διαμένουν από το σχολείο (ΕΠΑΛ), στις συχνές απεργίες των μέσων μαζικής μεταφοράς, στις καιρικές συνθήκες αλλά και σε οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειές τους και που τους αναγκάζουν να εργαστούν μετά το μάθημα.

Επίσης η αδυναμία αρκετών μαθητών (περισσότερων σε σχέση με το παρελθόν) να συμμετέχουν στις εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές λόγω οικονομικών προβλημάτων λειτούργησε αποτρεπτικά στη συμμετοχή τους.

48. «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό έτος: 2015-16

Συντονίστρια: Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Ελένη Αρώνη ΠΕ03
Γεωργία Μήτσου ΠΕ04

Σύντομη περιγραφή

Το πρόγραμμα με τίτλο «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας» σχετίζεται με τη μελέτη του υδάτινου στοιχείου στο κτήμα Μακρηκώστα, όπου είναι στο σχολείο μας. Η ενασχόληση των μαθητών με τους υδάτινους πόρους, τη διαδρομή του νερού στο χώρο και στο χρόνο, την επίδρασή του στα πετρώματα, στη χλωρίδα και τη πανίδα και την αξιοποίησή του, αποσκοπεί στην ευαισθητοποίησή των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με τη πέτρα και το νερό στα οικοσυστήματα.

Παράλληλα η ενασχόληση με τη διαδρομή του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα και τις επιδράσεις του νερού στη πολιτισμική ταυτότητα του κτήματος αποσκοπεί στην ενασχόληση των μαθητών με τη τοπική ιστορία, και στην ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τη διαχείριση του υδάτινου στοιχείου και στη μελέτη των κοινωνικών επιπτώσεων ώστε να αναπτυχθούν υπεύθυνες στάσεις που θα συμβάλουν στην προστασία του νερού.

Περιγραφή υλοποίησης

Η υλοποίηση του προγράμματος από τη παιδαγωγική ομάδα άρχισε με συναντήσεις στην αρχή για την επιλογή του θέματος, την οργάνωση και το σχεδιασμό των δράσεων. Στη συνέχεια έγινε δημιουργία ομάδων. Στη διάρκεια των συναντήσεων έγιναν προβολές video και παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου σχετικά με τη διαχείριση του νερού σε υγροβιότοπους και σε λιμάνια ή ποτάμια πόλεων. Μετά τις προβολές ακολούθησε συζήτηση. Επίσης επιχειρήθηκε η χρήση κοινωνικών δικτύων στην επικοινωνία, συνεργασία και διαμοιρασμό υλικού.

Έγινε οργάνωση επισκέψεων, με στόχο την εργασία στο πεδίο, στο πλαίσιο μονοήμερης εκδρομής στο ΚΠΕ στο Μεσολόγγι και μιας πολυήμερης εκδρομής σε πόλεις και σημεία ενδιαφέροντος στη Βόρεια Ελλάδα.

Περιβαλλοντική δράση 1: Στο πλαίσιο της 4ήμερης Εκπαιδευτικής Επίσκεψης με ορμητήριο τη Θεσσαλονίκη έγιναν δράσεις:

- Στους καταρράκτες της Έδεσσας,
- Στα λουτρά Πόζαρ στον Παλιό Άγιο Αθανάσιο
- Στο Σπήλαιο Πετραλώνων Χαλκιδικής

Η εργασία στο πεδίο έγινε με τη χρήση χαρτών και φύλλων εργασίας που είχαν σχεδιαστεί κατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας.

Περιβαλλοντική δράση 2: Πεζοπορικές διαδρομές στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου

Στο πλαίσιο της Μονοήμερης επίσκεψη στο ΚΠΕ Μεσολογγίου και υλοποίησης του προγράμματος "Λιμνοθάλασσα" έγιναν δράσεις.

Η εργασία στο πεδίο στο ΚΠΕ Μεσολογγίου έγινε με χρήση υλικού που παρέιχε το ΚΠΕ:

- φύλλων καταγραφής ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- οργάνων μέτρησης μεγεθών (αλατότητας, υγρασίας κλπ) και
- οργάνων παρατήρησης πουλιών και της λιμνοθάλασσας

Περιβαλλοντική δράση 3: Διάσχιση της Γέφυρας Ρίου- Αντιρίου

Οι μαθητές και οι καθηγητές διέσχισαν με τα πόδια τη Γέφυρα Ρίου- Αντιρίου ακολουθώντας το Περιπατητικό- Πολιτιστικό μονοπάτι. Εκτέθηκαν στον άνεμο, στο θαλάσσιο ρεύμα, στα ύψη (άσκηση για την υψοφοβία) και βίωσαν μια μοναδική εμπειρία.

Επίσης προβληματίστηκαν και ευαισθητοποιήθηκαν για τις επιπτώσεις της χρήσης της Γέφυρας στη τοπική κοινωνία σε σχέση με την οικονομία της περιοχής.

Η παιδαγωγική ομάδα παρουσίασε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τη μορφή φωτογραφικού Poster και παρουσίασης σε Power Point.

1^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Δεκέμβριος</p> <p>Συγκρότηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας (εκπαιδευτικοί – μαθητές/τριες) - Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση - δημιουργία ενδιαφέροντος.</p> <p>Επιλογή του θέματος - Οργάνωση του προγράμματος - Επιλογή χώρου εργασίας</p> <p>Ανάλυση περιεχομένου και καθορισμός στόχων- προβολή ταινίας σχετικά με το θέμα</p>
2^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Ιανουάριος</p> <p>Οργάνωση των ομάδων εργασίας</p> <p>Δράση στο Κτήμα Μακρυκώστα</p> <p>Εργασία πεδίου – συλλογή πληροφοριών φωτογράφιση</p>
3^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Φεβρουάριος</p> <p>Πολυήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στη Βόρεια Ελλάδα -- Δραστηριότητες για το νερό:</p> <ul style="list-style-type: none"> • στη Θεσσαλονίκη – στο λιμάνι, • στους καταρράκτες της Έδεσσας, • στο Σπήλαιο Πετραλώνων Χαλκιδικής • στα λουτρά Πόζαρ <p>Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα</p>

4^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάρτιος</p> <p>Επεξεργασία των πληροφοριών</p> <p>Αλληλοενημέρωση των ομάδων</p> <p>Μονοήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στο ΚΠΕ Μεσολογγίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμασία • Δραστηριότητες στους χώρους του ΚΠΕ Μεσολογγίου • Δραστηριότητες στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου • Ευαισθητοποίηση σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000 <p>Απεικόνιση πληροφοριών</p>
5^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Απρίλιος</p> <p>Σύνθεση</p> <p>Δημιουργία τελικού προϊόντος – Κατασκευή φωτογραφικού Poster</p> <p>Κατασκευή παρουσίασης σε Power Point</p>
6^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάιος</p> <p>Παρουσίαση έργου στις 10/5/2016 σε όλους τους μαθητές του σχολείου</p> <p>Αξιολόγηση έργου</p>

Αξιολόγηση του προγράμματος

Οι μαθητές συμμετείχαν στο πρόγραμμα με έκδηλο ενδιαφέρον και δούλεψαν με αυτοπρόσωπη παρουσία καθώς και με τη χρήση κοινωνικών δικτύων πράγμα, που θεωρείται θετικό λόγω της αξιοποίησης των ΤΠΕ. Η εξοικείωση των μαθητων με τα κοινωνικά δίκτυα, λόγω τις καθημερινής ενασχόλησης τους με αυτά, αξιοποιήθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος και κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική.

Η χρήση των ΤΠΕ στην υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων κρίνεται απαραίτητη γιατί διευκολύνει και την πραγματοποίηση τους και την παρουσίαση/προβολή τους. Εχουν έτσι τη δυνατότητα οι μαθητές να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά και σε ώρες που αυτοί διευκολύνονται, πράγμα που καθιστά την ενασχόλησή τους με το πρόγραμμα ευχάριστη και αποδοτική. Επίσης κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων οι μαθητές χρησιμοποιώντας φωτογραφική κάμερα και video κάμερα συγκέτρωναν υλικό το οποίο στη συνέχεια μοιράζονταν με τους συμμαθητές τους. Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν κρίνονται επιτυχημένες αφού συνέβαλαν στη εμπέδωση της αποκτηθείσας γνώσης.

Θετικά έχει συμβάλει στο πρόγραμμα η συμμετοχή του σχολείου μας στο **Διεθνές Δίκτυο ΠΕ «Οικολογικά Σχολεία»**, του οποίου εθνικός χειριστής είναι η **Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης** και Συντονιστής η **Διεύθυνση Β΄/Θμιας Εκπαίδευσης Δ.Δ.Ε. Β΄ Αθήνας**.

Σκέψεις και προβληματισμοί

Η περιορισμένη συμμετοχή των μαθητών στα περιβαλλοντικά προγράμματα οδηγεί σε προβληματισμό σχετικά με τις αιτίες περιορισμού του ενδιαφέροντός τους. Το γεγονός ότι πολλοί απ' αυτούς μένουν μακριά από το σχολείο είναι αποτρεπτικό για τη συμμετοχή τους και οδηγεί στην πεποίθηση της αναγκαιότητας αξιοποίησης των ανέσεων που η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει για εργασία /συμμετοχή των μαθητών από απόσταση.

Τέλος οι περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες των οικογενειών τους εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις εκπαιδευτικές επισκέψεις πράγμα που οδηγεί σε προβληματισμό για τη δυνατότητα κάλυψης των εξόδων των μαθητών ώστε να συμμετέχουν απρόσκοπτα στις επισκέψεις αυτές.

49. «Συγκεντρώνω πλαστικά καπάκια – εθελοντική δράση για ένα καθαρό περιβάλλον και ...όχι μόνο»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό έτος: 2015-16

Συντονίστρια : Διονυσία Αβούρη ΠΕ18.26
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Δέσποινα Κυριακούλη ΠΕ18.27
Αικατερίνη Μητκίδου ΠΕ18.27

Σύντομη περιγραφή

Το πρόγραμμα με τίτλο «Συγκεντρώνω πλαστικά καπάκια – εθελοντική δράση για ένα καθαρό περιβάλλον και ...όχι μόνο» σχετίζεται με τη συμμετοχή μαθητών σε εθελοντική δράση διαχείρισης των απορριμμάτων για τη στήριξη ΑμεΑ.

Ειδικότερα σχετίζεται με τη συλλογή άχρηστων αλλά ...χρήσιμων πλαστικών ανακυκλώσιμων απορριμμάτων και τα ανταποδοτικά οφέλη της αξιοποίησής τους. Η ενασχόληση των μαθητών με τον εθελοντισμό, αποσκοπεί στην ευαισθητοποίησή τους και τη καλλιέργεια αξιών για τη προστασία του πλανήτη. Οι μαθητές αναμένεται να ευαισθητοποιηθούν σε ειδικά θέματα μείωσης, επαναχρησιμοποίησης υλικών και ανακύκλωσης.

Παράλληλα το πρόγραμμα περιλαμβάνει αναζήτηση τρόπων εθελοντικής δράσης για τη διαχείριση των απορριμμάτων. Η δράση αυτή αποσκοπεί στο να αναπτύξουν οι μαθητές υπεύθυνες στάσεις που θα συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Επιπλέον οι μαθητές αναμένεται να ευαισθητοποιηθούν σε σχέση με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο καθαρό περιβάλλον, αλλά και με την αντίστοιχη ατομική και συλλογική ευθύνη ως Ενεργοί Πολίτες για την υγεία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την αειφορία.

Περιγραφή υλοποίησης

Η υλοποίηση του προγράμματος από τη παιδαγωγική ομάδα έγινε με συναντήσεις δια ζώσης στο Εργαστήριο Γραφιστικής, αλλά και με διαδικτυακή επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων. Στις πρώτες συναντήσεις έγινε οριοθέτηση του θέματος και προσδιορισμό των αξόνων έρευνας. Στη συνέχεια έγινε δημιουργία ομάδων.

Στις συναντήσεις της ομάδας μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν ενεργά σε δραστηριότητες συλλογής υλικών, σχεδιασμού και υλοποίησης κατασκευών και εκπαιδευτικά παιχνίδια. Στη διάρκεια των συναντήσεων έγινε προβολή αποσπασμάτων ταινιών, ντοκυμαντέρ και

παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου και επακολουθούσε συζήτηση. Επίσης έγινε οργάνωση επισκέψεων, με στόχο την εργασία στο πεδίο, στο πλαίσιο μονοήμερων εκδρομών και μιας πολυήμερης εκδρομής στη Βόρεια Ελλάδα.

Περιβαλλοντική δράση 1: Η περιβαλλοντική ομάδα σχεδίασε, κατασκεύασε και τοποθέτησε σε κομβικά σημεία στο χώρο του σχολείου τρισδιάστατες κατασκευές –δοχεία για συγκέντρωση πλαστικών καπακίων και αφίσες με σλόγκαν για τη προώθηση του εθελοντισμού υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Περιβαλλοντική δράση 2: Στο πλαίσιο της 4ήμερης Εκπαιδευτικής Επίσκεψης με ορμητήριο τη Θεσσαλονίκη έγιναν δράσεις:

- Στο Ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης
- Στη πόλη της Έδεσσας,
- Στον Παλιό Άγιο Αθανάσιο

Η εργασία στο πεδίο έγινε με τη χρήση φύλλων εργασίας που είχαν σχεδιαστεί κατάλληλα από τους εκπαιδευτικούς της ομάδας και με χρήση κάμερας για καταγραφή ρύπανσης από πλαστικά, αλλά και των τρόπων αντιμετώπισης της ρύπανσης στις πόλεις όπου έγιναν επισκέψεις. Έγινε καταγραφή – φωτογράφιση των κάδων υποδοχής πλαστικών απορριμμάτων σε κεντρικά σημεία των πόλεων.

Η παιδαγωγική ομάδα παρουσίασε το περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τη μορφή φωτογραφικού Poster και DVD καθώς και με τη μορφή wiki που βασίστηκε και σε υλικό που είχε αναρτηθεί στο facebook.

Περιβαλλοντική δράση 3: Στο πλαίσιο της Δράσης “let’s do it Greece” που έγινε στο σχολείο μας έγινε παράλληλη προώθηση της καμπάνιας και στα γειτονικά σχολεία για τη συλλογή πλαστικών απορριμμάτων στους χώρους του προαυλίου που καθαρίστηκαν. Τη ημέρα εκείνη έγινε συμβολική χειρονομία απόθεσης καπακίων στους κάδους που κατασκεύασαν οι μαθητές.

Ημερολόγιο δράσεων

1^{ος} ΜΗΝΑΣ	Δεκέμβριος Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση - δημιουργία ενδιαφέροντος. Συγκρότηση της Περιβαλλοντικής Ομάδας (εκπαιδευτικοί – μαθητές/τριες) Επιλογή του θέματος - Ευαισθητοποίηση - Συνειδητοποίηση Οργάνωση του προγράμματος - Επιλογή χώρου εργασίας Ανάλυση περιεχομένου και καθορισμός στόχων- ενημέρωση για τον εθελοντισμό από ειδικούς Επικοινωνία με Πανελλήνιο Σύλλογο Πρόληψης και Συμπαράστασης Ανηλίκων Θυμάτων Τροχαίων Ατυχημάτων για τη παραλαβή ενημερωτικού υλικού
-----------------------------	--

2 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Ιανουάριος</p> <p>Πλάνο εργασιών</p> <p>Οργάνωση των ομάδων εργασίας</p> <p>Εργασία πεδίου – συλλογή πληροφοριών -Καταγραφή έρευνα στο διαδίκτυο για τις εθελοντικές δράσεις</p> <p>επιλογή και προσαρμογή χώρου συγκέντρωσης του υλικού στο σχολείο.</p>
3 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Φεβρουάριος</p> <p>Πολυήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στη Βόρεια Ελλάδα -- Δραστηριότητες σε χώρους με πιθανή ρύπανση από πλαστικά</p> <ul style="list-style-type: none"> • στη Θεσσαλονίκη - Ιστορικό κέντρο, • στη πόλη της Έδεσσας, • στον Παλιό Άγιο Αθανάσιο, <p>Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα, φωτογράφιση, συλλογή υλικού</p>
4 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάρτιος</p> <p>Κατασκευή δοχείων συγκέντρωσης υλικών.</p> <p>Σχεδίαση , σύνθεση και υλοποίηση αφίσας</p> <p>Επεξεργασία των πληροφοριών</p> <p>Οργάνωση υλικού</p> <p>Αλληλοενημέρωση των ομάδων</p> <p>Μονοήμερη Εκπαιδευτική επίσκεψη στο ΚΠΕ Μεσολογγίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δραστηριότητες στους χώρους του ΚΠΕ Μεσολογγίου και στη πόλη μιάς • Δραστηριότητες στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, σε σχέση με τη ρύπανση από πλαστικά • Ευαισθητοποίηση σε σχέση με το δίκτυο Natura 2000 <p>▪ Απεικόνιση με ψηφιακή κάμερα, φωτογράφιση, συλλογή υλικού</p>
5 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Απρίλιος</p> <p>Τοποθέτηση των δοχείων συγκέντρωσης υλικών και συγκέντρωση καπακίων</p> <p>Ανάρτηση αφισών στο χώρο του σχολείου</p> <p>Φωτογράφιση και επεξεργασία των φωτογραφιών</p> <p>Δημιουργία τελικού προϊόντος</p> <p>Δράση “let’s do it Greece”</p>
6 ^{ος} ΜΗΝΑΣ	<p>Μάιος</p> <p>Προετοιμασία παρουσίασης για τη διάχυση του εθελοντισμού στο χώρο του σχολείου</p> <p>Αξιολόγηση έργου</p> <p>Επικοινωνία με Πανελλήνιο Σύλλογο Πρόληψης και Συμπαράστασης Ανηλίκων Θυμάτων Τροχαίων Ατυχημάτων για τη παραλαβή του υλικού</p> <p>Ημερίδα παρουσίασης αποτελεσμάτων</p>

Αξιολόγηση του προγράμματος

Η χαρά της συμμετοχής και της δημιουργίας ήταν έκδηλη σε όσους μαθητές και μαθήτριες συμμετείχαν στο πρόγραμμα με φυσική παρουσία ή μέσω των κοινωνικών δικτύων με αποκορύφωμα τις εκπαιδευτικές επισκέψεις, γεγονός που αξιολογείται ως θετικό στοιχείο. Κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων στο πεδίο συμμετείχαν καταγράφοντας υλικό με τη φωτογραφική κάμερα ή με βιντεοσκόπηση ενώ ο διαμοιρασμός του πολυμεσικού υλικού έγινε μέσω του facebook και ενός βοηθητικού wiki.

Οι μαθητές του προγράμματος αλλά και η εκπαιδευτική κοινότητα ευαισθητοποιήθηκαν και έδειξαν έμπρακτα τη συμβολή τους όπως προκύπτει από τον όγκο πλαστικών καπακίων που μαζεύτηκαν.

Στο πλαίσιο αυτής της προοπτικής η ομάδα μας έκανε πράξη τη συμμετοχή της στο **εθνικό θεματικό δίκτυο: «ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ» του ΚΠΕ Κέρκυρας** με κεντρικό θεματικό αντικείμενο τις πράσινες τεχνολογίες μικρής κλίμακας και τις ΤΠΕ. Θετικά έχει συμβάλει στο πρόγραμμα η συμμετοχή του σχολείου μας στο **Διεθνές Δίκτυο ΠΕ «Οικολογικά Σχολεία»**, του οποίου εθνικός χειριστής είναι η **Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης και Συντονιστής η Διεύθυνση Β΄/θμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας**. Επίσης η συμμετοχή του σχολείου στη **Δράση “let’s do it Greece”** λειτούργησε θετικά σε αυτή τη κατεύθυνση.

50. «Παιδείας δόξα στη λίμνη Δόξας: Η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος μέσω των θετικών επιστημών επ' ωφελεία του ανθρώπου»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονιστής: Σπυρίδων Στούρης ΠΕ03
Συμμετέχοντες καθηγητές: Σωτήριος Παπασωτηρίου ΠΕ09
Κωνσταντία Κύρου ΠΕ04

Προετοιμασία

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα είχε ως επίκεντρο τη τεχνητή λίμνη Δόξας στην ορεινή Κορινθία. Με θεματικό κέντρο τη λίμνη αποφασίσαμε να ετοιμάσουμε ένα πρόγραμμα το οποίο θα εστιάζει στη διαθεματική προσέγγιση και στην εφαρμογή γνώσεων από τα Μαθηματικά, τη Φυσική και την Οικονομική Θεωρία.

Παιδαγωγικοί στόχοι

Στόχοι μας ήταν, οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την περιοχή μέσα από την επαφή με το φυσικό περιβάλλον και να διαμορφώσουν οικολογική συνείδηση
- να κατανοήσουν τη διαδικασία υλοποίησης ενός προγράμματος, συμμετέχοντας σε όλα του τα στάδια
- να γνωρίσουν την τοπική οικονομία και να τη συσχετίσουν με τη διαχείριση του περιβάλλοντος
- να κατανοήσουν τη δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής γνώσεων από τα μαθήματα των Μαθηματικών (Ευκλείδεια Γεωμετρία και Οικονομική Θεωρία) σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον.
- να εξελιχθούν ως προσωπικότητες και να αναπτύξουν κοινωνικότητα και ομαδικό πνεύμα, προβαίνοντας παράλληλα σε ανάληψη πρωτοβουλιών για την επίτευξη ενός κοινού στόχου

- να συμμετέχουν στην παραγωγή ταινία μικρού μήκους με θέμα τη λίμνη, σε συνεργασία με το παράλληλο περιβαλλοντικό πρόγραμμα του σχολείου μας «Δόξας Παιδεία στη λίμνη Δόξα: Το φυσικό περιβάλλον ως πηγή για τη συλλογή εκπαιδευτικού υλικού και την παραγωγή κειμένου και εικόνας»

Μεθοδολογία

- Εκπόνηση ομαδικών εργασιών
- Αξιοποίηση διαδικτύου για συλλογή πληροφοριών
- Έμφαση στη διαθεματικότητα-διεπιστημονικότητα σε συνεργασία με το συναφές περιβαλλοντικό πρόγραμμα του σχολείου μας, που προαναφέραμε.

Υλοποίηση

Δραστηριότητες-Δράσεις

- Οι συναντήσεις με τους μαθητές πραγματοποιήθηκαν κανονικά (κάθε Παρασκευή, μετά το τέλος του σχολικού ωραρίου). Στις συναντήσεις μας χωριστήκαμε σε ομάδες με ξεχωριστές αρμοδιότητες. Συγκεντρώσαμε υλικό σχετικό με την περιοχή του Φενεού και τη λίμνη Δόξα, κάναμε κλειστή Περιβαλλοντική Ομάδα στο facebook για άμεση ενημέρωση και ανατροφοδότηση, προετοιμάσαμε την επίσκεψή μας στο Περιβαλλοντικό Μουσείο της Στυμφαλίας και την διήμερη εκδρομή μας στη λίμνη Δόξα, κάναμε μετρήσεις της λίμνης και του εδάφους με βάση την ευκλείδεια γεωμετρία, ασχοληθήκαμε με την οικονομία του τόπου πριν και μετά από την κατασκευή της λίμνης. Οι μαθητές των ομάδων δημιούργησαν παρέες μεταξύ τους και συνεργάστηκαν αρμονικά, παρά το γεγονός ότι προέρχονταν από διαφορετικές τάξεις και τμήματα.
- Οργανώθηκε εκδρομή της ομάδας στην Γκούρα Κορινθίας και στη λίμνη Δόξα. Κάθε υποομάδα μαθητών ανέλαβε και ένα διαφορετικό καθήκον το οποίο και έφερε εις πέρας με επιτυχία.
- Προετοιμάσαμε το γύρισμα της ταινίας με τίτλο «Ένδοξα παραμύθια», υπό τις οδηγίες του καθηγητή κ/ου Στούρη, και πραγματοποιήσαμε τα πρώτα γυρίσματα στο χώρο του σχολείου.
- Πραγματοποιήσαμε την εκδρομή μας στις 3 και 4/4/2014. Οι μαθητές μας συμμετείχαν με ιδιαίτερη χαρά και ενθουσιασμό, καθώς δεν τους δίνεται συχνά η δυνατότητα να έρθουν πιο κοντά με τη φύση, να ψυχαγωγηθούν και, ταυτόχρονα, να υλοποιήσουν δραστηριότητες μακριά από το χώρο του σχολείου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες, με δική τους πρωτοβουλία, οργάνωσαν πικ-νικ στη λίμνη και προετοίμασαν όλα τα απαραίτητα, ώστε να μην τους λείπει τίποτα και να μη χρειαστεί να μετακινηθούμε από την περιοχή μέχρι να τελειώσουν οι δραστηριότητες. Όλα τα παιδιά ήταν ιδιαίτερα συνεργάσιμα και φιλότιμα και συνεργάστηκαν άψογα μεταξύ τους και με της καθηγητές τους. Κατά τη διάρκεια της εκδρομής ολοκληρώθηκε η ταινία, στην οποία μέσα από τη μυθοπλασία παρουσιάζονται ταυτόχρονα και οι δραστηριότητες της ομάδας.

Διάχυση αποτελεσμάτων

Πριν από τη λήξη του σχολικού έτους, σε ειδική εκδήλωση του σχολείου, παρακολούθησαν τη ταινία όλοι οι μαθητές και οι καθηγητές του σχολείου και έτσι έληξε με επιτυχία, το πρόγραμμά

μας. Η ταινία θα αναρτηθεί στο youtube και θα υπάρχει πρόσβαση σ' αυτή και μέσω της σχολικής ιστοσελίδας.

Αξιολόγηση προγράμματος

Το πρόγραμμά μας κατάφερε, σε γενικές γραμμές, να υλοποιήσει τους στόχους του προάγοντας την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον και καλλιεργώντας το πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας στα πλαίσια της υλοποίησης ενός κοινού στόχου. Επιπλέον, η στήριξη από την υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπ/σης κ. Βαρβάρα Πετρίδου, υπήρξε άψογη και μας διευκόλυνε σε πολλές δυσκολίες που συναντήσαμε.

Το βασικό πρόβλημα που οφείλουμε να επισημάνουμε ήταν η δυσκολία των μαθητών για εργασία πέραν του σχολικού ωραρίου, καθώς πολλοί από αυτούς μένουν σε αρκετά μακρινές περιοχές και επιπλέον έχουν, ως μαθητές λυκείου, και πολλές εξωσχολικές υποχρεώσεις.

51. «Δόξας παιδεία στη λίμνη Δόξας: Το φυσικό περιβάλλον ως πηγή για τη συλλογή εκπαιδευτικού υλικού και την παραγωγή κειμένου και εικόνας»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-14

Συντονίστρια: Θεοδούλη Αλεξιάδου ΠΕ02
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Πετροπούλου Φωτεινή ΠΕ19
Αποστολάκη Βασιλεία ΠΕ 18.33, Κανίστρα Σοφία ΠΕ 18.33

Προετοιμασία

Περιεχόμενο

Το πρόγραμμα είχε ως επίκεντρο τη τεχνητή λίμνη Δόξας στην ορεινή Κορινθία. Με θεματικό κέντρο τη λίμνη αποφασίσαμε να ετοιμάσουμε ένα πρόγραμμα το οποίο, από τη μια πλευρά, θα εξετάζει την ιστορία του τόπου και, από την άλλη, θα εστιάζει στην προετοιμασία των μαθητών του τομέα Υγείας και Πρόνοιας για την αξιοποίηση υλικού από το φυσικό περιβάλλον στα πλαίσια της εκπ/σης προσχολικής ηλικίας.

Παιδαγωγικοί στόχοι

Στόχοι μας ήταν, οι μαθητές:

- να γνωρίσουν την περιοχή μέσα από την επαφή με το φυσικό περιβάλλον και να διαμορφώσουν οικολογική συνείδηση
- να κατανοήσουν τη διαδικασία υλοποίησης ενός προγράμματος, συμμετέχοντας σε όλα του τα στάδια
- να γνωρίσουν την τοπική ιστορία και να τη συσχετίσουν με τη διαχείριση του περιβάλλοντος
- να κατανοήσουν τη δυνατότητα αξιοποίησης υλικού από τη φύση στην εκπ/κή πράξη
- να εξελιχθούν ως προσωπικότητες και να αναπτύξουν κοινωνικότητα και ομαδικό πνεύμα, προβαίνοντας παράλληλα σε ανάληψη πρωτοβουλιών για την επίτευξη ενός κοινού στόχου
- να συμμετέχουν στην παραγωγή ταινίας μικρού μήκους με θέμα τη λίμνη, σε συνεργασία με το παράλληλο περιβαλλοντικό πρόγραμμα του σχολείου μας «Παιδείας

Δόξα: Η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος μέσω των θετικών επιστημών επ' ωφελεία του ανθρώπου »

Μεθοδολογία

- Εκπόνηση ομαδικών εργασιών
- Αξιοποίηση διαδικτύου για συλλογή πληροφοριών
- Έμφαση στη διαθεματικότητα-διεπιστημονικότητα σε συνεργασία με το συναφές περιβαλλοντικό πρόγραμμα του σχολείου μας, με τίτλο «Παιδείας Δόξα: Η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος μέσω των θετικών επιστημών επ' ωφελεία του ανθρώπου»

Υλοποίηση

Δραστηριότητες-Δράσεις

- Οι συναντήσεις με τους μαθητές πραγματοποιήθηκαν κανονικά (κάθε Παρασκευή, μετά το τέλος του σχολικού ωραρίου). Στις συναντήσεις μας χωριστήκαμε σε ομάδες με ξεχωριστές αρμοδιότητες. Συγκεντρώσαμε υλικό σχετικό με την περιοχή του Φενεού και τη λίμνη Δόξα, κάναμε κλειστή Περιβαλλοντική Ομάδα στο facebook για άμεση ενημέρωση και ανατροφοδότηση, προετοιμάσαμε την επίσκεψή μας στο Περιβαλλοντικό Μουσείο της Στυμφαλίας και την διήμερη εκδρομή μας στη λίμνη Δόξα, ενημερώθηκαν όλες οι ομάδες για την πεζοπορία στη θέση Διάσελο του Κυνηγού και δόθηκαν οδηγίες σχετικές με την ορειβασία και την πεζοπορία. Οι μαθητές των ομάδων δημιούργησαν παρέες μεταξύ τους και συνεργάστηκαν αρμονικά, παρά το γεγονός ότι προέρχονταν από διαφορετικές τάξεις και τμήματα.
- Οργανώθηκε εκδρομή της ομάδας στην Γκούρα Κορινθίας και στη λίμνη Δόξα. Κάθε υπο-ομάδα μαθητών ανέλαβε και ένα διαφορετικό καθήκον το οποίο και έφερε εις πέρας με επιτυχία.
- Προετοιμάσαμε το γύρισμα της ταινίας με τίτλο «Ένδοξα παραμύθια», υπό τις οδηγίες του καθηγητή κ. Στούρη και πραγματοποιήσαμε τα πρώτα γυρίσματα στο χώρο του σχολείου.
- Πραγματοποιήσαμε την εκδρομή μας στις 3 και 4/4/2014. Οι μαθητές μας συμμετείχαν με ιδιαίτερη χαρά και ενθουσιασμό, καθώς δεν τους δίνεται συχνά η δυνατότητα να έρθουν πιο κοντά με τη φύση, να ψυχαγωγηθούν και, ταυτόχρονα, να υλοποιήσουν δραστηριότητες μακριά από το χώρο του σχολείου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες, με δική τους πρωτοβουλία, οργάνωσαν πικ-νικ στη λίμνη και προετοίμασαν όλα τα απαραίτητα, ώστε να μην τους λείπει τίποτα και να μη χρειαστεί να μετακινηθούμε από την περιοχή μέχρι να τελειώσουν οι δραστηριότητες. Όλα τα παιδιά ήταν ιδιαίτερα συνεργάσιμα και φιλότιμα και συνεργάστηκαν άψογα μεταξύ της και με τους καθηγητές τους. Κατά τη διάρκεια της εκδρομής ολοκληρώθηκε η ταινία, στην οποία μέσα από τη μυθοπλασία παρουσιάζονται ταυτόχρονα και οι δραστηριότητες της ομάδας.
- Οι καθηγήτριες, Αποστολάκη Βασιλεία και Κανίστρα Σοφία, του καταργηθέντος τομέα Υγείας και Πρόνοιας, συνέχισαν να συμμετέχουν εθελοντικά στο πρόγραμμά μας και συνέβαλαν στην υλοποίησή του, αποδεικνύοντας στην πράξη το γνήσιο ενδιαφέρον τους για τους μαθητές, τους συναδέλφους και το σχολείο τους. Γι' αυτό και τις ευχαριστούμε ολόψυχα.

Διάχυση αποτελεσμάτων

Πριν από τη λήξη του σχολικού έτους, σε ειδική εκδήλωση του σχολείου, παρακολούθησαν τη ταινία όλοι οι μαθητές και οι καθηγητές του σχολείου και έτσι έληξε, με επιτυχία, το πρόγραμμά μας. Η ταινία θα αναρτηθεί στο youtube και θα υπάρχει πρόσβαση σ' αυτή και μέσω της σχολικής ιστοσελίδας.

Αξιολόγηση προγράμματος

Το πρόγραμμά μας κατάφερε, σε γενικές γραμμές, να υλοποιήσει τους στόχους του προάγοντας την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον και καλλιεργώντας το πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας στα πλαίσια της υλοποίησης ενός κοινού στόχου. Επιπλέον, η στήριξη από την υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπ/σης κ. Βαρβάρα Πετρίδου, υπήρξε άψογη και μας διευκόλυνε σε πολλές δυσκολίες που συναντήσαμε.

Το βασικό πρόβλημα που οφείλουμε να επισημάνουμε υπήρξε η δυσκολία των μαθητών για εργασία πέραν του σχολικού ωραρίου, καθώς πολλοί από αυτούς μένουν σε αρκετά μακρινές περιοχές και επιπλέον έχουν, ως μαθητές λυκείου, και πολλές εξωσχολικές υποχρεώσεις.

52. «Το περιβάλλον μου κι εγώ: Αθήνα, αειφόρος ελαία πολιτισμού και ανθρωπισμού»

2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2015-2016

Συντονίστρια : Κυριακή Καμπούκου ΠΕ14

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε στο 2^ο ΕΠΑΛ Χαλανδρίου το σχολικό έτος 2015-2016 εντάσσεται στη θεματολογία Ανθρωπογενές Περιβάλλον- παράμετροι και υποβάθμιση. Ο λόγος που επιλέξαμε ένα τέτοιο θέμα είναι γιατί βιώνουμε καθημερινά την ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ!!

Το πρόγραμμα έγινε από την πλευρά των μαθητών γιατί επιθυμούσαν μια οργανωμένη δράση κατά την οποία θα έλυναν περιβαλλοντικές και προσωπικές απορίες, θα μάθαιναν νέα πράγματα και θα αποκτούσαν κοινωνικές δεξιότητες οι οποίες θα τους οδηγούσαν σε καλύτερη ποιότητα ζωής.

Από τη δική μου πλευρά έγινε για να γνωρίσω καλύτερα τους μαθητές και να συμβάλλω στη βελτίωση της σχολικής τους ζωής και στην άρση του στερεότυπου « το ΕΠΑΛ είναι ένα κατώτερο σχολείο όπου οι μαθητές αδιαφορούν και οι καθηγητές ακολουθούν»

Στην αρχή το πρόγραμμα ξεκίνησε με 56 μαθητές και γινόταν δύο φορές την εβδομάδα με 26 και 26 μαθητές η κάθε ομάδα.

Στην πραγματικότητα σε κάθε συνάντηση υπήρχαν σταθερά 20 και 20 μαθητές.

Οι πρώτες συναντήσεις είχαν στόχο τη συγκρότηση των ομάδων και τη δεξιότητα του επικοινωνιακού διαλόγου και της συνέπειας στην ώρα και στους κανόνες της ομάδας.

Ο στόχος επιτεύχθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό. Μπορώ να ισχυριστώ ότι τους ανακούφισε το γεγονός ότι υπήρχε όριο και συναισθηματική ασφάλεια για να εκφραστούν.

Το Δεκέμβριο έγινε μία εξόρμηση στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας . Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν.

Στην εξόρμηση αυτή προσήλθαν μόνο δεκαπέντε παιδιά. Όπως διαπίστωσα εκ των υστέρων αρκετά από τα υπόλοιπα παιδιά δεν είχαν χρήματα ούτε για το εισιτήριο του μετρό και του αρχαιολογικού χώρου.

Στην πρώτη συνάντηση του 2016 κόψαμε βασιλόπιτα με δώρο σε όποιον έτυχε το φλουρί και στις δύο ομάδες.

Στη συνάντηση αυτή τους ανακοίνωσα ότι δυστυχώς δεν μας δόθηκε χορηγία για εκδρομή από όποιον ζητήσαμε (τράπεζα Πειραιώς, Μουσείο Ελιάς, Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων) Περιμέναμε την τελευταία ελπίδα το Κ.Π.Ε Καλαμάτας στο οποίο είχαμε κάνει αίτηση.

Εκτοτε τα παιδιά άρχισαν να αραιώνουν. Όταν πήραμε απάντηση από το Κ.Π.Ε Καλαμάτας ότι μας δέχονται μόνο για μία μέρα, έγινε η διάλυση της ομάδας.

Έμειναν σταθερά μέχρι το τέλος των μαθημάτων συνολικά δώδεκα παιδιά.

Με αυτά τα παιδιά κάναμε μία συνεργασία με το 2^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου με θέμα «είμαστε ίδιοι, είμαστε διαφορετικοί».

Αυτό που με ικανοποίησε ιδιαίτερα είναι ότι **τέσσερα από τα παιδιά του γυμνασίου που συμμετείχαν ήρθαν να δουν το σχολείο μας και είπαν στις Υποδιευθύντριες ότι παρακινήθηκαν από τη δράση της περιβαλλοντικής ομάδας και ζήτησαν να τους δείξουμε και το υπόλοιπο σχολείο. Το γεγονός αυτό ανέβασε την αυτοεκτίμηση της ομάδας.**

Τα παιδιά δεν θέλησαν να παρουσιάσουν τίποτα σε κανένα. Είπαν τα εξής: Πέρασαμε όμορφα και μας φροντίσατε. Μάθαμε πολλά. Μεταξύ αυτών ότι όλα τα σχολεία δεν έχουν ίσες ευκαιρίες. Αφού κανείς από την κοινότητα δεν στήριξε την ομάδα και παράμεινε μια προσωπική υπόθεση και όχι δημόσια δεν έχουμε να δημοσιεύσουμε- παρουσιάσουμε τίποτα!

Μία πρόταση σε αυτό το πλαίσιο θα ήταν να ενθαρρύνει η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας πρόγραμμα όπου ιδιωτικά σχολεία θα ενθαρρύνονταν να κάνουν προγράμματα μαζί με ΕΠΑΛ με στόχο την οικονομική ενίσχυση του ΕΠΑΛ ώστε να συνυπάρξουν σε εξορμήσεις χωρίς οικονομική επιβάρυνση των μαθητών του ΕΠΑΛ.

53. «Φωτογραφίζοντας τον υπόγειο πλούτο της Ελλάδας μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι και οι επιδράσεις της στην βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας»

**3^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος 2015-16**

**Συντονίστρια: Βασιλική Βασιλοπούλου ΠΕ 02
Συμμετέχουσες Εκπαιδευτικοί: Κυριακή Παπαδοπούλου ΠΕ 03
Δήμητρα Αναγνωστοπούλου ΤΕ 01.19**

54. «Νερόμυλοι , τέχνες και λαϊκή παράδοση»

**3^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου
Σχολικό Έτος 2015-16**

**Συντονίστρια: Δήμητρα Παπαδοπούλου ΠΕ 18.04
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ 17.02
Γεώργιος Σεπεκίδης ΠΕ 18.04**

Τα παραπάνω προγράμματα διάρκειας πέντε μηνών (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ 2016) υλοποιήθηκαν στο 3^ο ΕΠΑΛ Αμαρουσίου με την πλήρη συμμετοχή των μαθητών του προγράμματος.

Αρχικά τέθηκαν οι στόχοι των προγραμμάτων οι οποίοι επετεύχθησαν στο μεγαλύτερο μέρος τους . Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων των ομάδων τηρήθηκαν οι βασικές αρχές μεθοδολογίας όπως ομαδοσυνεργατική μέθοδος και μέθοδος PROJECT . Τα θέματα επιλέχθηκαν με την τεχνική του καταιγισμού ιδεών και καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης των προγραμμάτων έγινε διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων, συνδέθηκαν με άλλα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος και με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών έγινε η συγκέντρωση του υλικού.

Στη διάρκεια του 1^{ου} προγράμματος επισκεφτήκαμε τα ΚΠΕ ΛΑΥΡΙΟΥ και ΚΠΕ ΕΔΕΣΣΑΣ τα οποία αφενός μας έφεραν πιο κοντά σε επαφή με τη φυσική ομορφιά της ΕΛΛΑΔΑΣ και αφετέρου μας έδωσαν πάρα πολλές πληροφορίες και μας βοήθησαν στη συγκέντρωση του υλικού μας.

Στη διάρκεια του 2^{ου} προγράμματος επισκεφτήκαμε το ΚΠΕ ΕΔΕΣΣΑΣ όπου παρακολουθήσαμε το πρόγραμμα του ΚΠΕ και πραγματοποιήσαμε βιωματικές δραστηριότητες.

Μετά το πέρας των προγραμμάτων ακολούθησε παρουσίαση εντός της σχολικής μονάδας η οποία παρακολουθήθηκε από όλους τους μαθητές και τους καθηγητές του σχολείου. Τα παραδοτέα των προγραμμάτων ήταν οι αφίσες που ζωγράφισαν τα ίδια τα παιδιά, οι ταινίες μικρού μήκους, οι οποίες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου μας (<https://www.youtube.com/watch?v=L8fSNOnlo00>), 1^ο πρόγραμμα (<https://www.youtube.com/watch?v=eoKvXyixI-E>), 2^ο πρόγραμμα

και δύο CD με τα POWER POINT της παρουσίασης.

Αξιολογώντας τα παρόντα περιβαλλοντικά προγράμματα ως ομάδες έχουμε μόνο θετικά στοιχεία να αναφέρουμε. Μέσω της συνεργασίας, ομαδικότητας και αλληλεγγύης μεταξύ των ομάδων καλλιεργήσαμε ανθρωπιστικές αξίες που θα μας συνοδεύουν σε όλη μας τη ζωή. Η επαφή με τη φύση αλλά και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ήταν δύο ακόμα θετικά στοιχεία των δράσεών μας. Κλείνοντας, καταφέραμε με αυτό το βιωματικό πρόγραμμα να έρθει το σχολείο πιο κοντά στη ζωή. Ευχαριστούμε όλους, όσοι μας έδωσαν αυτή την ωραία και δημιουργική ευκαιρία.

55. « Πες το με ένα τριαντάφυλλο »

3ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2013-2014

Συντονιστής : Ζερμιώτης Δημήτρης ΤΕ01

Η χρονική εξέλιξη του προγράμματος

Κατά τον πρώτο μήνα διεξαγωγής του προγράμματος ενημερώσαμε τους μαθητές του σχολείου για το κεντρικό θέμα του προγράμματος ,τη χρησιμότητά του και τις δραστηριότητες που θέλαμε να πραγματοποιηθούν . Συγκεντρώσαμε τα στοιχεία των μαθητών που έδειξαν ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και προχωρήσαμε στη σύσταση ομάδων εργασίας .Προτρέψαμε τις ομάδες εργασίας να πραγματοποιήσουν έρευνα σε βιβλιοθήκες της αρεσκείας τους ή χρησιμοποιώντας δική τους βιβλιογραφία . Η έρευνα αυτή αρχικά είχε σαν θέμα να βρεθούν κάποιες γενικές πληροφορίες για το τριαντάφυλλο και σκοπός της ήταν να δραστηριοποιηθούν οι μαθητές και να αποκτήσουν μια αρχική βιβλιογραφία για τα επόμενα θέματα που θα τους απασχολούσαν .

Στον δεύτερο μήνα οι μαθητές βρήκαν πληροφορίες για τους τρόπους καλλιέργειας του τριαντάφυλλου καθώς και για τις διάφορες ποικιλίες που υπάρχουν ανά τον κόσμο . Στη συνέχεια ασχολήθηκαν με τη χρήση του ρόδου στην τέχνη και με τις θεραπευτικές του ιδιότητες .

Για τον τρίτο μήνα του προγράμματος επιλέξαμε να ασχοληθούμε με την πρακτική καλλιέργειας όπου πλέον οι ομάδες εργασίας μας ξεκινούν την πραγματική καλλιέργεια ρόδων στον χώρο του σχολείο . Ξεκινήσαμε με την επιλογή του χώρου που θα γίνει η φύτευση και την προετοιμασία του εδάφους. Φροντίσαμε ώστε οι εργασίες να συμπίπτουν με την κατάλληλη χρονική περίοδο – εποχή του χρόνου .

Οι ομάδες μας επιλέξαν τις ποικιλίες που θα θέλανε να καλλιεργήσουν και προχωρήσαμε στις εργασίες φύτευσης .

Πραγματοποιήθηκε μονοήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στο Μαραθώνα όπου επισκεφθήκαμε εγκαταστάσεις θερμοκηπίων τριαντάφυλλου. Εκεί οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να δουν από κοντά μια επαγγελματική μονάδα παραγωγής, να συνομιλήσουν με τον υπεύθυνο της μονάδας

και να πάρουν περισσότερες γνώσεις σχετικά με τα θέματα που τους απασχόλησαν κατά τη διάρκεια των εργασιών τους .

Ο τέταρτος μήνας περιείχε το θέμα της χρήσης του τριαντάφυλλου στη διαφήμιση και έγινε συλλογή σχετικού γραφικού υλικού (φωτογραφίες και βίντεο). Στη συνέχεια μας απασχόλησε το θέμα του τι εκφράζει το τριαντάφυλλο , δηλαδή τις διαφορετικές ερμηνείες της προσφοράς ενός τριαντάφυλλου , είτε ως δώρο αγάπης , αλλά και του τι εκφράζει το χρώμα που μπορεί να έχει . Επίσης ασχοληθήκαμε με το τριαντάφυλλο σαν γλυκό (τρόποι παρασκευής) , σαν προϊόν βιομηχανικής παραγωγής (εκτεταμένες καλλιέργειες) και γενικά με τον τρόπο που αυτό μπορεί να επιφέρει την οικονομική ανάπτυξη με την παραγωγή του.

Κατά τον πέμπτο μήνα του προγράμματος οι ομάδες εργασίας πραγματοποίησαν έρευνα βιβλιοθήκης για τους τρόπους προστασίας της τριανταφυλλιάς από ασθένειες , πάντα σε συνδυασμό με την πρακτική εφαρμογή τους πάνω στη φύτευση που είχε προηγηθεί. Στη συνέχεια ξεκινήσαμε να φτιάχνουμε την εργασία παρουσίασης της όλης δουλειάς μας στον υπολογιστή (powerpoint) .

Πραγματοποιήθηκε τριήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στην Καλαμάτα με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε περιβαλλοντικά θέματα .

Με το τέλος του προγράμματος ζητήσαμε από τους μαθητές να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση για την παραγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επίτευξη των στόχων μας .

56. « Το μεγάλο ταξίδι μιας μικρής σταγόνας νερού »

3ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2015-2016

Συντονιστής: Μιχαήλ Μαλεφτισάκης ΠΕ17.02
Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί: Δημήτρης Ζερμιώτης ΤΕ01.04
Πέτρος Θωμάκος ΠΕ012.10

Κατά τον πρώτο μήνα διεξαγωγής του προγράμματος ενημερώσαμε τους μαθητές του σχολείου για το κεντρικό θέμα του προγράμματος , τη χρησιμότητά του και τις δραστηριότητες που θέλαμε να πραγματοποιηθούν . Συγκεντρώσαμε τα στοιχεία των μαθητών που έδειξαν ενδιαφέρον για το πρόγραμμα και προχωρήσαμε στη σύσταση ομάδων εργασίας . Προτρέψαμε τις ομάδες εργασίας να πραγματοποιήσουν έρευνα σε βιβλιοθήκες της αρέσκειάς τους ή χρησιμοποιώντας δική τους βιβλιογραφία . Η έρευνα αυτή αρχικά είχε σαν θέμα να βρεθούν κάποιες γενικές πληροφορίες για το νερό και τον κύκλο του νερού και σκοπός της ήταν να δραστηριοποιηθούν οι μαθητές και να αποκτήσουν μια αρχική βιβλιογραφία για τα επόμενα θέματα που θα τους απασχολούσαν .

Στον δεύτερο μήνα οι μαθητές βρήκαν πληροφορίες για τους τρόπους συλλογής βρόχινου νερού, για τον κύκλο του νερού και την επίδρασή του στην ύπαρξη πόσιμου νερού.

Τον τρίτο μήνα του προγράμματος ασχοληθήκαμε με τις πρακτικές μέτρησης των βροχοπτώσεων. Πραγματοποιήσαμε την κατασκευή ενός βροχόμετρου με τη χρήση απλών υλικών και ενημερώσαμε τους μαθητές για τη χρησιμότητά του και τις μορφές με τις οποίες εμφανίζεται . Επίσης ενημερώσαμε τους μαθητές για τον τρόπο λειτουργίας του .

Πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική δραστηριότητα στο χώρο του σχολείου με επικεφαλής τον κύριο Βασίλη Ψαλιδά , εμπνευστή και στέλεχος της παιδαγωγικής ομάδας του MEDIES (Μεσογειακή εκπαιδευτική πρωτοβουλία για το περιβάλλον και την αειφορία) . Σε αυτή τη δραστηριότητα οι μαθητές έμαθαν πολλά και χρήσιμα πράγματα για το νερό , τον κύκλο του νερού , τους τρόπους συλλογής του βρόχινου νερού , τους τρόπους ανακύκλωσης του νερού. Επίσης ευαισθητοποιήθηκαν όσον αφορά στους τρόπους εξοικονόμησης και αποτροπής της σπατάλης του πόσιμου νερού .

Στον τέταρτο μήνα του προγράμματος ασχοληθήκαμε με τη μόλυνση του νερού . Ως γνωστόν οι αιτίες μόλυνσης του νερού είναι πολλές και είχαμε σαν σκοπό μας την ευαισθητοποίηση των

μαθητών και την υιοθέτηση καλών πρακτικών από μέρους τους ώστε να μεριμνούν για την διατήρηση της καθαρότητας του πόσιμου νερού στον πλανήτη μας .

Κατά τον πέμπτο μήνα του προγράμματος οι ομάδες εργασίας πραγματοποίησαν έρευνα βιβλιοθήκης για τον κύκλο του νερού, πληροφορίες για την λίμνη των Ιωαννίνων , τον ποταμό Αχέροντα , τις αιτίες μόλυνσης του νερού και τους τρόπους συλλογής βρόχινου νερού . Στη συνέχεια ξεκινήσαμε να φτιάχνουμε την εργασία παρουσίασης της δουλειάς μας στον υπολογιστή (powerpoint) .

Πραγματοποιήθηκε τετραήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στα Ιωάννινα με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε περιβαλλοντικά θέματα . Με αφορμή την επίσκεψη στον ποταμό Αχέροντα αναφέραμε στους μαθητές αρκετές πληροφορίες όσον αφορά στο νερό και τον κύκλο του . Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε τον Φορέα Διαχείρισης της Λίμνης Παμβώτιδας και ενημερωθήκαμε για τη συγκεκριμένη λίμνη, την βιοποικιλότητά της και τους τρόπους προστασίας της .

Με το τέλος του προγράμματος ζητήσαμε από τους μαθητές να συμμετάσχουν σε μια συζήτηση για την παραγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επίτευξη των στόχων μας .

Θεωρούμε ότι πραγματοποιήσαμε τους στόχους μας σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο . Ιδιαίτερα οι μαθητές ήταν πολύ συνεργάσιμοι .

57. «Σκέψου Ανακύκλωση – Think Recycling»

3ο ΕΠΑΛ Χαλανδρίου
Σχολικό Έτος 2016-2017

Συντονιστής: Δημήτρης Ζερμιώτης ΤΕ01.07
Συμμετέχουσα Εκπαιδευτικός: Παγώνα Αγγελοπούλου ΠΕ12.04

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ξεκίνησε μετά από τον προβληματισμό για τον όγκο των απορριμμάτων που παράγονται καθημερινά και το τι θα μπορούσαμε να κάνουμε σαν ομάδα πολιτών, πώς θα μπορούσαν οι μαθητές/τριες και καθηγητές να κατανοήσουν βιωματικά το νόημα της ανακύκλωσης και να αποκτήσουν τη συνήθεια να ανακυκλώνουν.

Στοιχεία υλοποίησης της διδακτικής πρότασης, της δράσης, του προγράμματος

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με 35 μαθητές και μαθήτριες από πολλές τάξεις, Τομείς και Ειδικότητες του σχολείου. Ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2016 και είχε διάρκεια 5 μήνες.

Στόχοι

Στόχοι ήταν να μάθουν στην πράξη πώς γίνεται η ανακύκλωση και να αποκτήσουν τη συνήθεια, κάθε φορά που πρέπει να πετάξουν κάτι, να σκέφτονται πού θα το πετάξουν και ποια είναι η «πορεία» του μετά το πέταγμα. Να αναγνωρίζουν τα υλικά που ανακυκλώνονται, να γνωρίσουν τις διαδικασίες ανακύκλωσης, το κέρδος από την ανακύκλωση για την τοπική κοινωνία και το περιβάλλον. Επίσης, να γνωρίσουν ειδικά την ανακύκλωση λαδιών. Στο σχολείο μας, στην αρχή της χρονιάς υπήρχαν μόνο συμβατικοί κάδοι που συγκέντρωναν το 80% περίπου των απορριμμάτων, ενώ ένα 20% οι μαθητές συνηθίζουν να το πετάνε σε οποιοδήποτε σημείο του προαυλίου χώρου...

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς αναδείχθηκε η ανάγκη να συνδεθούν τα αποτελέσματα της έρευνας και η ανακύκλωση με τα μαθήματα τουλάχιστον της Α' τάξης και να επεκταθεί σε όλους τους μαθητές/τριες του σχολείου και όχι μόνο στα μέλη της περιβαλλοντικής ομάδας.

Μεθοδολογία

Χρησιμοποιήθηκαν οι διδακτικές μέθοδοι Project και επίλυση προβλήματος και η διδακτική τεχνική της μελέτης πεδίου. Δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας που:

- Μάζεψαν και διαχώρισαν σκουπίδια που ανακυκλώσιμα υλικά,
- Συνέλεξαν και επεξεργάστηκαν στατιστικά, ποσοτικά στοιχεία όπως βάρος και όγκος απορριμμάτων και εξήγαγαν αποτελέσματα και συμπεράσματα
- Απέκτησαν συνήθειες ορθής διαχείρισης απορριμμάτων
- Οι μαθητές/τριες μετασκέυασαν παλιά μεταλλικά κουτιά σε κάδους ανακύκλωσης και μαζί με τους κάδους 3 ρευμάτων που αποκτήσαμε από το Δήμο Χαλανδρίου, ήταν υπεύθυνοι σε ομάδες, για τη συντήρηση-καθαριότητά τους και την αποκομιδή των απορριμμάτων.
- Συμμετείχαν σε εργαστήριο παραγωγής σαπουνιών από τηγανόλαδο
- Ενημέρωσαν με αφίσες και ανακοινώσεις όλους τους μαθητές και μαθήτριες του σχολείου
- Δημιούργησαν βίντεο με τις δράσεις της περιβαλλοντικής ομάδας

Σχεδιασμός / Οργάνωση/ Υλοποίηση / Παρουσίαση των δραστηριοτήτων– διάχυση αποτελεσμάτων (προετοιμασία, υλοποίηση, ολοκλήρωση κτλ.)

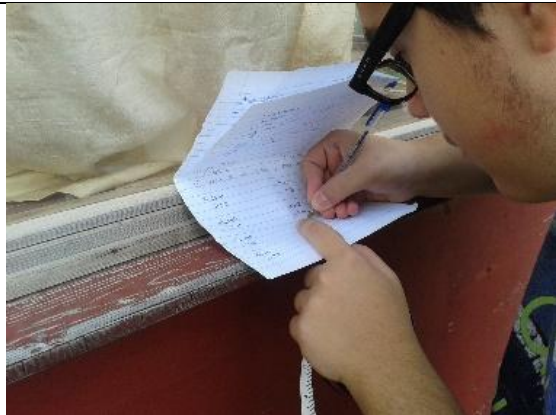
1. Ξεχωρίσαμε ανακυκλώσιμα-σκουπίδια

2. Ζυγίσαμε ξεχωριστά

3. Ζυγίσαμε

4. Καταγράψαμε

Αν ανακυκλώνουμε
μπορούμε να μειώσουμε τα
σκουπίδια που
πάνε στη χωματερή
67% κατά όγκο και
40% κατά βάρος

5. Υπολογίσαμε

6. Γενικά μαζεύαμε και ξεχωρίζαμε

7. Ανακυκλώσαμε πλαστικό

8. Μάθαμε να χρησιμοποιούμε τους κάδους 3 ρευμάτων

8. Δημιουργήσαμε τη συνήθεια

9. Ανασκεύασαμε κουτιά

10. Τρίψαμε και Βάψαμε

11. Φιλοτεχνήσαμε

13. Αλλάξαμε τα σημεία συλλογής

12. Δημιουργήσαμε

13. Ανακυκλώσαμε συνολικά 15 κιλά τηγανόλαδο

16. Με τη βοήθεια της Χημείας

14. Φτιάξαμε 300 σαπούνια

15. Μορφοποιήσαμε και συσκευάσαμε

19. Μαζέψαμε 20 κιλά Αλουμίνιο και επισκεφθήκαμε το ΚΑΝΑΛ

20. Ενημερωθήκαμε στο ΚΑΝΑΛ

21. Ζωγραφίσαμε αφίσες

22. Αφίσες ευαισθητοποίησης και υπενθύμισης

Εκπαιδευτικές Επισκέψεις / Συνεργασίες με Φορείς

- Στο Κέντρο Ανακύκλωσης Κουτιών Αλουμινίου ΚΑΝΑΛ στο Μαρούσι
- Τετραήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στη Ζάκυνθο τον Απρίλιο με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε περιβαλλοντικά θέματα. Επισκεφθήκαμε το ΚΠΕ Λιθακιάς, την Δημόσια επιχείρηση ύδρευσης Ζακύνθου και την παραλία Καλαμάκι. Λόγω κακοκαιρίας δεν καταφέραμε να επισκεφθούμε την Εταιρεία Ανακύκλωσης Μετάλλων ΙΔΕΑ.

Αξιολόγηση Προγράμματος / απόψεις μαθητών/τριών

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς παρατηρήσαμε ότι μειώθηκαν τα απορρίμματα προς τους συμβατικούς κάδους και αυξήθηκαν τα ανακυκλώσιμα, οι μαθητές ανταποκρίθηκαν σε σημαντικό βαθμό στην ανακύκλωση.

Το γεγονός ότι συνέχισε να υπάρχει ποσοστό σκουπιδιών διάσπαρτων στο προαύλιο, «λάθος» απορρίμματα στους κάδους ανακύκλωσης αλλά και ανακυκλώσιμα στους συμβατικούς κάδους μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ανάγκη για ακόμη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση.

Πολλοί μαθητές συνειδητοποίησαν ότι η Ανακύκλωση είναι εύκολη, διασκεδαστική και αποδοτική και μπορεί να γίνει μία καλή συνήθεια που «δεν την κόβεις ποτέ».

Μερικές από τις φράσεις μαθητών και μαθητριών:

- Τελικά η ανακύκλωση είναι εύκολη!
- Καλά περάσαμε
- Ωχ! Πάλι σκουπίδια θα μαζέψουμε;
- Μ' αρέσει να «πατάω» κουτάκια!
- Θα καθίσουμε να μας πνίξουν τα σκουπίδια ή θα κάνουμε κάτι γι' αυτό;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Από την Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας,
κ. Βαρβάρα Πετρίδου

Σχολικό Έτος 2019-20: **112 Προγράμματα** Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (*73 προγράμματα σε Γυμνάσια – 4 σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. – 28 προγράμματα σε ΓΕ.Λ. - 7 προγράμματα σε ΕΠΑ.Λ.*)

Σχολικό Έτος 2020-21: **51 Προγράμματα** Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (*27 προγράμματα σε Γυμνάσια – 5 σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. – 14 προγράμματα σε ΓΕ.Λ. - 5 προγράμματα σε ΕΠΑ.Λ.*)

Σχολικό Έτος 2021-22: **94 Προγράμματα** Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (*50 προγράμματα σε Γυμνάσια – 8 σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. – 30 προγράμματα σε ΓΕ.Λ. - 6 προγράμματα σε ΕΠΑ.Λ.*)

Σχολικό Έτος 2022-23: **109 Προγράμματα** Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (*64 προγράμματα σε Γυμνάσια – 5 σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. – 32 προγράμματα σε ΓΕ.Λ. - 8 προγράμματα σε ΕΠΑ.Λ. & Ε.Κ.*)

Άγρια Ορχιδέα - Άνδρος

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (112 Προγράμματα)

ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2019-2020

1. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «BRITEC (Bring Research Into The Classroom): "Φέρνοντας την έρευνα μέσα στην τάξη"», **Συντονίστρια:** Χαρίκλεια Σάρδη ΠΕ04.04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Παρασκευή Παπαλέξη ΠΕ03, Νικόλαος Σίμος ΠΕ04.01
2. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Yes Clima - Ενεργειακό αποτύπωμα του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Αγγελική Αναστασάτου ΠΕ88.02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ουρανία Βουγιούκα ΠΕ02 Ε.Α.Ε.
3. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Μελέτη, ανάδειξη και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος του Πάρνωνα και των Εθνικών Πάρκων CILENDO ET VALLO DI DIANO, POLLINO, ALTA MURGIA της Κάτω Ιταλίας», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Κανελλοπούλου ΠΕ05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αγγελική Αναστασάτου ΠΕ88.02
4. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Τα σχολεία μελετούν τους σεισμούς», **Συντονίστρια:** Ελένη Μήλιου ΠΕ04.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Σύρμα ΠΕ02, Παναγιώτης Αγγελόπουλος ΠΕ86
5. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Πάρνωνας - Ασπρομόντε - Πολλίνο : βουνά - οροσειρά με μύθους - παραδόσεις, ιστορία και πολιτισμό», **Συντονίστρια:** Τριανταφυλλιά Παπασταθοπούλου ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Σαλαπάτα ΠΕ01, Ελένη Μήλιου ΠΕ04.05
6. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Μελέτη, ανάδειξη και διατήρηση των γεωλογικών μνημείων της ανατολικής Πελοποννήσου και της Κάτω Ιταλίας», **Συντονίστρια:** Ευαγγελία Σύρμα ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Βασιλογιάννη ΠΕ78, Ελένη Μήλιου ΠΕ04.05
7. 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Μειονότητες, η πολιτιστική τους κληρονομιά και η σχέση τους με το περιβάλλον, το περιβάλλον ως χώρος ύπαρξης και δημιουργίας», **Συντονίστρια:** Χρυσή Λάττα ΠΕ08, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Δήμητρα Γαλανοπούλου ΠΕ80
8. 1^ο Γυμνάσιο Λυκόβρυσης, «Δημιουργώντας τον πολίτη του Αύριο...», **Συντονίστρια:** Παναγιώτα Σούπου ΠΕ79
9. 1^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Τα σπήλαια της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Κατερίνα Τοπολιάτη ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φραγκίσκος Θεοδωρόπουλος ΠΕ03, Χρήστος Ακρίδας ΠΕ02
10. 1^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Ανακαλύπτω και φωτογραφίζω το περιβάλλον μου περπατώντας», **Συντονιστής:** Σωτήρης Χαϊμαντάς ΠΕ86
11. 1^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Μαθαίνω το περιβάλλον μου περπατώντας», **Συντονίστρια:** Αγγελική Παπαβασιλείου ΠΕ05/ΤΕ16, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Χρήστος Ακρίδας ΠΕ02
12. 1^ο Γυμνάσιο Νέου Ψυχικού, «Το αστικό τοπίο: φως και σκιά», **Συντονιστής:** Μιχάλης Κατσιμπάρδης ΠΕ02
13. 1^ο Γυμνάσιο Νέου Ψυχικού, «Τα Μαθηματικά ως παράθυρο θέασης και ανακάλυψης των νόμων του φυσικού περιβάλλοντος», **Συντονιστής:** Μανουήλ Κιουλάφας ΠΕ03
14. 1^ο Γυμνάσιο Παπάγου, «Εκπαίδευση για την αειφορία: της φύσης τα γιατρικά, της πόλης μας φροντίδα και ομορφιά», **Συντονίστρια:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ88.01,

- Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Καλλιόπη Νικολακοπούλου ΠΕ01, Μαρία Τροχαλάκη ΠΕ78
15. 1^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Σκουπίδι, σκουπιδάκι μου και τι θα απογίνεις;», **Συντονίστρια:** Μαρία Κομνηνού ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αργεντούλα Πάσχαρα ΠΕ01, Ιωάννης Περράκης ΠΕ01
 16. 1^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Δέντρα που δακρύζουν. Πεύκο, μαστιχόδεντρο», **Συντονίστρια:** Βασιλική Μαριδάκη ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χαραλαμπία Οικονόμου ΠΕ02, Δέσποινα Μακρυδημήτρη ΠΕ06
 17. 1^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Ιστορίες γεμάτες...δάκρυα...κάτω από τα δένδρα», **Συντονίστρια:** Βασιλική Παπανδρέου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χαραλαμπία Οικονόμου ΠΕ02, Δέσποινα Μακρυδημήτρη ΠΕ06
 18. 2^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Θαλάσσια ρύπανση», **Συντονιστής:** Νικόλαος Θεοτοκάτος ΠΕ78, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Δήμητρα Παυλάκου ΠΕ78
 19. 2^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Τα ταξιδιάρικα πουλιά», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Στράντζιας ΠΕ84
 20. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Αχελώος. Ο δρόμος του νερού - Πολιτισμός», **Συντονιστής:** Δημήτρης Γκαγκτζής ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Ηλίας Θεοδώρου ΠΕ83
 21. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Αχελώος. Ο δρόμος του νερού - Φράγματα», **Συντονιστής:** Αθανάσιος Σπηλιώτης ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Παναγιώτα Αλεβίζου ΠΕ02
 22. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Αχελώος. Ο δρόμος του νερού - Η φύση», **Συντονίστρια:** Μαρίνα Παράσχου ΠΕ79.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Αθανάσιος Σπηλιώτης ΠΕ03
 23. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Τη ζωή μας νοστιμίζει.....και το μέτρο μας γνωρίζει», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Κυριακή Καρακατσάνη ΠΕ04.04
 24. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Οι πειρατές της Μάνης», **Συντονίστρια:** Μαρία Χριστοδούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02
 25. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Αναζητώντας βότανα στο βουνό των Κενταύρων», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, Μαρία Χριστοδούλου ΠΕ02
 26. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Μια θάλασσα από λιόδεντρα στη σκιά της Ιθώμης/ Μεσσηνία», **Συντονίστρια:** Ευανθία Δανίκα ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Δαμασκηγή Ασημακοπούλου ΠΕ01
 27. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Άνθρωπος και δάσος», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Τσιτούμη ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Τσίτας ΠΕ79.01
 28. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Το μεσαιωνικό παρελθόν συναντά την κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική στη Σύρο, την αρχόντισσα των Κυκλάδων», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Σημίτη ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Τσιτούμη ΠΕ02, Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05
 29. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Βιώσιμη ανάπτυξη στα κυκλαδίτικα νησιά. Το παράδειγμα της Σύρου ως βιομηχανικό, ναυτιλιακό και πολιτιστικό κέντρο της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Σημίτη ΠΕ04.02, Χρήστος Ντανάσης ΠΕ02
 30. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Η επίδραση της φύσης στη ζωγραφική», **Συντονίστρια:** Μαρία Καρασαββίδου ΠΕ08

31. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά της Κρήτης», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Τζανέτος ΠΕ06, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Πρασόπουλος ΠΕ01
32. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Κρήτη - παραδοσιακές τοπικές καλλιέργειες και η σχέση τους με την τοπική οικονομία και το περιβάλλον», **Συντονιστής:** Νέστορας Τσεκούρας ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Πουλουτίδου ΠΕ02, Ιωάννης Χατζηιωαννίδης ΠΕ86
33. 2^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Τα μονοπάτια της Άνδρου», **Συντονιστής:** Ηλίας Θεοδώρου ΠΕ83, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτριος Σταυριανός ΠΕ02, Αντωνία Καλκαβούρα ΠΕ02.50
34. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Μάρμαρο και πολιτισμός», **Συντονίστρια:** Τριανταφυλλιά Ιερομνήμων ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Καρρά ΠΕ02
35. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Γεράνι και Βασιλικός, Πόρτα και Παραθύρι», **Συντονίστρια:** Ευτέρπη Κωνσταντινίδου ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Βλάχου ΠΕ02, Δήμητρα Σκούρου ΠΕ02
36. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Οι θησαυροί της ελληνικής γης», **Συντονιστής:** Ανδρέας Παπανδρέου ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Κορδάκη ΠΕ05, Ελένη Καρρά ΠΕ02
37. 3^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Το απολιθωμένο δάσος της Λέσβου», **Συντονίστρια:** Βικτωρία Παντελέλλη ΠΕ80, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βικτωρία Πολυζωίδου ΠΕ06, Ζωή Δετσούδη ΠΕ02
38. 3^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Υγροβιότοπος Βραυρώνας - Συνύπαρξη φύσης και πολιτισμού», **Συντονίστρια:** Βικτωρία Πολυζωίδου ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βικτωρία Παντελέλλη ΠΕ80, Ζωή Δετσούδη ΠΕ02
39. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Υδάτινο περιβάλλον, ανανεώσιμο αλλά και ευάλωτο», **Συντονίστρια:** Σοφία Μιχαήλ ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Πανέτα ΠΕ02, Παγώνα Καραγιάννη ΠΕ81
40. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Το κλίμα αλλάζει! Εμένα με νοιάζει!», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αλεξάνδρα Μπίζου ΠΕ03, Ελένη Παναγούλη ΠΕ02
41. 3^ο Γυμνάσιο Κηφισιάς, «Οικολογικό μονοπάτι: Ο Πάρνωνας του νερού, του ξύλου της πέτρας και του ανθρώπου», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Ντούρου ΠΕ11
42. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Διαχείριση απορριμμάτων και φυσικοί πόροι», **Συντονιστής:** Αδαμάντιος Χαβιάρας ΠΕ04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Σταύρος Τερζής ΠΕ01, Βασιλική Κολοβού ΠΕ11
43. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Μπροστά στην κλιματική αλλαγή», **Συντονιστής:** Γεώργιος Ρογδάκης ΠΕ04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αναστασία Γεωργιάδου ΠΕ16, Χρυσάννα Αγγουρά ΠΕ02
44. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Κλιματική αλλαγή! Σώσε τον πλανήτη, μείωσε τους ρύπους, μάθε για την βιώσιμη διαχείριση απορριμμάτων στο σχολείο σου. Μπορείς!», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Σαμίου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλεία Αλεξανδροπούλου ΠΕ82, Ουρανία Πριτσούλη ΠΕ79.01

45. 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Ανακαλύπτω το περιβάλλον μου, περπατώντας, παρατηρώντας και εξερευνώντας», **Συντονίστρια:** Μαρία Διζέλου ΠΕ86
46. 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Μαθαίνω να αγαπώ το περιβάλλον μου, περπατώντας & αναζητώντας τα σημάδια της ιστορίας», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Αλιβανίστου ΠΕ05
47. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Παράγουμε βιολογικά προϊόντα στο λαχανόκηπο του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Αλιβανίστου ΠΕ05
48. 5^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Μαρούσι και νερό. Αδριάνειο υδραγωγείο», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Μανώλη ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντιγόνη Τσιαμαντά ΠΕ01
49. 5^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Μαθαίνω για το περιβάλλον παίζοντας», **Συντονίστρια:** Σταματία Κάππου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Γεωργία Κουκουβέ ΠΕ02
50. 5^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Φάροι: Φως στις ελληνικές θάλασσες», **Συντονίστρια:** Αθηνά Παπακυριακοπούλου ΠΕ07, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Κωνσταντίνος Σκανδάλης ΠΕ80
51. 6^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Το "ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ» στη φύση και στη ζωή, μέσα από δράσεις αειφορίας (Μέρος Γ')», **Συντονίστρια:** Παρασκευή Θεοδωρακοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Σωφρονία Ανδρεαδάκη ΠΕ05
52. 6^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αειφορία και βιώσιμη πόλη», **Συντονίστρια:** Μαρία Ζαφειροπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ουρανία Μαλαμούλη ΠΕ03
53. 7^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Αρμενίζοντας στο Αιγαίο: από την Τηθύ στην Αιγιίδα, τους Κυκλαδίτες και τους πειρατές, στους ταξιδιώτες του σήμερα», **Συντονίστρια:** Βασιλική Καλάβρια ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντιγόνη Ψαρρά ΠΕ04.05
54. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αγροτουρισμός», **Συντονίστρια:** Ροδάνθη Γρηγοριάδου ΠΕ01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04.04, Ουρανία Βουγιούκα ΠΕ02 Ε.Α.Ε.
55. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Οργάνωση αγροτουριστικής επιχείρησης», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ροδάνθη Γρηγοριάδου ΠΕ01, Ουρανία Βουγιούκα ΠΕ02 Ε.Α.Ε.
56. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Πράσινη τουριστική ανάπτυξη», **Συντονιστής:** Δημήτριος Μπαζιωτόπουλος ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04.04, Ουρανία Βουγιούκα ΠΕ02 Ε.Α.Ε.
57. 8^ο Γυμνάσιο - Λ.Τ. Χαλανδρίου, «Σεισμοί - ηφαιστεια - γεωθερμία στην Ευρώπη και η μελέτη αντίστοιχων γεωλογικών φαινομένων στο ηλιακό μας σύστημα», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Χρυσανθακοπούλου ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φώτιος Δανάσκος ΠΕ04.05, Θεοδώρα Σαντή ΠΕ02
58. 8^ο Γυμνάσιο - Λ.Τ. Χαλανδρίου, «Ξετυλίγοντας το μίτο του νερού ταξιδεύουμε στα κανάλια του κόσμου», **Συντονίστρια:** Ευαγγελία Κορρέ ΠΕ06, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φώτιος Δανάσκος ΠΕ04.05, Ευαγγελία Μανώλογλου ΠΕ02
59. Γυμνάσιο Μεταμόρφωσης Ηρακλείου, «Ανακύκλωση, κυκλική οικονομία και σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Τεκάτογλου ΠΕ04.05, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Δημήτριος Βακαλάκης ΠΕ04.01
60. Γυμνάσιο Ψυχικού "Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή", «Διαχείριση περιβάλλοντος και καταστροφών. Σεισμοί και ηφαιστεια στη Μεσόγειο», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Χειλά ΠΕ04.05, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Τσιτσιπίνης ΠΕ02

61. Γυμνάσιο Ψυχικού "Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή", «Αειφόρο σχολείο - "νοιάζομαι για το σχολείο μου, ομορφαίνω την αυλή του"», **Συντονιστής:** Νικόλαος Νικητόπουλος ΠΕ79.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Θεοδώρα Χειλά ΠΕ04.05
62. Πρότυπο Γυμνάσιο Αναβρύτων, «Καλλιεργώ τον εαυτό μου και τον κήπο του σχολείου μου», **Συντονίστρια:** Γεωργία Ρουμπέα ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Γεωργία Γιάννου ΠΕ88.01
63. Ιόνιος Σχολή Αμαρουσίου Γυμνάσιο, «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις μεγάλων Τεχνικών Έργων του 20ου και 21ου αιώνα», **Συντονίστρια:** Ζωή Αντωνίου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Αγγέλου ΠΕ85, Σοφία-Χρύσα Μητράκα ΠΕ80
64. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης Γυμνάσιο, «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις μεγάλων Τεχνικών Έργων του 20ου και 21ου αιώνα», **Συντονιστής:** Γεώργιος Τσιφετάκης ΠΕ82, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Θεοφάνης Μάγγος ΠΕ11, Αντωνία Πιπίνου ΠΕ04.02
65. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Βιοποικιλότητα και ανθρώπινη παρέμβαση», **Συντονίστρια:** Άννα-Λουίζα Βαλληνδρά ΠΕ05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Χρηστίδου ΠΕ05
66. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Ζώντας στη Γη της Ελιάς», **Συντονίστρια:** Νικολέττα-Άννα Κυραγιάννη ΠΕ04.04
67. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Φιλοζωικές δράσεις», **Συντονίστρια:** Μαρία Χρηστίδου ΠΕ05, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Άννα-Λουίζα Βαλληνδρά ΠΕ05, Γαβριέλα-Δανιέλα Αθανασοπούλου ΠΕ07
68. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Μαθαίνω, δρω για την κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Μαρία Λαπατσάνη ΠΕ01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αιμιλία Στριπέλη ΠΕ02, Χρυσούλα Τσαρούχη ΠΕ05
69. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Φύση χωρίς σκουπίδια - Νοιάζομαι», **Συντονίστρια:** Βιργινία Κάρας ΠΕ80, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Χρήστος Πολύζος ΠΕ11
70. Ιδιωτικό - Ισότιμο Γυμνάσιο - Κολλέγιο Αθηνών, «Αλλάζω συμπεριφορά και όχι το κλίμα», **Συντονίστρια:** Μαρία Βρανοπούλου ΠΕ02
71. Ιδιωτικό Γυμνάσιο Κολλέγιο Ψυχικού, «Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Εξόρμησης στην Ήπειρο», **Συντονίστρια:** Δέσποινα-Ινώ Παγώνη ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασίλειος Βουβονίκος ΠΕ02, Βασιλικούλα Φώτη ΠΕ11
72. Ιδιωτικό Γυμνάσιο Κολλέγιο Ψυχικού, «Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Πολιτισμού Εξόρμησης στη Λέσβο», **Συντονίστρια:** Στασινή Φράγκου ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Σκαβέντζου ΠΕ02, Νικολέττα Κανελλή ΠΕ06
73. Σχολή Μωραΐτη Γυμνάσιο, «Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Πρωτοπαππά ΠΕ80, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ88.05, Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
74. 1^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Κομποστοποίηση στο σχολείο», **Συντονίστρια:** Ασημίνα Ταράτσα ΠΕ88.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Άννα Σαμοΐλη ΠΕ11, Ιωάννης Σαραντόπουλος ΠΕ86
75. 1^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Ανα-κύκλωσ-η ζωής», **Συντονιστής:** Μιχάλης Καϊσίδης ΠΕ04.02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ασημίνα Ταράτσα ΠΕ88.01, Ασημακόπουλος Χρήστος ΠΕ03

76. 1^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Το πείραμα και οι ιστορίες του - Διαθεματικές προσεγγίσεις»,
Συντονίστρια: Φλώρα Πάπαρου ΠΕ85, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Γλυκερία Αφεντούλη ΠΕ02, Μαρίνα Κορασοειδή ΠΕ78
77. 1^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Κλιματική αλλαγή - δράση για το περιβάλλον», **Συντονίστρια:**
Αικατερίνη Γαλανού ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Τσιγκούνη ΠΕ02
78. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Δάση και Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας», **Συντονίστρια:**
Παρασκευή Καρτάλου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μάρκος Παραράς ΠΕ03,
Γεώργιος Αντωνίου ΠΕ80
79. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Κλιματική αλλαγή», **Συντονιστής:** Μάρκος Παραράς ΠΕ03,
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί: Θωμάς Γαντζίας ΠΕ11, Παρασκευή Καρτάλου ΠΕ02
80. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «"Περί ... Υδάτων: αόρατες διαδρομές στην πόλη»,
Συντονίστρια: Άννα Τρίγκατση ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αλεξάνδρα Ηλία ΠΕ88.01
81. 1^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Οι ακτές μας εκπέμπουν SOS», **Συντονιστής:** Γεράσιμος Περδικομάτης ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ναθαλία Κουρεμένου ΠΕ80,
Ασπασία Παπαδάτου ΠΕ02
82. 1^ο ΓΕ.Λ. Νέου Ψυχικού, «Εξοικονόμηση-Εναλλακτικές μορφές ενέργειας στην Ελλάδα
μας εν όψει της Κλιματικής αλλαγής: Αλήθειες και μύθοι», **Συντονίστρια:** Παναγιώτα Πλέσσα ΠΕ86, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ολυμπία Αλιφέρη ΠΕ04.04
83. 1^ο ΓΕ.Λ. Παπάγου, «Ο Θαυμαστός μικρόκοσμος των μανιταριών», **Συντονιστής:**
Χρήστος Μάλλιαρης ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χρυσούλα Κανιαδάκη ΠΕ78,
Σπυριδούλα Λάκκα ΠΕ86
84. 1^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Η ευγενής πράξη να φροντίζεις όσα σε περιβάλλουν»,
Συντονίστρια: Δήμητρα Ευαγγέλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ζαφειρούλα Ληξουριώτη ΠΕ78
85. 1^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού, «Ανακυκλώνω - κομποστοποιώ - στη ζωή μου αειφορώ»,
Συντονίστρια: Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ86, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Μήτσα ΠΕ04.04, Στυλιανή Μπότου ΠΕ02
86. 2^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Τα ποτάμια στην φύση και την τέχνη: η ιστορία του
περιβάλλοντος ως μύθος, λόγος και καλλιτεχνικό γεγονός», **Συντονίστρια:** Αλεξάνδρα Παπαμελετίου ΠΕ02
87. 2^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Influencers - δράσεις για το κλίμα και το περιβάλλον»,
Συντονιστής: Σωτήρης Συριόπουλος ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γρηγόρης Ζυγούρης ΠΕ04.01, Ευμορφία Τυλιγάδα ΠΕ02
88. 2^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Influencers - λιγότερες ανισότητες - ειρήνη - δικαιοσύνη»,
Συντονίστρια: Αικατερίνη Καβακλή ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Μουμούρη ΠΕ04.04, Ιωάννης Ρούκης ΠΕ03
89. 2^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Influencers - διασφάλιση υγιούς ζωής και ευημερίας μέσω των
διατροφικών μας συνηθειών», **Συντονίστρια:** Άννα Χαρίση ΠΕ02, **Συμμετέχοντες
εκπαιδευτικοί:** Ζωή Τρεβλά ΠΕ78, Παντελής Παπαχρήστου ΠΕ04.01
90. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «... του μελιού και του θυμαριού ...;», **Συντονίστρια:** Μαρία Κατάρτα ΠΕ81, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ80, Ελένη Κοκκινοπούλου ΠΕ04.01

91. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Γεωπάρκο Λέσβου: το Απολιθωμένο Δάσος ως μάρτυρας κλιματικής αλλαγής του παρελθόντος και η ελιά ως ζωντανός παράγοντας διαμόρφωσης της πολιτισμικής ταυτότητας του παρόντος», **Συντονιστής:** Παύλος Αρβανίτης ΠΕ04.02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μιχάλης Ανδρεαδέλλης ΠΕ04.01, Σταυρούλα Βαζαίου ΠΕ04.02
92. 3^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Φως, νερό και χρώμα: τρεις αποφασιστικοί παράγοντες για μια καλή παραγωγή στο θερμοκήπιο», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Πόππη ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ολυμπία Κανάση ΠΕ04.04
93. 4^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Η ευρύτερη περιοχή της Αθήνας χθες και σήμερα», **Συντονιστής:** Βάιος Τίκας ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Νικόλαος Βλάχος ΠΕ02
94. ΓΕ.Λ. Νέας Πεντέλης, «Το υγρό στοιχείο στην ελληνική επιχειρηματικότητα», **Συντονιστής:** Φώτης Εξάρχου ΠΕ04.04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευάγγελος Σκορδάς ΠΕ11, Ανέστης Πιλισσάς ΠΕ04.05
95. ΓΕ.Λ. Νέας Πεντέλης, «Θρησκευτικά οικοδομήματα και φυσικό περιβάλλον», **Συντονιστής:** Ευάγγελος Σκορδάς ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ανέστης Πιλισσάς ΠΕ04.05, Φώτης Εξάρχου ΠΕ04.04
96. Αρσάκειο ΓΕ.Λ. Ψυχικού, «Εθελοντισμός για το περιβάλλον», **Συντονιστής:** Βύρων Χαμηλοθώρης ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ανδρονίκη Βεζυργιάννη ΠΕ02, Δήμητρα Πορτάρη ΠΕ02
97. Αρσάκειο ΓΕ.Λ. Ψυχικού, «Εθελοντισμός και δράσεις στο περιβάλλον», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Κατσαμπάνη ΠΕ01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βαρβάρα Βρεττάκου ΠΕ11, Φοίβη Δημουλά ΠΕ06
98. ΓΕ.Λ. Ιονίου Σχολής, «Γεωργία και εκπαίδευση: η οικολογία στην πράξη», **Συντονιστής:** Εμμανουήλ Νικολαντής ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Νιάρχος ΠΕ80, Δάφνη Χύτου ΠΕ11
99. Ιδιωτικό Λύκειο Κολλέγιο Ψυχικού/Γενικό Λύκειο Ι.Β., «Κλιματική αλλαγή - στάθμη ποταμών της Βόρειας Ευρώπης σε ιστορικό χαμηλό», **Συντονιστής:** Βασίλειος Δημόπουλος ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Μάριος Γαλερός ΠΕ04.04
100. Ιδιωτικό Λύκειο Κολλέγιο Ψυχικού/Γενικό Λύκειο Ι.Β., «Εξόρμηση 2020 : Ξάνθη, φυσικό περιβάλλον και μνημεία», **Συντονιστής:** Νικόλαος Κόλλιας ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασίλειος Γκεβέρας ΠΕ11, Μαρίνα Σείτανιδη ΠΕ06
101. Λύκειο Σχολής Μωραΐτη, «Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο», **Συντονιστής:** Παναγιώτης Λατσούδης ΠΕ88.05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Χριστίνα Ρούτνερ ΠΕ07
102. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Γνωριμία με τη Μεσσηνιακή γη: τοπικά προϊόντα, ιστορικά μνημεία, τουριστική ανάπτυξη και επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Καμμένου ΠΕ04, Παναγιώτης Μεταξίδης ΠΕ90
103. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Ο κότινος ελιάς στην εκπαίδευση», **Συντονίστρια:** Βασιλική Ρίζου ΠΕ83, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φανή Κούρναβου ΠΕ89.01, Δημήτριος Φλόκας ΠΕ83
104. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα για την κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Άννα Ρούση ΠΕ86, Χαρίλαος Κουρμπάνης ΠΕ83

105. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ82, Ευαγγελία Βολάκου ΠΕ06
106. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Συγκεντρώνω κουτάκια αλουμινίου– εθελοντική δράση για ένα καθαρό περιβάλλον και ... όχι μόνο», **Συντονιστής:** Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ82, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτριος Πρωιτσάκης ΤΕ01, Δημήτριος Χριστακόπουλος ΠΕ82
107. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οι διατάξεις μετατροπής τους σε ηλεκτρική ενέργεια», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Μαλεφτισάκης ΠΕ82, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Καρούση ΠΕ78, Δημήτριος Ζερμιώτης ΤΕ01.04
108. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Από το τηγανόλαδο στο βιοντίζελ - μαζική παραγωγή», **Συντονίστρια:** Παγώνα Αγγελοπούλου ΠΕ82, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αικατερίνη Καρούση ΠΕ78
109. Ειδικό Γυμνάσιο Κωφών & βαρηκόνων Αγίας Παρασκευής, «Μια φορά και έναν καιρό υπήρχε η Σάολα», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Σταθοπούλου ΠΕ03 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία-Σοφία Παπαβασιλείου ΠΕ30
110. Ειδικό Λύκειο κωφών & βαρηκόνων Αγίας Παρασκευής, «Μια φορά και έναν καιρό ζούσε το Παγκολίν», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Σίμου ΠΕ04.01 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ιωάννα Σταθοπούλου ΠΕ03 Ε.Α.Ε., Μανουέλα-Καία Καγιοπούλου ΠΕ23
111. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «ΕνυΔΡΩ και ΓΕΩπονώ ... τα παντρεύω και τα δυο», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Δημοπούλου ΠΕ88.01 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Πιστολά ΠΕ88.01 Ε.Α.Ε., Μαρία Χαϊκάλη ΠΕ88.01 Ε.Α.Ε.
112. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «ΠΑΙΔΙΟΝ ΔΡΑσης: Νοιάζομαι -Ανακυκλώνω-Παίζω - Δρώ και Ενημερώνω», **Συντονίστρια:** Ελένη Πιστολά ΠΕ88.01 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Αγγελή ΠΕ29, Ορέστης Συμβουλίδης ΠΕ08 Ε.Α.Ε.

Άγρια Ορχιδέα, Άνδρος

**«Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων
(Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) για το
σχολικό έτος 2019-2020», Αρ. Πρωτ. 190790/Δ7/4-12-2019**

Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την υλοποίηση ΠΣΔ συγκροτούν **μαθητικές ομάδες** όπως παρακάτω:

Α) Γενική Εκπαίδευση:

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος
- από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων (μέχρι 35 μαθητές/τριες), από μαθητές/τριες του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές/τριες άλλου σχολείου (μέχρι 35 μαθητές/τριες).

Β) Επαγγελματική Εκπαίδευση:

από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος, από ομάδα μαθητών/τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων, τομέων ή και ειδικοτήτων (μέχρι 35 μαθητές/τριες), από μαθητές/τριες του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές/τριες άλλου σχολείου (μέχρι 35 μαθητές/τριες).

Γ) Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

- από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος, με μαθητές/τριες διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων ή βαθμίδων, με μαθητές/τριες διαφορετικών σχολικών μονάδων στο πλαίσιο διασχολικής συνεργασίας
- ή/και με ομάδες μαθητών/τριών ή τμημάτων ή τάξεων ή βαθμίδων αντιστοίχως με σχολεία γενικής εκπαίδευσης, με στόχο την προαγωγή της ισότιμης ένταξης όλων των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση.

Τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων που υλοποιούνται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση διαρκούν τέσσερις (4) έως πέντε (5) μήνες.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (51 Προγράμματα)

ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2020-2021

1. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Τα σχολεία μελετούν τους σεισμούς: το σεισμικό τόξο της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Μαρίνα Ράλλη ΠΕ86, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Μήλιου ΠΕ04.05
2. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Το φυσικό περιβάλλον και οι ρίζες του Ευρωπαϊκού πολιτισμού στις χώρες της Νότιας Ευρώπης (Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία)», **Συντονίστρια:** Ελένη Μήλιου ΠΕ04.05
3. 1^ο Γυμνάσιο Παπάγου, «Ομορφαινόντας το σχολείο μας», **Συντονίστρια:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Καλλιόπη Νικολακοπούλου ΠΕ01, Βασιλική Κεχαγιόγλου ΠΕ08
4. 2^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Πτερωτές ψυχές», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Παυλάκου ΠΕ78
5. 2^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Κυνήγι; Όχι ευχαριστώ!», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Στράντζιας ΠΕ84
6. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Ο μαγικός φυτικός κόσμος ως μέσο προστασίας της ζωής», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κυριακή Καρακατσάνη ΠΕ04.04, Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02
7. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Μεταμορφώσεις στη Φύση», **Συντονίστρια:** Κυριακή Καρακατσάνη ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02
8. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Στο προαύλιο...», **Συντονίστρια:** Μαρία Καρασαββίδου ΠΕ08
9. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Δάσος το πολύτιμο», **Συντονίστρια:** Ευτέρπη Κωνσταντινίδου ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Τριανταφυλλιά Ιερομνήμων ΠΕ04.04, Ανδρέας Παπανδρέου ΠΕ03
10. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Όσο το μελίσι βουίζει ο πλανήτης ελπίζει», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Παναγούλη ΠΕ02
11. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Ανακύκλωση - κομποστοποίηση - βιολογική καλλιέργεια», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Σαμίου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλεία Αλεξανδροπούλου ΠΕ82, Ουρανία Πριτσούλη ΠΕ79.01
12. 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Πολιτισμοί της Μεσογείου και αποτυπώσεις των περιηγητών σε γκραβούρα», **Συντονίστρια:** Χριστιάννα Μόσχου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αουρόρα Λίτινα ΠΕ08
13. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Ραντεβού στη Σχολική μας αυλή με κηπουρική και τέχνη», **Συντονιστής:** Ιωάννης Παύλου ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Κατραλής ΠΕ04.01, Χρήστος Αγναντής ΠΕ11
14. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Παραδοσιακές Συνταγές του 1821-Ανακύκλωση Διατροφής και Κλιματική Αλλαγή», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Κατεβαίνη ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαρίνα Καραντζά ΠΕ03, Μαρία Οικονομάκου ΠΕ01
15. 5^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Το Μαρούσι του νερού και της ελιάς», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Μανώλη ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντιγόνη Τσιαμαντά ΠΕ01

16. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αδριάνειο υδραγωγείο», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ροδάνθη Γρηγοριάδου ΠΕ01, Νικόλαος Παπαβασιλείου ΠΕ11
17. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Διαμόρφωση σχολικής αυλής», **Συντονιστής:** Νικόλαος Παπαβασιλείου ΠΕ11, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ροδάνθη Γρηγοριάδου ΠΕ01, Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04
18. Γυμνάσιο Νέας Ερυθραίας, «Παραδοσιακές καλλιέργειες- ελαιόλαδο πηγή ζωής», **Συντονίστρια:** Τριανταφυλλιά Στρίγγλου ΠΕ05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αικατερίνη Στυροπούλου ΠΕ86
19. Γυμνάσιο Νέας Ερυθραίας, «Ασχολούμαι με τη γη», **Συντονίστρια:** Μαρία Πελεκάνου ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ88.01, Ξανθή Ασπρατέλλου ΠΕ80
20. Γυμνάσιο Νέας Ερυθραίας, «Ανακύκλωση», **Συντονίστρια:** Ξανθή Ασπρατέλλου ΠΕ80, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ88.01, Μαρία Πελεκάνου ΠΕ03
21. Γυμνάσιο Φιλοθέης, «Χρώματα κι Αρώματα», **Συντονίστρια:** Βασιλική Τσάκωνα ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ουρανία Γουλιέλμου ΠΕ79.01
22. Γυμνάσιο Ψυχικού «Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή», «Ομορφαίνω το σχολείο μου, ομορφαίνω τη ζωή μου», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Χειλά ΠΕ04.05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Σοφία Πολυμενέα ΠΕ02
23. Ιόνιος Σχολή Αμαρουσίου Γυμνάσιο, «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις Μεγάλων Τεχνικών Έργων του 20ού και 21ου Αιώνα», **Συντονιστής:** Χρήστος Αθανασόπουλος ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Χαρίδημος Ξενικάκης ΠΕ02, Ανδριανή Παράσχη ΠΕ04.04
24. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης Γυμνάσιο, «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις Μεγάλων Τεχνικών Έργων του 20ού και 21ου Αιώνα», **Συντονιστής:** Γεώργιος Τσιφετάκης ΠΕ82, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Θεόδωρος Παπαγιάννης ΠΕ03
25. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης Γυμνάσιο, «Φυσικό Περιβάλλον- Φαράγγια», **Συντονιστής:** Θεοφάνης Μάγγος ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντωνία Πιπίνου ΠΕ04.02
26. Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών Γυμνάσιο, «Η αξία της Μεσογειακής διατροφής μέσα από το δικό μας παρτέρι», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Ξενοπούλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ευαγγελία Τρυφωνίδου ΠΕ81
27. Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών Γυμνάσιο, «"Τα ποτάμια της Αθήνας" - Ένα ταξίδι στο παρελθόν, μια πρόταση για ένα ευρωπαϊκό-οικολογικό πρόσωπο της Πρωτεύουσας», **Συντονίστρια:** Ευαγγελία Τρυφωνίδου ΠΕ81
28. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κάντο όπως ο Θουκυδίδης: Αναζητώντας την ιστορία του τόπου και των υδάτινων διαδρομών του», **Συντονίστρια:** Άννα Τρίγκατση ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ζωή Καρανίκου ΠΕ02
29. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Οι μυρωδιές της πόλης μας και η ιστορία τους. Χαρτογραφώντας τις οσμές με το OdourCollect», **Συντονίστρια:** Αλεξάνδρα Ηλία ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Άννα Τρίγκατση ΠΕ02
30. 1^ο ΓΕ.Λ. Παπάγου, «Η ιστορική μνήμη της κοινότητας: Τα μνημεία μιλούν για το 1821», **Συντονίστρια:** Κατερίνα Καρακώτσου ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Λάμπρος Γιώργας ΠΕ01

31. 1^ο ΓΕ.Λ. Παπάγου, «Τοπόσημα και οδωνύμια σε αστικό τοπίο: τι θυμάται η πόλη μας για το 1821», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Αναγνωστοπούλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Κατερίνα Καρακώτσου ΠΕ02
32. 1^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Από την Αθήνα του χθες στο σημερινό Χαλάνδρι», **Συντονιστής:** Βάιος Τίκας ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Κωνσταντινιά Παντιώρα ΠΕ02
33. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Ο σεισμός της Πάρνηθας μέσα από το βλέμμα της Μεταμόρφωσης», **Συντονίστρια:** Μαρία Κατάρτα ΠΕ81, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Κοκκινοπούλου ΠΕ04.01
34. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Ο σεισμός που μας Μετά ΜΟΡΦΩΣΕ», **Συντονίστρια:** Ελένη Κοκκινοπούλου ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ80
35. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Τό 'να χέρι μου κρατεί μέλισσα θεόρατη...», **Συντονίστρια:** Σοφία Κακαβούλα ΠΕ06, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Κατάρτα ΠΕ81
36. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τοπόσημα και οδονυμία σε αστικό πεδίο: τι θυμάται η πόλη μας για το 1821», **Συντονίστρια:** Γεωργία Κουσερή ΠΕ02
37. 4^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τοπόσημα και οδονύμια στο αστικό τοπίο: Τι θέλει να θυμάται η πόλη μου», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Μαντή ΠΕ02
38. Ιδιωτικό Λύκειο Κολλέγιο Ψυχικού/Γενικό Λύκειο Ι.Β., «Δρώντας Τοπικά Δρας Παγκόσμια – Σχολικές Δράσεις για την κλιματική αλλαγή», **Συντονιστής:** Βασίλειος Δημόπουλος ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Μάριος Γαλερός ΠΕ04.02
39. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης (ΓΕ.Λ.), «Γεωργία και εκπαίδευση: Η οικολογία στην πράξη», **Συντονιστής:** Εμμανουήλ Νικολαντής ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Νιάρχος ΠΕ80, Δάφνη Χύτου ΠΕ11
40. Πρότυπο ΓΕ.Λ. Βαρβακείου Σχολής, «Κάστρα: ο τόπος το ορίζει ο άνθρωπος το χτίζει. Η περίπτωση του Παλαμηδίου», **Συντονίστρια:** Μαρία Βλάχου ΠΕ05, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μπιμπή ΠΕ02, Κλεοπάτρα Γραμματικάκη ΠΕ04.02
41. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Ερευνώντας το ελληνικό τοπίο στα χρόνια της επανάστασης του 1821», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
42. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα για την κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Χαρίλαος Κουρμπάνης ΠΕ83, Άννα Ρούσση ΠΕ86
43. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ82, Ευαγγελία Βολάκου ΠΕ06
44. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Συλλογή-φιλτράρισμα και αποθήκευση τηγανελαιίου (για μετατροπή σε Βιοντίζελ)», **Συντονιστής:** Χρίστος Κυτάγιας ΠΕ82, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Παγώνα Αγγελοπούλου ΠΕ82, Δημήτριος Ζερμιώτης ΤΕ01
45. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Μετατροπή τηγανελαιίου σε ΒΙΟΝΤΙΖΕΛ», **Συντονίστρια:** Παγώνα Αγγελοπούλου ΠΕ82, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Μήτσα ΠΕ04.04, Κωνσταντίνα Κυριάκου ΠΕ03
46. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Άρωμα Γης. Ένας κόσμος γεμάτος Αρώματα. Εξερευνήστε τον!», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Τεριμέλη ΠΕ88.01

47. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Με τη φύση αρωγό...μαθαίνω, δρω και επιχειρώ», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Δημοπούλου ΠΕ88.01
48. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Η φύση με εφοδιάζει και επιχειρώ», **Συντονίστρια:** Βασιλική Αγγελή ΠΕ29
49. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Μαθαίνω, δρω και επιχειρώ με τη βοήθεια της φύσης», **Συντονίστρια:** Ειρήνη Καρανίκα ΠΕ86
50. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Η Μυθολογία της Φύσης», **Συντονίστρια:** Αφροδίτη-Μάρθα Μπακούλα ΠΕ02
51. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Η Φύση και τα αρώματά της», **Συντονίστρια:** Αναστασία Κοσμά ΠΕ88.01

**«Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων
(Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) για το
σχολικό έτος 2020-2021», Αρ. Πρωτ. 137053/ΓΔ4/9-10-2020**

Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την υλοποίηση ΠΣΔ συγκροτούν **μαθητικές ομάδες** όπως παρακάτω, λαμβάνοντας υπόψη την κείμενη νομοθεσία ως προς τα μέτρα προφύλαξης και προστασίας της ατομικής και δημόσιας υγείας:

από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος

Τα ΠΣΔ που υλοποιούνται στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των τύπων διαρκούν τουλάχιστον τρεις (3) μήνες και υλοποιούνται οποτεδήποτε μέσα στο διδακτικό έτος και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (94 Προγράμματα)

ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2021-2022

1. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Το καρδιογράφημα της Γης», **Συντονιστής:** Σταμάτιος Νικολόπουλος ΠΕ83, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Σύρμα ΠΕ02, Δήμητρα Μαντζούκα ΠΕ04.05
2. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Ο Μικρός Πρίγκιπας, ο Εγκέλαδος και η Μέδουσα ερευνούν την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Μαντζούκα ΠΕ04.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Σταμάτιος Νικολόπουλος ΠΕ83, Ευαγγελία Σύρμα ΠΕ02
3. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Πλημμύρες: αίτια, επιπτώσεις, προτεινόμενες δράσεις για το φαινόμενο των πλημμυρών», **Συντονίστρια:** Σταυρούλα Κούκουρα ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Παππή Μαρία ΠΕ07
4. 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Ενεργοποιούμαι και Δικτυώνομαι με υδάτινες διαδρομές της περιοχής μου», **Συντονίστρια:** Αθηνά Στακιά ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χρυσή Λάττα ΠΕ08, Μαρία Κουμεντάκου ΠΕ03
5. 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Περιηγούμαι στη γειτονιά μου, δικτυώνομαι με υδάτινες διαδρομές της περιοχής μου, γίνομαι ενεργός πολίτης τώρα!», **Συντονίστρια:** Χρυσή Λάττα ΠΕ08, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αθηνά Στακιά ΠΕ02, Μαρία Κουμεντάκου ΠΕ03
6. 1^ο Γυμνάσιο Μελισσίων, «Παρατηρώ και φροντίζω το περιβάλλον μου», **Συντονίστρια:** Αγγελική Παπαβασιλείου ΠΕ05/ΤΕ16, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αικατερίνη Τοπολιάτη ΠΕ11
7. 1^ο Γυμνάσιο Μελισσίων, «Βότανα της Ελληνικής γης και οι ευεργετικές τους ιδιότητες», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Τοπολιάτη ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αγγελική Παπαβασιλείου ΠΕ05/ΤΕ16
8. 1^ο Γυμνάσιο Μελισσίων, «Παρατηρώ και φροντίζω το περιβάλλον μου», **Συντονίστρια:** Πολυτίμη Πέρδικα ΠΕ86
9. 1^ο Γυμνάσιο Κηφισιάς, «Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μέσω σχεδιασμού και δημιουργίας ρομποτικών συσκευών», **Συντονιστής:** Σταύρος Βαγιός ΠΕ86
10. 1^ο Γυμνάσιο Παπάγου, «Μην το πετάξεις, κράτησέ το , έλα μεταμόρφωσέ το!», **Συντονίστρια:** Γεωργία Φλουρέντζου ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ88.01, Αγγελική Κεχαγιόγλου ΠΕ08
11. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Τα αποτυπώματα της σοκολάτας», **Συντονίστρια:** Μαρίνα Παράσχου ΠΕ79.01
12. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Ιστορίες σοκολάτας», **Συντονιστής:** Δημήτρης Γκαγκτζής ΠΕ02
13. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Τα παιδιά της σοκολάτας, μια γλυκιά γεύση με πικρή ιστορία», **Συντονίστρια:** Μαρία Φουσέκα ΠΕ02
14. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «CHOCOCHEM», **Συντονίστρια:** Μαρία Γιαλλούση ΠΕ04.02
15. 2^ο Γυμνάσιο Μελισσίων, «Το σκουπίδι κύκλους κάνει», **Συντονίστρια:** Κυριακή Καρακατσάνη ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02
16. 2^ο Γυμνάσιο Μελισσίων, «Φτιάξε κάτι από τα παλιά ... Ανακύκλωσε με μια», **Συντονίστρια:** Ηλιοπούλου Φωτεινή ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Καρακατσάνη ΠΕ04.04, Ιωάννης Παπαϊωάννου ΠΕ82

17. 2^ο Γυμνάσιο Νέου Ψυχικού, «Πανδημία: να το δούμε ως ευκαιρία», **Συντονίστρια:** Γαρυφαλλιά Κασσάρα ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαγδαληνή Πατσιάδου ΠΕ02, Ζαχαρούλα Αντωνίου ΠΕ02
18. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Σχολικός κήπος και κομποστοποίηση», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Καρασαββίδου ΠΕ08
19. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Σχολικός κήπος και κομποστοποίηση II», **Συντονίστρια:** Μαρία Καρασαββίδου ΠΕ08, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05
20. 2^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Άνδρος: βιοποικιλότητα - πιέσεις και απειλές», **Συντονίστρια:** Σταυρούλα Μάργαρη ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτρης Σταυριανός ΠΕ02, Ελένη Παπακώστα ΠΕ02
21. 2^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Ένα εργαστήριο ζωής – ο κήπος του σχολείου», **Συντονίστρια:** Ελένη Πούλου ΠΕ79.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτρης Σταυριανός ΠΕ02, Ευαγγελία Σκλάβου ΠΕ02
22. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Χερσαία και Υδατικά οικοσυστήματα», **Συντονιστής:** Ανδρέας Παπανδρέου ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Καρρά ΠΕ02, Δήμητρα Χρυσάνθη ΠΕ04.02
23. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Όσο το μελίσι βουίζει ... ο πλανήτης ελπίζει!», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, Ελένη Παναγούλη ΠΕ02
24. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Ταξιδεύοντας στο μαγικό κόσμο του σχολικού κήπου», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, Παγώνα Καραγιάννη ΠΕ82.01
25. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Ανακύκλωση υλικών και τέχνη», **Συντονιστής:** Σταύρος Τερζής ΠΕ01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Κολοβού ΠΕ11, Χριστίνα Τολουμένου ΠΕ07
26. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Το κλίμα αλλάζει. Εμείς;», **Συντονιστής:** Αδαμάντιος Χαβιάρας ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Βενιανάκη ΠΕ02, Παναγιώτα Κογιάννου ΠΕ04.05
27. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Ανακύκλωση - Κομποστοποίηση», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Σαμίου ΠΕ04.04
28. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Κλιματική Αλλαγή και οι Επιπτώσεις στα Οικοσυστήματα», **Συντονίστρια:** Βασιλεία Αλεξανδροπούλου ΠΕ82
29. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Ανακύκλωση Ηλεκτρονικών Απορριμάτων, βιώσιμα υλικά», **Συντονίστρια:** Ουρανία Πριτσούλη ΠΕ79.01
30. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «17 Στόχοι για... σήμερα! Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς οι έφηβοι;», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Παπαχρήστου ΠΕ02
31. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Μα τι είναι, επιτέλους, η "Υπεύθυνη Κατανάλωση";», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Μαντζιώρου ΠΕ02
32. 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Μαστίχα: το πολύτιμο δάκρυ του Αιγαίου», **Συντονίστρια:** Μαρία Διζέλου ΠΕ86
33. 4^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Μαστίχα: το δέντρο της Χίου - μοναδικό και πολύτιμο», **Συντονίστρια:** Όλγα Πριμέντα ΠΕ79.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ιωάννα Διακουμή ΠΕ02

34. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Καλλιεργώ μέρος της τροφής μου βιολογικά, συνεργάζομαι και δρω», **Συντονιστής:** Ιωάννης Παύλου ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευσταθία Οικονόμου ΠΕ02, Χρήστος Αγναντής ΠΕ11
35. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Χρησιμοποίηση των Μαγειρικών Περισευμάτων στην Εστίαση», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Κατεβαίνη ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Οικονομάκου ΠΕ01, Αναστασία Μοναστηριώτου ΠΕ02
36. 5^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Ελληνικά ποτάμια: εκεί που ο μύθος συναντάει την ιστορία και την φύση», **Συντονίστρια:** Αθηνά Παπακυριακοπούλου ΠΕ07, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Μαλλιώρη ΠΕ05
37. 5^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Περιαστικό πράσινο», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Σκανδάλης ΠΕ80
38. 5^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αρωματικά φυτά-βότανα», **Συντονίστρια:** Ζαφείρω Παπαμιχαλοπούλου ΠΕ86
39. 6^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αειφορία και βιώσιμη πόλη», **Συντονίστρια:** Μαρία Ζαφειροπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ουρανία Μαλαμούλη ΠΕ03
40. 6^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αειφορία, βιώσιμη πόλη και κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Ουρανία Μαλαμούλη ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Ζαφειροπούλου ΠΕ02
41. 7^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Μαθαίνουμε για τους σεισμούς στο σχολείο - ενισχύουμε την ανθεκτικότητα της κοινωνίας», **Συντονίστρια:** Μαρία Καρπούζα ΠΕ04.05
42. 8^ο Γυμνάσιο-Λ.Τ. Χαλανδρίου, «Φύτεψε με και θα δείς τι θα σου δώσω», **Συντονίστρια:** Ελένη Αυγερινού ΠΕ05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φώτιος Δανάσκος ΠΕ04.05, Παρασκευή Παρθένη ΠΕ06
43. 8^ο Γυμνάσιο-Λ.Τ. Χαλανδρίου, «Όταν ο πλανήτης θυμώνει πώς κανείς επιβιώνει;», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Χρυσανθακοπούλου ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Φώτιος Δανάσκος ΠΕ04.05, Άννα Σαμοΐλη ΠΕ11
44. Γυμνάσιο Νέας Ερυθραίας, «Η ανακύκλωση στη ζωή μας», **Συντονίστρια:** Μαρία Πελεκάνου ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ξανθή Ασπρατέλλου ΠΕ80, Αφροδίτη Μπελίτση ΠΕ02
45. Γυμνάσιο Νέας Πεντέλης, «Γράφω για το περιβάλλον - εκδίδω το περιοδικό "Λατύπη". Στα μονοπάτια του μαρμάρου», **Συντονίστρια:** Μαρία Κολαξή ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Προκόπης Σοφράς ΠΕ86
46. Γυμνάσιο Πεντέλης, «Δημιουργικότητα στην εποχή του corona virus», **Συντονίστρια:** Σοφία Φούντου ΠΕ79.01/ΠΕ80, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Βασίλης Ζαφειρόπουλος ΠΕ04.01
47. Γυμνάσιο Φιλοθέης, «Σταγόνα τη σταγόνα παίρνουν ζωή όλα», **Συντονίστρια:** Βασιλική Τσάκωνα ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Σχοινά ΠΕ02
48. Ιόνιος Σχολή Αμαρουσίου (Γυμνάσιο), «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις Μεγάλων Τεχνικών Έργων του 20ου και 21ου Αιώνα», **Συντονίστρια:** Ανδριανή Παράσχη ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ζωή Αντωνίου ΠΕ02
49. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης (Γυμνάσιο), «Φυσικό Περιβάλλον- Φαράγγια», **Συντονιστής:** Θεοφάνης Μάγγος ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντωνία Πιπίνου ΠΕ04.02
50. Ιόνιος Σχολή Φιλοθέης (Γυμνάσιο), «Φυσικό Περιβάλλον- Φαράγγια», **Συντονιστής:** Θεοφάνης Μάγγος ΠΕ11, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αντωνία Πιπίνου ΠΕ04.02

51. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Κάστρα μέσα σε πόλεις, πόλεις μέσα σε κάστρα»,
Συντονίστρια: Παρασκευή Καρτάλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Παρασκευή Τσελέντη ΠΕ02
52. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Υδροβιότοποι της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Ελένη Καρακολίδου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Λουκοπούλου ΠΕ02, Μαργαρίτα Ευρυπιώτου ΠΕ02
53. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Μικροί επιστήμονες στους δρόμους του νερού Ι»,
Συντονιστής: Ιωάννης Σταματίου ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αθανασία Σταυροπούλου ΠΕ02
54. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Μικροί επιστήμονες στους δρόμους του νερού II»,
Συντονίστρια: Σταυρούλα Βλάχου ΠΕ04.02
55. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Γυρίζω και μυρίζω στους δρόμους τους νερού»,
Συντονίστρια: Στυλιανή Κεραμιδά ΠΕ02
56. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Υδρο-λόγια και μυρωδιές της πόλης», **Συντονίστρια:** Άννα Τρίγκατση ΠΕ02
57. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Υδάτινες διαδρομές και μυρωδιές στην πόλη μας»,
Συντονίστρια: Αθανασία Σταυροπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Άννα Τρίγκατση ΠΕ02, Σταυρούλα Βλάχου ΠΕ04.02
58. 1^ο ΓΕ.Λ. Νέου Ψυχικού, «Ο μικρός κήπος στη σχολική αυλή μας ευφραίνει και μας θεραπεύει», **Συντονίστρια:** Παναγιώτα Πλέσσα ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Λουλούδα Σταυρακάρα ΠΕ06, Διονύσιος Τσαγκλας ΠΕ86
59. 1^ο ΓΕ.Λ. Παπάγου, «ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΣ Όμιλος Αντιλογίας - Επιχειρηματολογίας: Προσεγγίζουμε τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον», **Συντονίστρια:** Κατερίνα Καρακώτσου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Λάμπρος Γιώργας ΠΕ01, Αθανασία Αδαμαντοπούλου ΠΕ02
60. 1^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού, «Από την αυλή του Σχολείου μας στον πράσινο πολιτισμό»,
Συντονίστρια: Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Όλγα Παπαδοπούλου ΠΕ02, Γεώργιος Καραγιαννόπουλος ΠΕ86
61. 1^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού, «Οι Πράσινες Γωνιές της Γειτονιάς του Σχολείου μας»,
Συντονίστρια: Ευαγγελία Σπέρτου ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ86, Ανδρέας Κολιός ΠΕ03
62. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κοινωνική Επιχείρηση 1», **Συντονίστρια:** Μαρία Κατάρα ΠΕ81, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ80
63. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κοινωνική Επιχείρηση 2», **Συντονιστής:** Νικόλαος Χαβαλές ΠΕ02
64. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κοινωνική Επιχείρηση 3», **Συντονίστρια:** Σταματία Παπανίκα ΠΕ04.04
65. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κοινωνική Επιχείρηση 4», **Συντονίστρια:** Ελένη Κοκκινοπούλου ΠΕ04.01
66. 2^ο ΓΕ.Λ. Πεύκης, «Πανδημία, να το δούμε ως ευκαιρία», **Συντονιστής:** Θεοδόσης Καρούσος ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία-Αναστασία Μανδηλαρά ΠΕ04.04

67. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Υδροβιότοποι: Πηγή ζωής για τα πουλιά», **Συντονιστής:** Λεωνίδας Άνθης ΠΕ04.04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Σταυρούλα Βαζαίου ΠΕ04.02, Μιχάλης Ανδρεαδέλλης ΠΕ04.01
68. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Στο δρόμο του νερού από την Πεντέλη στο Χαλάνδρι και την Αθήνα: Ανδριάνειο Υδραγωγείο», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Αρζουμανίδου ΠΕ88.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μιχάλης Ανδρεαδέλλης ΠΕ04.01, Ευγενία Πανταζή ΠΕ02
69. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Η Ρεματιά μας στα Αγγλικά», **Συντονίστρια:** Μαρία Λειβαδάρου ΠΕ06, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Αρζουμανίδου ΠΕ88.01, Παναγιώτης Μεντώνης ΠΕ06
70. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Το περιβαλλοντικό τίμημα των διατροφικών μας επιλογών», **Συντονίστρια:** Βασιλική Σιώμου ΠΕ06, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Φούντα ΠΕ04.04
71. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Το περιβαλλοντικό κόστος από φυσικές καταστροφές και ευκαιρίες για ανάπτυξη», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Χρυσανθοπούλου ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Συμέλα Κότσαρη-Σισμανίδου ΠΕ80
72. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τροφή ... για σκέψη: βιολογικά ή γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα;», **Συντονίστρια:** Μαρία Φούντα ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Βασιλική Σιώμου ΠΕ06
73. 4^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Από την Αθήνα του χθες, στη σημερινή μεγαλούπολη», **Συντονιστής:** Βάιος Τίκας ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Νικόλαος Βλάχος ΠΕ02
74. 6^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Εκπαιδευόμαστε για ένα βιώσιμο αστικό περιβάλλον. Από τις πόλεις του κόσμου στη πόλη και στη γειτονιά μας», **Συντονίστρια:** Σαραντούλα Παρλαπάνη ΠΕ06, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Ιωάννης Νάκου ΠΕ01
75. 6^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Βιώσιμη πόλη και πανδημία Covid 19», **Συντονίστρια:** Ελένη Λαμπροπούλου ΠΕ06
76. 6^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Βιώσιμη πόλη και οι επιπτώσεις της στη σωματική και ψυχική υγεία», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Γρέβια ΠΕ02
77. Αρσάκειο ΓΕ.Λ., «Εθελοντισμός για το Περιβάλλον», **Συντονιστής:** Βύρων Χαμηλοθώρης ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Βαρβάρα Βρεττάκου ΠΕ11
78. Αρσάκειο ΓΕ.Λ., «Το Δάσος στην πόλη», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Κατσαμπάνη ΠΕ01
79. Αρσάκειο ΓΕ.Λ., «Το Νερό στην πόλη», **Συντονίστρια:** Μαρίκα Δουζίνα ΠΕ02
80. Ιδιωτικό Λύκειο Κολλέγιο Ψυχικού/Γενικό Λύκειο Ι.Β., «Κλιματική αλλαγή – Δρώντας τοπικά, δρας παγκόσμια», **Συντονιστής:** Βασίλειος Δημόπουλος ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Μάριος Γαλερός ΠΕ04.04
81. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τοπία και πρόσωπα της επανάστασης του 1821», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02
82. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: δράσεις στα κοινωνικά δίκτυα για την κλιματική αλλαγή», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Άννα Ρούσση ΠΕ86, Δημήτριος Πρωιτσάκης ΤΕ01
83. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ82

84. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Συγκεντρώνω κουτάκια αλουμινίου– εθελοντική δράση για ένα καθαρό περιβάλλον και ...όχι μόνο», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Δεμερτζή ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Δημήτριος Χριστακόπουλος ΠΕ82
85. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Από το τηγανόλαδο στο Βιοντίζελ», **Συντονίστρια:** Μόνικα Αγγελοπούλου ΠΕ82, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Χρίστος Κυτάγιας ΠΕ82, Αικατερίνη Καρούση ΠΕ78
86. ΕΠΑ.Λ. Αναβρύτων, «Αρωματικά φυτά και βότανα του Ασκληπιού - Οι χρήσεις τους και οι παρασκευές τους», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Μπάμπου ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευτυχία Βασιλείου ΠΕ88.01, Βέρα Χυσενάι ΠΕ86
87. Ειδικό Γυμνάσιο Κωφών και Βαρηκόν Αγίας Παρασκευής, «Χαλασμένο τηλέφωνο τέλος. Ας ενεργήσουμε», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Γκότση ΠΕ02 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χαριτίμη Τσέλλου ΠΕ03 Ε.Α.Ε., Ερμιόνη Τσαρτσαμπαλίδου ΠΕ11.01 Ε.Α.Ε.
88. Ειδικό Λύκειο Κωφών και Βαρηκόν Αγίας Παρασκευής, «Όρα να σταματήσουμε τα παιχνίδια..... Τυφλόμυγα τέλος! Ας ενεργήσουμε!», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Δελαβέκουρα ΠΕ02 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ιωάννα Σταθοπούλου ΠΕ03 Ε.Α.Ε.
89. Ειδικό Λύκειο Κωφών και Βαρηκόν Αγίας Παρασκευής, «Όρα να σταματήσουμε τα παιχνίδια..... Πατητό τέλος! Ας ενεργήσουμε!», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Σταθοπούλου ΠΕ03 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αικατερίνη Δελαβέκουρα ΠΕ02 Ε.Α.Ε.
90. Ειδικό Λύκειο Κωφών και Βαρηκόν Αγίας Παρασκευής, «Όρα να σταματήσουμε τα παιχνίδια..... Αγαματάκια ακούνητα τέλος! Ας ενεργήσουμε!», **Συντονίστρια:** Άννα Ελευθεριάδου ΔΕ01 (ΕΒΠ), **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ερμιόνη Τσαρτσαμπαλίδου ΠΕ11.01 Ε.Α.Ε.
91. Ειδικό Λύκειο Κωφών και Βαρηκόν Αγίας Παρασκευής, «Όρα να σταματήσουμε τα παιχνίδια..... Αμπάριζα τέλος! Ας ενεργήσουμε!», **Συντονίστρια:** Ερμιόνη Τσαρτσαμπαλίδου ΠΕ11.01 Ε.Α.Ε., **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Άννα Ελευθεριάδου ΔΕ01 (ΕΒΠ)
92. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο - Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Aloe vera robotics», **Συντονιστής:** Διογένης Αβραμίδης ΠΕ86, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Τετριμέλη ΠΕ88.01, Ελισάβετ Ιωακειμίδου ΠΕ88.01
93. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο - Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Aloe vera: Ο θησαυρός της Φύσης εντός θερμοκηπίου», **Συντονίστρια:** Ελισάβετ Ιωακειμίδου ΠΕ88.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Τετριμέλη ΠΕ88.01, Διογένης Αβραμίδης ΠΕ86
94. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο - Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Aloe vera: Το βότανο της Αθανασίας με νέες τεχνολογίες», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Τετριμέλη ΠΕ88.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Διογένης Αβραμίδης ΠΕ86, Ελισάβετ Ιωακειμίδου ΠΕ88.01

**«Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων
(Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) για το
σχολικό έτος 2021-2022», Αρ. Πρωτ. Φ11/160010/Δ7/ 8-12-2021**

Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την υλοποίηση ΠΣΔ συγκροτούν **μαθητικές ομάδες** όπως παρακάτω, λαμβάνοντας υπόψη την κείμενη νομοθεσία ως προς τα μέτρα προφύλαξης και προστασίας της ατομικής και δημόσιας υγείας:

από το σύνολο των μαθητών/τριών ή ομάδα μαθητών/τριών ενός σχολικού τμήματος

Χρονική Διάρκεια Π.Σ.Δ.

Τα Π.Σ.Δ. που υλοποιούνται στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των τύπων διαρκούν τουλάχιστον τρεις (3) μήνες και υλοποιούνται οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και μέχρι δέκα (10) ημέρες πριν τη λήξη των μαθημάτων.

**ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (109 Προγράμματα)
ΤΗΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ 2022-2023**

1. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Άγρια ζωή», **Συντονίστρια:** Έλενα Αρκούδη ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Βενετία Καίσαρη ΠΕ02
2. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Γνωρίζουμε τα άγρια ζώα του τόπου μας», **Συντονίστρια:** Βενετία Καίσαρη, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** ΠΕ02 Έλενα Αρκούδη ΠΕ02
3. 1^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Ενεργειακά καθαρή πόλη», **Συντονιστής:** Άγγελος Τσακίρακης ΠΕ04.02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ιωάννης Ανδρεαδέλης ΠΕ04.02, Κωνσταντίνος Διαμαντής ΠΕ04.05
4. 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Οι ομορφιές του τόπου μας», **Συντονίστρια:** Αθηνά Στακιά ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Χρυσή Λάτα ΠΕ08
5. 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής, «Διαδρομές στη γειτονιά μας», **Συντονίστρια:** Χρυσή Λάτα ΠΕ08, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αθηνά Στακιά ΠΕ02
6. 1^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Σπήλαια της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Τοπολιάτη ΠΕ11, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Πολυτίμη Πέρδικα ΠΕ86, Ελένη Γιαχνάκη ΠΕ02
7. 1^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Δάσος, ένας πολύτιμος φίλος», **Συντονίστρια:** Σοφία Θελερίτη ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Κανελλοπούλου ΠΕ05, Αθανασία Ζωγοπούλου ΠΕ81
8. 1^ο Γυμνάσιο Παπάγου, «Ξύλα και μανιταράκια, βελανίδια, καστανάκια κι άλλα στη σειρά, είν'του δάσους τα καλά», **Συντονίστρια:** Γεωργία Φλουρέντζου ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Καλλιόπη Νικολακοπούλου ΠΕ01, Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ88.01
9. 1^ο Γυμνάσιο Παπάγου, «Απ' του βάλτου τα νερά, δες μια πόλη ξεπηδά», **Συντονίστρια:** Μαρία Τροχαλάκη ΠΕ78, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Γεωργία Φλουρέντζου ΠΕ88.01, Αγγελική Κοσμάτου ΠΕ88.01
10. 1^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Στοιχεία της Φύσης – Φυσικές Καταστροφές : Τεχνολογία και Τέχνη στη Φύση», **Συντονίστρια:** Ευαγγελία Σπυριδάκη ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Χατζή ΠΕ07, Βασιλική Καρακώστα ΠΕ11
11. 1^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Αθήνα-Ναύπλιο-Μόναχο: Έργα φύσης, έργα ανθρώπων συνταξιδευτές στην αειφορία», **Συντονίστρια:** Βασιλική Απέργη ΠΕ07, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Μαριδάκη ΠΕ02, Δημήτριος Κατσάρας ΠΕ03
12. 1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Το ξύπνημα της κοιμισμένης πολιτείας», **Συντονίστρια:** Μαρία Παπαδοπούλου ΠΕ86, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Θεοδώρα Μπουγιούκου ΠΕ06, Βανέσα Θεοχάρη ΠΕ79.01
13. 1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «17 βήματα για ένα καλύτερο μέλλον», **Συντονίστρια:** Ελισσάβητ Σάρδη ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Πραντσιδου ΠΕ02, Θεοδώρα Μπουγιούκου ΠΕ06
14. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Εγώ ειμί η άμπελος», **Συντονίστρια:** Μαρίνα Παράσχου ΠΕ79.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Δημήτρης Γκαγκτζής ΠΕ02
15. 2^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Εγώ ειμί η άμπελος – ο δρόμος του κρασιού», **Συντονίστρια:** Μαρία Φουσέκα ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Αθανάσιος Σπηλιώτης ΠΕ03
16. 2^ο Γυμνάσιο Μελισίων, «Πεντέλη ... στα μάρμαρά της κρύβεται της ομορφιάς ο κόσμος», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Ηλιοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γιάννης Παπαϊωάννου ΠΕ82

17. 2^ο Γυμνάσιο Μεταμόρφωσης, «Βιώσιμη πόλη – ζωντανή πόλη», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Τεκάτογλου ΠΕ04.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασίλειος Σπανός ΠΕ02, Αντωνία Συρίγου ΠΕ02
18. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Τέχνη και περιβάλλον – Τοιχογραφίες, 2023», **Συντονίστρια:** Μαρία Καρασαββίδου ΠΕ08
19. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Mare Nostrum: Ταξίδι κληρονομιάς κατά μήκος των θαλάσσιων διαδρομών και των Ιστορικών λιμανιών – πόλεων της Μεσογείου Ι», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Τσιτούμη ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Σημίτη ΠΕ04.02, Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05
20. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Mare Nostrum: Ταξίδι κληρονομιάς κατά μήκος των θαλάσσιων διαδρομών και των Ιστορικών λιμανιών – πόλεων της Μεσογείου ΙΙ», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Μαζιώτη ΠΕ04.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευθυμία Μπουλογεώργου ΠΕ02, Μανώλης Παπαγιάννης ΠΕ79
21. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά της Κρήτης», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Τζανέτος ΠΕ06, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Αγγελική Μαλλιαρίδη ΠΕ02
22. 2^ο Γυμνάσιο Πεύκης, «Κρήτη – Παραδοσιακές τοπικές καλλιέργειες και η σχέση τους με την τοπική οικονομία και το περιβάλλον», **Συντονιστής:** Νέστορας Τσεκούρας ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευτυχία Παπαδογεωργοπούλου ΠΕ04.01, Ιωάννης Χατζηιωαννίδης ΠΕ86
23. 2^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Το Γεωπάρκο του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου», **Συντονίστρια:** Ιωάννα Κοκκίνη ΠΕ83, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτριος Σταυριανός ΠΕ02, Ελένη Πούλου ΠΕ79.01
24. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Διαχειρίζομαι τα σκουπίδια μου: Μειώνω, διαχωρίζω, επαναχρησιμοποιώ, ανακυκλώνω, κομποστοποιώ», **Συντονίστρια:** Τριανταφυλλιά Ιερομνήμων ΠΕ04.04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευτέρπη Κωνσταντινίδου ΠΕ03, Νεκτάριος Ξανθουδάκης ΠΕ81
25. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Νοιάζομαι και δρω για τον τόπο μου», **Συντονίστρια:** Αφροδίτη-Ειρήνη Τσέκου ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Ανδρέας Παπανδρέου ΠΕ03
26. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Τα μεσογειακά διαμάντια: αμπέλι και ελιά», **Συντονιστής:** Ανδρέας Παπανδρέου ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Άννα Στασινούλια ΠΕ02, Γιώργος Καλέμης ΠΕ04.01
27. 2^ο Γυμνάσιο Χολαργού, «Η ιστορία της Μηλίτσας.Ο πλανήτης εκπέμπει SOS.», **Συντονίστρια:** Αικατερίνη Βλάχου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευτέρπη Κωνσταντινίδου ΠΕ03, Άννα Στασινούλια ΠΕ02
28. 3^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Ποιοι παράγοντες σηματοδοτούν κλιματική αλλαγή; Τί μας διαμηνύουν τα Απολιθωμένα της Λέσβου;», **Συντονίστρια:** Βικτωρία Παντελέλλη ΠΕ80, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Τσιαμαντά ΠΕ86, Δημήτρης Μπαζιωτόπουλος ΠΕ03
29. 3^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Μύρτις, η κλιματική αλλαγή και γεωλογικά μνημεία της φύσης μέσα από το βλέμμα της Μύρτιδος», **Συντονίστρια:** Ελένη Νινίκα ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βικτωρία Παντελέλλη ΠΕ80, Θεοδώρα Μπαρτζή ΠΕ05

30. 3^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Το νερό, πηγή ζωής στο χθες, το σήμερα και το αύριο», **Συντονίστρια:** Πολυξένη Κάχρη ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Νινίκα ΠΕ02, Βασιλική Τσιαμαντά ΠΕ86
31. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Η λύση είναι μία ... κυκλική οικονομία», **Συντονίστρια:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, Μαρία Ψωμά ΠΕ05
32. 3^ο Γυμνάσιο Βριλησίων, «Νερό, πηγή ζωής, πολιτισμού, ... και προβληματισμού», **Συντονίστρια:** Χριστίνα Καλαθά ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Δρίζου ΠΕ04.04, Παγώνα Καραγιάννη ΠΕ81
33. 3^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Το Γεωπάρκο του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου», **Συντονιστής:** Αθανάσιος Κασίδης ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Διονύσης Προβής ΠΕ03, Μαρία Θεοδώρου ΠΕ02
34. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Αποτυπώνοντας το φυσικό και αστικό περιβάλλον», **Συντονίστρια:** Ζωή Λίτσα ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Κολοβού ΠΕ02, Χρυσάφουλα Αγγουρά ΠΕ02
35. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Το ανθρακικό αποτύπωμα του σχολείου: Μπορούμε να το μειώσουμε;», **Συντονιστής:** Αθανάσιος Παλλαντζάς ΠΕ01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ευάγγελος Τάτσης ΠΕ88.01, Αδαμάντιος Χαβιάρας ΠΕ04.01
36. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Διαχείριση απορριμμάτων και φυσικοί πόροι», **Συντονιστής:** Αδαμάντιος Χαβιάρας ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Σταύρος Τερζής ΠΕ01, Ευαγγελία Βενιανάκη ΠΕ02
37. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Μαθητές σε δράση για το κλίμα. Μειώνοντας το ανθρακικό αποτύπωμα του σχολείου», **Συντονιστής:** Σταύρος Τερζής ΠΕ01,, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Βασιλική Κολοβού ΠΕ11
38. 3^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και τη διατροφή», **Συντονίστρια:** Αστερία Μπούσουλα ΠΕ03, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Χριστίνα Τολυμένου ΠΕ07
39. 4^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Αειφόρο σχολείο - Βιοποικιλότητα – Ανακύκλωση – Κομποστοποίηση – Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας», **Συντονίστρια:** Θεοδώρα Σαμίου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Βασιλεία Αλεξανδροπούλου ΠΕ82, Ουρανία Πριτσούλη ΠΕ79.01
40. 5^ο Γυμνάσιο Αγίας Παρασκευής, «Βιολογική παραγωγή προϊόντων - συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο», **Συντονιστής:** Ιωάννης Παύλου ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Χρήστος Αγναντής ΠΕ11, Ευσταθία Οικονόμου ΠΕ02
41. 5^ο Γυμνάσιο Αμαρουσίου, «Από το Πεντελικό όρος, στο Εθνικό Δάσος της Δαδιάς στον Έβρο», **Συντονίστρια:** Αντιγόνη Τσιαμαντά ΠΕ01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Βουτσά ΠΕ07, Ιωάννα Μανώλη ΠΕ03
42. 5^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Φάροι: Φως στις ελληνικές θάλασσες», **Συντονίστρια:** Αθηνά Παπακυριακοπούλου ΠΕ07, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνος Σκανδάλης ΠΕ80, Κωνσταντίνος Βλάχος ΠΕ03
43. 6^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Το δέντρο που ... δακρύζει», **Συντονίστρια:** Μαρία Ζαφειροπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ουρανία Μαλαμούλη ΠΕ03

44. 7^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, «Ένας βοτανικός κήπος με καλλωπιστική αξία στην αυλή του σχολείου μας», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Καραμπερόπουλος ΠΕ79.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Τηλέμαχος Τζουάνος ΠΕ02
45. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Δάση», **Συντονιστής:** Αθανάσιος Ζορμπάς ΠΕ04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Κανακάρη ΠΕ03
46. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Περιοριστικό πράσινο», **Συντονίστρια:** Ειρήνη Κανακάρη ΠΕ03, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Αθανάσιος Ζορμπάς ΠΕ04
47. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Μεταξωτοί άνθρωποι», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Στράντζιας ΠΕ84, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04.04
48. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Αξιοποιώντας τις μούριες του σχολείου», **Συντονιστής:** Νικόλαος Παπαβασιλείου ΠΕ11, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Αθανάσιος Ζορμπάς ΠΕ04
49. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Οικολογικό σχολείο», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Σπηλιοπούλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Μιχαήλ Στράντζιας ΠΕ84
50. 7^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Πράσινη μετάβαση στο σχολείο», **Συντονίστρια:** Ροδάνθη Γρηγοριάδου ΠΕ01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Νικόλαος Παπαβασιλείου ΠΕ11
51. 8^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Φύση και Άνθρωπος: φίλοι ή εχθροί;», **Συντονίστρια:** Κωνσταντίνα Χρυσανθακοπούλου ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Παμπούκη ΠΕ11
52. 8^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «Ο πλούτος της Θράκης από το χθες στο σήμερα», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Κολιάρης ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ευαγγελία Κορρέ ΠΕ06
53. 8^ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου, «"GEAS 12" Άρωμα Γυναίκας στις Γεωεπιστήμες», **Συντονιστής:** Φώτιος Δανάσκος ΠΕ04.05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ευαγγελία Κορρέ ΠΕ06
54. Γυμνάσιο Μεταμόρφωσης - Ηρακλείου, «Αιολικά πάρκα: Η περίπτωση του πρώτου αιολικού πάρκου στην Ελλάδα στο Οροπέδιο Λασιθίου Κρήτης», **Συντονιστής:** Γεώργιος Φακιολάκης ΠΕ86/ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτριος Βακαλάκης ΠΕ04.01, Μανώλης Μιχάλας ΠΕ84
55. Γυμνάσιο Μεταμόρφωσης - Ηρακλείου, «Εξερευνώντας τα σπήλαια της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Ανδρομάχη Ασημακοπούλου ΠΕ05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ανδρεούλα Ιωάννου ΠΕ78
56. Γυμνάσιο Φιλοθέης, «Από την επιβίωση στη συμβίωση - Δεξιότητες Ζωής», **Συντονίστρια:** Νίκη Μαρώση ΠΕ05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασιλική Τσάκωνα ΠΕ11, Σταύρος Διακουμής ΠΕ08
57. Γυμνάσιο Εκπαιδευτηρίων Καντά, «Το σιτάρι ... αλλιώς», **Συντονίστρια:** Μαρία Τζώρτζη ΠΕ80, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κατερίνα Μπίνα ΠΕ02, Μάρθα Οικονόμου ΠΕ03
58. Ελληνογαλλική Σχολή Αγ. Παρασκευής 'Ευγ. Ντελακρουά' (Γυμνάσιο), «Δάσος – Πηγή ζωής», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Μπουμπούκης ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αλεξάνδρα Μπούρα ΠΕ04, Τηλέμαχος Καρατζάς ΠΕ82
59. Ελληνογαλλική Σχολή Αγ. Παρασκευής 'Ευγ. Ντελακρουά' (Γυμνάσιο), «Από τους Δελφούς στη λίμνη Πλαστήρα», **Συντονίστρια:** Ελένη Παπαθανασίου ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κωνσταντίνα Σαρρή ΠΕ06, Δάφνη Φαρμακάκη ΠΕ02

60. Ελληνογαλλική Σχολή Αγ. Παρασκευής 'Ευγ. Ντελακρούά' (Γυμνάσιο), «Φύση και άθληση», **Συντονίστρια:** Μαρία Τριανταφύλλου ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεώργιος Μακρής ΠΕ03, Αρετή Δούκα ΠΕ02
61. Ελληνογαλλική Σχολή Αγ. Παρασκευής 'Ευγ. Ντελακρούά' (Γυμνάσιο), «Φράγματα και τεχνητές λίμνες», **Συντονιστής:** Ευστράτιος Ψαρός ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ελένη Σφυρίδου ΠΕ02, Παναγιώτης Μπουρλής ΠΕ04
62. Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών, «Αλλάζω συμπεριφορά και όχι το κλίμα», **Συντονίστρια:** Βιργινία Κάρας ΠΕ80, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Χρήστος Πολύζος ΠΕ11
63. Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών, «Ζώντας στη γη της ελιάς», **Συντονίστρια:** Νικολέττα Άννα Κυραγιάννη ΠΕ04.04
64. Γυμνάσιο Κολλεγίου Αθηνών, «Βιώσιμη ανάπτυξη από το χθες στο σήμερα», **Συντονίστρια:** Μαρία Βρανοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Σιώτου ΠΕ04.01
65. 1^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου Αττικής, «Δάσος πηγή ζωής, ιστορίας και δράσης», **Συντονίστρια:** Όλγα Οικονομίδου ΠΕ04.02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Δημήτρης Κομκούδης ΠΕ04.01, Αλέξης Βασιλομανωλάκης ΠΕ02
66. 1^ο ΓΕ.Λ. Κηφισιάς, «Κλίμα σε κρίση, μαθητές σε δράση», **Συντονιστής:** Ζαχαρίας Κυριακόπουλος ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ευαγγελία Βαρσαγάκη ΠΕ80
67. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κλιματική Αλλαγή: Ιστορίες για τον καλό και τον κακό μας τον καιρό», **Συντονίστρια:** Άννα Τρίγκατζη ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ζωή Καρανίκου ΠΕ02
68. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Μαθητές εν δράσει, για το κλίμα που αλλάζει», **Συντονίστρια:** Σταυρούλα Βλάχου ΠΕ04.02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Πολυκρέτη ΠΕ06
69. 1^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «Κλιματική αλλαγή και πλημμύρες – Μύθοι και πραγματικότητα», **Συντονίστρια:** Αρετή Αργυροπούλου ΠΕ04.04, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Στυλιανή Κεραμιδά ΠΕ02
70. 1^ο ΓΕ.Λ. Νέου Ψυχικού, «Αντλώντας έμπνευση από τα ίχνη του Γεωπάρκου Λέσβου», **Συντονιστής:** Κωνσταντίνος Ευαγγελινός ΠΕ11, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Παναγιώτα Πλέσσα ΠΕ86, Νίκη Αλεξάκη ΠΕ04.02
71. 1^ο ΓΕ.Λ. Νέου Ψυχικού, «Ο μικρός κήπος στη σχολική αυλή μεγαλώνει κι ομορφαίνει», **Συντονίστρια:** Παναγιώτα Πλέσσα ΠΕ86, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Διονύσιος Τσάγκλας ΠΕ86
72. 1^ο ΓΕ.Λ. Παπάγου, «Προσφυγικές διαδρομές από το 1922 μέχρι σήμερα: Μικρά Ασία-Λέσβος - Αθήνα. Τόπος, άνθρωποι, μνήμες», **Συντονίστρια:** Κατερίνα Καρακώτσου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ελένη Κορναράκη ΠΕ01/02
73. 1^ο ΓΕ.Λ. Χολαργού, «GENERATION GREEN- CHANGE HABITS ή Ζούμε οικολογικά – αλλάζουμε συνήθειες», **Συντονίστρια:** Ευγενία Φραντζεσκάκη ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Χαντζιάρια ΠΕ80, Ευάγγελος Στυλίδης ΠΕ03
74. 2^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Γεωπάρκο Λέσβου - Πολιτισμική Κληρονομιά», **Συντονίστρια:** Βασιλική Σκυλάκη ΠΕ02
75. 2^ο ΓΕ.Λ. Βριλησίων, «Ολύμπιες διαδρομές, ακολουθώντας τα χνάρια των Κενταύρων στο δάσος της Φολόης», **Συντονίστρια:** Μαρία Κορκολή ΠΕ02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Άννα Χαρίση ΠΕ02, Κατερίνα Καβακλή ΠΕ02

76. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «ΣΥΝ-εργαζόμαστε», **Συντονίστρια:** Ελένη Κοκκινοπούλου ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Νίκος Χαβαλές ΠΕ02, Σταματία Παπανίκα ΠΕ04.04
77. 2^ο ΓΕ.Λ. Μεταμόρφωσης, «ΣΥΝ-εργαζόμαστε ΑΕΙφορικά», **Συντονίστρια:** Μαρία Κατάρα ΠΕ81, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Ειρήνη Καϊμακάμη ΠΕ80
78. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Το Γεωπάρκο του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου - Φυσική Κληρονομιά», **Συντονιστής:** Μιχάλης Ανδρεαδέλλης ΠΕ04.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Αρζουμανίδου ΠΕ88.01, Σταυρούλα Βαζαίου ΠΕ04.02
79. 2^ο ΓΕ.Λ. Χαλανδρίου, «Το Γεωπάρκο του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου - Πολιτιστική Κληρονομιά», **Συντονιστής:** Λεωνίδας Άνθης ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μιχάλης Ανδρεαδέλλης ΠΕ04.01, Κατίνα-Μαρία Φερβάγεν-Αποστολάκη ΠΕ02
80. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Γνωριμία με τους ελληνικούς υγρότοπους, με έμφαση στην Αττική», **Συντονιστής:** Αλέξανδρος Αγγελέλης ΠΕ03, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Κινιάκου ΠΕ11, Μαρία Λαδιέλλη ΠΕ02
81. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Ρωτώντας πας στο...χωριό!», **Συντονίστρια:** Βασιλική Σιώμου ΠΕ06, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Γεωργία Κουσερή ΠΕ02, Κωνσταντίνος Πασπαράκης ΠΕ02
82. 3^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Μνήμες και μεταμνήμες για τη Μικρασιατική Καταστροφή στους τόπους υποδοχής προσφύγων», **Συντονίστρια:** Γεωργία Κουσερή ΠΕ02
83. 3^ο ΓΕ.Λ. Αμαρουσίου, «Η γη και τα νερά της Στυμφαλίας - Λίμνη Δόξα», **Συντονίστρια:** Μαρία-Φωτεινή Αναστασίου ΠΕ05, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Γεωργία Καραγιάννη ΠΕ86
84. 4^ο ΓΕ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Από τα κάστρα και τις οχυρωμένες πόλεις, στις σημερινές μεγαλουπόλεις», **Συντονιστής:** Βάιος Τίκας ΠΕ04.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Νικόλαος Βλάχος ΠΕ02, Αικατερίνη Ντάκουλα ΠΕ02
85. 5^ο ΓΕ.Λ. Νέας Ιωνίας, «Ένας βοτανικός κήπος με περιβαλλοντική αξία στην αυλή του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Παναγιώτα Μπαρμπούτη ΠΕ80, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αλέξανδρος Δεσποτάκης ΠΕ03, Παναγιώτης Ανδρινόπουλος ΠΕ02
86. ΓΕ.Λ. Μελισσίων, «Νερό», **Συντονιστής:** Ευάγγελος Σκορδάς ΠΕ11, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Γιακουμάτου ΠΕ02, Γεώργιος Κουτσουμανής ΠΕ03
87. ΓΕ.Λ. Μελισσίων, «Φυσικά, γεωλογικά και πολιτιστικά μνημεία του Γεωπάρκου Λέσβου & το απολιθωμένο δάσος», **Συντονίστρια:** Περσεφόνη-Πάμελα Κακάμπουρα ΠΕ06, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Δέσποινα Χαραλαμπέλλη ΠΕ04.01, Ευγενία Γιωτίκα ΠΕ04.04
88. ΓΕ.Λ. Μελισσίων, «Πετρώματα-Ορυκτά-Μεταλλεύματα. Ο ρόλος τους στην καθημερινή μας ζωή», **Συντονιστής:** Γεώργιος Κουτσουμανής ΠΕ03, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Ιωάννης Αναστασιάδης ΠΕ04.01, Αλεξάνδρα Στούμπη ΠΕ02
89. ΓΕ.Λ. Νέας Πεντέλης, «Η μνήμη του 1922 στον τόπο μου: αναζητώντας προσφυγικά ίχνη από τη Μικρά Ασία μέχρι την Αττική», **Συντονίστρια:** Δήμητρα Μαντή ΠΕ02
90. Πρότυπο ΓΕ.Λ. Βαρβακείου Σχολής, «Η Ακρόπολη των Αθηνών: Παρελθόν, διαχείριση στο παρόν και το μέλλον», **Συντονίστρια:** Βασιλεία Κουτσαγγέλου ΠΕ06, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Χριστιάνα-Άρτεμις Ροζάκη ΠΕ02

91. Πρότυπο ΓΕ.Λ. Βαρβακείου Σχολής, «Περιβαλλοντική ευθύνη και πολιτιστική κληρονομιά: Βιώσιμη διαχείριση των μνημείων της Ακρόπολης», **Συντονιστής:** Θεόδωρος Χαραλάμπης ΠΕ04.02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βασιλεία Κουτσαγγέλου ΠΕ06, Δημήτρης Κάναρος ΠΕ11
92. Αρσάκειο ΓΕ.Λ., «Οι δρόμοι του νερού», **Συντονίστρια:** Μαρίκα Δουζίνα ΠΕ02
93. Αρσάκειο ΓΕ.Λ., «Κοιτίδες πρασίνου, κοιτίδες ζωής», **Συντονίστρια:** Φωτεινή Κατσαμπάνη ΠΕ01, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Σταυρούλα Ευαγγελάτου ΠΕ04.04
94. Εκπαιδευτήρια Καντά (ΓΕ.Λ.), «Χωματερές: Ένα οικολογικό ΕΓΚΛΗΜΑ!!!», **Συντονίστρια:** Μαριάννα Βοϊκου ΠΕ02, **Συμμετέχουσα εκπαιδευτικός:** Μαρία Τζώρτζη ΠΕ80
95. Κολλέγιο Ψυχικού (ΓΕ.Λ./ΙΒ), «Κλιματική κρίση, στάθμη ποταμών της Ευρώπης σε ιστορικό χαμηλό», **Συντονιστής:** Βασίλειος Δημόπουλος ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Μάριος Γαλερός ΠΕ04.04
96. Κολλέγιο Αθηνών (ΓΕ.Λ.), «Κλιματική Κρίση: Προτάσεις και Δράσεις για Βιώσιμη Ανάπτυξη», **Συντονιστής:** Γεώργιος Βερβέρας ΠΕ04.01, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Σάββας Δημητριάδης ΠΕ04.01
97. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Τοπία και πρόσωπα της Μικράς Ασίας», **Συντονίστρια:** Ασπασία Παπαναστασίου ΠΕ02, **Συμμετέχων εκπαιδευτικός:** Γεώργιος Ντόκος ΠΕ01
98. 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγίας Παρασκευής, «Are you... Sirius? - Μαθαίνοντας τα αστέρια (Ευαισθητοποίηση για την ιστορική και πρακτική αξία της Ναυτικής Κοσμογραφίας και Αστρονομίας και μύηση στις βασικές αρχές τους)», **Συντονιστής:** Μιχαήλ Πολυκανδριώτης ΠΕ90
99. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Μνημεία της φύσης και του πολιτισμού: δράσεις για τη Ποιοτική Κλιματική Εκπαίδευση», **Συντονίστρια:** Γραμματική Τσαγκάνου ΠΕ86, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Άννα Ρούσση ΠΕ86, Δημήτριος Πρωιτσάκης ΤΕ01/ΠΕ86
100. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Ο δρόμος του νερού στο κτήμα Μακρηκώστα- το κτήμα του σχολείου μας», **Συντονίστρια:** Πηνελόπη Παρασκευοπούλου ΠΕ02, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Αικατερίνη Δεμερτζή ΠΕ02, Ευάγγελος Αρώνης ΠΕ82
101. 2^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Ανακαλύπτω το περιβάλλον μου», **Συντονίστρια:** Κυριακή Καμπούκου ΠΕ87.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευαγγελία Νάνη ΠΕ87.01, Ευαγγελία Δίκη ΠΕ87.02
102. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Αμαρουσίου, «Τα πετρογέφυρα της Ελλάδας», **Συντονίστρια:** Ελένη Παπαευαγγέλου ΠΕ86/ΠΕ83, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Νεκτάριος Μαργέτης ΠΕ81, Κατερίνα Πιτέλη ΠΕ81
103. 3^ο ΕΠΑ.Λ. Χαλανδρίου, «Από το τηγανόλαδο στο Βιοντίζελ», **Συντονίστρια:** Παγώνα Αγγελοπούλου ΠΕ82, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Κασσάνδρα-Αλίνα Ιαλινά ΠΕ86, Ουρανία Μαρκίδου ΠΕ81
104. 1^ο Ε.Κ. Αγίας Παρασκευής, «"ΠΕΡΙ ΛΙΘΩΝ" στη νήσο Τήνο», **Συντονιστής:** Γεώργιος Μποχτανίδης ΠΕ89.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χαρίκλεια Τσιώνη ΤΕ02.05/ΠΕ89.01, Σωτηρία Νικολινάκου ΠΕ89.01
105. Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο - Λύκειο Αγίας Παρασκευής και για κωφούς και βαρήκοους μαθητές, «Περιπατώ περιπατώ ... Για να δούμε τι θα δω;», **Συντονίστρια:** Ελένη Πιστολά ΠΕ88.01, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Χριστίνα Τετριμέλη ΠΕ88.01, Αικατερίνη Ατσαλίνου ΠΕ88.02

106. Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Ηρακλείου Αττικής, «Πράσινο Σχολείο», **Συντονίστρια:** Αγγελική Καρατάσιου ΠΕ88.04, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Μαρία Μουσουλή ΠΕ11, Γεώργιος Ευγενειάδης ΠΕ88.04
107. Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Ηρακλείου Αττικής, «Δημιουργώ μια πράσινη αρωματική γωνιά και τη χρησιμοποιώ στην καθημερινότητά μου», **Συντονίστρια:** Λουίζα Τζαχών ΠΕ88.01, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Παυλίνα Μιλτιάδου ΠΕ88.05, Στάθης Στριφτάρας ΠΕ88.05
108. Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Ηρακλείου Αττικής, «Ερευνώ και ανακαλύπτω το φυσικό περιβάλλον», **Συντονίστρια:** Ζωή Πολίτου ΠΕ88.05, **Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί:** Βίκτωρας Μανώλης ΠΕ88.02, Σοφία Βασιλάκου ΕΒΠ
109. Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Ηρακλείου Αττικής, «Το πλαστικό μπουκάλι διηγείται το ταξίδι του», **Συντονίστρια:** Μαρία Κρούπη ΠΕ88.02, **Συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί:** Ευανθία Πατσιαδά ΠΕ78, Δέσποινα Παντελίδου ΠΕ88.02

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ